

ผู้หญิงยุคใหม่ในนวนิยายของโบตัน

สารนิพนธ์

ของ

นางอุไรรัตน์ วงศ์นวชาต

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย

มีนาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๕๑๕.๑๑๓๐๑

๑๘๕๗๗

๖.๓

ผู้หญิงยุคใหม่ในนวนิยายของโบทัน

บทคัดย่อ

ของ

นางอุไรรัตน์ วงศ์นวชาต

๑๗ เม.ย. ๒๕๔๖

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

มีนาคม ๒๕๔๖

๒ ๒๖๕๖๑ ๖.๓

อุไรรัตน์ วงศ์นวชาติ. (2546). ผู้หญิงยุคใหม่ในนวนิยายของโบตัน. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์นิตยา บุญสิงห์.

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาบุคลิกลักษณะผู้หญิงยุคใหม่ในนวนิยายของโบตัน โดยศึกษาจากตัวละครหญิงในนวนิยาย จำนวน 11 ตัว จากนวนิยาย 3 เรื่อง และเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกลักษณะผู้หญิงยุคใหม่ในนวนิยายของโบตัน มีทั้งหมด 4 ประการคือ กล้าแสดงออก เป็นลักษณะของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าเลือกทางเดินชีวิต และกล้าทำ ประการที่ 2 เก่ง เป็นผู้รู้จักจัดการชีวิตของตนเองให้ถูกต้องเหมาะสม ในด้านการครองตน ครองงานและครองเรือน ส่วนประการที่ 3 แกร่ง เป็นผู้ที่มีความอดทน สู้ชีวิต มีจิตใจเข้มแข็ง ขยันหมั่นเพียรในการเรียนและการทำงาน และประการสุดท้าย มีคุณธรรม เป็นผู้ที่มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักศีลธรรม รู้จักสำนึกรับผิดชอบชั่วดี มีน้ำใจ เมตตาเอื้อเฟื้อช่วยเหลือผู้อื่น

ลักษณะทั้ง 4 ประการนี้ เป็นลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้หญิงไทยยุคใหม่ในนวนิยายของโบตัน ลักษณะดังกล่าวจะทำให้สังคมยอมรับผู้หญิงไทยมากขึ้นและเป็นแนวทางในการปลูกฝังค่านิยมของชาติ

FEMALE CHARACTERS IN MODERN THAI SOCIETY AS PORTRAYED
IN BOTAN'S NOVELS

AN ABSTRACT

BY

MRS. URAIRAT WONGNAWACHART

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Thai
at Srinakharinwirot University

March 2003

Urairat Wongnawachart. (2003). *Female characters in modern Thai society as portrayed in Botan's novels*. Master Project, M.Ed. (Thai). Bangkok : Graduate School. Srinakharinwirot University . Project Advisor : Miss Nittaya Boonsing.

This master project which has been written by means of analytical description aims to describe characters of women in modern Thai society based on eleven female characters in Botan's three novels.

The result of the study shows that characters can be grouped into four types. : First type of characters are women who are assertive, self confident, expressive, and decisive. Second type are those who are wise. They are able to manage their private lives, work and family well. Third type are those who are strong. They are patient, determined and hard working in both study and work. Fourth type are those who are moralistic. They are grateful, virtuous, thoughtful, generous, and helpful.

These four types of characters represent desirable Thai women in modern Thai society in Botan's novels. These characteristics enable Thai women to be better accepted in the society and should be instilled in women as desirable national value.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์นิตยา บุญสิงห์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์นิตยา บุญสิงห์)

..... กรรมการ
(อาจารย์วิรุพหิรัตน์ ไฉนจั่น)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สายทิพย์ นุกูลกิจ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
(รองศาสตราจารย์สุภา ปานเจริญ)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตา ให้คำแนะนำ คำปรึกษาตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆเป็นอย่างดียิ่ง จากอาจารย์นิตยา บุญสิงห์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อาจารย์วิรุพหิรัตน์ ไฉนจัน รongศาสตราจารย์สายทิพย์ นุกูลกิจ กรรมการสอบสารนิพนธ์ และ ดร.นิตยา สุขเสรีทรัพย์ จากภาควิชาภาษาตะวันตก ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอบคุณอาจารย์นิจันันตร์ แจ่มสมบูรณ์ อาจารย์สิริขวัญ สิงห์เกลี้ยง และอาจารย์จันทศรี สุดโต เพื่อนนิสิตที่มอบความเป็นกัลยาณมิตรแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดการศึกษา ณ สถาบันแห่งนี้

ขอบคุณอาจารย์อารีย์ ขุนชิต อาจารย์อภิรัตน์ สุขโข และคณะครู-อาจารย์โรงเรียนพุทธจักรวิทยาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิจัยจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์

ขอบคุณ คุณสมพงศ์ วงศ์นวชาติ เพื่อนคู่ใจและ คุณนรภัทร วงศ์นวชาติ บุตรชายอันเป็นที่รักของผู้วิจัยที่ร่วมให้กำลังใจ ความรัก ความห่วงใย ตลอดจนทุนอุดหนุนแก่ผู้วิจัย อันเป็นผลให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดามารดา ตลอดจนญาติพี่น้องที่ให้การสนับสนุนเป็นกำลังใจตลอดมา และขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของครูอาจารย์ ที่ให้การอบรมสั่งสอนสนับสนุนทางการศึกษาให้ผู้วิจัยได้ประสบผลสำเร็จตั้งใจปรารถนา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นกตเวทิตาแด่บิดามารดา ครูอาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน

อุไรรัตน์ วงศ์นวชาติ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	3
2 วิเคราะห์ผู้หญิงยุคใหม่ในนวนิยายของโบตัน.....	4
นุช.....	6
เจือ.....	29
ปรีตตา.....	45
อำไพ.....	51
ประภา.....	57
อรุณวรรณ.....	62
อลงกต.....	71
สาลินี.....	77
ทองทราย.....	85
ทอรั้ง.....	100
มณี.....	106
ตารางวิเคราะห์บุคลิกลักษณะผู้หญิงยุคใหม่ในนวนิยายของโบตัน.....	117
3 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	118
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	118
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	117

3 (ต่อ)สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	118
อภิปรายผล.....	122
ข้อเสนอแนะ.....	124
 บรรณานุกรม.....	 125
 ภาคผนวก.....	 128
 ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	 134

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันผู้หญิงไทยเข้ามามีบทบาท และได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากสภาพสังคม เศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ในโลกปัจจุบันทำให้ผู้หญิงต้องพัฒนาตนเองให้เข้มแข็ง และต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ของสังคมปัจจุบัน เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีคุณค่า ผู้หญิงได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อองค์การสหประชาชาติกำหนดให้ วันที่ 8 มีนาคม ของทุกปีเป็น “วันสตรีสากล” นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา ทำให้ผู้หญิงได้รับสิทธิและความเท่าเทียมทางเพศ ตามกฎบัตรสหประชาชาติที่ว่าด้วยความเสมอภาคในสิทธิของบุรุษและสตรี

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติของสังคมไทย การให้ความสำคัญแก่ผู้หญิงยังมีน้อยมาก ดังจะเห็นได้จากข้อจำกัดและสิทธิบางประการของผู้หญิงที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น ข้อจำกัดในการศึกษา การทำงาน หรือแม้แต่การทำนิติกรรมทางกฎหมายบางชนิด เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องมาจากค่านิยมและจารีตประเพณีบางอย่างของสังคมไทย ที่ให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิงมาตลอด ด้วยเหตุนี้ผู้หญิงจึงจำเป็นต้องเรียกร้องเพื่อสิทธิและบทบาทของตนเองที่พึงมีในสังคมในรูปแบบที่แตกต่าง

กัน

นวนิยายเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่สื่อความคิดของผู้แต่ง เพื่อจะบอกเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นของชีวิตในสังคม ดังที่ จิตรลดา สุวดีกุล (2530 : 67-68) กล่าวว่า “นวนิยายเป็นเรื่องที่สมมติขึ้นโดยอาศัยพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมเป็นพื้นฐานแล้วนำมาปรุงแต่งให้สมจริงยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้พฤติกรรมต่างๆที่ตัวละครแสดงออกมาจึงย่อมสะท้อนมาจากพฤติกรรมของมนุษย์” ดังนั้นจึงมีนักเขียนนวนิยายจำนวนมากที่ได้สะท้อนภาพการต่อสู้ของมนุษย์ในแง่มุมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการต่อสู้ของผู้หญิงเพื่อเรียกร้องสิทธิอันชอบธรรม ดังเช่น กฤษณา อโศกสิน สีฟ้า ลดาวัลย์ ว.วินิจฉัยกุล เป็นต้น

ในบรรดานักเขียนนวนิยายทั้งหลาย โบตันนับเป็นนักเขียนนวนิยายผู้หนึ่งที่สะท้อนภาพการต่อสู้ของลูกผู้หญิงในสังคมปัจจุบันไว้ในนวนิยายของตนได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะลูกผู้หญิงที่ต้องเผชิญกับปัญหาการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน ตัวละครผู้หญิงของโบตัน “ดำเนินชีวิตโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ทั้งที่ต้องดิ้นรนต่อสู้ในโลกของวัตถุนิยมเช่นกัน ผู้หญิงของโบตันเลือกที่จะ

ก่อสร้างตัวด้วยความอดทน มากกว่าจะรับเอาความสะดวกสบายโดยง่าย ๆ หรือเอาเนื้อตัวเข้าแลก" (рінฤทัย สัจพันธ์. 2533 : 39) โปตันทำให้ผู้อ่านเห็นคุณค่า และพลังการต่อสู้ชีวิตของลูกผู้หญิงที่ไม่ด้อยไปกว่าชาย ดังจะเห็นได้จากนวนิยาย "ผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด" โปตันสร้างให้ "บุญรอด" เป็นหญิงชาวบ้านธรรมดาคนหนึ่ง เกิดในครอบครัวที่ยากจน รูปชั่ว ตัวดำ ไร้รสนิยม มีการศึกษาน้อย และที่สำคัญบุญรอดยังเป็นหญิงที่ขาดพรหมจรรย์ ไม่บริสุทธิ์ผุดผ่องดังที่ค่านิยมของสังคมไทยต้องการ ช้ำยังมีสามีเป็นชาวอเมริกัน บุญรอดมีความแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับผู้หญิงทั่วไปที่คนในสังคมชื่นชมและยกย่อง เธอต้องต่อสู้และอดทนกับการดูถูกเหยียดหยามของคนในสังคมรอบข้าง แต่ด้วยหัวใจที่แข็งแกร่งเต็มไปด้วยพลังของการต่อสู้ ทำให้เธอสามารถฟันฝ่าเอาชนะอุปสรรคทั้งปวงได้อย่างราบรื่น และประสบผลสำเร็จในชีวิตในที่สุด อีกทั้งยังช่วยเหลือจนเจอบุคคลรอบข้างของเธอให้มีชีวิตที่เป็นสุข โปตันแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงอย่างบุญรอดนั้น "ดำแต่เนอก" หากแต่ "เนื้อใน" ของเธอนั้นสะอาดบริสุทธิ์ และมีคุณค่ายากที่จะหาสิ่งใดมาเปรียบ หรือผู้หญิงอย่าง "ตันตรา" จากนวนิยายเรื่อง "คู่ยาก" โปตันสร้างให้ตันตราต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจ และต้องเป็นหลักให้กับครอบครัว ด้วยสามีผู้เป็นผู้นำครอบครัวของเธอนั้นถูกให้ออกจากงาน เธอต้องทำหน้าที่เป็นภรรยาที่ดี และเป็นผู้นำครอบครัวในเวลาเดียวกัน แต่ด้วยความเป็นคนสู้ชีวิต ขยัน และอดทนของเธอ ทำให้เธอสามารถนำครอบครัวผ่านพ้นอุปสรรคและความยากลำบากนั้นไปได้ "ตันตรา" เป็นตัวอย่างของตัวละครหญิงที่สะท้อนให้สังคมเห็นว่า ผู้หญิงสามารถเป็นผู้นำครอบครัวได้ดีไม่แพ้หรือแตกต่างจากผู้ชายประการใดเลย

นวนิยายของโปตันได้สะท้อนภาพและเรื่องราวของ "ผู้หญิงยุคใหม่" ว่าควรจะมีลักษณะเช่นไรในสังคมปัจจุบันไว้อย่างแจ่มชัด แสดงให้เห็นว่าโปตันเป็นนักเขียนที่มีความเข้าใจในความ เป็น "ลูกผู้หญิง" ได้อย่างลึกซึ้ง ทั้งยังสามารถถ่ายทอดออกมาในผลงานของตนได้อย่างมีคุณค่า และด้วยเหตุนี้เองจึงเป็นเหตุผลประการหนึ่งที่ส่งผลให้โปตันได้รับรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์เมื่อปี พ.ศ. 2542 และด้วยผลงานที่มีความสร้างสรรค์ โดดเด่น และมีคุณค่า รวมทั้งทัศนะมุมมองที่เป็นไปตามสภาพสังคมและยุคสมัยอย่างเห็นได้ชัดเจนนี้อย่าง จึงเป็นเหตุให้ผู้เรียบเรียงสนใจที่จะศึกษานวนิยายของโปตัน เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของผู้หญิงในสังคมปัจจุบันมากขึ้น ตลอดจนทำให้เห็นคุณค่าของวรรณกรรมประเภทนวนิยายที่ไม่เป็นเพียงบันเทิงคดีเท่านั้น แต่ยังเป็นสื่อสะท้อนภาพการดำเนินชีวิตของผู้หญิงที่พึงจะมีในสังคมปัจจุบันได้เป็นอย่างดี รวมทั้งมีส่วนร่วมในการปลูกฝังแนวคิด ข้อคิด และแบบอย่างที่ดีเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงปรารถนาของสังคมไทยในยุคปัจจุบันอีกด้วย

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์บุคลิกลักษณะของ "ผู้หญิงยุคใหม่" ในนวนิยายของโปตัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ช่วยให้เห็นบุคลิกลักษณะของผู้หญิงที่พึงประสงค์ในสภาพสังคมปัจจุบันตามทัศนะของ โปต้น ด้วยบุคลิกลักษณะเหล่านี้ช่วยให้สังคมยอมรับผู้หญิงมากขึ้น อีกทั้งเป็นแนวทางในการปลูกฝังค่านิยมที่พึงปรารถนาในสังคมไทยอีกด้วย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากนวนิยายของโปต้นจำนวน 3 เรื่อง โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างจากการอ่านนวนิยายของโปต้นในช่วงปี พ.ศ. 2535 ถึง พ.ศ. 2544 จำนวน 17 เรื่อง แล้วเลือกเฉพาะเรื่องที่มีลักษณะร่วมในด้านเนื้อหาซึ่งกล่าวถึงบุคลิกลักษณะของผู้หญิงยุคใหม่อย่างเด่นชัด จำนวน 3 เรื่อง คือ

1. ดาวแต่มดิน ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2537
2. เพรงกรรม ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2539
3. นะหน้าทอง ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2544

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้หญิงยุคใหม่ หมายถึง บุคลิกลักษณะของผู้หญิงสมัยใหม่ที่กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ ในการเลือกวิถีการดำเนินชีวิตอันเป็นลักษณะพึงปรารถนาที่ผู้หญิงพึงจะมี

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษานวนิยายของโปต้นโดยวิธีสุ่มตัวอย่าง จากนวนิยายที่ตีพิมพ์ครั้งแรกในช่วงปี พ.ศ. 2535 ถึง พ.ศ. 2544 แล้วนำมาศึกษา จำนวน 3 เรื่อง
2. วิเคราะห์ผู้หญิงยุคใหม่ในนวนิยายของโปต้น โดยศึกษาผ่านทางบุคลิกลักษณะ บทบาท พฤติกรรมของตัวละคร และอื่นๆ
3. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 2

วิเคราะห์ผู้หญิงยุคใหม่ในนวนิยายของโบตัน

ปัจจุบันผู้หญิงมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น และได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางในสังคม การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญเท่าเทียมนานาอารยประเทศเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา หน้าที่การงาน การประกอบอาชีพ ตลอดจนการมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกับผู้ชาย ดังที่จุไรรัตน์ จันทรธำรงค์ (2530 : 388) ได้กล่าวไว้ในบทความผู้หญิงกับการพัฒนาว่า

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการรับเอาความเจริญทางด้านต่างๆ ของประเทศตะวันตก เข้ามาปรับใช้ในสังคมไทย ทำให้วิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของไทยเริ่มเปลี่ยนแปลง ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้สิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนทั้งชายและหญิงเท่าเทียมกันทั้งในด้านสังคม การเมือง การศึกษามีผลให้สถานภาพและบทบาทของสตรีไทยมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็นลำดับ เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ. 2517 นั้นนับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้สตรีไทยมีสถานภาพดีขึ้นตามลำดับ

ด้วยเหตุที่สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศมีการเปลี่ยนแปลงไป สิ่งเหล่านี้จึงมีส่วนผลักดันให้ผู้หญิงต้องออกไปมีบทบาทนอกบ้าน และทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่ผู้ชายมากขึ้น พร้อมทั้งได้แสดงความสามารถ และศักยภาพความเป็นหญิงให้สังคมได้ประจักษ์ถึงควมมีพลังในตัวของผู้หญิงออกมา ดังจะเห็นได้จากบทความและงานวิจัยที่มีผู้ได้ศึกษาไว้ไม่ว่าจะศึกษาจากสภาพความเป็นจริงทางสังคม ตัวบทกฎหมาย หรือจากวรรณกรรมประเภทต่างๆ รวมทั้งนวนิยายซึ่งนับเป็นวรรณกรรมงานเขียนอีกรูปแบบหนึ่งที่ได้นำทัก และสะท้อนภาพเรื่องราวการต่อสู้ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของผู้หญิงในยุคสมัยต่างๆ ไว้เช่นกัน

โบตันเป็นนักเขียนนวนิยายร่วมสมัยผู้หนึ่ง ที่มีผลงานสะท้อนภาพการต่อสู้ของผู้หญิงในสังคมยุคปัจจุบันในแง่มุมต่างๆ ได้ชัดเจน ดังจะเห็นได้จากการศึกษานวนิยายจำนวน 3 เรื่องของโบตัน อันได้แก่ ดาวแต่้มดิน เพรงกรรม และหน้าทอง

นักจิตวิทยาหลายคนได้กล่าวถึงความหมายของบุคลิกภาพไว้ ดังนี้ (สถิต วงศ์สวรรค์. 2540 : 3-4)

ฮาร์ทแมน (Hartman) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือส่วนรวมทั้งหมดที่บุคคลแสดงออกโดย กิริยาอาการ ความนึกคิด อารมณ์ นิสัยใจคอ ความสนใจ การติดต่อกับผู้อื่น ตลอดจนรูปร่าง หน้าตา การแต่งกาย และความสามารถในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น

อลพอร์ต (Gordon W.Allport) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือลักษณะส่วนรวมของแต่ละบุคคล ที่เป็นเอกภาพอันประกอบไปด้วยลักษณะทางกายและทางจิตใจ ระบบทางกายและจิตนี้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละคนมีแตกต่างกัน

พงศ์อินทร์ สุขขจร กล่าวว่า บุคลิกภาพคือการรวมคุณลักษณะต่างๆของคน อันประกอบ ด้วยรูปร่างลักษณะ และพฤติกรรม หรือ จริตกิจรยาที่เป็นเครื่องสะท้อนนิสัยของคนๆหนึ่งซึ่งแสดงออกมาให้คนอื่นแลเห็น

สมจิต ธนสุกาญจน์ กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายความว่า ถึงตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นส่วน รวมอันได้แก่รูปร่าง อารมณ์ ความสามารถ ทักษะ ความสนใจ อุปนิสัย เจตคติ นิสัย และความรู้ ของบุคคลนั้น รวมทั้งศักยภาพ (Potentiality)

ดังนั้นบุคลิกภาพจึงเป็นลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลที่ประกอบด้วยลักษณะในส่วนรวมทั้ง หมด คือทั้งรูปลักษณะทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และพฤติกรรม อาทิปกิจรยาต่างๆผลรวม ที่ประกอบเป็นบุคลิกภาพนี้ทำให้มีลักษณะผิดแผกแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

แนวทางที่คนส่วนใหญ่ยึดถือในการพิจารณาบุคลิกภาพของคน มีดังนี้

1.ลักษณะทางกาย ได้แก่ รูปร่าง ทรวดทรง ความสูง น้ำหนัก ความปกติของอวัยวะ สีส้ม ผิพรรณ หน้าตา ท่วงท่า ท่าทาง ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นเครื่องแสดงให้ทราบประสิทธิภาพของ บุคคล ทางกาย ทราบถึงความแข็งแรง ทางจิตใจ ทราบถึงความผ่องแผ้วของจิตใจ การที่อวัยวะรับ สัมผัสและทำงานได้ดี รวดเร็ว เป็นบุคลิกที่สำคัญอย่างหนึ่งของคนเรา

2.คุณลักษณะทางจิตใจ เช่น สติปัญญา ความจำ จินตนาการ ความถนัด เจตคติ ความสนใจ ความตั้งใจ การตัดสินใจ ความคิดด้วยเหตุผล ฯลฯ เหล่านี้เกี่ยวกับสมองทั้งสิ้น

3.อุปนิสัย (Character) หมายถึงลักษณะผลรวมของนิสัย (Habit) หลากๆอย่างของบุคคล ที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมเป็นระยะเวลายาวนานพอสมควร จนเป็นความประเพณีหรือความมีศีล ธรรม จรรยา มารยาทและคุณธรรม เช่น ความสุภาพอ่อนโยน ความซื่อสัตย์ เชื่อถือได้ ความ เคารพกฎหมาย ไม่เห็นแก่ตัว ฯลฯ เหล่านี้เป็นกิริยาอาการที่สอดคล้องกับปทัสถานของสังคม

4. อารมณ์ ได้แก่ความรู้สึกแห่งจิตที่ก่อให้เกิดอาการกระทำต่างๆเช่น ตื่นเต้น โกรธ กล้า หาญ หวาดกลัว ตกใจง่าย ร่าเริง หดหู่ หงุดหงิด กังวล ฯลฯ

5. กำลังใจ คือความสามารถที่ควบคุมหรือบังคับกิริยาอาการต่างๆที่กระทำไปโดยเจตนา เช่น กระฉับกระเฉงว่องไว หรือเฉื่อยชา เชื่องช้า ความอดทนหรือความเบื่อหน่าย

6. การสมาคม คือ กิริยา ทำที่ อาการที่บุคคลแสดงต่อผู้อื่น เช่น ชอบคบหาสมาคมหรือเก็บตัว เมตตาปรานีเห็นอกเห็นใจผู้อื่นดี หรือไม่แยแสเอาใจใส่กับผู้อื่น เสียสละหรือว่าคอยแต่จะเอาเปรียบเขา ฯลฯ

7. ความรู้ ความสามารถ อำนาจ ฐานะ ความรู้สูง ความชำนาญ มีความสามารถเป็นพิเศษ ความมีอำนาจ อิทธิพล มียศฐาบรรดาศักดิ์ สถานภาพสูง มีฐานะทางการเงินดี เหล่านี้เป็นปัจจัยส่งเสริมบุคลิกภาพอย่างมาก

ดังนั้นในการวิเคราะห์ผู้หญิงยุคใหม่ในนวนิยายของโบทัน ผู้ศึกษาจึงพิจารณาจากบุคลิกภายนอกและบุคลิกภายใน อันได้แก่

1. รูปร่างหน้าตาของตัวละคร
2. ลักษณะนิสัยใจคอของตัวละคร

ซึ่งทั้งสองประเด็นนี้จะทำให้มองเห็นภาพรวมของผู้หญิงในนวนิยายของโบทันได้ชัดเจน และในการศึกษาตัวละครหญิงผู้ศึกษาเลือกศึกษาจากตัวละครหญิงที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง และเป็นตัวละครที่โบทันสร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะสะท้อนให้เห็นลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้หญิงยุคใหม่ในสังคมปัจจุบัน เพราะลักษณะบุคลิกเหล่านี้ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม ส่วนตัวคือความสุขกายสบายใจอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นที่ยอมรับ ส่วนรวมคือ สังคมสงบสุขเรียบร้อย การเรียนรู้บุคลิกภาพอันเป็นมาตรฐานของสังคมจะช่วยให้สามารถปรับปรุง เสริมสร้างบุคลิกภาพได้ถูกต้องตามที่สังคมต้องการ และถ้าแต่ละคนซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมประสบความสำเร็จในชีวิต นั่นหมายถึงสังคมส่วนรวมสัมฤทธิ์ผลไปด้วย

ตัวละครที่ศึกษา มีดังนี้

นุช เจือ ปรีตดา อำไพ และประภา	จากนวนิยายเรื่อง ดาวแต่มดิน
อรุณวรรณ อลงกต และสาลิณี	จากนวนิยายเรื่อง เพรงกรรม
ทองทราย ทอรั้ง และมณี	จากนวนิยายเรื่อง นะหน้าทอง

นุช

1.รูปร่างหน้าตา

นุชเป็นหญิงสาวที่มีรูปร่างหน้าตาสวยงาม แต่ด้วยความยากจนของครอบครัว ทำให้พ่อแม่ของนุชต้องขายนุชให้กับเสีย นุชต้องจำใจเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ทั้งๆที่ยังเรียนไม่จบชั้นประถมศึกษา นุชได้เปรียบคนอื่นเพราะเธอมีรูปร่างหน้าตาสวยงาม ตัวอย่างข้อความที่กล่าวถึงความงามของนุช เมื่อนุชได้เข้ามาในกรุงเทพฯ แล้วนางพี่สาวของเธอพาไปเสริมสวยและแต่งตัวให้ดูดีขึ้นกว่าเดิม นางกล่าวว่า “แต่งตัวแล้วนุชนี้สวยไม่แพ้ใคร ไม่แพ้แม่พวกลูกสาวคนรวย ๆ ชาวกรุง

หรือกว่าด้วยเข้าไป" นางเพ่งพินน้องสาวที่ถอดรูปจากเด็กบ้านนอกแล้ว (สุภา สิริสิงห. 2537:100) และเมื่อนุชได้มาอยู่ในช่องโศกณี ความสวยของนุชโดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ เป็นที่ถูกตาต้องใจของผู้ชายทั้งหลาย ดังข้อความที่คนคุมช่องกล่าวกับนุชว่า " เพราะหน้าตารูปร่างของหนูนะซิ นุชเอ๊ย เรานะสวยมากนะพอแต่งตัวดีดผม แต่งหน้าทาปากแล้วเด็กสาว ๆ เมืองกรุงสู้ไม่ได้ สาวเหนือผิวสวย แล้วนุชนะหน้าผากสวยจริง ๆ...หน้าผากไหนกนูสวย พวกเสีย ๆ ชอบ จมูกนิด แบบนี้แหละ ไม่ต้องโด่งมากแบบฝรั่ง แก้มยุ้ย เนียน ๆ ผิวดี ๆ" (สุภา สิริสิงห. 2537:114)

นุชนับวันสวยขึ้นเรื่อย ๆ ดังข้อความที่อำไพกล่าวถึงนุช เมื่อได้เจอนุชอีกครั้งว่า

"ไม่เห็นหน้าไม่กี่เดือนเท่านั้น นุชดูโตขึ้นมาก ขาวขึ้น มีทีท่าว่าจะเติบโตใหญ่ขึ้นเป็นสาวงามรูปร่างดี ช่วงขาที่โผล่พ้นกระโปรงออกมาขาวเนียนเรียบ และที่สำคัญคือตรงไหน ไม่คดโค้ง ไม่โก่ง ไม่ห่อม่อต้อ อำไพมองเลยขึ้นมาที่ช่วงอก หัวไหล่ คอ และใบหน้ากับผม ... หน้าผากไหนกลม มีไรผมเล็กน้อย ผิวเหลืองนวลล่อ คิ้ว ตา จมูก และริมฝีปากเหมาะเจาะไปหมด"

(สุภา สิริสิงห. 2537:277)

ความสวยของนุชเป็นที่พอใจของอมฤตาน้องสาวของอำไพมาก เธอจึงชวนนุชไปประกวดนางงาม เมื่อนุชเข้าประกวดเธอได้รับตำแหน่งเป็นถึงนางงามขวัญใจช่างภาพและรองอันดับสอง ซึ่งถ้าพิจารณาตามสภาพความสวยของนุชแล้วเธอควรได้รับตำแหน่งนางงาม ถ้าเธอไม่ถูกใส่ร้ายจากอินทிரานายจ้างเก่าของเธอเสียก่อน ความสวยของนุชโดดเด่นกว่านางงามที่เข้าประกวดด้วยกัน ดังข้อความที่เจือกล่าวถึงความสวยของนุชว่า "เจื่อนุชน่าจะได้ที่หนึ่งนะ นุชสวยกว่าใครเพื่อนเลย จริงไหมคะ คุณศิรา คุณแจ่ม" "จริง พี่นุชสวยยิ่งกะนางฟ้า" เสียงเล็กๆ ของศิริระภา สนับสนุนวาจาของเจือ "พี่นุชสวยกว่านางงาม" ศิราซ้ำหนักแน่น (สุภา สิริสิงห. 2537:432)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาจะเห็นว่า โปต้นสร้างให้ตัวละครนุช เป็นตัวแทนของหญิงสาวที่มีความสวยงามเป็นรูปสมบัติ เธอรู้จักนำความงามที่มีอยู่มาสร้างประโยชน์ให้กับตัวเธอ และเป็นบันไดก้าวสู่ความสำเร็จในชีวิต

2. ลักษณะนิสัยใจคอ

2.1 กล้าแสดงออก

การกล้าแสดงออกหมายถึง การที่บุคคลมีความเชื่อมั่นในตัวเอง กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าเลือกทางเดินชีวิต และกล้าทำ

นุชเป็นหญิงสาวที่กล้าแสดงออก ดังจะได้กล่าวคือ

นุชเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองมาก ดังจะเห็นได้จากเมื่ออินทราทราบว่านุชเข้าประกวดนางงามและเป็นตัวเก็งในสาวงามที่เข้าประกวดทั้งหมด อินทราอิจฉาและเจ็บแค้นนุชตั้งแต่ที่นุชทำงานอยู่ที่ร้านของเธอ อินทราจึงใส่ร้ายนุชโดยบอกกับกรรมการว่านุชไม่ได้เรียนหนังสือและเคยขายตัวมาก่อน นุชไม่ใส่ใจในคำกล่าวหาของอินทรา เพราะเธอเชื่อมั่นว่าเธอมีคุณสมบัติในการเรียนตามที่กองประกวดต้องการจริง ดังข้อความที่เธอสนทนากับอินทนิลน้องสาวของอินทราว่า

นุชเชิดหน้า คอแข็ง “ นุชก็จบมอปลายละ ใบประกาศก็มี ”

“จบได้ไง ปลอMRIเปล่า อยู่กับร้านเสริมสวยก็สระแต่ผม เอาเวลาที่ไหนไปเรียนละ จบแค่ปอหกมา กว่าที่จะจบมอปลายก็ตั้งหกปี นี่ขนาดไม่ตกเลยนะ แล้วเธอเพิ่งมาได้ก็ปี”

“สี่ปีกว่า” นุชยกไหล่ “ แต่นุชจบก็แล้วกัน เรียนระดับละสองปี นุชสอบได้นี่ เหนื่อยก็หนักก็เรียนมหาวิทยาลัย”

“มหาวิทยาลัยชีวิตนะสิ” อินทนิลไม่เชื่อ

นุชไม่สนใจอินทนิลเพราะเชื่อมั่นในความรู้ของตน ก็นุชสอบเทียบได้จริงๆ ใบประกาศนียบัตรที่ได้มาก็ของแท่งกระทรวงศึกษาธิการ นุชมีศักดิ์และสิทธิ์ทุกประการกับความรู้ระดับมัธยมปลายของตน....

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 415 – 416)

และถึงแม้เพื่อนนางงามจะซุบซิบนินทาเรื่องของเธอนุชก็ไม่สนใจเพราะเธอเชื่อว่าเธอไม่ทำผิดกฎของกองประกวด ดังข้อความ “...นุชก้มหน้าก้มตาวาดสีแต่งเติมริมฝีปากตน ไม่สนใจที่เพื่อนนางงามคุยกันเพราะถือว่าไม่ใช่ธุระ และตนไม่ได้ปลอมเอกสารทางราชการ” (สุภา สิริสิงห.2537 :416)

หรือแม้กระทั่งการให้สัมภาษณ์กับนักข่าว การตอบคำถามต่างๆ บนเวทีประกวด นุชตอบด้วยความมั่นใจ ดังข้อความบรรยาย “ท่าทางและคำพูดคำจาของนุชไม่ได้มีลักษณะของเด็กไร้ใช้ ความรู้จบประหมัดเลย แต่เป็นสาวชาวกรุงทันสมัยมีการศึกษาพอตัวสมวัยคนหนึ่ง เรื่องการศึกษาของนุช จึงไม่มีผู้ใดในกองประกวดสงสัยอีกต่อไป” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 418)

หรือดังข้อความที่อมฤตาสันทนาทำกับอำพันมารดาเกี่ยวกับนุชว่า

“มันสวย พูดจาเป็นธรรมชาติแล้วก็ฉลาดเกินกว่าเราคาดคะเนคุณแม่ ตอบแต่ละประโยคนะ พวกนักข่าวชอบเขวามันมีกิน แบบนี้ไม่มีใครเชื่อหรอกนะ ว่าเคยเป็นอย่างขาลือ ยิ่งเรื่องหาว่าเรียนไม่จบนะยิ่งไม่มีใครเชื่อใหญ่ เด็กจบปอหกมาจากบ้านนอกทำงานแต่สระผมหรือพูดจาได้แบบนี้”

อมฤตาโล่งอก

“ปล่อยเดี่ยวได้ไม่อันตราย”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 431)

นอกจากนี้หนูยังมีความเชื่อมั่นในการกระทำของเธอ นั่นคือเธอได้ตัดสินใจซื้อร้านเสริมสวยของอินทิดา เพราะหนูเชื่อว่าการลงทุนที่ดินไม่มีทางขาดทุนเหมือนกับการลงทุนชนิดอื่น ดังข้อความที่เธอสนทนากับชูจิตเพื่อนร่วมงานของเธอว่า

“พี่ไม่คิดจะตั้งร้านเองเหรอ”

“คิดซีแต่ไม่รีบร้อน อยู่อย่างนี้ก็ดี...คนเรานั้นรณมากนักเดี๋ยวจะกลายเป็นรณหาที่ไป ดูแก่พอเหมาะ ชีนิตั้งร้านเองแล้วจึงต้องหวนกลับมาจะเอาหน้าไปไว้ไหน หนูนั่งแต่ในใจตอบว่าก็เอาไว้บนบ่าของเรานะสิพี่ ไม่เสี่ยงแล้วจะรู้หรือ

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 412)

หนูรู้จักคิดวางแผนและมีเป้าหมายในชีวิต ถึงแม้ว่าในช่วงเริ่มต้นของชีวิต หนูต้องพบกับอุปสรรคต่างๆมากมาย แต่เธอก็สามารถเอาตัวรอดและผ่านพ้นอุปสรรคนั้นไปได้ด้วยความเฉลียวฉลาดและกล้าหาญของเธอ หนูวางแผนชีวิตไว้ว่าสักวันหนึ่งเธอจะต้องมีร้านเสริมสวยเป็นของตนเองและเธอก็สามารถทำได้ดังที่เธอมุ่งหวังเพื่ออนาคตที่สดใสของตัวเธอเองและไม่ต้องทนลำบากเป็นลูกจ้างคนอื่นตลอดไป หนูได้นำเงินที่ได้จากการเก็บออมในการทำงานมาลงทุนซื้อร้านเสริมสวยต่อจากอินทิดา เธอบอกว่า “...เงินนะเก็บในธนาคารได้ดอกเบี่ยนิดเดียว แต่ที่ดินดีก็แถมมีแต่จะขึ้น” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 627) ซึ่งเหตุการณ์ก็เป็นไปดังที่หนูคาดการณ์ไว้ หนูโชคดีซื้อที่ดินได้ในราคาถูกพอสมควรเพราะอินทิดาผู้เป็นเจ้าของกำลังเดือดร้อนเรื่องเงิน นอกจากนี้หนูยังได้วางแผนให้กับตนเองเพื่อความก้าวหน้าในชีวิตและหน้าที่การงาน นั่นคือหนูได้เดินทางไปเรียนนวดหน้าเพิ่มเติมที่ฝรั่งเศส โดยเดินทางไปพร้อมกับปรีดาผู้ซึ่งเป็นนายจ้างของเธอในขณะนั้น ดังข้อความ “...หนูจะไปฝรั่งเศสกับนายจ้างเจ้าของเครื่องสำอางมิโกะ เจ้านายจะไปดูงาน แต่หนูจะไปเรียนนวดหน้าเพิ่มเติม เป็นคอร์สสั้นๆใช้เวลาประมาณหกเดือน...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 697) และเมื่อหนูเรียนจบกลับมาที่เมืองไทยเธอก็ตั้งหน้าตั้งตาทำงานด้วยความมุ่งมั่น และประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงานและชีวิตดังที่เธอมุ่งหวังไว้

หนูเป็นตัวอย่างของตัวละครที่กล้าพูด กล้าได้ตอบกับคนอื่น ดังเช่นเหตุการณ์เมื่อหนูนำเด็กศิรามาให้แม่ของเธอเลี้ยง แม่ของหนูจะไม่ยอมเลี้ยงศิราเพราะเห็นว่าหนูนำภาระมาให้ หนูได้ตอบกับแม่จนเธอยอมจำนนต่อเหตุผลของหนู ดังข้อความ

“...อีหนูมีงหาเรื่องเอาเด็กมา มึงก็อยู่เลี้ยงชีวะ ไม่ต้องไปโรงเรียนหรอก อีกไม่กี่วันก็ต้องไปกับอีนางแล้ว จะไปมันทำไมโรงร่ำโรงเรียน เสียเวลา อยู่เลี้ยงไอ้เด็กนี่เถอะ”

“ฉันไม่เคยเลี้ยงเด็กนี้ แม่แหละเลี้ยง เลี้ยงลูกมาตั้งกี่คนแล้ว”

“ข้าไม่ได้หาเรื่องเอามันมานะ”

“หาเรื่องหรือหาเงินมาให้” นุชเถียงทันควัน “แค่นี้มันไปได้ ที่ได้เงินละไม่มันสักคำ พ่อก็เหมือนกันได้เงินกินเหล้าไปอีกก็ขูดละ ร้อยขวดยังไหวเลย”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 33-34)

หรือดังเหตุการณ์เมื่อนุชตัดสินใจซื้อร้านเสริมสวยของอินทรา อินทรารู้ความจริงภายหลังว่าคนที่ซื้อร้านเสริมสวยของเธอคือนุช เธอรู้สึกอับอายขายหน้ามากที่ตกอับจนถึงต้องขายร้านเสริมสวยให้นุชซึ่งเป็นเด็กที่หล่อนเคยสบประมาทและดูถูกไว้ ถึงกระนั้นอินทราก็ไม่ยอมลดละต่อว่านุชเสียๆหายๆ หว่านุชมีเสียเลื่องลือ แต่คนอย่างนุชหรือจะยอม เธอรักศักดิ์ศรีของตนเองยิ่งกว่าสิ่งใด เมื่ออินทราผู้เป็นแม่เบื่อแม่เมากับเธอมาตลอดพูดจาถ่มถั่วและดูถูกความเป็นลูกผู้หญิงด้วยกันเช่นนี้ นุชยอมไม่ได้ เธอได้ตอบอินทราไปทันที ดังข้อความ

“เดี๋ยวนี้ร้านวียะ มีเงินมาซื้อตึก ไปเอามาจากไหน สงสัยมีเสียอุปถัมภ์ละซี ทำไมไม่ไปซื้อที่มันหรูๆกว่านี้ หน้าอย่างแก มอมยังกับขอตาน เอาเงินมาจากไหน ถ้าไม่มีคนให้ละ ชดสีจิวรรณดัดเป็นนางงาม ก็แค่อีตัวเก่า ชะเดี๋ยวนี้ขายได้ราคา”

อินทราพูดไม่ทันขาดคำ นุชก็ย้อนเข้าให้ว่า

“แหม ตัวเองขายเสียเคยเลยนึกว่าคนอื่นเขาไม่มีปัญญาเหมือนตัว นี่พอเสียทั้งก็ต้องขายร้านแล้วใจอีกหน่อยจะขายอะไรนะ ขายอะไร จะขายตัวก็ขายไม่ได้หรอก มีแต่จะซื้อไอ้ตัวมาเลี้ยง นึกว่าไม่รู้หรือ จะบอกให้ละจ๊ะว่าถ้าหมดหนทางเมื่อไหร่ละก็ ฉันจะสร้างกุศล กลับมาเป็นลูกจ้างฉันก็ได้ละ”

อินทราสะบัดหน้าเดินหนีไป นุชมองตามด้วยแววตาซึ่งเคียด

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 630)

หรือดังตัวอย่างเหตุการณ์เมื่อนุชได้เป็นนางงาม มีนายหน้ามาติดต่อนุชหลายคนเพื่อให้ นุชขายตัวหรือเป็นเมียของเสียเพราะเข้าใจผิดคิดว่านุชเคยขายตัวมาก่อน นุชได้ตอบและปฏิเสธคนเหล่านั้นไป ดังข้อความ

“ไหนๆก็ผ่านอะไรมาแยะแล้วไม่ใช่รี เขาร่ำลือกันว่าเคยอยู่แถวสุทิสาร ค่าตัวไม่เท่าไรหรือนี่คิดละหมิ่นนะ หาที่ไหนได้” สาวใหญ่หน้าหาผู้หญิงเจรจาด้วยถ้อยคำที่ทำให้นุชเงี้ยวมือเกือบจะตบหน้าหล่อนเข้าให้แล้ว

“ไปเสียให้ไกลเลยนะ ถ้าไม่อย่าถูกตบ เชื่ออะไรกับข่าวลือ ไปจ้างคนลือเนาะ ไป”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 506)

นุชเป็นตัวอย่างของหญิงสาวที่กล้าโต้ตอบกับคนอื่น เพื่อป้องกันการดูถูกหรือขำขี้ เพราะบางครั้งการรู้จักโต้ตอบจะทำให้คนอื่นเกรงกลัว และไม่มาวุ่นวายใจอีก นอกจากนี้นุชยังเป็นผู้ที่มีจิตวิทยาในการพูด ดังจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์กับนักข่าวเมื่อนุชได้เป็นนางงาม นุชตอบนักข่าวด้วยวาจาที่เฉลียวฉลาดว่า

“นุชพอใจกับตำแหน่งขวัญใจช่างภาพที่สุดแล้วค่ะ แสดงว่าพี่ๆช่างภาพให้คะแนนนุชกันทั้งนั้นเลย นุชขอบคุณพี่ๆช่างภาพทุกคนเลยนะคะ ขอบคุณมาก”

นักข่าวฝึกปากคมคนหนึ่งแหยหล่อนว่า

“แสดงว่าหนูไม่สนใจความเห็นของกรรมการสิบห้าคนนี่ เพราะหนูคิดว่าได้คะแนนจากช่างภาพ สิบคนนี่มากกว่าคะแนนจากสิบห้าคนละซี”

“มิได้ค่ะ กรุณาอย่าเข้าใจนุชผิดอย่างนั้น นุชเคารพในความเห็นของคณะกรรมการทุกท่าน บุขบากรเขาสวยมากทีเดียวนะคะ เหมาะกับตำแหน่งแล้ว นุชเพียงแต่พอใจที่พี่ๆช่างภาพส้อมวลชนเห็นว่าหนูถ่ายรูปขึ้น”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 429-430)

ผลจากการให้สัมภาษณ์ของนุช ทำให้นักข่าวชื่นชมในความมีน้ำใจของนุช ถึงกับเขียนข่าวยกย่องเธอ หรือแม้แต่อดมฤตาก็หายกังวลกลัวว่านุชที่รู้จักพูดจาให้สัมภาษณ์

นุชรู้จักการพูดปฏิเสธคนอื่นโดยไม่ให้อึดอัดเสียใจ ดังเช่นเธอปฏิเสธไม่ทำงานให้ปริตตาในตอนแรกเพราะเห็นว่าเธอต้องช่วยงานอำไพและอดมฤตาที่ร้าน ดังข้อความ

ปริตตาชวนให้นุชไปทำงานด้วย แต่นุชปฏิเสธ หากปฏิเสธแบบไว้ไม่ตรี

“นุชไปไหนยังไม่ได้หรอกค่ะ นุชมีสัญญากับพี่อำไพแล้วก็คุณตา อีกอย่างคุณแม่คุณตาเลี้ยงนุชมา นุชทิ้งทางนี้ไปไม่ได้”

...

“...นุชทำงานด้วยเรียนด้วย แล้วยังมีภาระกับทางกองประกวดอีก จะเอาเวลาที่ไหนไปทำงานให้คุณบีล่ะคะ” นุชอ้างไปเรื่อย ๆ “ถ้าทำงานแล้วไม่เต็มทีนุชก็เอาเปรียบคุณบี จริงไหมคะ ถ้านุชรับทำนุชก็ต้องคิดค่าแรงแพงให้สมกับตำแหน่งที่ได้มา ทำแล้วไม่คุ้มค่าของเงินนุชก็ไม่สบายใจ”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 417-418)

นุชกล้าเลือกทางเดินของชีวิต เมื่อนุชได้มาอาศัยอยู่กับอำไพเธอได้รับเงินเดือนและเงินพิเศษ ซึ่งรวมแล้วเดือนหนึ่งๆ มีจำนวนมากพอสมควร นุชตัดสินใจ เลือกสิ่งที่ดีให้กับชีวิตนั้นคือการเรียนต่อซึ่งเป็นสิ่งที่เธอใฝ่ฝันมานาน ถึงแม้ว่าเป็นการเรียนทางลัดแต่ก็เป็นการเพิ่มพูนความรู้

ได้ดีพอๆ กับกับการเรียนในเวลา นุชส่งตัวเองเรียนจนจบระดับชั้นปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐแห่งหนึ่ง

นุชได้เปรียบหญิงอื่นตรงที่มีคุณสมบัติด้านความสวยงามของรูปร่างหน้าตา เธอมีโอกาสเลือกสิ่งที่ดีให้กับชีวิต นั่นคือนุชตัดสินใจเข้าประกวดนางงาม อมฤตนาายทุนผู้ส่งนุชเข้าประกวดต้องการให้นุชทำกิจกรรมเสริมจุมก แต่นุชไม่เห็นด้วย สิ่งที่นุชต้องการคือ ขอเรียนเสริมบุคลิกภาพและเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติม ดังข้อความที่เธอพูดกับอมฤตนาว่า

อนูตราหรือนุชยืนยันซ้ำความตั้งใจของหล่อน

"นุชไม่เสริมจุมก ไม่ทำอะไรทั้งนั้น นอกจากขัดผิว นวดหน้า ออกกำลังฟิตตัว ซ้อมเดิน ไม่ฉันไม่ประกวด นุชไม่ชอบให้หน้าตัวเองดูประหลาด"

...

"ตาหนูก็สองชั้นอยู่แล้ว แต่เรียนเสริมบุคลิกภาพที่หนูอยากเรียน"

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 403)

นุชบอกอมฤตนาด้วยความมั่นใจความสวยของเธอว่า "...หนูพอใจของหนูแล้ว สวยแค่นี้พอขึ้นสวยกว่านี้ เดี๋ยวยุ่ง" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 403)

นุชเป็นผู้ที่มีเหตุผลในการเลือกทางเดินของชีวิต ถึงแม้เธอจะมีตำแหน่งทางความงาม แต่เธอก็ไม่หลงตัวหรือหลงระเห็จไปกับมัน เพราะเธอคิดว่าความสวยย่อมมีวันโรยราไม่วันใดก็วันหนึ่ง ดังนั้นสิ่งที่เธอเลือกคือการทำงานในอาชีพที่เธอรัก พร้อมกับหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาอาชีพอยู่เสมอ

นุชเป็นหญิงสาวที่กล้าทำในสิ่งที่เธอตัดสินใจ ดังจะเห็นได้จากเมื่อวัยเด็ก นุชได้ช่วยเหลือศิราออกมาจากซากรถยนต์ที่ประสบอุบัติเหตุ ซึ่งในตอนนั้นเป็นเวลาที่มืดค่ำและฝนตกหนัก ไม่มีผู้คนเดินผ่านไปมา อีกทั้งในซาการถที่พังยับเยินนั้น ยังมีศพผู้ตายผิวเผยรวมอยู่ด้วย นุชเข้าไปช่วยศิราโดยไม่กลัวอันตรายใด ๆ ซึ่งต่างกับเจือเพื่อนรักของเธอไม่กล้าแม้แต่จะมองดูเด็กในซาการถคันนั้น ดังข้อความที่เธอและเจือสนทนากันว่า "ไม่ตายหรอก เอ็งดูสิ" นุชชี้ "รถมันถลาลงไปในคูครึ่งคัน แต่เด็กนี่เขาผูกไว้กับเก้าอี้ แล้วติดไว้กับเบาะหน้า แล้วรถมันพังเฉพาะด้านคนขับ" "เหวอ ! จันคนขับก็ตายแล้วซิ ผีนะ อีนุช เราไปกันเหอะ อย่าไปยุ่งกะเขาเลย" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 8)

นุชไม่ได้กลัวผีอย่างเจือ เธอตัดสินใจช่วยเหลือศิรา ดังข้อความที่นุชสนทนากับเจือว่า

"ถ้าเด็กเกิดตายกลางทางหรือไปตายที่บ้านเราละ " เจือไม่วายค่าน

"รถพังออกอย่างงี้มันต้องเจ็บ ต้องขาหักแขนหักอะไรแน่ ๆ เลย"

“ร้องออกัน คงไม่เป็นไรหรอก” นุชตัดสินใจแน่นอน เจ้าหล่อนวางกระเป๋าไว้ข้างทางลุยน้ำ ลงไปเพื่อหาทางเอาเด็กซึ่งถูกผูกติดกับเบาะหน้า

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 8)

นุชดูแลศิราได้ไม่กี่วัน พ่อก็ขายเธอให้กับเสียที่กรุงเทพฯ นุชพยายามอ้อนวอนหาข้ออ้างต่าง ๆ นานาเพื่อให้พ่อแม่สงสารแต่ก็ไม่เป็นผล นุชรู้ตัวว่าถึงอย่างไรเธอก็ต้องเดินทางไปขายตัวที่กรุงเทพฯแน่นอน เมื่อไม่มีทางเลือกนุชตัดสินใจเสี่ยงเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ถึงจะต้องพบกับอุปสรรคหรือความลำบากสักเพียงใดก็ตาม ดังข้อความที่เธอกล่าวว่า “...จะกลัวอะไรกับพีนาง และกรุงเทพฯ เข้ากรุงเทพฯ ก็เข้าซิ แต่นุชไม่ยอมแพ้โชคชะตาง่าย ๆ หรือ คอยดูซิ” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 26)

เมื่อนุชอยู่ในช่องโสเภณี เธอก็พยายามหาทางหลบหนีออกจากช่องแห่งนั้น นุชกล้าเสี่ยงตายด้วยการกระโดดลงจากรถตู้แล้ววิ่งตัดหน้ารถยนต์คันอื่นๆ ที่จอดติดไฟแดงอย่างไม่คิดชีวิต นุชรอดพ้นจากการตามไล่ล่าของคนคุมอย่างหวุดหวิด เพราะความกล้าเสี่ยงชีวิตของเธอ และเมื่อนุชได้มาอาศัยอยู่กับอินทรา นุชถูกใช้งานสารพัด และยังถูกใส่ร้ายว่าขโมยเงินอีก นุชชอกช้ำกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไม่เป็นธรรมในชีวิตเธอมาก ดังข้อความ

“นุชนั่งก้มหน้ามองพื้นอยู่เจิบ ๆ หล่อนไม่ได้ร้องไห้นัยน์ตาแห้งผาด หากเจ็บช้ำน้ำใจหนักหนา พ่อแม่ก็ไม่เคยรักนุช เลี้ยงดูมาอย่างดีตามประสาปากก็จริงแต่เลี้ยงมาเพื่อขาย พีนางพี่สาวแท้ ๆ ก็พยายามจะโกงสร้อยทองคำที่นุชได้มา แม่เล่าร้ายยักรับคดีแย่งชิงสมบัติของนุชไป อินทรา ก็จะพยายามจะโกงนุช จะว่าไปก็โกงมาแล้วหลายเดือน เพราะไม่เคยจ่ายค่าแรงเลย

ทองคำอัญมณีมีค่าที่นุชแอบขโมยมาจากศพพ่อแม่ไ้หนุก็ไม่เคยได้ให้ประโยชน์ผลกับนุชเลย แม้แต่น้อย ให้แต่ความเดือดร้อนสมกับที่มันเป็นของร้อนนั่นแหละ ของขโมย”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 275- 276)

ความผิดหวังชอกช้ำในชีวิตของนุชที่ผ่านมา เป็นแรงกระตุ้นให้นุชมีความกล้าออกไปเผชิญโลกภายนอกเพิ่มขึ้น ดังนั้นเมื่อถูกอินทราไล่ออกจากบ้าน นุชจึงไม่ร้องไห้ไวยวายแต่ประการใด เธอตัดสินใจเสี่ยงชีวิตไปอยู่กับอำไพ ซึ่งอาจจะดีกว่าอยู่กับอินทราก็ได้ ดังข้อความ “นุชขึ้นไปเก็บของตามคำสั่งอยู่ที่ไหนก็อยู่ เจ้าหล่อนคิด อยู่กับพี่อำไพลูกสาวอำพันก็คงเหนื่อยมากกว่าอยู่นี่หรอก เผลอ ๆ อาจจะได้เงินเดือนด้วยซ้ำ” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 260)

นุชเป็นหญิงที่มีความกล้าหาญ โชคชะตาชีวิตที่โหดร้ายสอนให้นุชกล้าที่จะต้องเผชิญกับมันอย่างเข้มแข็งทุกรูปแบบ และเพราะความกล้าของเธอเองที่ทำให้เธออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และประสบผลสำเร็จในชีวิต

2.2 เก่ง

เก่งในที่นี้ หมายถึง การที่บุคคลรู้จักจัดการชีวิตของตนเองให้ถูกต้องเหมาะสม ทั้งในด้านการครองตน ครองงาน และครองเรือน ซึ่งเป็นลักษณะการดำเนินชีวิตอันจะนำไปสู่ความสำเร็จและความสุข

การครองตนและครองงาน

นุชสามารถดูแลพึ่งพาตัวเองได้ โดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือหรือนำความเดือดร้อนมาให้คนอื่น การพึ่งพาตนเองของนุช จะเห็นได้จากเมื่อนุชหนีออกมาจากช่องโสเภณี นุชไปขอทานทำจากป่าอำพันโดยไม่เกี่ยงว่าจะเป็นงานหนักเพียงใด เธอหวังเพียงว่าขอให้มีการทำและเลี้ยงตัวได้ดังข้อความที่นุชกล่าวว่า "... คุณป่าให้หนูอยู่นี้แหละ หนูจะช่วยทำงาน ชักผ้า ผม ทำอะไรก็ได้ ล้างส้วมก็ได้ คุณป่าสอนหนูแล้วกัน" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 131) เมื่อป่าอำพันไม่รับเธอทำงาน เพราะกลัวอันตรายจากแมงดาคุมช่อง แล้วส่งนุชต่อให้ลูกสาวจนต้องไปอาศัยอยู่กับอินทรา นุชไม่หวังให้อินทราเลี้ยงดูเธอฝ่ายเดียว เธอยอมทนทำงานทุกอย่างตามที่อินทราต้องการ ในขณะเดียวกันนุชก็พยายามเฝ้าสังเกตถึงวิธีการทำผมให้กับลูกค้า เพื่อจะได้มีวิชาติดตัวและสามารถเลี้ยงตัวเองได้ในอนาคต นุชฝันอยากมีร้านเสริมสวยเป็นของตนเอง เมื่อนุชได้มาทำงานที่ร้านเสริมสวยของอำไพ นุชได้เรียนรู้วิธีเสริมสวยจากอำไพและเพื่อนร่วมงาน นุชสามารถพัฒนาฝีมือให้เป็นที่เชื่อถือ และยอมรับของลูกค้า จนอำไพเอ่ยปากชมนุชว่า "... มีนุชนี้แหละค่อยยังชั่ว มือกรรไกรมันแม่นยำดี ไม่มีพลาดว่าจะฝึกให้เป็นตัวแทน" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 291) นุชสามารถมีรายได้จากการทำงานและเลี้ยงตัวได้ด้วยลำแข้งของเธอเอง และยังเมื่อนุชได้มีตำแหน่งทางความงามเป็นถึงขวัญใจช่างภาพและรองอันดับสอง นุชมีรายได้เพิ่มขึ้นเป็นหลายเท่าตัวจากการโชว์ตัวและการเป็นตัวแทนโฆษณาเครื่องสำอาง

นุชดูแลใส่ใจสุขภาพร่างกายและความงามของเธออยู่เสมอ เธอรู้แม้กระทั่งจุดเด่นจุดด้อยในร่างกายของเธอ ดังจะเห็นได้จากก่อนเข้าประกวดนางงามนุชไปทำฟันที่หักจากการถูกแม่เล้าตบเมื่อครั้งที่อยู่ช่องโสเภณีให้เรียบร้อยและสวยงามดังเดิม ดังข้อความที่เธอพูดกับป่าอำพันว่า

"...ว่าแต่ฟันที่หักไปนะทำยังไงประกวดนางงามจะยิ้มฟันหลอไม่ได้นา ฟันเก ฟันต่าง อะไรก็ได้ ไม่น่าดู" "หนูทำเรียบร้อยตั้งนานแล้วละ" นุชหวังเรื่องความสวยของตนอยู่เหมือนกัน เมื่อมีเงินและเวลาว่างหล่อนจึงไปทำฟันที่หักจนดูเรียบร้อย ชีไหนที่ห่างก็เติมจนเรียบ ขาวสะอาดอย่างที่เขาเปรียบว่าเหมือนไข่มุก เรียงกันเป็นแถวหน้าดู...

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 408-409)

หรือดังข้อความบรรยายว่า “นุชรู้ดีถึงจุดเด่นจุดด้อยบนใบหน้าของตน เมื่อลงมือแต่งเอง จึงดูสวยกว่าคนอื่น ๆ ซึ่งช่างแต่งให้ตามหน้าที่เท่านั้น...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 414)

นุชเป็นผู้ที่มีความฉลาด ทันคน ดังจะเห็นได้จากเมื่อนุชตกลงรับซื้อร้านเสริมสวยพร้อมอุปกรณ์ต่อจากอินทรา แต่อินทราคิดไม่ซื้อกับนุชนำรถมาขนอุปกรณ์เสริมสวยไปขายที่อื่น ทำให้ นุชรู้สึกที่ถูกอินทราเอาเปรียบมากเกินไป นุชจึงตัดสินใจแจ้งความไม่ยอมให้อินทราเอาเปรียบเธอ มากไปกว่านี้แล้ว ดังข้อความ “...ฉันจะไปแจ้งความ แบบนี้ถือว่าขโมย ลักทรัพย์ ฉันไม่ยอมหรอก ฉันเอาเรื่องนะ สัญญามี” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 631) นุชยอมเสียเงินบางส่วนให้กับตำรวจผู้ที่ สามารถจับกุมอินทราได้ ถึงแม้เจือจะคัดค้านและไม่เห็นด้วยก็ตาม นุชก็ยังยืนยัน “ฉันจะเอาเรื่องนี้ แค้นใจนัก” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 633) เหตุที่นุชทำลงไปเช่นนี้ก็เพราะเธอรู้สึกว่าอินทราทำร้าย เธอให้ได้รับความเสียหายทั้งใจและกายเกินกว่าจะให้ภัย ดังข้อความที่เธอบอกเจือว่า “...แกไม่รู้ อะไร อีนังคนนี้นั้นเคยตบฉัน มันโก่งฉัน แล้วมันยังเป็นคนปล่อยข่าวเรื่องฉันเคยอยู่สุทิสาร มัน เทียวได้พูดว่าฉันเคยเป็นอีตัว ทำให้ฉันเดือดร้อนมาถึงทุกวันนี้ไง ฉันแค้นมัน เขาว่าล้างแค้นสิบ ปีก็ยังไม่สาย ไม่ช้ารี” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 633) นุชต้องการสั่งสอนให้อินทราได้รู้สึกถึงผลกระทบ ที่หล่อนกระทำไว้กับคนอื่น ว่ามันเจ็บปวดอย่างไรเมื่อถูกกล่าวหาและให้ร้ายโดยที่คนที่ถูกกล่าว หานั้นไม่ได้ทำความผิดแม้สักนิดเดียว ดังนั้นเมื่อมีโอกาสนุชจึงสั่งสอนให้อินทราได้รู้สึกสำนึกบ้าง ดังข้อความ “ฉันไม่ได้หาเรื่องแกแค้นมันนะ มันทำของมันเองนี่ แต่ฉันก็ต้องคิดบัญชีละ จะปล่อย ให้ลอยนวลไปได้อย่างไรละ มันไม่ได้มีบุญคุณอะไรกับฉันนี่ ฉันเคยอยู่ที่นั่นก็จริง แต่ก็ทำงานให้ จนเกินคุ้ม ค่าแรงมันก็ไม่เคยจ่าย มันโก่งฉันนะ เจือ นุชนะเจ็บแล้วจำ ใครดีกับนุช นุชก็จำ...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 633-634)

นุชรู้จักใช้บุคคลรอบข้างที่เธอรู้จักทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เธอ ดังจะเห็นตัวอย่าง จากเหตุการณ์ที่นุชให้เจือและศิราเป็นนายหน้าไปซื้อบ้านของอินทรา เพราะถ้านุชไปเองอินทรา จะต้องไม่ขายให้นุชอย่างแน่นอน และถ้าให้เพื่อนคนอื่นไปแทนการต่อรองราคาหรือโอกาสจะได้ก็ คงต้องยากขึ้น เพราะลักษณะท่าทาง การแต่งกายบอกได้ ดังบทสนทนาที่นุชคุยกับแปดเพื่อนร่วมงานเธอว่า

“...แล้วจะให้ใครไปเจรจาแทนตัวละ เพราะหน้าอย่างไอ้ปุ๋ยไปถาม เขาก็รู้ว่าไม่ได้คิดจะซื้อเอง มันก็จ้องอกพอกับเรา”

“มีแล้วกัน” นุชนึกถึงเจือกับศิรา ศิรามีรถบรรทุกพร้อมคนขับ ถ้าให้เจือแต่งตัวดี ๆ ไปตกลงแทน อินทราคงไม่รู้เท่าทันดอก เด็กชายศิรานั่นพร้อมที่จะบริการนุชอยู่แล้วหากออกปาก

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 620)

ดังนั้นเมื่อเจือและศิราไปร้านอินทிரาดตามคำขอร้องของนุช เหตุการณ์จึงดำเนินไปตามที่นุชคาดคิดไว้ อินทிரาคือว่าคนทั้งสองสนใจมาซื้อบ้านของตนจริงๆถึงแม้ว่าจะดูว่าทั้งสองออกจะเป็นเด็กอยู่บ้างก็ตาม ดังข้อความ “เมื่อรถยนต์ไปจอดหน้าตึกแถว อินทிரากออกมาต้อนรับ แม้ผู้มาเยือนจะยังเด็ก แต่รถราคาแพงทำให้อินทிரาคือว่าทั้งสองนั้นมาด้วยความสนใจ และมีเงินพอจะซื้อจริง” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 624) ในที่สุดอินทிரาดตกลงขายบ้านเสริมสวยให้กับเจือ เพราะคิดว่าเจือเป็นผู้ซื้อ

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้นุชรู้ว่าอินทிரาคือคนอย่างไร นุชจึงเพิ่มความระมัดระวังตัวและรอบคอบให้มากขึ้น ก่อนทำสัญญาซื้อขาย นุชได้ไปขอคำปรึกษากับสุเทพสามีของอำไพไว้เรียบร้อยแล้วว่าจะต้องทำอะไรบ้าง เพราะเธอรู้ว่า “ยายนี้เค็ม ถึงได้ไปถามคุณต๊ะว่าจะต้องทำยังงัย” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 627) และก่อนที่จะซื้อนุชให้เปิดไปสืบราคาที่ดินละแวกนั้นมาก่อนเพื่อจะได้ไม่ถูกหลอกและโกงราคาจนเกินไป เมื่อตกลงซื้อผู้ขายต้องจ่ายค่าโอนเองซึ่งอินทிரากก็ยินยอมเพราะเธอกำลังเดือดร้อนเรื่องเงิน และสัญญาซื้อขายต้องแยกให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการคดโกงจากผู้ขาย ดังข้อความที่เจือพูดกับอินทிரาวา

“คุณต้องทำสัญญาแยกต่างหากอีกใบนะคะ เกี่ยวกับอุปกรณ์ในร้านนะคะ เพราะที่ดินเขาคงรับรู้เฉพาะที่ดินกับบ้านเท่านั้น ระบุให้ละเอียดนะคะว่ามีอะไรบ้าง ฉันจะไปตรวจตราดูอีกครั้งก่อนไปโอนว่ามีอะไรบ้าง เครื่องอบผมก็เครื่อง เติงสระ กับของอื่นๆในร้านทั้งหมด” เจือระบุรายละเอียดทั้งหมดตามที่นุชแนะนำไว้

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 626-627)

และเมื่ออินทிரาคิดจะโกงนุชโดยนำรถสิบล้อมาชนอุปกรณ์ในร้านเสริมสวยไปหมด นุชจึงแจ้งจับอินทிரาดังกล่าว

จากการกระทำและพฤติกรรมดังกล่าวจะเห็นว่านุชเป็นคนรอบคอบ ไม่ยอมให้ใครมาเอาเปรียบหรือข่มเหงได้อย่างง่ายๆเธอต้องแสดงความเข้มแข็งและความอดทนออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงควมมีศักยภาพของลูกผู้หญิง เพราะหากเมื่อเรายอมให้คนอื่นข่มเหงหรือเอาเปรียบได้อย่างแล้วเราก็จะถูกรุกรานอยู่เสมอ ดังตัวอย่างที่เห็นได้จากนุช ดังนั้นนุชจึงเปรียบเสมือนตัวแทนของลูกผู้หญิงที่โสดได้นำเสนอให้เห็นว่า การลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่อปกป้องตนเองและผลประโยชน์ของตัวเองอย่างมีสติ รอบคอบ ด้วยวิธีการอันชาญฉลาดจะทำให้เราเป็นต่อและได้รับผลตอบแทนในสิ่งที่เราสมควรจะได้

นุชรู้จักประหยัดและอดออม ใช้จ่ายเงินทองที่ได้มาอย่างคุ้มค่า เมื่อนุชเริ่มทำงานกับอินทிரาคือเธอแทบจะไม่มีเงินใช้เลยเพราะอินทிரาคือไม่ยอมจ่ายเงินเดือนให้กับเธอ หล่อนถือว่าให้ที่อยู่ ที่กินกับนุชก็เพียงพอแล้ว นุชต้องหารายได้พิเศษโดยการบริการเอาใจลูกค้าด้วยการไปซื้อน้ำหรือซื้ออาหารให้ลูกค้า แต่เมื่อนุชมาอยู่กับอำไพ นุชได้รับเงินเดือนทำให้เธอตื่นเต้นและดีใจมาก นุช

พยายามใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด และเก็บออมเงินที่เธอได้มาเท่าที่เธอจะสามารถทำได้ และในไม่ช้าหนูชาก็มีเงินเก็บเป็นจำนวนมากพอสมควร หนูใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด ทุกบาททุกสตางค์ของเธอล้วนมีค่า แม้แต่หนังสือซึ่งเป็นอุปกรณ์ในการเรียนที่สำคัญเมื่อหนูรู้ว่าเพื่อนร่วมงานของเธอน้องสาวเป็นครูและมีหนังสือเรียนเหล่านี้อยู่ เธอจึงขออนุญาตยืมมาเรียน เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายของเธอลงอีก ดังข้อความ

“พี่ แล้วพี่มีตำรามัธยมต้นมั้งไหม หนูยืมได้ไหม” หนูนึกขึ้นมาได้เรื่องเรียนต่อ อำเภออนุญาตแล้ว แต่หนูก็ต้องจ่ายค่าเล่าเรียนค่าหนังสือเอง อำเภอก็ยุติธรรมกับหนูดีอยู่ ให้เบี้ยเลี้ยงวันละยี่สิบบาท สำหรับกินกลางวัน เข้ากับเย็นกินที่บ้านกับป้าระเบียบและลุงเซิง แล้วหนูยังได้เงินเดือนต่างหากอีก เดือนละห้าร้อย แม้จะน้อยแต่หนูก็พอใจ หนูเก็บงำเงินเดือนห้าร้อยบาทไว้ไม่ยอมให้กระเซ็นเลยสักบาทเดียว ใช้แต่เบี้ยเลี้ยงค่าอาหารกลางวันเท่านั้น หนูจึงมีธนบัตรใบละห้าร้อยบาทเป็นปึกเลยทีเดียว เหลือจะพอสำหรับค่าเรียนและค่าหนังสือ แต่หนูยังอยากจะประหยัดให้ยิ่งไปกว่านั้น ถ้ายืมหนังสือน้องสาวของชูจิตได้หล่อนก็จะประหยัดไปได้อีกเป็นเงินเกือบสองร้อยบาท

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 303)

หรือดังข้อความ

“...อำเภอขึ้นเงินเดือนให้หนูเป็นหนึ่งในพันมานานแล้ว เบี้ยเลี้ยงอีกวันละสามสิบบาท หล่อนจึงพอมีเงินเก็บอยู่บ้าง ค่าเล่าเรียน ค่าเสื้อผ้า ค่าหนังสือประจำวันไม่มากเท่าไร ถ้ายืมชูจิตได้หนูก็ยืม ชูจิตเอ็นดูว่าหนูเป็นเด็กขยันก็มักจะยืมตำราของชิ้นใจน้องสาวมาให้หนูใช้เสมอ ทำงานกับอำเภอมาสี่ปีเศษ หนูมีเงินเก็บเกือบสองหมื่นบาท หล่อนฝากออมสินไว้...”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 409)

และเมื่อหนูมีโอกาสดำเนินงานหนทางการหาเงินของหนูก็มากขึ้น แต่หนูก็ยังใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดเช่นเดิม เธอมีเงินเก็บสามารถซื้อรถขับไปทำงานหรือซื้อร้านเสริมสวยที่เธอใฝ่ฝันอยากเป็นเจ้าของได้สำเร็จ

ในด้านการงานหนูสามารถประกอบอาชีพเสริมสวยดังที่เธอต้องการและไฝ่ฝันตั้งแต่เด็ก หนูมีความตั้งใจในการทำงานเธอพยายามเรียนรู้หาความรู้เพิ่มเติมในการทำงานอยู่เสมอ ดังเช่นเมื่อเธออยู่กับอินทรา อินทราไม่ยอมสอนการทำผมให้กับหนู หนูต้องใช้วิธีเรียนรู้และฝึกฝนด้วยตนเอง ด้วยความเอาใจใส่และสนใจในงานเพียงไม่กี่เดือนหนูก็สามารถทำงานได้ดีกว่าเพื่อนร่วมงานคนอื่น ๆ ดังข้อความ

“หนูมาอยู่ไม่กี่วันเอง ก็ทำผมลูกค้าได้แล้ว ม้วนกันหอยก็พอได้ ไม่เห็นจะยากอะไร ยิ่งทำเล็บน่าจะง่ายจะตาย แล้วหนูช่วยอินทราป้าผม ช่วยถือเครื่องเป่าผมอินทราไปใช้แปรงกลม ๆ ม้วนผม

สาว ๆ แล้วเป่าให้แห้ง ปลายผมก็สวอยงอเข้าแล้ว ไม่เห็นจะยากสักนิด ทำไมเปิดถึงได้ทำเก๋ๆ กังๆอยู่ได้ ...นุชแน่ใจตัวเองว่าถ้านุชอยู่เกือบปอย่างเปิดรับรองนุชจะต้องทำได้แล้วก็ทำเป็นด้วย"

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 238)

หรือแม้แต่เวลาอินทนิลแต่งหน้าลูกค้า "นุชชอบเดินเข้าไปดูใกล้ ๆ เวลาอินทนิลแต่งหน้าลูกค้า" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 239)

ต่อมานุชได้ทำงานกับอำไพ นุชก็ยิ่งเพิ่มความขยันมากขึ้นเพราะอำไพได้เปิดโอกาสให้นุชได้แสดงฝีมือ และยังจ่ายค่าแรงที่เป็นธรรมให้แก่คนอื่นด้วย นุชขยันทำงาน และมีฝีมือในการทำงานเป็นที่ไวใจของอำไพเจ้าของร้านและลูกค้าที่มาใช้บริการ งานไหนที่นุชทำไม่เป็นเธอก็อาศัยเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงานที่อยู่ด้วยกัน ดังข้อความ

"...เพราะนุชขยันขันแข็งช่วยผ่อนแรงชู้จิตได้หลายทาง ไม่ต้องใช้หรือสอนกับปากเปียกปากแฉะ พอว่างนุชจะรีบเอากะดาษม้วนผมมาแกะไข่นีร์ดให้เรียบเพื่อไว้ใช้ได้อีก หวี แปรง กีบ ถ้ามีรอยสกปรกนุชจะรีบเอามาล้างมาเช็ดให้ ไม่ต้องเดือน และถ้ามีเวลาว่างมากกว่านั้นอีก นุชจะเอาหัวหุ่นและวิกผมมาหัดม้วน หัดหวีอย่างตั้งอกตั้งใจชู้จิตก็จะแนะนำวิธีม้วนผมที่ถูกต้องให้"

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 301)

นุชกลายเป็นช่างฝีมือหนึ่งของร้านอำไพได้อย่างไม่ยากเย็น ฝีมือการทำงานของนุชพัฒนาดีขึ้นเรื่อย ๆ ดังจะเห็นได้จากเมื่อนุชเข้าประกวดนางงาม นุชแต่งหน้าเองได้ โดยไม่ต้องอาศัยช่างแต่งหน้าคนอื่น ดังข้อความ "นุชนำเครื่องสำอางของตนเองมาด้วย หล่อนแต่งหน้าทำผมได้ดีกว่าช่างบางคนเสียอีก" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 412)

จากอาชีพเสริมสวย ซึ่งเป็นอาชีพที่นุชเลือกทำ ถึงแม้ว่าบางคนจะมองว่าเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติ คอยรับใช้หรือให้บริการคนอื่นเท่านั้น แต่ถ้ามีความมุ่งมั่น และมีใจรักในการทำแล้วอาชีพใดก็ไม่สำคัญขอให้ป็นอาชีพสุจริต และสามารถเลี้ยงตัวได้ ดังเช่นนุชเธอมีความสุขกับการทำงานที่เธอรัก เธอสามารถตั้งตัวและมีร้านเสริมสวยเป็นของตัวเองได้ ก็เพราะความสำเร็จในการทำงานและความศรัทธาในอาชีพของเธอนั่นเอง

2.3 แกร่ง

แกร่ง ในที่นี้หมายถึง ลักษณะของคนที่ต้องสู้ชีวิต อันได้แก่เป็นผู้ที่มีจิตใจเข้มแข็ง มีมานะขยันหมั่นเพียรในการทำงานและการเรียน

ต่อสู้ชีวิต

ชีวิตในวัยเด็กของนุชต้องต่อสู้กับอุปสรรคมากมาย เพราะความยากจนของครอบครัว นุชจึงถูกพ่อแม่ขายให้กับเสี่ยในกรุงเทพฯ นุชพยายามบ้ายเบี่ยงและต่อรองกับมารดาแต่ก็ไม่เป็นผล นุชต้องเดินทางไปขายตัวที่กรุงเทพฯ ตามความต้องการของพ่อแม่ทั้งๆ ที่นุชไม่อยากไป นุชรู้ดีว่าการเป็นโสเภณีไม่ใช่งานที่สบาย ดังข้อความที่เธอรำพันว่า “ไปหากินไปเป็นโสเภณี แต่ข้าไม่อยากหากินนี้ ข้ารู้ว่ามันคงไม่สบายนักหรอก ถึงจะได้เงินดีก็เถอะ” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 15) นุชไม่ยอมจำนนต่อโชคชะตาง่าย ๆ แต่เมื่อเหตุการณ์และความจำเป็นบังคับให้เธอต้องไปเป็นโสเภณี เธอก็ไม่ยอมแพ้ เพราะ “คนอย่างฉัน ขาดศพบยับเยินฉันยังไม่กลัวเลย กล้าถอดเอาเครื่องประดับมาจนวนเรียบ แล้วจะกลัวอะไรกับพี่น้องและกรุงเทพฯ เข้ากรุงเทพฯ ก็เข้าสิ แต่นุชไม่ยอมแพ้โชคชะตาง่ายๆหรอก คอยดูสิ” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 26)

เมื่อนุชมาถึงกรุงเทพฯ เธอได้ไปพักที่ช่องโสเภณีแห่งหนึ่ง นุชพยายามหาทางหนีออกมาช่องแห่งนั้นให้ได้ เธอบอกนางที่สาวเรื่องสร้อยคอและจีพระหวังจะนำไปขาย เพื่อนำเงินมาคืนให้กับแม่แล้ว แต่นุชคาดการณ์ผิดนางไม่เห็นด้วยกับความคิดของนุชเลย ข้ายังคิดจะเก็บเงินไว้เองอีกต่างหาก เมื่อแม่เล่ามาเห็นกลับหาว่านุชขโมยสร้อยพระของสามีนาง แล้วยึดสร้อยพระนั้นไป นุชเจ็บช้ำใจมาก นอกจากจะเสียสร้อยพระแล้ว เธอยังถูกสั่งขังอย่างแน่นหนา ไม่สามารถที่จะออกไปไหนได้ความหวังและอิสรภาพของนุชหายไปเพียงชั่วระยะเวลาพริบตา แต่เธอก็ไม่ย่อท้อพยายามหาทางที่จะหนีออกมาจากช่องให้ได้ และโอกาสนี้เป็นของนุช เมื่อถึงวันส่งตัวนุชให้กับเสี่ย นุชแกล้งทำให้แม่เล่าและคนคุมเชื่อใจ โดยปฏิบัติตามคำสั่งทุกประการ แต่ “... ถึงอย่างไร นุชก็ต้องหนีให้ได้ เป็นไรเป็นกัน” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 120) นุชฉวยโอกาสตอนรถจอดติดไฟแดง เธอกระโดดหนีออกมาจากรถเสี่ยงกับการถูกรถชนตายและวิ่งหนีการติดตามของคุณได้สำเร็จ เธอได้ไปขอความช่วยเหลือจากป้าอำพันเจ้าของร้านเสริมสวยที่เธอรู้จักในวันแรกที่เข้ากรุงเทพฯ ป้าอำพันให้ความช่วยเหลือโดยการส่งนุชให้อำไพลูกสาว และอำไพได้ส่งนุชให้ไปทำงานกับอินทิดาเพื่อนของเธอ

เมื่อนุชมาอาศัยอยู่กับอินทิดาเธอต้องอดทนสู้กับความลำบาก เพราะอินทิดาไม่คิดจะให้เงินนุชใช้เลยสักบาทเดียว เธอคิดว่านุชไม่มีทางจะไปไหนได้อีกแล้วแค่ให้ที่พักอาศัยและข้าวสามมื้อก็เพียงพอแล้ว แต่นุชก็ไม่ย่อท้อเธอใช้วิธีวิ่งซื้อของบริการเอาใจลูกค้าซึ่งลูกค้าก็มีน้ำใจให้เงินตอบแทนเธอบ้าง ดังข้อความ “...อินทิดาไม่เคยเอ่ยคำว่าจะให้ค่าแรงนุชก็ร้อย ทำเหมือนจะไม่ให้เสียด้วยซ้ำ นุชจึงหันไปเอาใจบรรดาแขกที่มาทำผม คนไหนทำทางใจดีแต่งตัวสวย มีเครื่องประดับเต็มตัวแล้วละก็ นุชจะหวานเข้าหา เอาอกเอาใจจนแขกติดใจทีเดียว และให้รางวัลนุช” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 225) หรือดังข้อความ “นุชนี้หน้าตาดี รับแขกดี พวกอาจารย์เขาเอ็นดูมัน” “มันชอบบริการ วิ่งซื้อของกินมั่ง ยกโน่นยกนี้ ช่วยขนข้าวของขึ้นรถได้ทีปบ่อย” (สุภา สิริสิงห.

2537 : 221) นุชต้องต่อสู้กับการเอาเปรียบแรงงานจากอินทிரายอย่างไม่ย่อท้อ ในขณะที่เดียวกัน เธอ ก็พยายามศึกษาเรียนรู้วิธีการทำผมให้กับลูกค้าไปด้วย

เมื่อนุชได้มีโอกาสมาอาศัยอยู่กับอำไพซึ่งเป็นนายจ้างให้ความยุติธรรมแก่เธอ นุช พยายามสูดทน อดออมเก็บเงินเพื่อนำมาเป็นทุนการศึกษาให้กับตัวเองจนเธอสามารถเรียนจบ ระดับชั้นมัธยมปลายและกำลังเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ

ด้วยเหตุที่นุชต้องดิ้นรนต่อสู้กับโชคชะตาตั้งแต่วัยเด็กด้วยตัวเอง ประสบการณ์ในชีวิตที่ ผ่านมาสอนให้นุชเป็นคนมีจิตใจเข้มแข็ง ไม่หวาดกลัวกับอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น ไม่ว่าอุปสรรคนั้น จะใหญ่หลวงสักเพียงใด เธอทุ่มเททั้งแรงกายและแรงใจต่อสู้เพื่อชัยชนะ และความอยู่รอดตั้งข้อ ความที่อำพันและอำไพ สองแม่ลูกกล่าวถึงเธอว่า "...มันคนใจเด็ด ตายเป็นตาย ตั้งใจจะทำอะไร ต้องทำให้ได้" "เรื่องใจเด็ดนี้ก็รับรองได้อีกคน เขาบอกจะเรียนก็เรียนจริง ๆ บอกจะทำงานให้คุ้ม มันก็ทำคุ้มจริง ๆ ..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 442)

ดังนั้นหลังจากที่นุชได้ตำแหน่งนางงามเธอก็ยังทำงานเสริมสวยของเธอตามปกติ และเธอ ยอมถ่ายแบบโฆษณาเครื่องสำอางให้กับบริษัทของปรีดา เพราะเธอเห็นว่าเป็นงานที่ทำทลาย ความสามารถแล้วยังเป็นงานที่ช่วยเสริมงานเสริมสวยที่เป็นงานหลักของเธอได้อีกทางหนึ่ง

นุชเป็นคนสู้ชีวิตไม่กลัวความยากจนหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิต ดังจะเห็นได้จากเธอได้ รับตำแหน่งนางงามขวัญใจช่างภาพและรองอันดับสอง นุชมีชายหนุ่มมากมายหลั่งไหลมาหลงรัก และเสนอเงินทองให้เธอมากมาย แต่นุชก็ไม่สนใจและไม่คิดจะขายศักดิ์ศรีความเป็นหญิงเพียง เพื่อแลกกับความสบายชั่วคราวยาม ดังข้อความที่เธอบอกกับลูกค้าเสริมสวยคนหนึ่งว่า "...นุชไม่ เอาหรอก หนุ่มหรือแก่ก็ไม่เอาทั้งนั้น ยอมจน หากินเอาดีกว่า สบายใจดี ..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 404)

ในด้านการงานนุชมีความขยันหมั่นเพียร แม้จะพบกับอุปสรรคหรือทำงานหนักเพียงใด นุชก็ไม่ย่อท้อ ขอให้งานนั้นเป็นงานบริสุทธิ์สามารถเลี้ยงชีพได้ นุชยอมทำทั้งนั้น แต่สิ่งที่นุชไม่ทำ คือการขายเรือนร่างของตัวเอง เพราะถึงแม้จะได้เงินมาจ่ายหรือมากมายสักเท่าใดนุชก็ไม่ต้องการ เพราะนั่นเป็นการขายศักดิ์ศรีของลูกผู้หญิงอย่างนุช นุชต้องทำงานเลี้ยงตัวตั้งแต่เด็ก เพราะความ ยากจนของครอบครัว และเมื่อนุชต้องมาเลี้ยงชีพในกรุงเทพฯ เธอต้องดิ้นรนต่อสู้มากขึ้นเป็นทวี นุชยอมทำงานรับใช้โดยไม่ปริปากบ่น และพยายามเก็บตัวอยู่ตลอดเวลา จนในที่สุดผลของ การอดทนก็ทำให้นุชผ่านพ้นอุปสรรคและความยากจนไปได้ นุชพัฒนาฝีมือการทำงานได้ดีขึ้น เรื่อยๆ จนเป็นที่ยอมรับของลูกค้าและเพื่อนร่วมอาชีพด้วยกัน นุชมีหัวใจที่ "แกร่ง" และเต็มไปด้วยพลังของการต่อสู้ในการทำงาน ความยากจนและการถูกเอาเปรียบจากคนรอบข้างเป็นแรง ผลักดันและกระตุ้นให้นุชต้องต่อสู้เพื่อความสำเร็จในชีวิต และเธอก็สามารถค้นพบความสำเร็จนี้ได้ ด้วยความพยายามของเธอเอง นุชประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงานของเธอด้วยความภาคภูมิใจ การสู้ในการทำงานของเธอแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้หญิง "หัวใจแกร่ง" ได้อย่างแท้จริง

ในด้านของการศึกษาหาความรู้ นุชแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงยังมีความสวຍมากเท่าใด ก็ยิ่งจะต้องไขว่คว้าหาความรู้ร่ำเรียนให้มากยิ่งขึ้น เพราะความรู้นอกจากทำให้เป็นคนที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดเป็นที่พึงของตนเองได้แล้ว ยังทำให้เป็นคนที่แข็งแกร่ง รู้เท่าทันคนอื่น ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบหรือถูกเหยียดหยามโดยง่าย ดังตัวอย่างจากนุช ด้วยความจำเป็นทางด้านการเงินและข้อจำกัดในเรื่องของเวลาทำงาน ทำให้นุชไม่สามารถเรียนในโรงเรียนที่เปิดสอนในระบบได้ เธอได้ใช้เวลาว่างจากการทำงานในตอนเย็น และขออนายจ้างหยุดงานในวันอาทิตย์เพื่อเธอจะได้มีเวลาไปเรียนต่อ เธอเลือกเรียนภาคค่ำ ซึ่งเป็นหลักสูตรการศึกษานอกระบบของรัฐ นุชยอมทำงานทุกอย่างตามที่นายจ้างต้องการขอเพียงให้เธอได้เรียนต่อตั้งใจปรารถนา ดังข้อความที่เธอพูดออกอ้อมกับอำไพนายจ้างของเธอว่า "...นะคะ พี่ ให้นุชไปเรียนเถอะ แล้วนุชจะทำงานรับใช้พี่ทุกอย่างทำงานที่ร้านทุกวัน ไม่เกียจงาน นะคะ พี่จะหักเงินเดือนนุชก็ได้ เพราะนุชขาดงานวันอาทิตย์ ขาดสี่ห้าวันต่อเดือน พี่ก็หักค่าแรงนุชไป นะคะ ให้นุชหยุดไปเรียนวันหนึ่ง" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 297) นุชมีวาจาฉลาดหลักแหลม เธอให้เหตุผลว่า

"ก็หนูเรียนประถมหกยังไม่จบเลย อ่านหนังสือก็ไม่คล่อง พี่ๆที่ร้านส่วนใหญ่เขาเรียนสูงกว่าหนูทั้งนั้น สอนอะไรก็รู้เรื่องเร็วกว่าหนู หนูโง่ มาจากบ้านนอก หนูก็อยากเรียนต่อ เพื่อจะช่วยงานพี่ได้มากกว่านี้ หนูอยากอ่านฉลากยา ฉลากเครื่องสำอางออก แล้วหนูก็จะฝึกชวยผมให้เก่งๆด้วย"

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 298)

และเมื่อนายจ้างอนุญาตให้นุชได้เรียนต่อ เธอก็ไม่ละความพยายามยังคงตั้งหน้าตั้งตาทำงานและเรียนหนังสืออย่างมุ่งมั่น เธอใช้เวลาในการเรียนระดับมัธยมปลายเพียงสี่ปีก็จบ จากนั้นเธอก็สมัครเข้าเรียนระดับมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ ดังข้อความที่ซุจิตเพื่อนร่วมงานเธอกล่าวว่า

"จริงๆคะ นุชเขายัน มาอยู่นี้ก็ไปเรียนสอบเทียบ ที่แรกเรียนเฉพาะวันอาทิตย์เลยไม่ผ่าน ตอนหลังนี้หายเป็นโรคกลัวคนแล้วเลยไปเรียนโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ตอนค่ำ เรียนหกโมงเย็นถึงสองทุ่ม สี่ปีมานี้มันสอบเทียบมอปลายได้แล้วนะคะ แล้วเขาสมาศเรียนสุโขทัย ที่แรกจะเรียนรามณะแต่ดูแล้วสู้ไม่ไหว ไม่มีเวลาพอ แต่เรียนสุโขทัยนี้สะดวกกว่า ไม่ต้องลางานไปสอบที่เจ็ดวันสิบวัน เรียนทางไปรษณีย์ นานๆทีก็ลาเสาร์อาทิตย์ไปสอบครั้งละสองวัน ดีนทีห้าเรียนทางโทรทัศน์อีกนะ คนอะไรไม่รู้ขยันจนแรงง ซีนใจมันยังว่า เด็กอะไรยังกะหุ่นยนต์ ไหนจะทำงาน ไหนจะเรียน ไม่รู้เอาเรี่ยวแรงที่ไหนมาเรียน ยืมหนังสือยืมขึ้นทีเป็นตั้ง มันอ่านจบในเวลาอาทิตย์เดียว ไร่เราเล่มหนึ่งอ่านเดือนหนึ่งยังไม่จบ"

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 397)

และด้วยความขยันในการเรียนเอาการเอางานของนุช เมื่อมฤตดาจะหาครูต่างชาติมาสอน ภาษาให้กับนุช อำไพผู้เป็นนายจ้างถึงออกรับแทนว่า "เขาก็จบมอปลายละค่ะ" อำไพรับเข้าข้าง เด็กของตน "ตอนนี้ก็เรียนมหาวิทยาลัยเปิดอยู่ เขาขยัน รู้จักปรับปรุงตัวเอง เรื่องภาษาฝรั่งเศส ถ้าหาครูมาสอนก็คงได้ เพราะเขาสมองดีแล้วก็ขยัน" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 401)

การศึกษาทำให้นุชมีความมั่นใจและฉลาดขึ้น เมื่อนุชผ่านการประกวดเข้าสู่รอบชิงชนะเลิศ เธอสามารถทำหน้าที่ของเธอได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าอินทிரจะปล่อยข่าวอีกว่าเธอเคยขายตัว มาก่อนเพียงเพื่อหวังจะให้เธอชนะเลิศในการประกวดครั้งนี้ แต่นุชก็สามารถควบคุมอารมณ์แก้ ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นให้ผ่านไปด้วยดี พร้อมกับคว้ารางวัลขวัญใจช่างภาพไปครองได้สำเร็จ

ความสวยและความเฉลียวฉลาดของนุชทำให้นุชมีอนาคตที่ก้าวไกล เธอสามารถยืดอก ตอบคำถามคนทั่วไปได้อย่างภาคภูมิใจว่า "ฉันจบมัธยมปลายแล้ว..." "ตอนนี้เรียนสุโขทัย ว่าจะ เรียนรามด้วยถ้าพอมีเวลา" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 435) และที่เธอสามารถจบมัธยมปลายมาได้ เพราะ "เรียนกลางคืน เลิกสองสามทุ่ม แล้วสอบเทียบระดับละสองปีก็ผ่านหมด" นุชขีดหน้าขึ้น นิดหนึ่งด้วยความภาคภูมิใจในความสามารถของตน (สุภา สิริสิงห. 2537 : 436) นุชขยันสนใจ เรียนรู้อยู่ตลอดเวลาถึงแม้ว่าเธอจะได้เป็นนางงามขวัญใจช่างภาพมีรายได้และค่าตอบแทนอย่าง งดงามจากการทำงานแล้วก็ตาม เธอบอกตัวเองอยู่เสมอว่า อาชีพนางงามเป็นอาชีพประเดี๋ยว ประเดี๋ยวไม่จีรังยั่งยืน ดังนั้นเมื่อมีโอกาสเธอจึงไปเรียนเสริมสวยเพิ่มเติมที่ฝรั่งเศส

นุชเป็นตัวอย่างของผู้หญิงยุคใหม่ผู้ซึ่งไม่เคยย่อท้อต่อการเรียน ถึงแม้เธอจะมาจาก "ดิน" แต่เธอก็สามารถถีบตัวให้สูงขึ้นเป็น "ดาว" ที่เหนือกว่าคนอื่น ๆ อีกหลายคน เพราะคุณสมบัติความ งามและความฉลาดอย่างมี "สมอง" ของเธอนั่นเอง

นอกจากนี้นุชยังได้ต่อสู้เพื่อให้สังคมเห็นคุณค่าของความเป็นหญิง เธอเป็นเสมือนตัวแทน ของเด็กหญิงในหมู่บ้านที่พ่อแม่ยังยึดถือค่านิยมในเรื่องของการขายลูกสาวว่าเป็นเรื่องธรรมดาไม่ ผิดศีลธรรม แต่ถ้าบ้านใดมีลูกสาวแล้วไม่ให้ไปขายตัวหรือขายบริการที่กรุงเทพฯ นี่สิเป็นเรื่อง แปลก ดังนั้นเด็กผู้หญิงในหมู่บ้านของนุชส่วนใหญ่จึงถูกพ่อแม่ขายให้เป็นโสเภณี ซึ่งเป็นค่านิยมที่ ยกย่องกันมาว่า ลูกสาวต้องตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ และยิ่งถ้าลูกสาวบ้านใดทำงานหาเงินได้ มาก มีเงินสร้างบ้านหลังใหญ่โตให้พ่อแม่แล้วก็ยิ่งเป็นการขีดหน้าชูตาให้ครอบครัว เสมือนเป็น การแสดงฐานะให้คนในหมู่บ้านเห็นว่าตนเองมีเงินทอง หรือมีความร่ำรวยมากกว่าใครๆ ในหมู่บ้าน และถ้าครอบครัวใดมีเครื่องอำนวยความสะดวกหรือมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ครอบครัว เช่น รถยนต์ ตู้เย็น โทรทัศน์ เหล่านี้ เป็นต้น มากเท่าใดยิ่งนับว่าครอบครัวนั้นเป็นผู้ที่มีฐานะ ดังเช่น ครอบครัวของนุชที่พ่อแม่ต้องการให้ขายบริการทางเพศเพื่อให้ได้เงินมา โดยไม่คิดคำนึงถึงความรู้ สึกของลูกว่าจะเป็นอย่างไร ดังข้อความ

นางนวลตำผ้าสองสามคำเรื่องขายเด็กผู้หญิง แต่ไม่จริงไม่จริงอะไรนัก ตามีขายลูกสาวให้คนกรุงไปสองคน แต่เงินก็หมดไปแล้ว เพราะเอาไปไถ่ที่ดินกับซื้อปุ๋ยและรถเครื่องอีกคัน รถเครื่องพังไปแล้วด้วย เพราะตามีขี่ไปชนรถอีแต่นของเพื่อนบ้านเข้า

นุชนี้ก็คงอีกไม่นาน พ่อมันจบประมทตามีกับนางนวลก็จะส่งมันเข้ากรุงเหมือนกัน มันออกขาสบายกว่าพี่ๆคงจะไปพร้อมกับอี่เจือเพื่อนสนิท เพราะอายุไล่เลี่ย นังนุชมันสวยงามน่าจะเรียกเงินได้สักสองหมื่น นังเจือมันด่ำค้ำกว่า ผอมแห้งขาดะเกียบ ได้หักเจ็ดพันก็นับว่ามากแล้ว

(สุภา สิริสิงห. 2537 :14)

จากข้อความที่ยกมาจะเห็นว่าสังคมเห็นคุณค่าของผู้หญิงเพียงมีไว้ขายหรือเป็นเครื่องบำเรอความใคร่เพียงเพื่อแลกกับเงินมาปรนเปรอให้กับสมาชิกในครอบครัวโดยเฉพาะผู้ได้ชื่อว่าเป็นพ่อของลูก อำนาจทั้งหมดตกอยู่กับพ่อเพียงผู้เดียว ดังเช่นกรณีครอบครัวของนุช การที่มีลูกสาวมากเท่าใดยิ่งดีต่อครอบครัวมากเท่านั้น เพราะสามารถขายเป็นเงินมาให้กับพ่อแม่ได้ โดยที่พ่อกับแม่นั้นไม่ได้คำนึงถึงความรู้สึกของลูกสาวเลยว่าจะเต็มใจหรือไม่อย่างไร แต่กับลูกชายแล้วให้มีชีวิตอยู่สบายที่บ้านเพราะถือว่าลูกชายสามารถบวชทดแทนบุญคุณพ่อแม่และให้พ่อแม่เกาะชายผ้าเหลืองไปสู่สวรรค์ได้ ดังที่นุชเธอกล่าวว่า "พ่อแม่เราเนี่ยพิลึก ที่ลูกสาวละส่งเข้าช่อง ลูกชายส่งเข้าวัด" (สุภา สิริสิงห. 2537 :103) หรือดังข้อความ

"ไม่เหมือนพ่อแม่หนู" นุชกัดฟันเอ่ยออกมา

"เขาดีใจที่ได้ลูกสาวเพราะขายได้ แต่ลูกชายเขาก็รักนะ เพราะจะได้บวชให้เกาะชายผ้าเหลืองขึ้นสวรรค์ไง ดีคนละอย่าง แต่อยากได้ลูกสาวมากกว่า หลายๆคนยังดีลูกชายซักหนึ่งหรือสองก็พอ"

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 495)

หรือดังข้อความที่นุชกล่าวออกมาด้วยความน้อยใจในพ่อแม่ของตนที่ไม่เห็นความสำคัญของลูกผู้หญิงเลยนอกจากจะขายได้เงินเพียงอย่างเดียวว่า "พ่อคงดีใจนะ ลูกชายบวชให้ได้เกาะชายผ้าเหลือง อยู่วัดก็ไม่ต้องเลี้ยง ชาวบ้านเลี้ยงให้ไงเพราะเป็นผู้ชาย แต่พี่นาง พี่น้อย แล้วก็หนูจะเป็นยังไ้เพราะถูกขายมา พ่อแม่เขาเคยนึกบ้างไหม" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 564)

ในเรื่องการศึกษาที่เช่นกันสังคมยังปิดกั้นโอกาสที่ดีเหล่านี้ของผู้หญิงอยู่มาก ถือว่าเป็นเรื่องที่ทำให้เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ สู้เอาเวลาเหล่านั้นไปทำงานหาเงินดีกว่า ดังข้อความที่พ่อของนุชบอกกับแม่ของเธอว่า "จะรอสอบเล็บไปทำไม ไปชะตอนนี้แหละ รอสอบเสร็จมันหลายคนก็จะไม่ได้ราคา อีนุชมันสวย ถึงจะตัวเล็กไปหน่อยก็ไม่เป็นไร ขึ้นรอสอบเสร็จอีพวกนั่งแจ้น นังน้อม นังพุง นังเจือ มันก็ขึ้นขบวนไปด้วยกัน มันจะตัดราคากันเอง อีนางมันคงหามาให้ได้ซักหมื่นสองหมื่นหรอก" (สุภา สิริสิงห. 2537 :25)

ตัวอย่างข้อความในนวนิยายที่โบทันมองว่าสังคมให้ความสำคัญของผู้หญิงเป็นเพียงที่
รองรับอารมณ์ใคร่ของผู้ชาย ดังข้อความที่นุชเห็นนางผู้เป็นพี่สาวถูกแม่เลี้ยงให้รับแขกที่มี
ความวิปริตทางเพศ ว่า

“นุช ตื่นอยู่หรือเปล่า” พี่สาวร้องเรียก

นุชเงยบ นางเปิดไฟเพื่อเปลี่ยนเสื้อผ้า นุชลืมหามองนางถอดเสื้อชั้นนอกเหลือแต่เสื้อใน ขณะที่
นางเอื้อมมือไปหยิบผ้าถุงที่พาดไว้บนราวพาดผ้าเก่าๆ นุชมองแขนพี่สาวแล้วก็ต้องตาค้าง มองไปที่
ทรวงอกเหนือเสื้อยกทรง ลำคอ ต้นแขน กระทั่งที่แก้ม เต็มไปด้วยรอยเขียวเป็นจ้ำๆ

“นั่นเป็นอะไร ทำไมตัวเขียวช้ำยงั้นล่ะ” นุชขยับลุกนั่ง

นางแม่ริมฝีปาก น้ำตาลลอด หันหลังให้น้องสาว

...

เขาไม่ได้ซ่อมข้าวหอก แต่แขกวันนี้มันเถื่อน มันพวกชาติสี”

นุชไม่เข้าใจ ได้แต่มองหน้าพี่สาวงงๆ

“ไอ้พวกนี้มันชอบซ่อมผู้หญิง รู้ไหมเล่า ซ่อมแล้วมันถึงจะสะใจ มันไม่กล้าซ่อมเมียที่บ้านก็เลย
หาทางออกด้วยการเที่ยวผู้หญิง พอตีวันนี้กูขวยสองต่อ เรื่องมีงแล้วยังเจอลูกค้าหน้าเลือด วิปริต
เข้าอีก...”

(สุภา สิริสิงห. 2537 :117-118)

นุชพยายามต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมให้กับตัวเองและลูกผู้หญิงด้วยกัน เรียกร้องให้สังคม
มองเห็นคุณค่าของลูกผู้หญิง ดังนั้นเมื่อเธอมีโอกาสเธอจึงให้ความช่วยเหลือกับเด็กผู้หญิงในหมู่
บ้านของเธอด้วยการมอบทุนการศึกษาให้กับเด็กหญิงเหล่านั้นเพื่อที่จะได้มีความรู้และไม่มา
ทำงานขายตัวที่กรุงเทพฯ

2.4 มีคุณธรรม

การมีคุณธรรม หมายถึง การที่บุคคลรู้จักกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ มีน้ำใจ เมตตาเอื้อเฟื้อ
ช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักสำนึกรับผิดชอบชั่วดี เกรงกลัว และละอายต่อบาปที่ได้กระทำไป

กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

นุชเป็นผู้มีคุณธรรมในจิตใจ ถึงแม้เธอจะมีอุปนิสัยที่ดงามกว่าหญิงอื่น มีความกล้า เก่ง
และแกร่งในชีวิตแล้ว สิ่งที่นุชขาดไม่ได้และเป็นสิ่งที่เติมความสมบูรณ์ให้ชีวิตของนุชคือ การมี
คุณธรรม เพราะคุณธรรมเป็นความงามทางจิตใจ ที่ส่งเสริมให้คนเราเป็นที่ยอมรับของสังคมและ
ดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

นุชเป็นตัวละครที่โดดเด่นนำเสนอให้เห็นว่าเป็นหญิงเก่งสามารถทำงานเลี้ยงตัวเป็นที่พึ่งของตนเองได้แล้วยังเป็นที่พึ่งของครอบครัวได้อีก ถึงแม้ว่าจุดเริ่มต้นของชีวิตนุชจะเต็มไปด้วยขวากหนามและความขมขื่นที่นุชเก็บไว้ในใจก็ตาม พ่อแม่ผู้มีพระคุณให้กำเนิดนุชมาก็ยังเป็นผู้ยิ่งใหญ่ในใจนุชอยู่เสมอ ถึงแม้ว่าพ่อของนุชจะขายนุชก็ตาม ดังนั้นเมื่อเห็นเจือผู้ที่มีรายได้น้อยกว่านุชหลายเท่าตัว ส่งเงินให้กับครอบครัว นุชก็ไม่สามารถที่จะนิ่งเฉยได้ เมื่อเทียบกับเจือแล้ว "...เจือไม่มีรายได้อะไรยังพยายามส่งเงินให้ทางบ้านอีกหรือ แล้วตัวเองล่ะ" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 494) นุชแบ่งรายได้ของเธอส่วนหนึ่งส่งกลับไปบ้านเพื่อให้แม่และน้องๆ ได้ใช้จ่ายเมื่อคราวจำเป็น ดังที่เธอบอกกับอำไพนายจ้างของเธอว่า "ที่แรกก็ฝากเจือไป ตอนหลังส่งไปให้" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 616) นุชพยายามทำหน้าที่ของเธอให้ดีที่สุดเมื่อตัวเองมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ก็ไม่ได้เอาตัวรอดเพียงคนเดียวหรือสุขสบายเพียงฝ่ายเดียว เธอให้ความช่วยเหลือครอบครัวของเธอตลอดมา

นุชมีความกตัญญูต่ออำไพนายจ้างผู้มีพระคุณต่อเธอเสมอ เมื่อนุชเป็นช่างฝีมือหนึ่งของร้านมีรายได้ดีรวมทั้งเป็นนางแบบโฆษณาชื่อดัง ทำให้อำไพเกรงว่านุชจะไม่ทำงานที่ร้านเธออีกต่อไป ดังข้อความที่อำไพสนทนากับสุเทพสามีว่า "...ยังไม่รู้เลยว่านุชมันจะไปหรือเปล่า เขามันบินสูงเสียแล้ว นี่ก็ได้ยินว่ากรรมการประกวดคนหนึ่งติดต่อชวนไปช่วยประชาสัมพันธ์เครื่องสำอางที่เขาผลิต จับพลัดจับผลูเกิดมีใครชวนไปเป็นดาราแล้วแม่ไป เรากียุง..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 443) อำไพอยากจะให้นุชทำงานที่ร้านของเธอต่อไปเรื่อยๆ เพราะถ้านุชไปทำงานที่อื่นเธอก็ขาดช่างที่มีฝีมือของร้านไปและตัวเธอเองก็ตั้งครรภ์ ไม่สามารถทำงานได้มากเหมือนดังก่อน ถึงแม้ว่าอำไพจะไม่ขอร้องกับนุชตรงๆ นุชก็เข้าใจ ดังนั้นนุชจึงไม่ไปทำงานที่อื่นจนกว่าเธอจะเห็นว่าอำไพมีลูกโตเข้าโรงเรียนได้ มีคนช่วยงานที่มีฝีมือและไว้วางใจแทนนุชได้ ดังข้อความที่นุชสนทนากับชูจิตเพื่อนร่วมงานของเธอว่า

"ไม่ไปหรอกนะ ตามดูตัวเอง ถ้าจะไปก็ให้ลูกพี่ไฟเข้าโรงเรียนก่อน หรือพี่ไฟมีคนเก่งๆ อีกซักสามสี่คน..."

...

"ให้มันแน่นะ นุช สงสารพี่ไฟ ดื่อกดีใจได้ลูกชายแต่ก็ห่วยงาน ลำพังเงินเดือนข้าราชการสามีไม่ยาชีฟันหรอก"

นุชยืนยันจนชูจิตไม่เข้าซื้อต่อ นุชจึงสะกิดแปดให้หลบไปหลังร้าน

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 619)

ช่วยเหลือผู้อื่น

นุชเป็นผู้ที่มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ดังจะเห็นได้จากเมื่อวัยเด็กนุชได้ช่วยเหลือเด็กชายศิราให้รอดพ้นจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ นุชได้นำศิราออกมาจากซากรถและได้เลี้ยงดูศิราตามสภาพ

ความเป็นอยู่ของเธอจนกระทั่งเธอต้องเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ดังข้อความบรรยาย “นุชกลับไปบ้าน ต้มไข่สองฟอง ตัวเองคลุกข้าวกินกับน้ำพริกและมะเขือเสียวฟองหนึ่ง อีกฟองคลุกข้าวเตรียมไว้ให้อั้หนูกับกล้วยอีกหนึ่งลูก มันคงอึดไปได้หลายชั่วโมงจนกว่าจะได้นมมาชงให้” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 31)

หรือเมื่อนุชได้เข้าประกวดนางงาม นุชเป็นสาวงามคนเดียวที่เข้าประกวดและสามารถแต่งหน้าเองได้ไม่แพ้ช่างมืออาชีพคนอื่น ดังนั้นเมื่อมีเวลามากพอ นุชจึงได้ช่วยแต่งหน้าให้สาวงามคนอื่นด้วย ดังข้อความที่เธอให้สัมภาษณ์นักข่าวและนักข่าวกล่าวชมเธอว่า

“นุชทำตามกฎเสมอค่ะ นุชเป็นคนมีระเบียบวินัยค่ะ นอกจากช่างจะทำไม่ทันนุชก็ช่วยตัวเองบ้างแล้วก็ช่วยคนอื่นด้วย อย่างรอบหกสิบคนนี่ช่างทำไม่ทัน นุชก็ช่วยเพื่อนๆ ทำผมแต่งหน้าให้บ้าง อย่างมณฑลพนี้ นุชช่วยแต่งหน้าให้สองหนค่ะ เพราะช่างทำไม่ทัน สวยไหมค่ะ ฝีมือนุช”

มณฑลพเป็นรองนางงามอันดับหนึ่ง

“มัวแต่แต่งหน้าให้เพื่อนนางงามจนลืมตัวเองไป เธอผู้มีน้ำใจคนนี้คืออนุตรา ขวัญใจช่างภาพของงาน” นักข่าวคนหนึ่งเขียนข่าวชม นุช “เธอเป็นช่างเสริมสวยประจำร้านอำไพวรรณและอมฤตา หากความงามเข้าตาจนถูกดึงมาประกวดทั้งที่ตอนแรกมาในงานเพื่อทำงานปกติของตนเท่านั้น”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 431)

นอกจากนี้ นุชยังแสดงความมีน้ำใจ เพื่อให้คนในสังคมเห็นคุณค่าของผู้หญิงมากขึ้น เพราะนอกจากจะเป็นหญิงที่มีความสามารถมากแล้ว เธอยังคิดทำประโยชน์ให้กับสังคม กตัญญูต่อบ้านเกิดเมืองนอน โดยการช่วยเหลือบุคคลในชุมชนที่เธออาศัยอยู่ ให้มีความเป็นอยู่และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังจะได้กล่าวคือ

นุชเป็นตัวอย่างของหญิงสาวที่ไม่ยอมตกเป็นทาสของเงินโดยเอาตัวเข้าแลกเหมือนกับหญิงคนอื่นๆ ในหมู่บ้านของเธอ ซึ่งส่วนใหญ่จะเต็มใจขายตัวเพราะเห็นว่าเป็นงานที่หาเงินง่ายและสบาย หญิงสาวเหล่านั้นนำเงินที่ได้จากการขายตัวไปให้พ่อแม่ได้ซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคที่ทันสมัย รวมทั้งสร้างบ้านหลังใหม่ที่ใหญ่กว่าเดิมถือเป็นการกตัญญูต่อพ่อแม่และครอบครัว แต่ความคิดของนุชไม่ได้เป็นเช่นนั้น เธอถือว่าการขายตัวเท่ากับขายศักดิ์ศรีของความเป็นหญิงด้วย ดังนั้น นุชจึงพยายามต่อสู้และหนีจากสิ่งเลวร้ายนี้ให้ไกลที่สุด แม้มันจะทำให้ นุชต้องเผชิญกับความลำบากแทบเลือดตากระเด็นก็ตาม ในที่สุดด้วยความตั้งใจแน่วแน่ กล้าที่จะเผชิญกับอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น ทำให้นุชหนีจากฝันร้ายในชีวิตได้สำเร็จ นุชมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ร่ำรวยขึ้นตามลำดับเพราะอาชีพเสริมสวยและการเป็นนางงามของเธอ ดังนั้นเมื่อเธอประสบผลสำเร็จในชีวิต เธอนึกถึงเด็กสาวรุ่นใหม่ในหมู่บ้านของเธอที่จะต้องเข้ามาขายตัวในกรุงเทพฯ ทั้งที่เต็มใจและไม่เต็มใจ เธอจึงได้เสียสละเงินทุนส่วนหนึ่งมอบให้กับครูในโรงเรียนที่เธอเคยเรียนมาก่อน เพื่อเป็นทุนการศึกษา

สำหรับเด็กผู้หญิงเพื่อเรียนต่อในชั้นสูง เพื่อที่เด็กเหล่านั้นจะได้มีโอกาสดี และไม่ต้องเข้ามาขายตัวที่กรุงเทพฯ เช่นกับเด็กสาวคนอื่นๆ นุชไม่ได้หวังว่าจะสามารถช่วยเด็กหญิงในหมู่บ้านได้ทุกคน แต่เธอก็คิดว่าอย่างน้อย เธอได้ช่วยชีวิตเด็กหญิงบางคนที่ไม่เต็มใจจะขายตัวให้มีทางออกที่ดีให้กับชีวิต โดยมีการศึกษาดีไม่ต้องมาเสี่ยงโชคในเมืองกรุง และนำโรคภัยกลับไปบ้าน และที่สำคัญจะได้ไม่ต้องทุกข์ระทมอยู่กับโรคภัยจนตาย

ตัวอย่างข้อความที่นุชได้ให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่เด็กนักเรียนหญิงในหมู่บ้าน ชน "นุชเจียบหายไป ไม่ติดต่อกับเจือ แต่หล่อนส่งเงินมาให้ครูทศสามหมื่นบาทให้เก็บดอกผลใช้จ่ายเป็นทุนสำหรับนักเรียนหญิงเรียนต่อพร้อมกับสัญญาว่าปีต่อไปหล่อนจะส่งมาให้อีก" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 696)

ยึดถือศีลธรรม

นุชเป็นตัวอย่างของตัวละครหญิงที่มีคุณธรรมในจิตใจ ดังจะเห็นได้จากการที่นุชชื่นชอบสุเทพสามีของอำไพตั้งชายในดวงใจ แต่ไม่คิดจะแย่งสุเทพมาเป็นของตนทั้งๆที่นุชได้เปรียบอำไพในด้านความสาวและความสวย อีกทั้งยังมีตำแหน่งเป็นถึงรองนางงามอันดับหนึ่ง นุชมีโอกาสอยู่ลำพังสองต่อสองกับสุเทพหลายครั้งแต่นุชก็พยายามหักห้ามความรู้สึกในใจเพราะนุชนึกถึงความถูกต้องดีงาม และความเสียหายที่ตามมา และประการสำคัญอีกอย่างหนึ่งนุชไม่อาจทำลายน้ำใจและความรู้สึกดีๆที่อำไพมีต่อเธอได้ ดังข้อความ

ใจของนุชห่อเหี่ยวเพราะรู้ว่าตนชอบคนที่มีเจ้าของเข้าแล้ว และเจ้าของผู้ชายคนนั้นก็ยังมีพระคุณกับนุชล้นเหลือ แม้มีโอกาสอยู่ใกล้นุชกลับพยายามถอยห่าง ปาระเบียบกลับเข้าใจว่านุชใจดำ

สุเทพไม่ค่อยจะไปไหนนอกจากไปทำงานแล้วก็ตรงกลับบ้าน เป็นห่วงเป็นใยภรรยา อยู่บ้านเขาก็อยู่ใกล้ตลอดเวลา ถ้าอำไพไปนอนพักเพราะคลอดบุตรที่โรงพยาบาล หล่อนกับเขาก็อยู่กันแค่ฝากัน นุชนอนในเรือนเก่าห้องน้อยติดกับห้องแม่ระเบียบ เมื่อใจของหล่อนโหยหาเขาหล่อนกลัวใจตัวเองว่าเมื่อรู้ๆอยู่ว่าอำไพไม่อยู่ในบ้าน หล่อนอาจจะลุกขึ้นเดินเข้าไปในบ้าน อ้างว่าเพื่อดูแลเขาแทนอำไพ หล่อนกลัวว่าความในใจของหล่อนจะปะทุออกมาทางนัยน์ตาให้เขาจับได้

ถ้าเขารู้ตัวว่าหล่อนชอบเขา อะไรจะเกิดขึ้นใครจะเดาออก

เพราะฉะนั้นอยู่ห่างๆกันไว้จะดีกว่า

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 531-532)

และเมื่ออำไพไปคลอดบุตรที่โรงพยาบาล นุชตัดสินใจแก้ปัญหาเพื่อที่จะได้ไม่ต้องอยู่บ้านและพบหน้ากับสุเทพเพียงลำพัง เธอ "...ตอบรับงานต่างจังหวัดที่ปรีดาเสนอมาให้ในช่วงที่อำไพครบกำหนดคลอด..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 533) นุชพยายามกันตัวเองให้อยู่ห่างสุเทพให้มากที่สุด เพราะเธอรู้ใจตัวเองดีว่าถ้าอยู่ใกล้เขาสักวันหนึ่งนุชอาจจะห้ามใจไม่ได้ เพราะเธอหลงรักเขาอย่างจริงจังเสียแล้ว ดังข้อความที่นุชเขียนจดหมายเล่าความจริงให้เจือฟังว่า

...ที่ฉันเคยบอกแกว่าฉันชอบใครคนหนึ่งแต่ไม่กล้าไขว่คว้ามาเป็นของฉันเพราะกลัวบาปแล้วก็ผู้ชายเขาไม่ได้ชอบฉันนะ ฉันหมายถึงคนอื่นคนที่แกอาจจะนึกไม่ถึงเอาด้วยเพราะเขาไม่ได้หล่อ ไม่ได้รวย ไม่ได้โก้อะไรเลย แต่เป็นผู้ชายที่ดีที่สุดในที่ฉันเคยพบเห็นมาเป็นแฟมมิลี่แมนแสนวิเศษแต่เขามีลูกมีเมียแล้ว และที่สำคัญที่สุดเมียเขาก็มีพระคุณกับฉันล้นฟ้า แล้วฉันจะไปคว้าเอามาเป็นของฉันได้ไงฉันก็ได้แต่มองและหาหนทางย้ายไปอยู่ให้ไกลๆเขา...

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 701)

ด้วยรูปร่างหน้าตาที่สวยของนุชอีกทั้งยังมีตำแหน่งเป็นถึงรองนางงามอันดับหนึ่ง ดังนั้นจึงมีผู้ชายมากมายหลายนามมาชอบเธอ ในบรรดาชายหนุ่มที่มาชอบเธอนั้นมีกฤษณะสามีของอมฤตาซึ่งเป็นน้องสาวของอำไพรวมอยู่ด้วย กฤษณะพยายามเอาใจและซื้อของกำนัลมาฝากนุชอยู่ตลอดเวลา แต่นุชก็ไม่ได้มีใจและไม่ตรีตอบกลับไป เธอนำของกำนัลที่เห็นว่ามีค่าทั้งหมดส่งกลับคืนให้กับอมฤตาผู้เป็นภรรยา ด้วยเหตุว่าเธอไม่อยากจะให้กฤษณะมาวุ่นวายกับเธออีกและที่สำคัญเธอมีคุณธรรมในจิตใจรู้สึกชั่วดี โดยไม่อยากจะเป็นต้นเหตุของความแตกร้างในครอบครัวของผู้อื่น

นอกจากนี้นุชเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองมี ไม่คิดอิจฉาริษยาผู้อื่น เธอยอมรับในชะตาชีวิตที่เกิดขึ้น ดังนั้นเมื่อเห็นเพื่อนรักอย่างเจือได้รับความสุขสบายมากกว่า นุชก็ไม่อาจจะทำร้ายจิตใจเจือได้ ทั้งๆที่ความสุขที่เจือได้มานั้นควรจะเป็นของนุช ดังตัวอย่างเมื่อนุชมาพบเจือโดยบังเอิญและรู้ว่าเจือทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงศิรา ได้เรียนหนังสือและได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีจากย่าของศิรา เพราะย่าของศิราคิดว่าเจือเป็นคนช่วยชีวิตศิราไว้ แต่คนที่ช่วยศิราจริงๆไม่ใช่เจือกลับเป็นนุชต่างหาก ถ้านุชนำความนี้ไปบอกย่าของศิราเพื่อเป็นการทวงสิทธิ์ให้ตนเองแล้วนุชก็สามารถทำได้ แต่นุชไม่ทำด้วยสำนึกที่ดีและคุณธรรมที่มีอยู่ในตัวนุชนั่นเอง ดังข้อความที่เจือกล่าวว่า “นุชเป็นคนดีมาก ถึงเขาจะมีเรื่องโกรธแค้นเพราะผู้คนทำร้ายเขามาก แต่เขาก็ไม่เคยคิดทำร้ายเพื่อนเก่า...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 676)

นุชมีความละอายต่อบาปที่ได้กระทำ ถึงแม้จะเป็นการกระทำเพราะความจำเป็นก็ตาม ดังตัวอย่างเธอได้ช่วยศิราออกจากซากรถที่ได้รับอุบัติเหตุพร้อมกับหยิบฉวยสร้อยพระ สร้อยข้อมือแหวน นาฬิกา ตลอดจนกระเป๋าสตางค์จากพ่อแม่ของศิราที่เสียชีวิตจากอุบัติเหตุออกมาด้วย นุชจำใจต้องทำเพราะเธอเห็นว่าสิ่งเหล่านี้จะเป็นเครื่องต่อรองให้พ่อแม่ของเธอเปลี่ยนใจไม่ส่งเธอไปขายในกรุงเทพฯ ดังข้อความบรรยาย “บางทีของมีค่าพวกนี้อาจจะช่วยอะไรนุชได้บ้าง ...ถ้ามันช่วยให้นุชไม่ต้องไปเป็นอีตัวแล้วก็ดีโรคเอดส์มานะ...นุชก็อยากได้เงินอยู่หรอก แต่นุชไม่อยากติดโรคนี้หนา เพราะฉะนั้นนุชยอมบาป ยอมเป็นขโมย” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 15) แต่นุชก็ต้องผิดหวัง เมื่อพ่อแม่ยังต้องการให้เธอไปขายตัวที่กรุงเทพฯ

เมื่อมาอยู่ที่กรุงเทพฯ สิ่งของที่นุชได้ขโมยมาเหล่านี้กลับทำให้นุชต้องเดือดร้อนถึงขนาดเจ็บตัว หน้าที่ยังต้องเสียสร้อยพระไปฟรีๆอีก นุชรู้สึกละอายต่อการกระทำของเธอมาก เธอคิด

อยากจะเอาไปคืนให้กับศิราผู้เป็นเจ้าของ แต่นุชก็ไม่กล้าเพราะยังไม่หมดอายุความ นุชจึงตัดสินใจส่งของมีค่าเหล่านี้ให้กับอมฤตา น้องสาวของอำไพ ดังข้อความบรรยาย

"ก็ไอ้ของพวกนี้มีใช้หรือที่ทำให้หล่อนร้อนรน มันเป็นของร้อนที่แทบลวกมือหล่อนพองไหม้ สร้อยกับพระทำให้หล่อนถูกตบจนฟันหน้าหักหน้าบวม แล้วยังที่บ้านอินทราอีก สร้อยที่หล่อนขายเป็นเงินเพียงหกร้อยบาทก็ทำให้หล่อนเดือดร้อนมาแล้ว ทับทิมสีเลือดทำให้หล่อนต้องเจ็บตัวจนเลือดตกยางออกทุกครั้ง...หล่อนอยากคืนให้ศิราไปแต่ไม่กล้าเพราะสุเทพบอกว่ายังไม่หมดอายุความนั้นแหละ

แล้วนุชก็ตัดสินใจ หล่อนเอาแหวนสร้อยข้อมือ เครื่องประดับทุกชิ้นที่ได้มาจากกฤษณะมารวมกันกับสร้อยทับทิมของสมเจตนา ใส่กล่องห่ออย่างสวยงาม นำไปไว้ที่โต๊ะทำงานในห้องของอมฤตา

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 508-509)

นุชมีความสุขทางใจมากขึ้น เมื่อนำสิ่งของเหล่านี้ออกไปให้พันตัวเธอ นุชเชื่อว่าของที่ขโมยคนอื่นมาทำให้เดือดร้อนและเป็นทุกข์ ดังนั้นนุชจึงพยายามหาทางคืนให้คนอื่นถึงแม้จะไม่ใช่เจ้าของโดยตรง ผลของการกระทำที่นุชได้รับกลับคืนมาคือความสุขทางใจ ดังข้อความ "เพราะนุชตัดสินใจทิ้งของร้อนไปจึงได้ความจริงมาพร้อมกับความเย็นน้ำในหัวใจตน" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 510)

การกระทำของนุชแสดงว่านุชมีความละเอียดรอบคอบที่กระทำ เพราะส่วนลึกของจิตใจแล้ว นุชมีคุณธรรมและสำนึกที่ดี แต่เพราะความยากจนของครอบครัวทำให้นุชต้องขโมยของคนอื่น และเมื่อเธอคืนของเหล่านี้ไปแล้วนุชก็ได้พบกับความสุขทางใจมากขึ้น

จากรูปร่างหน้าตาและลักษณะนิสัยของนุช จะเห็นว่านุชเป็นผู้มีรูปร่างหน้าตาสวย เธอรู้จักใช้ความสวยของเธอให้เกิดประโยชน์ นอกจากนุชจะเป็นผู้ที่มีรูปสมบัติแล้วเธอยังเป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาด มีมานะพยายาม และมีจิตใจเข้มแข็งเต็มไปด้วยพลังในการต่อสู้ ไม่ท้อถอยหรือหวาดหวั่นกับอุปสรรคที่เกิดขึ้น ถึงแม้จะหนักสีกเพียงใดก็ตาม ด้วยความสวย เก่ง กล้า และแกร่งที่มีอยู่ในตัวเธอ บวกกับความมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อคนอื่น ทำให้นุชประสบความสำเร็จในชีวิต

เจือ

1. รูปร่างหน้าตา

เจือเป็นเด็กสาวหมู่บ้านเดียวกันกับนุช เธอมีรูปร่างหน้าตาธรรมดา สูงผอม ผิวคล้ำ ตาโต เมื่อเทียบกับนุชแล้วความสวยของทั้งสองแตกต่างกันมาก ดังข้อความบรรยาย "...นั่งนุชมันสวย

น่าจะเรียกเงินได้สักสองหมื่น นังเจี๊ยมันดำคล้ำกว่า ผอมแห้ง ขาดะเกียบ ได้หกเจ็ดพันก็นับว่ามากแล้ว" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 14) หรือตั้งข้อความที่นางผีเสื้อนางขกล่าวกับเจี๊ยมว่า "ผิวพรรณก็พอดูได้นะ ไม่มีแผลเป็น เสียแต่ดำไปนิด แล้วก็ผอมจ้ง เอ็งไม่กินข้าวกินปลาหรือยังงิวะ ถึงได้ผอมแห้งอย่างงี้นะ สู้หนูไม่ได้ ดีแต่สูงเท่านั้น..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 62) หรือตั้งข้อความที่นางสมใจพูดถึงเจี๊ยมให้นางประกายาของศิราฟังว่า "ไม่ค่อยสวย ผอมแล้วก็ดำ ผิวไม่ผ่องเหมือนสาวเมืองเหนือทั่วๆไป ถ้าขายคงไม่ค่อยได้ราคา..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 189)

เมื่อเจี๊ยมโตเป็นสาว เธอรู้จักการแต่งตัวให้เหมาะสมและแลดูดี ส่วนที่สะดุดตาและชวนให้มองของเจี๊ยมคือ ดวงตาที่โต บอกให้เห็นถึงแววจลัดในต้วเจี๊ยม ตั้งข้อความที่อำไพพูดกับสุเทพสามีของเธอว่า"...ท่าทางฉลาดนัยน์ต้างค์มกริบเชียว...แต่หน้าก็จั้นแหละ ผอมๆดำๆเด่นตรงลูกกะตา" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 445) และถ้าเจี๊ยมได้แต่งตัวเสริมความงามสักนิด เจี๊ยมก็เป็นสาวสวยทันสมัยได้ ตั้งข้อความที่หนูชบอกรับกับเจี๊ยมว่า "แกไม่ซี้ริ้วหรือเจี๊ยม เพียงแต่ไม่ได้ปรุงแต่ง ถ้าอยากสวยจะจัดการให้เอาใหม่ละ ตั้งแต่ผมถึงปลายเท้าเลยแหละ ขัดผิวทำเล็บ ทำผมชะใหม่" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 497) หรือตั้งข้อความบรรยาย "...เวลาเจี๊ยมไปงานปรีดาจัดหาเสื้อผ้าให้สมตัว น่ารัก สวยงามไม่แพ้ใคร แต่ไม่ใช่สวยแบบนางงาม เสื้อผ้าไม่หวดรูปร่าง ไม่เน้นทรวดทรง มองเป็นเด็กสาวคล่องแคล่วคนหนึ่ง..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 544)

จากข้อความที่กล่าวถึงรูปร่างหน้าตาของเจี๊ยม จะเห็นว่าเจี๊ยมเป็นหญิงที่มีรูปร่างหน้าตาธรรมดา ผอม สูง ผิวคล้ำไม่สะสวยแต่ประการใด เจี๊ยมมีความเด่นอยู่ที่ดวงตากกลมโต แต่ถ้าเจี๊ยมได้แต่งตัวเสริมความงาม เจี๊ยมก็จะเป็นหญิงที่น่ามอง สวย และดูดี

2. ลักษณะนิสัยใจคอ

2.1 กล้าแสดงออก

เจี๊ยมเป็นตัวอย่างของหญิงสาวที่ประสบความสำเร็จในชีวิตเนื่องจากรู้จักคิดวางแผนและจัดระบบในการทำงานให้ตัวเองอย่างเป็นขั้นตอน เจี๊ยมได้วางแผนสำหรับอนาคตของเธอเอาไว้ว่า เธออยากจะเป็นครูเพื่อนำความรู้มาสอนเด็ก ๆ ที่บ้านเกิดของเธอเอง และความหวังของเจี๊ยมก็สำเร็จเมื่อเธอได้มีโอกาสเรียนหนังสือและได้รับความอุปการะจากนางประกายาของศิรา เจี๊ยมรับว่าโอกาสทองนั้นมาเป็นของตน พร้อมกับสารภาพความฝันของเธอออกมาว่า "เจี๊ยมจะรีบเรียนให้จบแล้วหางานทำแถวบ้านเดิม" เจี๊ยมสารภาพความฝันของตน "เจี๊ยมอยากเป็นครูที่โน่น" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 382)

เมื่อเจือได้เรียนครูสมดังใจปรารถนาแล้ว เธอก็ตั้งหน้าตั้งตาเรียนด้วยความมุ่งมั่น และเรียนจบพร้อมกับสามารถสอบบรรจุเป็นครูได้ที่โรงเรียนใกล้บ้านเกิดเธอ เจือมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานดีพอสมควร เธอได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี ดังข้อความ “ผู้บังคับบัญชาเสนอชื่อมธุศรีให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนไปอบรมครูคณิตศาสตร์แผนใหม่ที่วิทยาลัยราชภัฏในต่างจังหวัด หญิงสาวไม่มีข้อขัดข้องอันใด เมื่อหล่อนสอนคณิตศาสตร์เป็นวิชาหลักอยู่แล้ว” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 715)

เจือทำงานในหน้าที่ของเธอได้ดีเกินคาด เพราะเธอเป็นคนที่มีความตั้งใจ และไม่มีปัญหาใดมารบกวนให้เสียการงาน หรือถึงแม้จะมีก็เป็นปัญหาเพียงเล็กน้อยซึ่งเจือจะไม่เก็บสิ่งเหล่านั้นมาคิดให้เสียความรู้สึกหรือเสียเวลาเป็นอันขาด ดังข้อความ

“...ส่วนเจือไม่มีเรื่องอื่นให้ต้องเป็นห่วงก็หันหน้ากลับมาทำงานไป ดีกว่ามีเวลาว่างแล้วหมกมุ่นครุ่นคิดให้ทุกข์ใจเปล่าๆ เจือเป็นคนรับสภาพชีวิตของตนตามความเป็นจริงอยู่แล้ว เป็นเด็กบ้านนอก เป็นเด็กรับใช้ เป็นพี่เลี้ยงลูกเศรษฐี เป็นครูบ้านนอกจนๆ ถึงอย่างไรหล่อนก็ถีบตัวเองขึ้นมาได้พอสมควร”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 175-176)

นอกจากเจือจะทำงานอย่างเป็นขั้นตอน และบรรลุจุดประสงค์ดังที่เธอได้ตั้งเป้าหมายไว้แล้ว เธอยังได้จัดการความเป็นอยู่ของครอบครัว และคุณภาพชีวิตของคนในครอบครัวเจือได้วางเป้าหมายของเธอไว้ว่าครอบครัวของเธอจะต้องกินอิ่มนอนหลับ มีสุขภาพกายและใจที่แข็งแรงและสมบูรณ์ ไม่นานต่อมาครอบครัวของเจือก็มีความเป็นอยู่ดีขึ้นตามลำดับ นั่นเป็นเพราะเจือรู้จักวางแผนและหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้เป็นไปในทางที่ดี เจือได้พิสูจน์ให้คนในหมู่บ้านของเธอเห็นว่าเป้าหมายของเธอได้ประสบความสำเร็จดังใจหวังแล้ว ดังข้อความ

“ถ้าแม่ขายฉันไปป่านนี้ก็ได้ออมบ้านแล้วสินะ” หญิงสาวหันตัวเอง “แต่ฉันกลับมาที่นี่ก็ได้งานดีๆทำ เงินเดือนอาจจะไม่มากนัก แต่พอเลี้ยงกันไปชั่วชีวิต กว่าฉันจะอายุหกสิบปีเงินเดือนคงได้หลายแล้วแหละ หากินนะมันได้แค่ไม่กี่ปีแล้วก็ไม่แน่หรอกว่าจะได้เงินมากๆ อย่างบ้านนู้นอาจจะได้โรคกลับมาอย่างบ้านลุงอาจก็ได้”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 693)

และสิ่งที่เจือได้เตรียมการให้ครอบครัวคือ ชักชวนให้แม่ของเธอมาช่วยกันปลูกผัก เลี้ยงเป็ด เพื่อจะได้มีอาหารกินในวันข้างหน้าโดยไม่ต้องไปขอซื้อมาจากใคร ดังข้อความ “...ช่วยกันปลูกผัก เลี้ยงเป็ด อีกหน่อยจะได้ไม่ต้องซื้อกับข้าวกิน เจือว่าจะลอบบ่อเลี้ยงปลานะ จะได้มีเงินเหลือซ่อมบ้าน ทนๆไปซักปี เวลานี้ขอแค่ทำห้องน้ำกับส้วมก่อน ฉันคงใช้แบบเก่าไม่ไหวแล้วแหละ

ต่อไปก็ว่าจะทำเพดานบ้านใหม่ จะได้ทำมุ้งลวด ไม่เคยกางมุ้งนอนนานแล้ว ไม่ชิน"(สุภา สิริสิงห. 2537 : 693)

เจือเป็นเด็กสาวที่ค่อนข้างเจี๊ยบและไม่ว่าร้ายใครถ้าบุคคลนั้นไม่มาวุ่นวายหรือหาเรื่องเธอ ก่อน แต่ถ้าเจือถูกใส่ร้ายโดยไม่มีความผิด เจือก็ต้องลุกขึ้นมาโต้ตอบเพื่อศักดิ์ศรีของเธอเช่นกัน ดังตัวอย่างเมื่อเธอนำศิรามาให้แม่ของเธอเลี้ยง แต่แม่ของเจือกลัวถูกตำหนิจากญาติของศิราว่า เลี้ยงดูไม่ดี เจือกล่าวกับแม่ว่า

"คนรวยๆเขาคงไม่ใจร้ายไปเสียทุกคนหรอกน่า แม่"

"เออ ให้มันเป็นนั่นแหละ" แม่ทำหน้าย่น "ไม่ใช่ว่าพอมารับหลานเห็นมีรอยยุงกัด หรือว่าจับไข้ เพราะผิวดำอากาศ กลับมาดำเราเสียล่ะว่าเลี้ยงไม่ดี"

"จ้ะแม่คำตอบเลย ช่วยเลี้ยงให้ยังไม่ว่าดี ถ้ารู้ว่าปากปลาแดกยังจ้ะจะได้ปล่อยหลานมันตาย กะพ่อแม่มันไปซะเลย"

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 497)

หรือเมื่อนางผีสาวนุชมาพบเจือ แล้วชวนเจือไปขายตัวที่กรุงเทพฯ ด้วย นางขอสำรวจร่างกายของเจือ แต่เจือไม่เห็นด้วย เธอกล่าวโต้ตอบนางว่า

"บ้าหรือไง อยู่ๆจะมาดูขำงูขาข้างในผ้าถุง" เจือแหว

...

"เจือไม่ใช่ช่างไม่ใช่ควายนะ แล้วเจือก็ไม่ขายด้วย" เจืออ้อมเจ้าหนูขึ้นแล้ววิ่งกลับบ้าน ก่อนไปยังตะโกนใส่หน้าผีสาวของเพื่อนว่า

"คิดแต่จะซื้อจะขาย อินุขมันนั่งร้องไห้ว่าพี่หน้อยถูกแทงตาย ยังหัวเราะกันอยู่ได้ นี่ถึงใจอินุข มันมั่งซี มันไม่ได้อยากขายตัวอย่างพี่ชั๊กหน้อย อินุขมันอยากเป็นคน ไม่อยากเป็นควาย"

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 62-63)

เมื่อเจือได้มาอาศัยอยู่กับยายและป้าศิราที่กรุงเทพฯ สมหฤทัยผู้เป็นป้ากล่าวหาเจือว่า ขโมยสร้อยและเครื่องเพชรแม่ศิราไปทั้งใช้กำลังทุบตีเจืออีก เจือตอบโต้อย่างไม่กลัวว่า

"แกแหละฉลัก" เจือไม่ยอมแพ้ "แล้วมาดำถึงพ่อถึงแม่กูทำไม สายสร้อยบ๊าบอะไรที่ไหนไม่เคยเห็นหาเรื่อง ตัวเองก ผันเอาเองนะซีว่ามี นี่นะเหรอกแล้วหลานไปอยู่บ้านโน้นจะโดนอาโดนแม่เลี้ยงตีตาย มีหวังตายกะมือป้าตั้งแต่บ้านนี้แหละ คุณปรีตตาใจดีจะตาย พุดก็เพราะ ไม่เหมือนแกเหรอก อีหัวสิงโตทำได้กระทั่งเด็กตัวแค่นี้"

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 180)

หรือจากเหตุการณ์ที่เจือถูกทิดพรัดน์แม่ของศิริประภาใส่ร้ายว่าเป็นคนปลักศิริตกลองมีหน้าซ้ำทิดพรัดน์ยังจำวานให้คนไปจุดเจืออีก ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้ทิดพรัดน์ก็รู้ดีอยู่แก่ใจแล้วว่าเธอเองมีเจตนาไม่ดีต่อเจือเสมอมา เพราะเธอคิดว่าเหตุที่ศิริไม่ตายเพราะอุบัติเหตุรถคว่ำก็เพราะเจือได้ช่วยเหลือไว้ เมื่อศิริไม่ตายทรัพย์สินสมบัติทั้งหลายก็จะตกเป็นของศิริเพราะเขาเป็นหลานชายของตระกูลเพียงคนเดียว ในอนาคตเธอกับศิริประภาลูกสาวต้องลำบากอย่างแน่นอน ดังนั้นเธอจึงคิดหาทางกำจัดศิริให้พ้นจากชีวิตของเธอและลูก แต่ทุกครั้งที่เธอลงมือ เจือจะต้องมาขัดขวางหรืออยู่ในเหตุการณ์เสมอ ทำให้ทิดพรัดน์แค้นใจเจืออยู่ตลอดเวลาและเมื่อพบหน้ากันครั้งใดทิดพรัดน์ก็จะต่อว่า หรือดุด่าว่าเจืออย่างรุนแรงและเสียๆหายๆ ซึ่งเจือก็ยอมทน แต่เมื่อทิดพรัดน์ใช้วาทะข่มเหงเจือบ่อยเข้า เธอจำต้องลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่อพิสูจน์ตนเองบ้างเมื่อโอกาสมาถึง เธอขอให้ทิดพรัดน์ได้กล่าวในสิ่งที่เธอได้กระทำขึ้นมา ด้วยวาจาที่เจ็บแสบและมีเหตุผลได้อย่างสมจริง ดังข้อความที่เธอโต้เถียงกับทิดพรัดน์ว่า

“แกละซิ อีเจือ ที่สอนให้ลูกฉันเป็นยังงี้ ตั้งแต่แม่เอี่ยมลาออกไป คอยดูนะ ระวังตัวให้ดี”

“คุณก็ระวังตัวให้ดี หนูจะไปแจ้งความเรื่องคุณจงใจฆ่าคุณศิริ หนูเห็นนะแล้วก็จำได้ด้วยว่าคุณนะแหละผลักคุณหนูตกน้ำเกือบตาย”

“แกอย่ามาหาเรื่องฉันนะ”

“หาเรื่องที่ไหน พอเกิดเรื่องคุณก็รีบขนของย้ายบ้านเลย กินปูนร้อนท้องนะซี” เจือไม่ยอมแพ้ เรื่องอะไรจะยอมให้ทิดพรัดน์มาขู่ฟ่อๆข้างเดียว “คนในบ้านนี้รู้ทุกคนเลย แต่คุณนายไม่อยากเป็นข่าวเลยเก็บเงียบเอาไว้ ถ้าเจือเป็นอะไรไปทุกคนก็พูดเรื่องนี้ มีพยานเต็มบ้านเลย ลองดูซิ”

“แกอย่ามาขู่” ทิดพรัดน์ชักเสียงสั้น “แกมันนักแต่งเรื่อง ฉันไม่ได้ทำอะไร”

“อย่ามาไม่ได้ทำ เอ็มมันก็เห็น พี่เอี่ยมก็เห็นว่าคุณลงมาจากตึกแล้วเข้าไปในสวน แล้วคนในบ้านนั้นก็เห็น คนสวนก็เห็น” เจืออ้างไปเรื่อย ฏฐิสึกสะใจเมื่อทิดพรัดน์หน้าเผือดสียลงทุกขณะ “เจือเป็นอะไรไปก็แสดงว่าคุณกับเจือ แล้วตอนเกิดเรื่องรถตู้เจือก็แอบบอกสารวัตรได้ด้วยแหละว่าสงสัยคุณ แต่สารวัตรกับคุณนายบอกว่าให้ปิดข่าวเสีย เผื่ออีกจะได้จับเสียเลย แล้วสาวให้ถึงต้นตอด้วย พอดีไม่มาเลยเงียบไป”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 372-373)

และต่อมาเหตุการณ์ได้คลี่คลายไปในทางที่ดี เมื่อศิริประภาเป็นผู้ยืนยันว่าเจือเป็นผู้ที่มีจิตใจบริสุทธิ์ ไม่เคยคิดจะทำร้ายเธอแม้แต่น้อยเหมือนดังที่ทิดพรัดน์ผู้เป็นมารดาของเธอกล่าวหาเลยสักนิด การตอบโต้ด้วยการทำแต่ความดีของเจือทำให้ทิดพรัดน์เกิดความรู้สึกละอายและสำนึกในสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป ดังข้อความ “พฤติกรรมของหล่อนทรามกว่าเด็กบ้านนอกอย่างเจือเจือก็โกรธแค้นหล่อน หล่อนเคยส่งคนมาทำร้ายเจือแต่เจือไม่เคยถือโกรธหล่อนแล้วพาลกับศิริประภาเลย ลูกสาวยืนยันมั่นเหมาะว่าเจือดีกับหล่อน ...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 644)

เจือเป็นผู้ที่มีความเด็ดเดี่ยวในการตัดสินใจ ดังจะเห็นจากเมื่อเจือไม่ต้องการขายตัว ดังนั้นเมื่อมีทางเลือกที่คิดว่าดีกว่าเธอจึงตัดสินใจเลือกทันทีที่ทั้ง ๆ ที่ไม่รู้ว่าอนาคตข้างหน้าเป็นอย่างไร เจือตัดสินใจเข้ากรุงเทพฯ เพื่อหางานทำ ถึงแม้งานนั้นจะเป็นแค่คนรับใช้หรือพี่เลี้ยงเด็กก็ตาม และคนที่เจือจะไปอยู่ด้วยนั้นเป็นอย่างไรเจือก็ยังไม่รู้ ดังข้อความที่เธอพูดกับแม่ว่า “ไม่กลัวถูกดบอย่างอัสหมหรือวะ เจือ แล้วก็เขาอาจจะเอาเจือไปขาย” “มันก็คุ้มเสี่ยงนา ไปกะพี่นางก็ถูกขาย ไปกะเศรษฐีกรุงเทพฯ อาจจะไม่ถูกขายก็ได้เนี่ย แม่...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 53) หรือดังข้อความ “เสี่ยงเอาน่า แม่ ดีกว่าไปกะคนอื่น ยังพอมีทางเลือกมั้ง ไม่ใช่ไม่มีซะเลย” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 92)

เมื่อเจือมาอยู่ที่กรุงเทพฯ เจือต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอด จนกระทั่งเมื่อเธอมาพบย่าของศิรา เจือจึงมีโอกาสดูเรียนต่อ และมีอาชีพเป็นครูดังที่หวังไว้

เจือกล้าเลือกทางเดินชีวิต ดังจะเห็นได้จากเมื่อเจือได้มาอาศัยอยู่กับนางประภายาของศิราที่กรุงเทพฯ และนางประภาได้ส่งเสียให้เจือเรียนจนจบปริญญาตรีทางด้านครู เมื่อเจือเรียนจบ เธอไม่คิดที่จะคอยให้ย่าของศิราเลี้ยงดูเธอแต่เพียงฝ่ายเดียว หรือทำงานให้กับปิตดาอย่างที่เคยทำ เพราะอย่างไรแล้วทั้งย่าและปิตดาของศิราก็ยินดีที่จะรับเลี้ยงหรือหางานให้เจือทำอยู่แล้ว เจือบอกว่า “...เจือไม่อยากเกาะอยู่กับครอบครัวคุณศิราไปตลอดชีวิต ถ้าเจือเรียนประกาศนียบัตรหรือเลขานุการ เจือจะไปสมัครงานที่ไหนได้ เจือต้องทำงานกับคุณป้าใช้ไหม แล้วตลอดชีวิตนี้เจือจะเหลืออะไรให้พอภูมิใจได้มั้งละ พี่เขาไปตลอดชาตินะ เรียนก็เขาส่ง ทำงานยังกินเงินเดือนเขาอีก” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 546) เจือตัดสินใจหักเหชีวิตมาเป็นครูบ้านนอก ดูแลพ่อแม่ที่แก่เฒ่า ทำตัวเป็นตัวอย่างให้กับเด็กหญิงรุ่นหลังเพื่อจะได้ไม่ต้องไปขายตัวที่กรุงเทพฯ “...เจือคงเป็นตัวอย่างที่ดีว่าไม่ต้องทำงานอย่างนั้นก็เอาตัวรอดได้ ไม่ต้องขายตัวแล้วก็ติดโรคร้ายมา...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 666) ดังนั้นเธอจึงตัดสินใจพึ่งตัวเองและอยู่ด้วยตัวเองให้มากที่สุด ถึงแม้ย่าของศิราจะมีพระคุณกับเธอมากเพียงใดก็ตาม เธอคิดว่าเขาเหล่านั้นคงไม่เดือดร้อนถ้าขาดเธอเพียงคนเดียว “...เจือว่าชีวิตนี้มันของเจือนะ เจือควรจะมีสิทธิเลือก ถึงท่านจะมีพระคุณกับเจือมากก็เถอะ แต่ท่านไม่ได้จำเป็นต้องอาศัยเจือนี้อ่ะ พ่อแม่ของเจือ น้องเจือ เด็กที่บ้านนอกแถวบ้านเจือ คนพวกนั้นต้องการเจือมากกว่า...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 569) เจือได้เลือกทางเดินของชีวิตที่เธอคิดว่าเหมาะสมต่อตัวเธอเองที่สุด ดังที่นุชกล่าวถึงเธอว่า “...เจือเขาก็ไปตามทางของเขา ทางที่เราเลือกเอง เสาะแสวงมาด้วยสองมือของเราเอง ต่อสู้จนได้มา...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 712) และด้วยเหตุนี้เองชีวิตเด็กหญิงบ้านนอกธรรมดาๆ อย่างเจือ ผู้ซึ่งไม่เคยคิดว่าตัวเองจะได้มีอนาคตที่สดใสเช่นปัจจุบัน กลับพลิกผันขึ้นมาได้เพราะเธอเสาะแสวงหาโชคเหล่านั้นด้วยตัวของเธอเอง ไม่ปล่อยโอกาสให้หลุดลอยไปได้ง่ายตายาย ในที่สุดเธอก็ไขว่คว้าความสำเร็จนั้นมาด้วยแรงกายแรงใจที่เธอมี ขณะอุปสรรคขวากหนามในชีวิตของเธอทั้งปวง และพร้อมที่จะสร้างครอบครัวอันอบอุ่นกับคู่รักของเธอต่อไป

2.2 เก่ง

การครองตนและครองงาน

เจือเป็นเด็กสาวที่รู้จักทำงานตั้งแต่เด็ก เธอแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ด้วยการช่วยทำงานบ้าน เช่น ปัดกวาดเช็ดถู เจือเป็นเด็กชนไม่อยู่นิ่งเฉย ชอบจับปลา และเก็บผักตามท้องนา ดังข้อความที่แม่เจือบอกกับนางสมใจยายของศิราว่า “ เดี่ยวมันก็กลับ แล้วพาไปตกปลา เก็บผักกัน” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 79) ครอบครัวของเจือยากจนเช่นเดียวกับครอบครัวของนุชแต่พ่อแม่ของเจือไม่บังคับให้เจือขายตัว ดังนั้นเมื่อป้าและยายของศิรามารับศิรากลับกรุงเทพฯ เจือจึงขอไปทำงานเป็นพี่เลี้ยงศิรา และขอเงินค่าแรงล่วงหน้าจากยายของศิราห้าพันบาท เจือนำเงินจำนวนนี้ให้พ่อแม่ไว้ใช้

เมื่อมาอยู่กรุงเทพฯ เจือพยายามจดจำและเรียนรู้การทำงานบ้าน การใช้เครื่องไฟฟ้าให้ถูกวิธี สิ่งใดที่เธอไม่เคยใช้เธอก็จะซักถาม และเมื่อเจือได้รับความอุปการะจากนางประภาจนเรียนจบปริญญาตรีทางด้านครู เธอกลับมาประกอบอาชีพครูที่บ้านเกิดของเธอ เจือมีเงินเดือน มีรายได้ มีอาชีพที่มั่นคงโดยไม่ต้องพึ่งพาใครอีกต่อไปแล้ว ดังข้อความที่เธอพูดกับแม่ว่า “แต่ฉันกลับมานี้ก็ไต่งานดีๆ ทำ เงินเดือนอาจจะไม่มากนัก แต่พอเลี้ยงกันไปชั่วชีวิต กว่าฉันจะอายุหกสิบปี เงินเดือนคงได้หลายแล้วละ หากินนะมันได้แค่ไม่กี่ปี แล้วก็ไม่น่าหรอกว่าจะได้เงินมากมาย...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 693) เจือดูแลใส่ใจสุขอนามัยของครอบครัว ติดมุ้งลวด ทำหลังคาบ้านใหม่ ดูแลปรับปรุงห้องน้ำให้สะอาดน่าใช้ ห้องครัวเธอก็ทำใหม่ซื้อเตาแก๊สมาใช้แทนเตาถ่านเพื่อประหยัดเวลา และเธอยังชวนแม่เลี้ยงเปิด ชุดทองร่องเลี้ยงปลาและปลูกผักเป็นอาหารโดยไม่ต้องไปซื้อให้เปลืองเงิน เจือรู้จักบริหารการใช้เงินของเธอให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด ดังนั้นเมื่อใดที่เธอแต่งงานกับภุมวารชายหนุ่มที่เธอรักแล้ว เจือจะต้องเป็นแม่บ้านที่ดีได้แน่นอน ดังคำที่ภุมวารกล่าวกับเธอว่า “...อยู่ใกล้เจือเหมือนอยู่ใกล้น้ำ เย็นน้ำสบายใจ” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 655)

เจือเป็นผู้หญิงที่เก่งสามารถดูแลและพึ่งพาตัวเองได้ ถึงแม้เจือจะได้รับการอุปการะจากนางประภาแต่เจือก็เจียมตัวอยู่ตลอดเวลา เธอพยายามช่วยเหลือตัวเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อจะได้ไม่ต้องรบกวนคนอื่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเงิน ที่เธอรู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด หรือการหางานพิเศษทำ โดยการจัดเอกสารให้ปริตตาเพื่อที่จะมีรายได้เพิ่ม เจือเป็นหญิงที่มีความฉลาดและรู้เท่าทันคนอื่น รู้จักการวิเคราะห์และพิจารณานิัยของคน ดังเช่นเมื่อเธออยู่กับยายและป้าของศิราได้ไม่นานเจือก็รู้ว่าทั้งยายและป้าของศิราไม่คิดจะให้เจือเรียนต่อดังคำสัญญาที่ให้ไว้แน่นอน ดังข้อความที่เจือบอกปริตตาว่า “ ค่าแรงอะไร เขาก็บอกว่าให้รางวัลที่หนูช่วยคุณหนูไว้แล้วมาอยู่เข้าจริงๆ กลับบอกว่าให้ค่าแรงปีแรกห้าพัน เจือไม่อยากอยู่ด้วยแล้วละ บอกจะให้เรียนต่อก็ไม่ได้เรียน หนูยังไม่สอบไล่พอหกเลย พูดไม่จริงนี่คนกรุงเทพฯ หลอกหลวง เอาหนูมาใช้” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 170) เจือไม่ใช่เด็กบ้านนอกโง่เขลาอย่างคนอื่นเข้าใจ เธอมีความฉลาดพอตัว ดัง

ข้อความที่ปรีดากล่าวถึงเธอว่า "...เด็กคนนี้ไม่ใช่เด็กโง่ อย่างน้อยๆก็รู้จักจักรู้จักถามในสิ่งที่ตนไม่รู้จะทำอย่างไรจึงถูกต้อง..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 160) และเมื่อมีปัญหาเจือก็สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างชาญฉลาด ดังเช่น เมื่อเจือเห็นพฤติกรรมที่ไม่สมควรของศิรา เพราะศิราชอบกอดและแอบเปิดกระโปรงเธออยู่บ่อยๆเจือพยายามอยู่ห่างศิรา ด้วยการไปนอนกับศิระประภา หรือหลบไปอ่านหนังสือคนเดียวที่ข้างบ้านปรีดา เมื่อปรีดาทราบถึงสาเหตุเธออนุญาตให้เจือย้ายมาอยู่กับเธอได้ ซึ่งเจือก็ตอบรับด้วยความยินดี เพราะเธอจะได้อยู่ห่างศิราและที่สำคัญเมื่อห่างเจือศิราจะได้เปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองในทางที่ดีขึ้นด้วย และตัดความกังวลใจของนางประภาอีกด้วย ดังข้อความ

นางประภาเคยนึกกลัวว่า เจือจะจับศิราไว้อยู่หมัดเพื่อยกฐานะตนเอง นางรอเวลาอยู่เพื่อให้ศิราอายุสักสิบขวบจะต้องแกะสองคนนี้ให้แยกจากกันเสีย ศิราติดเจือเกินไป เจืออาจจะสอนเรื่องความใคร่ให้กับศิรา จนจวนโอกาสเอากับเด็ก นี่กลับกลายเป็นว่าเจ้าเด็กเจ็ดขวบร้ายกว่าผู้ใหญ่เสียแล้ว

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 383)

เมื่อนางประภาได้เห็นความบริสุทธิ์ใจที่เจือมีต่อศิราอีกทั้งยังพยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างชาญฉลาด นางยิ่งรักและชื่นชมในตัวเจือยิ่งขึ้น และนอกจากนี้เจือยังมีวิธีการแก้ปัญหาโดยไม่ให้ใครมาเอาเปรียบความเป็นหญิง หรือมองเห็นเธอเป็นแค่คนบำเรอความใคร่เท่านั้น ถึงแม้ว่าชายคนนั้นจะร่ำรวยสักเพียงใดก็ตาม เจือก็ไม่ยอมแลกหรือขายศักดิ์ศรีความเป็นลูกผู้หญิงอย่างเด็ดขาด ดังนั้นการที่เจือไปนอนที่บ้านของปรีดาจึงทำให้เจือสบายใจมากขึ้น เพราะนอกจากเธอจะได้ไม่ต้องนอนห้องเดียวกับศิราแล้ว เธอยังไม่ต้องมาพบเสี้ยวฉันทศักดิ์ผู้เป็นปู่ของศิราอีกด้วย เพราะเสี้ยวพยายามจะหาโอกาสลวนลามเจือ ซึ่งถ้าเจือยังคงอาศัยอยู่บ้านหลังเดียวกันไม่แน่วันหนึ่งเจืออาจจะพลาดท่าเสียทีให้กับเสี้ยวฉันทศักดิ์ก็เป็นได้ ดังข้อความ "หลายครั้งที่เจือเห็นแววตา นายห้างใหญ่เปลี่ยนไปเมื่อเห็นเจือในชุดนอน แม้จะไม่ถึงกับบางเบา แต่ชุดนอนก็ยังอาจก่อให้เกิดอารมณ์วาบหวามได้กับคนวัยขนาดนายฉันทศักดิ์ เจือจึงไม่ยากนอนในห้องศิรา และไม่ยากนอนในห้องส่วนตัวตามลำพัง" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 385)

นอกจากนี้เจือยังเป็นตัวอย่างของผู้ที่จักประหยัดและอดออม ดังจะเห็นได้จากเมื่อเจือได้รับความอุปการะจากนางประภาของศิราทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นค่าเล่าเรียน ค่าอาหารหรือค่าใช้จ่ายส่วนตัว สิ่งเดียวที่เจือช่วยได้คือการประหยัดและอดออม เจือพยายามประหยัดเงินทองให้มากที่สุดไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว หรือค่าเสื้อผ้า ดังข้อความ

หล่อนสอบถามมาแล้วว่าค่าหน่วยกิตในมหาวิทยาลัยเอกชนนั้นหน่วยละเท่าไร พอได้ยินก็ลมแทบจับ นึกถึงเงินที่นางประภาจ่ายให้ตน เมื่อมาอยู่ใหม่ๆ นางให้เจือวันละยี่สิบบาท ค่าเรียนเสื้อผ้า หนังสือต่างหาก เจือเก็บวันละสิบบาท พยายามประหยัดที่สุด เงินที่เหลือก็ส่งให้แม่บังน่านๆ

ครั้ง พอขึ้นมัธยมปลายนางประกาให้วันละสี่สิบบาท เจือใช้สี่สิบบาท บางวันก็ไม่ถึงด้วยซ้ำ พอย้ายไปอยู่กับปรีดา ปรีดาให้เจือช่วยเก็บแฟ้มจัดเอกสาร และจ่ายให้เจืออีกเดือนละห้าร้อย เจือจึงมีเงินส่งให้แม่มากขึ้น เวลาพาติระประกาและศิราไปไหนต่อไหน นางประกาจะให้เจือเป็นคนถือเงินใช้จ่าย เจือจะจดลงบัญชีอย่างละเอียดว่าใช้อะไรไปบ้าง เงินที่เหลือก็คืน แต่นางประกามักจะบอกว่า

“แกเอาไว้ใช้เถอะ แต่อย่าฟุ่มเฟือยแล้วกัน ไหว้วันละสี่สิบนี้แกพอใช้รึ”

“คุณป้าให้เจืออีกค่ะ ห้าร้อยต่อเดือน แต่เจือส่งทางบ้านหมด”

“อ้าว แกไม่เอาไว้ซื้อของส่วนตัวมั่งรึอะไร ไหว้สี่สิบนะพอทำอะไรได้” นางประกามองหน้า

“ไม่ซื้อเสื้อซื้ออะไรมั่งรึอะไร”

“ไม่ซื้อหรอกค่ะ รับมรดกคุณป้า” เจือตอบหน้าตาเฉย ไม่แสดงอารมณ์อะไร เจือตัวพอกๆกับปรีดา เพียงแต่สูงกว่า เพราะฉะนั้นเสื้อกระโปรงจึงรับช่วงกันได้ เจือไม่มีเรื่องจะต้องนุ่งกระโปรงสวยๆ บ่อยนักจึงไม่เดือดร้อนอะไร ไปไหนก็นุ่งแต่กางเกงยีนส์กับรองเท้าผ้าใบจนบางทีศิราบ่น

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 463-464)

สำหรับค่าอาหารกลางวันเจือประหยัดโดยการนำจากบ้านไปรับประทาน ดังข้อความ “เจือประจบแม่ครัวที่บ้าน ช่วยโน่นช่วยนี่ แล้วขอเอาข้าวใส่กล่องไปกินกลางวัน เพิ่งเลิกตอนขึ้นมอปลายนี้แหละ...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 494)

เจือประหยัดจนติดนิสัยเมื่อเจือได้รับบรรจุเป็นครูที่บ้านเกิด เธอใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดไว้ใช้จ่ายซื้อสิ่งของจำเป็นสำหรับเธอในวันข้างหน้า ดังข้อความ

“เจือบรรจุได้โรงเรียนมัธยมในอำเภอ ไกลจากบ้านมาก หญิงสาวจึงคิดจะซื้อรถจักรยานยนต์มาไว้ขี่ไปทำงาน แต่ขณะที่เงินเดือนยังไม่ตกเบิกหล่อนใช้จักรยานธรรมดา ไกลขี่กันน่องโป่งเขียวละ แต่เจือไม่อยากให้แม่รู้ว่าหล่อนมีเงิน ยอมทนลำบาก เจือกลัวเงินเกลี้ยงกระเป๋า จะว่าไปแล้วก็กลัวจนเสียยิ่งกว่าแม่ เงินทองไม่ใช้หาได้ง่ายๆ เพราะฉะนั้นเจือจะต้องมีเงินเก็บส่วนตัวไว้ไม่บอกใคร ...”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 695)

หรือตัวอย่างที่เจือกล่าวกับแม่เมื่อแม่ต้องการซื้อตู้เย็นเพียงเพื่ออยากจะกินน้ำเย็นเท่านั้น ดังข้อความ

“เอาไว้ทำน้ำแข็งกินไฉะ” แม่ว่า “แล้วจะได้แช่น้ำอัดลมไว้กินมั่ง”

“โฮ้ แม่ ซื้อเอาเถอะ วันละห้าบาทก็เหลือแหล่ กระจกเก่านี้น้ำแข็งละลายง่าย ฉันจะซื้อกระจกให้ใหม่ดีกว่าค่าตู้เย็น ค่าไฟ อ้อ แล้วน้ำอัดลมไม่ต้องซื้อเมื่อเจือนะ เจือไม่กิน แม่จะกินก็ซื้อเฉพาะของแม่คนเดียว ส่วนจักรเย็บผ้าเนี่ยเจือไม่ซื้อหรอก ใช้ของโรงเรียนดีกว่า เจือจะซื้อรถเครื่องนะมันจำเป็นกว่า”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 698)

ในด้านการทำงาน เจือเป็นตัวอย่างของตัวละครหญิงที่โดดเด่นเสนอให้เห็นว่า ผู้หญิงจะมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตทั้งการงานและครอบครัวจะต้องมีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน ไม่อยู่นิ่งเฉย หรือรอคอยความช่วยเหลือจากผู้อื่นเท่านั้น ดังตัวอย่างของเจือ ถึงแม้เธอจะได้รับความช่วยเหลือจากย่าของศิราในเรื่องของการเลี้ยงดูและค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียนแล้ว แต่เธอก็ไม่ได้อยู่นิ่งเฉย เธอตอบแทนครอบครัวของศิราโดยการเป็นพี่เลี้ยงที่ดีของศิราจนได้รับความไว้วางใจจากครอบครัวของศิรา และเมื่อว่างจากการเรียนเธอก็ช่วยปรีดาทำงานเท่าที่จะทำได้ เช่น จัดเก็บเอกสารโดยใช้คอมพิวเตอร์หรือเดินเอกสาร เป็นต้น ทำให้เธอได้เรียนรู้งานไปด้วย ซึ่งนับว่ามีประโยชน์ต่อเธอเป็นอย่างมาก เพราะเมื่อเธอกลับมาเป็นครูที่บ้านเกิดของเธอแล้ว ความรู้จากการเรียนคอมพิวเตอร์ที่เธอได้เรียนมาจากการทำงานให้กับปรีดาสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนในโรงเรียนของเธอเป็นอย่างมาก

เจือเป็นผู้ที่มีความขยันและเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงาน เธอทุ่มเทและอุทิศตนให้กับงานอย่างเต็มที่ จนเป็นที่ไว้วางใจของผู้บังคับบัญชา และได้รับการเสนอชื่อให้เป็นตัวแทนครูไปอบรมวิชาคณิตศาสตร์

นอกจากนี้เจือยังมีความเป็นผู้นำ ดังจะเห็นได้จากเมื่อเจือเรียนระดับชั้นมัธยมปลาย เธอได้รับคัดเลือกให้เป็นหัวหน้าชั้น และเมื่อเธอกลับมาที่บ้านเกิดของเธอ เจือก็ทำหน้าที่เป็นผู้นำร่วมกับครูทศและครูวนิดาต่อต้านการส่งลูกสาวไปทำงานขายตัวที่กรุงเทพฯ ของชาวบ้าน

2.3 แกร่ง

ต่อสู้ชีวิต

เจือต้องต่อสู้กับความยากจนตั้งแต่เด็ก เธอต้องทนลำบากกับสภาพความยากจนของครอบครัว และสภาพดินฟ้าอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำมาหากินของครอบครัว และที่สำคัญเจือไม่อยากขายตัวเหมือนเด็กสาวคนอื่นๆ เจือจึงต้องเสี่ยงเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ทั้งๆ ที่ยังไม่รู้ว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร เจือเป็นเด็กฉลาดรู้ทันเล่ห์เหลี่ยมของคน ดังจะเห็นได้จาก เมื่อยายและป้าของศิราไปรับศิรา เจือแกล้งทำเป็นไม่แน่ใจว่าจะป้าของศิราจริงๆ หรือเปล่า ทั้งยังรู้จักต่อเรื่องเรียนและค่าจ้างล่วงหน้าด้วย ดังข้อความ “ไปอยู่กรุงเทพฯ เหนอ รับจ้างเลี้ยงไ้หนูเนี่ย ก็อดเรียนหนังสือสิ ไม่จบประถมหกได้ไง แล้วอย่างพวกเรานะไปทำงานกรุงเทพฯ คนพาไปเขาให้เงินพ่อแม่คนนึงตั้งหมื่นกว่านะ” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 85) เจือสามารถเอาตัวรอดกับอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้ ดังจะเห็นได้จากเมื่อเจือมาอาศัยอยู่กับนางสมใจและสมหฤทัยยายและป้าของศิรา เจือรู้ว่าถูกสองแม่ลูกเอาเปรียบไม่ยอมจ่ายค่าแรงให้ ทั้งยังไม่รักษาสัญญาเรื่องการเรียนต่อของเธอด้วย เจือใช้วิธีการทวงสัญญากับยายของศิราบ่อยๆ แต่ก็ไม่เป็นผล เจือพยายามคิดหาวิธีที่จะให้สองแม่ลูกนี้ยอมส่งเสียให้เธอเรียนต่อตั้งสัญญา จนกระทั่งเจือได้มาพบกับปรีดาและนางประภาอาและย่าของศิรา เจือได้โอกาสทวงสัญญาอีกครั้ง เพราะเจือรู้ว่านางประภามีฐานะดี และ

ศิราก็ติดเจี๊ยมมากนางประภาต้องตามใจศิราผู้เป็นหลานอย่างแนนอน นางประภาตกลงให้เจี๊ยมเป็นพี่เลี้ยงศิราต่อและส่งเสียเจี๊ยมเรียนหนังสือตามที่เจี๊ยมต้องการ

เมื่อมาอยู่กับนางประภาเจี๊ยมตัวอยู่ตลอดเวลาเพราะเจี๊ยมฐานะของเธอดี ถึงแม้ว่านางประภาจะบอกว่าเลี้ยงเจี๊ยมอย่างลูกหลานก็ตาม ดังข้อความที่เจี๊ยมกล่าวกับนุชว่า "...แต่อยู่บ้านท่านก็เป็นแค่เด็กรับใช้หรือคนอาศัยคนหนึ่งแหละนุช ดูตายไม่ได้ ต้องทำงาน ไม่ให้ท่านเลี้ยงเปลืองข้าวสุกเปล่าๆ" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 435) หรือ "เป็นคนอาศัยเป็นคนรับใช้เขาเท่านั้นแหละนุช เงินดาวเงินเดือนอะไรก็แล้วแต่เขาจะเมตตา เสื้อผ้าก็รับช่วงของเก่าของคุณป้า..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 546) เจี๊ยมต้องทนต่อการดูถูกของคนอื่นถึงแม้มันจะทำให้เจี๊ยมเจ็บช้ำใจก็ตาม ดังข้อความ

"พนักงานในบริษัทของปรีดาไม่มีใครยกย่องเจี๊ยม เพราะเจี๊ยมเป็นเพียงเด็กของเจ้านายแค่เด็กรับใช้เป็นพี่เลี้ยงคุณศิรากับคุณศิระประภา บางคนนึกว่าเจี๊ยมอาจจะอ่านหนังสือไม่คล่องด้วยซ้ำไป และเรียกใช้เจี๊ยมอย่างเด็กรับใช้ในบ้านของตน สิ่งโน้นสิ่งนี้ ย้ำแล้วย้ำอีกเหมือนกลัวว่า เจี๊ยมจะไม่เข้าใจ เจี๊ยมไม่อยากจะทำอะไร..."

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 565-566)

เจี๊ยมพยายามดิ้นรนช่วยตัวเองให้มากที่สุด ดังนั้นเมื่อมีเวลาว่างตอนเย็นหลังเลิกเรียน หรือในช่วงปิดเทอมเจี๊ยมจะหางานพิเศษทำ เช่นจัดเก็บเอกสารและเดินหนังสือช่วยปรีดา ปรีดาประทับใจความขยันของเจี๊ยมจึงสอนวิธีการทำงานให้กับเจี๊ยมและจ้างเจี๊ยมให้ช่วยงานเรื่อยมา เจี๊ยมพยายามเก็บออมเงินทุกบาทที่ได้มาจากนางประภา และจากการทำงานพิเศษของเธอส่งให้ครอบครัวที่ต่างจังหวัด และพยายามเรียนด้วยความตั้งใจ เจี๊ยมไม่ได้เรียนพิเศษเหมือนกับเพื่อนนักเรียนคนอื่นแต่เธอก็สามารถสอบได้คะแนนดีกว่าหลายคนในห้อง ความอดทนและสู้ชีวิตของเจี๊ยมทำให้เธอเรียนจบปริญญาตรีทางด้านครูไม่ยากเย็น เจี๊ยมได้กลับมาเป็นครูที่บ้านเกิด และประพฤติดนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กหญิงรุ่นหลังเพื่อจะได้ไม่ต้องไปขายตัวที่กรุงเทพฯ อีกต่อไป

เจี๊ยมเป็นคนที่ต้องสู้ในการทำงาน ดังจะเห็นได้จากเมื่อเธอยังเด็กเธอช่วยพ่อแม่ทำงานเลี้ยงครอบครัว ไม่ว่าจะเป็น ทำนา ทำสวน ปลูกผัก หาปลามาเป็นอาหาร ดังข้อความ "...พ่อของเจี๊ยมไม่กินเหล้า ทว่าสันหลังยาวพอกับพ่อของนุชนั่นแหละ วันๆไม่เห็นทำอะไร ลูกเมียทำทั้งนั้น ไม่ว่าทำนาหรือปลูกอะไรอื่น..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 35)

เมื่อเจี๊ยมมาอยู่ที่บ้านยายและป้าของศิราที่กรุงเทพฯ เจี๊ยมทำหน้าที่ดูแลศิราและทำงานบ้านควบคู่กันไปด้วย เจี๊ยมตั้งหน้าตั้งตาทำงานของเธอด้วยความตั้งใจ ถึงแม้ว่าเธอจะได้รับการดูหมิ่นดูแคลนจากสมหฤทัยป้าของศิราว่าเป็นเด็กบ้านนอกก็ตาม เจี๊ยมพยายามเรียนรู้การทำงานบ้าน และวิธีการใช้เครื่องไฟฟ้าต่างๆเพราะที่บ้านเจี๊ยมไม่มี ดังข้อความที่นางสมใจยายของศิรากล่าวกับ

สมเหตุทักว่า “เด็กมันมาจากบ้านนอก มันก็ไม่ได้โง่เง่าอะไร สอนๆไปก็พอจะรู้ มาอยู่สองวันก็หุงข้าวเป็นแล้ว เปิดปิดเตาแก๊สได้ อ้อ ช่วยดูบ้านได้...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 150)

เจือเลี้ยงดูศิราด้วยความรักและห่วงใยถึงแม้ว่าศิราจะดื้อบ้างเป็นบางครั้ง ดังข้อความ “... ศิราจะนิสัยเสียอย่างไรก็ตามในส่วนลึกของหัวใจแล้วเจือก็รักเขามากกว่าศิระประภา หล่อนเลี้ยงเขามาแต่เด็ก เกือบจะทำหน้าที่แม่เลยก็ว่าได้...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 598) ดังนั้นเจือจึงได้รับความไว้วางใจเรื่องการดูแลศิราจากนางประภาฯของศิรา เจืออดทนทำงานและตั้งใจเรียนหนังสืออย่างไม่ย่อท้อจนจบปริญญาตรีทางด้านครูดังที่ต้องการ

เมื่อเจือกลับมาเป็นครูที่บ้านเกิด เธอตั้งใจทำงานและอุทิศตนให้กับงานของเธอเต็มที่ จนได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา เจือเป็นตัวอย่างของตัวละครที่ต่อสู้ในการทำงานโดยไม่หวาดหวั่นจึงทำให้เธอประสบความสำเร็จในที่สุด

ในด้านการเรียน เจือพยายามต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ เพราะเจือใฝ่ฝันอยากมีปริญญาทางการศึกษาเพื่อเป็นใบเบิกทางให้กับชีวิตของตัวเอง และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กผู้หญิงในหมู่บ้าน เพื่อจะได้ไม่ต้องไปขายตัวที่เมืองหลวง เธอต้องการให้เด็กผู้หญิงในหมู่บ้านรู้ว่า เมื่อมีความรู้ มีการศึกษาชีวิตก็ไม่อับจนสิ้นทางเดิน ดังข้อความว่า

“...แต่คนที่บ้านหนูไม่มีใคร พ่อแม่หนูก็ยากจน หนูอยากกลับไปเป็นตัวอย่างให้ชาวบ้านเห็นว่าคนอย่างหนูก็มีปัญญาเรียนจบสูงๆ แล้วเป็นครูได้ หนูไม่อยากให้พ่อแม่ขายลูกสาวกิน หนูนึกถึงไอนุชเพื่อนหนู มันถูกขายมา มันเป็นยังงี้ไปแล้วก็ไม่รู้ ครูทศบอกว่าคุณชห็นออกมาได้ปลอดภัยดี แต่หนูไม่ค่อยแน่ใจหรอก หนูอยากกลับไปเป็นตัวอย่างที่ดี ไม่ใช่มาเป็นโสเภณี แล้วกลับมาเอาเงินไปปลุกบ้านสวยๆให้พ่อแม่อยู่ แต่หนูจะกลับไปเป็นอาจารย์ระดับปริญญาให้ใครๆนับถือ หนูจะกลับไปพัฒนาหมู่บ้านของหนู

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 382)

เจือพยายามดิ้นรนต่อสู้เพื่อให้ความฝันของเธอเป็นจริง และเมื่อยายและป้าของศิราไปรับศิรากลับกรุงเทพฯหล่อนจึงจำเป็นต้องรับเจือมาด้วยเพราะศิราติดเจือตลอดเวลา และนั่นจึงเป็นโอกาสดีของเจือที่จะได้เข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ โดยไม่ต้องขายตัวเหมือนเด็กหญิงคนอื่น เจือฉลาดพอที่จะมีข้อแลกเปลี่ยนกับนางสมใจยายของศิรา นั่นคือนอกจากดูแลเป็นพี่เลี้ยงศิราแล้วจะต้องให้เธอได้เรียนต่อด้วย “หนูอยากเรียนหนังสือ อยู่เลี้ยงเด็กก็ไม่ได้เรียนซี” เจือว่า “หนูไม่อยากเป็นคนใช้เขาไปจนตายนี่” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 86) ยายของศิราเห็นท่าที่จริงจังของเจือก็ได้แต่รับปากไปพลางๆ เพราะคิดว่าอีกไม่นานเมื่อเจือมาอยู่กรุงเทพฯแล้วก็คงลืมไปเอง ดังข้อความ “สอบเทียบเอาได้ ไม่ต้องเรียนทั้งวัน เรียนตอนเย็นหรือวันเสาร์อาทิตย์ วันหยุดลูกสาวยายเขาอยู่บ้าน ช่วยเลี้ยงศิราได้ หนูก็ไปเรียน ดีไหมล่ะจ๊ะ หนูก็ช่วยเหลือยายมาทั้งคน ยายก็จะสงเคราะห์หนูมั่ง” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 86) แต่เมื่ออยู่ไปนานๆเจือก็รู้ว่า “เรื่องจะให้เรียนหนังสือนั่นหล่อนไม่ได้

ตั้งใจจริงดอก พุดไปอย่างนั้นเอง" (สุภา สิริสิงห. 2537 :87) ดังนั้นเมื่อย่าของศิราซึ่งมีฐานะดีกว่า ยายของศิรารับศิราไปเลี้ยงที่บ้าน เจื่อจึงถือโอกาสขอติดตามไปด้วย พร้อมทวงสัญญาที่ยายศิรา ได้รับปากเธอไว้ "แล้วเจื่อจะได้เรียนหนังสือต่อหรือเปล่า" เจื่อถาม ห่วงตัวเอง เวลานี้ตาหนูเกาะ เจื่อแจ เจื่อจะต้องหัดฉวยโอกาสบ้าง "ถ้าให้เจื่อไปเลี้ยงตาหนูอย่างเดียวเจื่อไม่ไปหรอก เจื่อไม่ ยากอยู่เป็นคนใช้ เป็นคนเลี้ยงเด็ก เจื่ออยากเป็นครูอย่างครูทศ ครูวนิดา" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 196) และเมื่อย่าของศิรารับปากมันเหมาะ ทั้งให้เจื่ออาศัยอยู่อย่างลูกหลานตอบแทนในฐานะที่เจื่อ ได้ช่วยชีวิตศิราไว้ ความฝันของเจื่อจึงสมปรารถนา เธอได้เรียนต่อดังใจที่หวังไว้ "เจื่อจะรีบเรียน ให้จบ แล้วหางานทำ แถวบ้านเดิม" เจื่อสารภาพความฝันของตน "เจื่ออยากเป็นครูที่โน่น" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 382) และเมื่อเจื่อเรียนจบมัธยมปลายแล้ว เจื่อจึงได้สอบเข้าเรียนต่อในสถาบัน ราชภัฏแห่งหนึ่ง และเป็นครูในโรงเรียนใกล้บ้านเธอดังที่เธอปรารถนาไว้ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่า เจื่อจะมีย่าของศิราส่งเสียค่าใช้จ่ายต่างๆในเรื่องการเรียน แต่เธอก็ใช้ว่าจะสะดวกสบายทั้งหมด เจื่อรู้ตัวและเจียมตัวอยู่ตลอดเวลาว่าตัวเองอยู่ในฐานะอะไร ดังข้อความที่เธอกล่าวกับนุชว่า "เป็น คนอาศัย เป็นคนรับใช้เขาเท่านั้นแหละนุช เงินดาวเงินเดือนก็แล้วแต่เขาจะเมตตา..." (สุภา สิริ สิงห. 2537 : 546) ดังนั้นเมื่อเธอไปเรียนหนังสือ เธอจึงต้องใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด เพราะย่าของ ศิรา "...ให้เจื่อวันละยี่สิบบาท ค่าเรียน เสื้อผ้า หนังสือต่างหาก เจื่อเก็บวันละสิบบาท พยายาม ประหยัดที่สุด เงินที่เหลือก็ส่งให้แม่บ้างนานๆครั้ง พอขึ้นมัธยมปลายนางประกาศให้วันละยี่สิบบาท เจื่อใช้ยี่สิบบาท บางวันก็ไม่ถึงด้วยซ้ำ" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 464) นอกจากจะขยันหมั่นเพียรใน การเรียนแล้ว เจื่อยังเป็นคนช่างสังเกต พยายามเรียนรู้สิ่งใหม่ๆเพื่อปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่ เสมอ ดังข้อความ

"เจื่อรับใช้ใกล้ชิดปรีดา นอกจากได้เรียนในวิทยาลัยแล้ว ยังมีโอกาสได้อ่านนิตยสารกับ หนังสือพิมพ์หลายฉบับ หล่อนจึงมีความรู้รอบตัวสูง รู้จักกิริยามารยาทสังคม ความช่างสังเกตช่วย หล่อนได้มาก หล่อนพัฒนาบุคลิกภาพได้เองโดยไม่ต้องไปเข้าอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพอย่าง นุชกับบรรดานางงามทั้งหลาย ไปไหนมาไหนด้วยกันบางคนเข้าใจว่าเจื่อเป็นพี่สาวของศิระประกากับ ศิราด้วยซ้ำไป"

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 624)

และเมื่อเจื่อเรียนจบเธอเลือกชีวิตที่จะมาเป็น "ครูบ้านนอก" แทนที่จะทำงานให้กับย่าของ ศิราดังเดิม เพราะเธอต้องการที่จะหาเลี้ยงชีพด้วยตนเอง และนำความรู้ที่เรียนมาให้เกิดประโยชน์ พัฒนาหมู่บ้านของตน และที่สำคัญเธอเป็นตัวอย่างให้กับผู้หญิงอีกหลายๆคนในหมู่บ้าน ที่ไม่ต้อง ไปขายตัวในเมืองหลวงแล้วติดโรคภัยกลับมา

เจือพยายามต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมแก่ตัวเธอเองและเด็กผู้หญิงในหมู่บ้าน ดังจะเห็นได้จาก เมื่อเจือยังทำงานที่บ้านยายและป้าของศิราเจือถูกเอาเปรียบแรงงาน เพราะยายและป้าของศิราจ่ายเงินเดือนให้เจือไม่กี่ร้อยบาท ทั้งๆที่รู้ว่าเงินเดือนคนรับใช้ต้องมากกว่านี้ ดังข้อความสมเหตุสมผลของศิราคิดว่า

"คนใช้ยิ่งหายากอยู่ด้วย กระทั่งคนเลี้ยงเด็กจากสถานพยาบาลบางคนก็ยังใช้งานไม่ได้ ...เจือไปอยู่ด้วยได้ใช้งาน แต่ก็ได้อยู่กับค่าใช้จ่ายอีกนิดหน่อยแสนจะคุ้ม เงินเดือนให้มันสักสองสามร้อยก็น่าจะพอ เดียวนี้จ้างเด็กทำงานคนหนึ่งก็อยู่เสร็จยังต้องให้เงินเดือนอีกเป็นพัน ถ้าเป็นงานแล้วอาจจะถึงสองพันด้วยซ้ำไป"

มีแต่ทางได้ ไม่มีทางเสีย สมเหตุสมผลคิด

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 87-88)

นอกจากจ่ายเงินที่ไม่เป็นธรรมให้กับเจือแล้ว ยายและป้าของศิรายังไม่รักษาสัญญาเรื่องการเรียนต่อของเจืออีกด้วย ดังนั้นเจือจึงเรียกร้องความเป็นธรรมให้แก่ตัวเธอเองด้วยการทวงสัญญากับยายและป้าของศิราอยู่บ่อยๆ ดังข้อความที่เจือกล่าวกับนางสมใจยายของศิราว่า "คุณยายต้องให้เจือเรียนหนังสือสอบเทียบด้วยนะ" เจือรีบเตือนความทรงจำนางสมใจ..."ดูมัน ที่ยังงี้ หละซ่างจตซ่างจำนัก ประโยชน์ของตัวเองละก็ ที่ประโยชน์ของเรา สอนอะไรไม่ค่อยจะรู้เรื่อง..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 163-164)

และเมื่อเจือได้กลับมาทำงานเป็นครูที่บ้านเกิด เธอเป็นตัวอย่างและผู้นำของคนรุ่นใหม่ ร่วมกับครูทศและครูวนิดาเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับลูกผู้หญิง ต่อต้านค่านิยมเรื่องการขายลูกสาวของชาวบ้าน โดยการชักชวนให้เด็กหญิงเหล่านั้นหันมาสนใจการศึกษาแทนที่จะคิดขายตัวเพียงอย่างเดียว

2.4 มีคุณธรรม

กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

เจือเป็นผู้ที่มีความกตัญญูต่อบิดามารดา ดังจะเห็นได้จากเมื่อเจือมาอาศัยอยู่กับนางประกาย่าของศิรา เจือได้เงินเป็นค่าเล่าเรียน ค่าหนังสือ และค่าใช้จ่ายประจำวัน เจือขยันทำงานอยู่เสมอ ทำให้นางประกาย่ารักและเอ็นดูเจือเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เจือได้รับเงินพิเศษจากนางประกาย่าและบริตตาอยู่บ่อยๆ เจือได้เก็บออมเงินนี้ไว้และส่งให้แม่ ถึงแม้จะเป็นเงินเพียงน้อยนิดแต่เจือก็ภูมิใจที่ได้ส่งเงินไปช่วยเหลือพ่อแม่และน้องๆทางบ้าน ดังข้อความที่เธอสนทนากับนุชว่า "เจือส่งเงินให้แม่เดือนละห้าร้อย แต่บางเดือนก็ไม่ได้ส่งเพราะต้องใช้จ่ายพิเศษมั่ง เมื่อก่อนให้เดือนละสองร้อย

สามร้อย ส่งธนาณัติไป เจือประจบแม่ครัวที่บ้าน ช่วยโน้नช่วยนี้ แล้วขอเอาข้าวใส่กล่องไปกินกลางวัน เพิ่งเลิกตอนขึ้นมอปลายนี้แหละ เงินถึงได้มีเหลือ..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 494)

เจือไม่มีรายได้อื่น เพราะเธอยังต้องเรียนหนังสือ แต่เธอก็พยายามอย่างเต็มที่ เพื่อจะช่วยเหลือครอบครัว ถึงแม้จะถูกนุชเพื่อนของเธอตำหนิว่าทำตัวเป็นเตี้ยอุ่มค่อมก็ตาม และเมื่อเจือเรียนจบและได้กลับมาทำงานเป็นครูอยู่ที่บ้านเกิดของตน เจือก็ได้ทำหน้าที่เป็นลูกที่ดี เป็นที่พึ่งพิงของแม่และน้องๆของเธอ ครอบครัวของเจือมีสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น เพราะรายได้ของเจือ ดังข้อความ "บ้านของหล่อนในวันนี้ก็อยู่ในสภาพพออยู่ได้ ไม่สกปรกไม่เก่าโทรม ได้รับการซ่อมแซมจนแข็งแรง ห้องนอนมีมุ้งลวด มีส้วมซึมสะอาดใช้ แม่มีวิทยุโทรทัศน์ไว้ดูเพื่อความบันเทิง และเจือมีครัวสะอาด เต่าแก๊สเล็กๆ ไม่ใช่เต่าถ่านอย่างแต่ก่อน..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 716)

ส่วนนางประภาผู้มีพระคุณอันใหญ่หลวงต่อเจือ เจือรักและสำนึกในบุญคุณอยู่เสมอ เจือตอบแทนคุณงามความดีของนางประภาด้วยการตั้งใจทำงาน และเลี้ยงดูศิราด้วยความรักและทะนุถนอม การแสดงออกของเจือทำให้นางประภาไว้วางใจ เธอยอมให้เจือดูแลศิราไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการใช้จ่าย หรืออาหารการกิน ยิ่งการใช้จ่ายเงินแล้วเจือยิ่งระมัดระวัง เธอทำบัญชีค่าใช้จ่ายนางประภาทุกรายการ ดังข้อความที่นางประภากล่าวกับภุมวารว่า "แม่คนนี้เขาทำรายละเอียดยิบๆแบบเดียวกับคุณนั้นแหละ ซื้ออะไรไปเท่าไร กินข้าวไปเท่าไร ที่เหลือก็ส่งคืน..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 556)

นอกจากกตัญญูต่อนางประภาแล้ว นุชเป็นอีกผู้หนึ่งที่เจือสำนึกในบุญคุณอยู่ตลอดเวลา เพราะเจือรู้ดีว่าการที่เจือประสบผลสำเร็จในชีวิตได้ ส่วนหนึ่งก็เพราะเจือฉวยโอกาสมาจากนุช นั่นคือการที่เจือพยายามบอกใครต่อใครให้หลงเชื่อว่าเธอเป็นคนช่วยชีวิตศิราไว้ แต่แท้จริงแล้วนุชต่างหากเป็นคนช่วยศิรา เจือสำนึกในบุญคุณของนุชอยู่เสมอ ดังนั้นเมื่อนุชมีเรื่องทุกข์ร้อนใจเจือจะพยายามช่วยด้วยความเต็มใจ หรือเมื่อใดที่นุชขอความช่วยเหลือเจือก็จะรีบทำให้ ดังที่เจือได้ช่วยเหลือนุชในเรื่องการซื้อร้านเสริมสวยต่อจากอินทிரางจนสำเร็จ หรือแม้แต่เรื่องความรักก็เช่นกันเจือเห็นว่านุชเหมาะสมกับภุมวารมากกว่าเธอ เจือพยายามหลีกทางให้นุชและหาโอกาสให้นุชและภุมวารได้พบกัน ทั้งที่ใจของเจือรู้สึกปวดร้าวเพราะเธอหลงรักภุมวารอยู่ก่อนแล้ว นุชรับรู้ความหวังดีของเจือแต่เธอก็ปฏิเสธเจือไปเพราะชายหนุ่มที่นุชรักไม่ใช่ภุมวาร แต่เป็นสุเทพสามีของอำไพต่างหาก ดังข้อความที่นุชมีจดหมายถึงเจือว่า "...ฉันดูออกหรอกว่าแกคิดอะไร แกคิดจะยกแฟนแก่ให้ฉันนั่นหรือ จะบ้าหรือไง เจือ ฉันไม่ได้ชอบคุณภุมมลักหน่อย..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 700-701)

ช่วยเหลือผู้อื่น

เจือเป็นผู้ที่มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ดังจะเห็นได้จากเมื่อเจือยังเด็ก เจือได้ช่วยเลี้ยงดูศิราต่อจากนุช ถึงแม้ครอบครัวเจือจะยากจนแต่เจือก็พยายามเลี้ยงดูศิราให้มีสุขดีดี ดังข้อความบรรยาย

“แต่เจ้าหนูที่ยายกับป้าเห็นก็ดูสุขภาพดี แก้มแดงเป่งปลั่ง แต่ผิวดำไปมาก..” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 78)

หรือดังเหตุการณ์เมื่อทีพรัตน์ทำร้ายศิราโดยผลักราดกคลอง เจื่อได้ช่วยเหลือศิราให้รอดพ้นจากอันตรายครั้งนี้ไปได้ด้วยความสามารถ ดังข้อความ “หล่อนวิ่งชนทีพรัตน์ด้วยความตั้งใจ สองมือผลักรัดหนีอย่างแรงจนล้ม แล้วตัวหล่อนเองก็กระโจนตามวิรุณลงไปในท้องร่องสวน วิรุณคว้าศิราไว้ได้แล้ว แต่ไม่มีแรงพอจะอุ้มศิราปีนขึ้นไปได้ เจื่อรีบรับร่างของศิราไว้ได้ วิรุณปีนขึ้นไปก่อน แล้วค่อยรับร่างศิราขึ้นไป เจื่อปีนขึ้นไปเป็นคนสุดท้าย” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 326)

นอกจากนี้เจื่อยังได้ช่วยเหลือเด็กหญิงในหมู่บ้านของเธอ ด้วยการกลับมาทำงานที่บ้านเกิด เจื่อรู้ว่าการเป็นครูนั้นเงินเดือนน้อย แต่เจื่อก็เลือกทำเพราะเจื่อต้องการให้เด็กหญิงในหมู่บ้านของเธอเห็นตัวอย่างเธอว่า ไม่ต้องขายตัวก็สามารถมีงานที่ดีทำได้ แล้วยังมีเงินเดือนเลี้ยงตัวเองและครอบครัวไปตลอดชีวิต ดังข้อความที่ครูทศกล่าวถึงเจื่อว่า “..เจื่อก็คงเป็นตัวอย่างที่ดีว่าไม่ต้องทำงานอย่างนั้นก็เอาตัวรอดได้ ไม่ต้องขายตัวแล้วก็ติดโรคร้ายมา...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 666) และถึงแม้จะไม่ได้ผลในรุ่นของเจื่อแต่เจื่อก็หวังว่าอีกต่อไปในภายหน้ารุ่นลูกรุ่นหลานต้องมีคนในหมู่บ้านเห็นความสำคัญบ้างไม่มากก็น้อย

ยึดถือศีลธรรม

เจื่อสำนึกในความผิดและยินดีที่จะไถ่บาปของเธอเสมอเมื่อมีโอกาส ดังเช่น เจื่อรู้ว่าเธอทำผิดที่พยายามบอกใครๆให้เชื่อว่าเธอเป็นคนช่วยชีวิตศิราไว้เมื่อครั้งที่ศิราประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ แต่แท้ที่จริงแล้วคนที่ช่วยศิราไว้คือนุชต่างหาก เจื่อละอายใจมากที่หลอกให้ทุกคนหลงเชื่อ และคงจะเป็นดราม่าสำหรับเธอตลอดไปถ้าเจื่อไม่ได้สารภาพผิด ดังข้อความ

“เจื่อมีเรื่องต้องคิดจนปวดหัวมากพอแล้ว เรื่องอดีตของตนกับนุชที่สัญญาว่าจะบอกเล่าให้ภุมวารทราบนั้น เจื่อลังเลอยู่ว่าจะบอกความจริงกับคุณนายประภาและปรีดาดีหรือไม่ บอกไปแล้วพวกเขาจะโกรธจะเกลียดเจื่อจนไม่มองหน้าหรือเปล่า แต่ถ้าไม่บอกมันก็จะอัดอั้นตันใจเป็นความลับดับอกไปจนตลอดชีวิต”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 670)

หรือดังข้อความที่เจื่อกล่าวกับภุมวารชายหนุ่มที่เธอรักว่า “...เจื่อเป็นมนุษย์ลวงโลกคะ คุณภุม เจื่อฉกฉวยผลประโยชน์ทั้งที่เจื่อไม่มีสิทธิเลย” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 676)

ดังนั้นเมื่อเจื่อไปลานางประภาก่อนกลับไปเป็นครูที่บ้านเกิด เจื่อได้สารภาพความผิดให้นางประภาและทุกคนๆฟัง เจื่อพร้อมที่จะรับผิดทุกอย่าง ดังข้อความที่เธอกล่าวกับนางประภาว่า “เจื่อกราบขออภัยคะ ที่หลอกลวง คุณท่านจะยกโทษให้เจื่อหรือเปล่าคะ” เจื่อก็มลงกราบอีกครั้ง

เจี๊ยะคงไม่สบายใจไปชั่วชีวิต ถ้าคุณนายจะให้เจี๊ยะชดใช้ ด้วยวิธีใดก็แล้วแต่..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 686)

จากรูปร่างหน้าตาและลักษณะนิสัยใจคอของเจี๊ยะ จะเห็นว่าเจี๊ยะเป็นหญิงสาวที่มีรูปร่างหน้าตาธรรมดา แต่เธอเป็นคนที่มีความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบ รู้จักแก้ปัญหา ต่อสู้และอดทนต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น เจี๊ยะแสดงให้เห็นว่าคุณค่าของลูกผู้หญิงจะอยู่เฉพาะความงามของร่างกายเท่านั้น หากแต่หญิงนั้นต้องรู้จักสร้างสรรค์และทำตัวให้เกิดประโยชน์ มีคุณค่าต่อตัวเอง และผู้อื่น จึงจะเป็นที่ยอมรับและพบกับความสุขในชีวิต

ปรีดา

1. รูปร่างหน้าตา

ปรีดาเป็นหญิงสาววัยทำงานทันสมัย มีรูปร่างกะทัดรัด หน้าตาธรรมดาไม่สวยนัก ปรีดา รู้จักการแต่งตัวเสริมบุคลิกและดูแลร่างกายให้ดูดีอยู่เสมอจึงทำให้เธอดูอ่อนวัยกว่าอายุ ดังข้อความบรรยาย "...ปรีดาไม่สวยนัก ผมก็ไม่ตัด ตัดผมม้าปรกหน้าผาก ด้านหลังซอยสั้น ทำทางคล่องแคล่ว เจี๊ยะคิดว่าปรีดาคงอายุแก่กว่าเจี๊ยะไม่เท่าไรเพราะหน้าอ่อนราวกับวัยรุ่น แต่เจี๊ยะไม่แน่ใจเพราะดูๆไป ปรีดาวางตัวเป็นผู้ใหญ่มากกว่านั้นมาก ชาวกรุง ลูกคนมีฐานะ ผิวพรรณดี แก้มใสจะอายุลำบาก" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 166-167) ปรีดารู้จักการรูปร่างของเธอให้ดูดีอยู่เสมอ ดังข้อความที่นางประภามารดาของเธอกล่าวว่า "รักษารู กินแต่ผลไม้กับน้ำปั่นไม่ใส่น้ำตาล ข้าวปลาไม่กิน เย็นก็กินแต่ผัก กลางวันเกาเหลาไม่ใส่เส้น ..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 468) ดังนั้นปรีดาจึงมองดูเป็นหญิงสาวที่อ่อนวัยอยู่เสมอ ดังข้อความที่เจี๊ยะกล่าวชมเธอว่า "...ปรีดาตัวเล็กน่ารักมองไม่ออกเลยว่าหล่อนอายุเกินสามสิบแล้ว...รูปร่างดีดี ไม่อ้วนไม่ผอม..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 576) หรือดังข้อความบรรยาย "ปรีดาเมื่อหลายปีก่อนเคยโบหน้าอ่อนเยาว์เพียงใด ปัจจุบันหล่อนก็ยังคงความสาวอยู่เหมือนเดิมเช่นนั้น ดูราวกับหล่อนสามารถรักษาอายุของหล่อนไว้ให้คงที่ในขณะที่เด็ก ๆ โตขึ้นจนดูเหมือนอายุใกล้เคียงกัน..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 386-387)

จากลักษณะรูปร่างหน้าตาของปรีดา จะเห็นว่า เธอเป็นหญิงสาววัยทำงาน ที่มีหน้าตาธรรมดา แต่ปรีดา รู้จักการแต่งตัวให้สมวัย และเอาใจใส่ร่างกายให้ดูดีอยู่เสมอ เธอจึงดูอ่อนวัยและสวยงาม

2. ลักษณะนิสัยใจคอ

2.1 กล้าแสดงออก

ปรีดาเป็นหญิงสาวที่มีความกล้าคิดและมั่นใจในตนเอง เธอไม่สนใจในทรัพย์สินและมรดกของบิดามารดาว่าจะยกให้เธอหรือไม่ ปรีดากล้าแยกตัวออกมาตั้งบริษัทเครื่องสำอางเป็นของเธอเองโดยอาศัยความรู้ความสามารถของตนจนกิจการเจริญก้าวหน้ามีกำไรมหาศาล ปรีดาคิดวางแผนขยายกิจการของเธอให้ใหญ่และเป็นที่รู้จักมากขึ้น โดยจ้างนุชซึ่งมีตำแหน่งทางความงามมาเป็นนางแบบโฆษณาสินค้าให้เธอ ทำให้สินค้าของปรีดาได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักมากขึ้น

ปรีดาเป็นหญิงที่มีเหตุผล มีความเป็นผู้นำและเด็ดขาดในการทำงาน เธอมีตำแหน่งหน้าที่การงานเป็นถึงระดับเจ้าของบริษัทเครื่องสำอาง และบริหารงานทั้งหมดด้วยตัวเธอเอง ดังนั้นเธอจะต้องมีความเด็ดขาดในการทำงานและการตัดสินใจ ดังข้อความ "...ปรีดาออกคำสั่ง หล่อนเคยชินกับการออกคำสั่งอยู่แล้ว บริวารของหล่อนในบ้านมีเป็นร้อยเป็นพันคน หล่อนจึงตัดสินใจเด็ดขาดและรวดเร็ว" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 166) หรือแม้กระทั่งศิราก็ยังเกรงในความเด็ดขาดจริงจังของปรีดา ดังข้อความ

"...ปรีดาเป็นคนมีหลักการและเป็นคนเดียวในบ้านที่ไม่เคยตามใจเขา ปรีดายอมให้ศิราตามไปงานกลางคืนได้หากวันรุ่งขึ้นเป็นวันหยุด ถ้าไม่ใช่วันหยุดแล้วต่อให้เขาแผลงฤทธิ์หรือโอดครวญขนาดไหนปรีดาก็ไม่มีวันยอมให้ไป ...ปรีดาไม่เคยใช้กำลังกับหลาน แต่เธอเป็นคนมีอำนาจในตัว ลำพังสายตากับเสียงดุๆก็ทำให้เด็กชายถอยห่างโดยไวแล้ว เขาเคยเข้าไปกระแซะนุชในงานเลี้ยง พอปรีดาหันมาทำตาเขียวเข้าใส่ ศิราก็รีบหลบฉากทันควัน" "ดูเหมือนอะไรไม่รู้ अभीนี้"

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 539)

ปรีดากล้าตัดสินใจในการเลือกทางเดินชีวิต เมื่อเธอเห็นว่าบิดามารดาของเธอยังยึดถือค่านิยมลูกชายอยู่ และถ้าเธอคิดจะรื้อรับทรัพย์สินสมบัติของบิดามารดานั้นคงไม่ได้แน่นอนเพราะเธอยังมีพี่ชายอยู่อีกคน ปรีดาเป็นหญิงที่ฉลาดดังนั้นเมื่อทำงานโรงงานให้บิดา เธอจึงคิดค่าตอบแทนเป็นเงินจำนวนมากพอสมควร ดังข้อความ "...ปรีดาทำงานหนัก แต่หล่อนก็เรียกค่าแรงแพงลิบลิ่ว เงินปันผลและส่วนแบ่งต่างๆที่หล่อนได้รับนั้นมากกว่าที่ศิรวัดได้จากบิดาเป็นไหนๆ" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 168) ปรีดาขยันศึกษางานอยู่เสมอ จากประสบการณ์การทำงานโรงงานให้บิดา ทำให้ปรีดามีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน ดังนั้นต่อมาปรีดาจึงแยกตัวมาตั้งบริษัทและ

โรงงานผลิตเครื่องสำอางเป็นของเธอเอง บริษัทของเธอเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วปีหนึ่งๆทำกำไรให้แก่เธอเป็นจำนวนเงินมากพอสมควร ดังข้อความ "กิจการในมือหล่อนปีหนึ่งๆมีเงินหมุนเวียนไม่รู้กี่ร้อยล้าน พนักงานที่หล่อนคุมกว่าสามร้อยคน..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 576)

2.2 เก่ง

การครองตนและครองงาน

ปรีดาสามารถทำงานเลี้ยงชีพได้โดยไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น เธอเป็นตัวอย่างของหญิงสาวสมัยใหม่ที่รู้จักการพัฒนาตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านความรู้และการทำงาน

ปรีดาเป็นหญิงที่เพียบพร้อมไปด้วยความสามารถ เธอจึงได้รับความไว้วางใจจากบิดาให้เป็นผู้บริหารงานแทน และโอษฐ์พยอมบัติให้เธอมากกว่าลูกคนอื่น ดังข้อความที่บิดาของเธอกล่าวกับมารดาว่า "ก็โอนอะไรต่อมิอะไรให้แม่ไปเขาไปชะก่อนซี ...แล้วให้ปี่ดูแลของเขา เขาเก่งหรือกล แม่คนนี้ ได้ตั้งใจทุกประการ" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 376) ในตอนแรกบิดาของเธอไม่ยอมยกสมบัติให้กับปรีดา เพราะเห็นว่าเธอเป็นผู้หญิงไม่สามารถสืบสกุลได้ ดังข้อความ "...ส่วนแกจะใช้เท่าไร ป่าให้ แต่ไอ้ที่จะให้สืบทอดน่ะคงไม่ได้หรอก เพราะเป็นผู้หญิง สืบสกุลไม่ได้ อีกหน่อยก็แต่งงานไปเป็นของสกุลอื่น..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 168) แต่เธอก็ได้พิสูจน์ฝีมือให้บิดาเห็นแล้วว่าเธอเป็นผู้หญิงก็จริงแต่เธอก็มีความรู้รอบด้าน สามารถเป็นที่พึ่งของตนเองและครอบครัวได้ และในที่สุดบิดาของเธอก็ประจักษ์แล้วว่าการทำงานที่มีลูกชายแต่ไม่เอาการเอางานมีแต่ผลาญเงินทอง และสมบัติที่มีไหนเลยจะสู้การมีลูกสาวเพียงคนเดียวแต่เป็นคนเก่ง กล้าคิดกล้าตัดสินใจ สุขุมรอบคอบ และเป็นที่พึ่งของพ่อแม่ยามแก่เฒ่าได้

โบทันแสดงทัศนะให้เห็นถึงความแตกต่างในการครองตนของลูกชายและลูกสาวดังตัวอย่างที่นางประภามารดาของปรีดากล่าวถึงศีลวัตรลูกชายของเธอว่า "ศีลวัตรนั้นไม่เคยมีสิทธิอะไรในทรัพย์สินของเรานอกจากเรือนหอกับรถ รถคันนั้นก็พึ่งไม่มีดี เงินทองในบัญชีก็ติดลบ ฉันพึ่งไปขอตัวเลขเขามา หุ่นที่ศีลวัตรมีมันก็ขายให้คนอื่นเขาไปตอนจะขึ้นเหนือ มันจะจอมล้างผลาญเชียวนะ ลูกคนนี้" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 368)

เมื่อมีลูกชายแต่ก็ไม่สามารถที่จะพึ่งพิงได้ หน้าที่ยังนำแต่ความเดือดร้อนมาให้ ซึ่งตรงข้ามกับปรีดาบุตรสาวที่มีแต่ความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน เป็นที่พึ่งและไว้วางใจได้ ดังนั้นความคิดที่จะยึดถือและพึ่งพิงลูกชายของนางประภาและสามีจึงเปลี่ยนไป ปรีดาได้รับความไว้วางใจจากครอบครัว ทุกคนในครอบครัวตระหนักและเห็นคุณค่าในตัวเธอ เพราะเธอเป็นหญิงสาวที่มีความสามารถและพร้อมเสมอที่จะยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือบุคคลในครอบครัวให้มีความสุขสบายยิ่งขึ้น

จากตัวอย่างของปรีดาที่สามารถทำงานได้ดีกว่าพี่ชายย่อมแสดงให้เห็นว่า โปต้นต้องการนำเสนอให้เห็นถึงความสามารถของผู้หญิงอีกแง่มุมหนึ่ง ซึ่งหลายๆครอบครัวในสังคมให้ความสำคัญหวังและให้ความสำคัญกับลูกชายมากเกินไป โดยเฉพาะครอบครัวของคนจีนได้หันมาสนใจและเอาใจใส่กับลูกสาวซึ่งมีความสามารถไม่แพ้ชายอกสามศอก ดังตัวอย่างของปรีดา เป็นต้น

นอกจากนี้ปรีดายังเป็นผู้ที่มีเหตุผล มีความรอบคอบ เฉลียวฉลาด ซึ่งลักษณะเหล่านี้เป็นคุณสมบัติที่สำคัญอันจะนำพาให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตัวอย่างความมีเหตุผลของปรีดาดังจะเห็นได้จากเมื่อปรีดาไปเยี่ยมศิราที่บ้านนางสมใจ แต่ไม่มีใครอยู่บ้านนอกจากเจือเท่านั้น เจือปฏิบัติตามคำสั่งของนางสมใจว่าไม่ให้คนแปลกหน้าเข้าบ้าน ดังนั้นเมื่อปรีดาผู้เป็นอาของศิราขอเข้าไปเยี่ยมศิราในบ้านเจือจึงตอบปฏิเสธ เมื่อนางสมใจรู้เธอกลับดุด่าเจือที่ไม่ยอมเปิดประตูให้ปรีดา แต่ปรีดากลับมีความเห็นว่าเจือทำถูกต้องแล้วเพราะเธอกับเจือไม่เคยพบหน้ากันมาก่อน ดังข้อความที่ปรีดากล่าวกับนางสมใจว่า “เจือเขาทำถูกต้องแล้วละค่ะ คุณย่า อย่าไปดุด่าเขาเลย เขาไม่รู้จักหนู ก็ระวังไว้ก่อน ฉลาดออกค่ะ มีความเฉลียวด้วย เอามาจากไหนคะนี่ คนนี้” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 163) หรือตั้งข้อความ

“ปรีดาสายหน้า นางสมใจดูเด็กแบบนี้ช่างไม่มีเหตุผลเสียเลย ปรีดาช่วยบิดาทำงานในโรงงาน ต้องผจญกับคนงานหลายระดับตั้งแต่เสมียนพนักงานระดับปริญญาไปจนถึงก๊วนของอ่านหนังสือไม่ออก หล่อนจึงเป็นคนมีเหตุผล และรับฟังปัญหาของคนงาน แต่ละปัญหาล้วนน่าปวดเศียรเวียนเกล้ายิ่งกว่านี้เป็นไหนๆ”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 163)

หรือตั้งตัวอย่างที่เธอให้คำปรึกษาแก่ศิระประภา เพราะศิระประภาได้รับการสั่งสอนจากทิพรัตน์มารดาอยู่เสมอว่าไม่ควรไว้วางใจเจือ เพราะเจืออาจคิดแก้แค้นศิระประภาเรื่องที่ทิพรัตน์มารดาทำร้ายศิรา เมื่อปรีดารู้ความจริงจากศิระประภา เธอกล่าวกับศิระประภาว่า “...อาเพียงแต่จะบอกเท่านั้นว่าถ้าจะระแวงกันละก็ เราจะไม่มีความสุขเพราะทุกคนดูน่ากลัวไปหมด มีเหตุผลที่จะทำร้ายกันทั้งนั้น...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 583) หรือตั้งข้อความที่เธอกล่าวกับเจือว่า “..ฉันก็รู้จักดีทั้งแม่ของศิรา แม่ของแจ่ม รู้จักกันมาตั้งแต่เด็ก ความขาดแคลนทำให้คนหนึ่งขาดความยังคิดความโกรธจนแทบคลั่งทำให้อีกคนขาดความยับยั้งชั่งใจ ส่วนฉันเองก็ไม่ว่าจะโลกไปทำไมให้มากมาย ชินโลกอยากได้ทั้งหมดฉันก็ทำงานตายซี...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 584) เมื่อศิระประภาได้ฟังเหตุผลจากปรีดาทำให้เธอรู้สึกสบายใจและหายกังวลในที่สุด ดังข้อความ “...ศิระประภาไม่เคร่งเครียดเหมือนเคย เจ้าหล่อนถอดแวนตากระโดดน้ำเล่นกับใครต่อใครทั้งที่มองเห็นไม่ชัดเจนนัก” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 562)

ปรีดาสามารถจัดการชีวิตของเธอได้เหมาะสมโดยไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น ในเรื่องการเลือกคู่ครองก็เช่นกัน มีชายหนุ่มมากหน้าหลายตาคนมาหลงรักเธอ แต่ปรีดาก็ตอบปฏิเสธไปเพราะเธอรู้จักตัวเธอดีว่าเป็นคนอย่างไร ปรีดาเป็นคนรักอิสระและความเป็นส่วนตัว ดังจะเห็นได้จากเธอไม่ได้อาศัยอยู่ในบ้านหลังเดียวกันกับบิดามารดา เธอแยกออกมาอยู่บ้านเล็กๆอีกหลังหนึ่งที่บิดาสร้างให้แต่อยู่ในรั้วบ้านเดียวกัน ปรีดาไม่ให้ใครไปวุ่นวายในบ้านของเธอ นอกจากเด็กทำความสะอาดเท่านั้น ดังข้อความ

"...ปรีดาไม่เคยให้ใครเข้าไปอยู่ในบ้านตึกหลังน้อยของหล่อน หล่อนชอบอยู่ลำพัง กระทั่งสิริจะเข้าไปทำความสะอาดยังเข้าไม่ได้ นอกจากปรีดาจะเรียก ปกติปรีดาจะดูตึกทำความสะอาดบ้านของหล่อนเอง หล่อนชอบใช้ชีวิตแบบฝรั่ง ทำทุกอย่างด้วยตนเอง ไม่ให้ใครเข้าไปยุ่งย่ามในบ้าน วันไหนเหนื่อยหนักจึงจะเรียกหาคนใช้ขึ้นไปทำงานบ้านให้"

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 386-387)

ดังนั้นเมื่อเธอรักในความอิสระและความเป็นส่วนตัวปรีดาจึงไม่คิดจะเลือกใครมาเป็นคู่ครอง เธอมีความสุขกับการทำงานและชีวิตความเป็นไสดของเธอเรื่อยมา

2.3 แกร่ง

ต่อสู้ชีวิต

ปรีดาเป็นผู้ที่มีจิตใจเข้มแข็งไม่ยอมแพ้กับอุปสรรคที่เกิดขึ้น ถึงแม้เธอจะเกิดมาจากครอบครัวที่มีอันจะกิน แต่เธอก็รู้ดีว่าครอบครัวของเธอไม่ยกย่องและให้ความสำคัญกับลูกสาวเหมือนกับลูกชาย ปรีดาไม่สนใจในทรัพย์สินของบิดามารดา เธอพยายามสร้างฐานะด้วยตัวของเธอเองจนประสบความสำเร็จ มีธุรกิจที่สร้างรายได้ให้เธอเป็นจำนวนเงินมหาศาลและมีคนงานในความควบคุมหลายร้อยคน เป็นผลให้ครอบครัวของเธอมองเห็นความสำคัญและยกย่องในความสามารถของเธอ รวมทั้งยินดียกทรัพย์สินสมบัติที่เป็นมรดกให้เธอบางส่วน

ปรีดาไม่เคยย่อท้อต่อการทำงาน สร้างคน สร้างงานและพัฒนางานของเธอไปเรื่อยๆ ควบคู่กับการแสวงหาความรู้ ปรีดาจบการศึกษาจากต่างประเทศ แต่เธอก็ไม่อยู่นิ่งเฉย เพราะเธอเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นปอดเกิดของปัญญาดังนั้นเมื่อมีเวลาว่างเธอก็จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมหรือเดินทางไปต่างประเทศเพื่อศึกษาดูงาน เป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์การทำงานของเธออีกด้วย

2.4 มีคุณธรรม

กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

ปรีดา กตัญญูต่อบิดามารดาผู้มีพระคุณ ดังจะเห็นได้จาก ปรีดาไม่เคยกล่าวโทษบิดามารดาของเธอเลยที่สำเียงรักลูกชายมากกว่า เธอสำนึกในพระคุณของบิดามารดาที่ได้เกิดมา และการแสดงออกของบิดามารดาเป็นแรงผลักดันให้เธอได้พบกับความสำเร็จ ปรีดาตอบแทนบุญคุณของบิดามารดาด้วยการเป็นลูกที่ดีไม่ทำความเดือดร้อนให้พ่อแม่ต้องลำบากใจดังเช่นศีลวัตพี่ชายของเธอ และเมื่อว่างจากการทำงานเธอก็มาช่วยมารดาดูแลหลานกำพร้าทั้งสองคนให้ได้รับความรักความอบอุ่น และคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำที่ดีอยู่เสมอ

ช่วยเหลือผู้อื่น

ปรีดาเป็นผู้ที่มีน้ำใจเอื้อเฟื้อช่วยเหลือผู้อื่น ดังจะเห็นได้จากปรีดาได้แสดงความเห็นใจและหาทางช่วยเหลือเจือเมื่อรู้ว่าเจือไม่ได้รับความเป็นธรรมในขณะที่อาศัยอยู่กับนางสมใจยายของศิริ ดังข้อความที่เธอกล่าวกับเจือว่า “เอาใจแล้วกัน เจือ รอคุณป้าจะมาจ้ฉนกลับจากอเมริกา ก่อน ใจๆเขาก็ต้องมาเอาตาหนูไปเลี้ยงเอง แล้วเราจะเอาเธอไปเป็นพี่เลี้ยงตาหนู คอยช่วยพยาบาลเขาเลี้ยงสบายกว่าอยู่นี้หรอก ไม่ต้องทำงานบ้าน เรืองเรียนแล้วค่อยคิดว่าจะเอาใจ...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 562)

ยึดถือศีลธรรม

ปรีดาเป็นหญิงสาวที่มีความสามารถ สวย รวย เก่ง ดังนั้นจึงมีชายหนุ่มมาหลงรักเธอหลายคนหนึ่งในจำนวนนั้นคือ กฤษณะสามีของอมฤตาหลังจากนุชไม่ยอมรับสัมพันธ์กับกฤษณะแล้ว กฤษณะได้หันมาสนใจปรีดาแทน แต่ปรีดาก็ตัดสัมพันธ์กับกฤษณะเพราะเธอรู้ว่ากฤษณะมีครอบครัวแล้ว และต่อมาถึงแม้ว่ากฤษณะจะหย่าจากอมฤตาแล้วเธอก็ไม่สนใจ

นอกจากนี้ปรีดายังเป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยความเมตตา ไม่คิดอิจฉาริษยาดังจะเห็นได้จากการที่เธอให้ความรัก ความอบอุ่นต่อศิริและศิริประภาหลานกำพร้าของเธอทั้งสองคน

ปรีดาเป็นผู้มีคุณธรรมในจิตใจ ถึงแม้เธอจะร่ำรวย หรือเก่งอย่างไรก็ตามถ้าเธอขาดคุณธรรมหรือความดีงามในจิตใจแล้ว ความสำเร็จในการทำงานของเธอก็จะเกิดขึ้นยาก

จากลักษณะของปรีดาที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นว่าปรีดาเป็นผู้หญิงยุคใหม่ที่มีความทันสมัย ถึงแม้เธอจะมีหน้าตาธรรมดา แต่เธอก็รู้จักการแต่งตัวเพื่อเสริมบุคลิกให้ดูดี และดูแลร่างกายให้มีความคล่องแคล่วกระฉับกระเฉงในการทำงานอยู่เสมอ เธอมีความสามารถรอบด้านไม่ว่าจะเป็นการทำงานที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีความเป็นผู้นำ และต่อสู้ชีวิต เธอสามารถบริหารงานของเธอจนประสบผลสำเร็จ ในขณะเดียวกันเธอก็รู้จักปรับปรุงบุคลิกภาพของตัวเองให้ดูดีน่านับถือ เธอเป็นผู้มีคุณธรรมเป็นที่พึ่งพิงของพ่อแม่และครอบครัว

รวมทั้งมีน้ำใจเอื้อเฟื้อช่วยเหลือผู้อื่น มีจิตใจที่ดีงาม ลักษณะของปรีดาจึงเป็นลักษณะของผู้หญิงยุคใหม่ที่ควรนำมาเป็นตัวอย่าง

อำไพ

1.รูปร่างหน้าตา

จากการศึกษา โบตันไม่ได้กล่าวถึงรูปร่างหน้าตาของอำไพไว้ชัดเจน ดังนั้นจึงไม่สามารถบอกถึงลักษณะภายนอกที่เป็นรูปร่างหน้าตาของอำไพได้

2.ลักษณะนิสัยใจคอ

2.1 กล้าแสดงออก

อำไพเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังจะเห็นได้จาก เธอตัดสินใจเลือกแต่งงานกับสุเทพ ทั้งๆที่รู้ว่าสุเทพเป็นเพียงข้าราชการชั้นผู้น้อยมีเงินเดือนไม่กี่พันบาทและไม่มีมรดกอะไรเลยนอกจากบ้านที่อาศัยอยู่เท่านั้น อำไพเชื่อว่าสุเทพรักและรับผิดชอบต่อครอบครัวกว่าคนอื่นๆที่เธอคบหา เมื่อแต่งงานอำไพแยกครอบครัวมาอยู่กับสุเทพ เธอได้นำเงินส่วนหนึ่งที่มารดามอบให้เธอมาซื้อร้านเสริมสวยและดูแลร้านด้วยตัวของเธอเอง อำไพยอมเสียเปรียบน้องสาว เพราะอมฤตาน้องสาวได้ทั้งร้านเสริมสวยที่ทำเลดีต่อจากมารดาและได้ไปเรียนเสริมสวยที่ฝรั่งเศส หรือแม้กระทั่งเพื่อนชายที่มาชอบเธอ ความจริงแล้วทั้งสุเทพและภรรยาซึ่งต่อมาได้แต่งงานกับอมฤตาน้องสาวต่างก็เคยเป็นเพื่อนชายอำไพมาก่อน แต่เมื่ออมฤตมาพบภรรยาที่พ้อหม้ายเนื้อหอมทั้งหล่อและรวย อมฤตบอกอำไพว่าเธอสนใจภรรยาของเพื่อนชายของอำไพ อำไพไม่ว่าอะไรน้องสาวแต่ก็ได้แต่เตือนว่าภรรยาเคยมีลูกเมียมาก่อนขอให้อมฤตศึกษานิสัยใจคอให้ดีแล้วค่อยแต่งงานกัน แต่อมฤตก็ไม่สนใจคำท้วงติงของพี่สาวเธอแต่งงานกับภรรยาได้ไม่นานก็ต้องเลิกกันเพราะความหึงหวงของเธอนั่นเอง

อำไพเป็นคนที่มีความคิดสุขุมรอบคอบ ดังข้อความ “อำไพเป็นคนสุขุม ปากหนัก หล่อนมักจะเป็นผู้ฟังที่ดี ไม่ตัดสินใจสิ่งใดหุนหัน ฟังหูไว้หูเสมอ...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 272) ดังนั้นเมื่ออำไพคิดจะทำอะไรเธอจะต้องพิจารณาให้รอบคอบเสียก่อน ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์เมื่อนุชมาขออาศัยอยู่ด้วย อำไพยินดีรับนุชแต่อำไพก็หวั่นในความสวยของนุชเหมือนกันแม้ว่านุชจะยังไม่คิดอะไรกับสุเทพสามีเธอ ดังนั้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่ดีงามขึ้นอำไพจึงป้องกันโดยให้สุเทพได้พบกับนุชน้อยครั้งที่สุด ดังข้อความ “อำไพคิดแล้วละว่าจะให้สุเทพพบปะเห็นหน้าค่าตาแม่

นุชนี่น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ทีเดียว หรือไม่เห็นหน้าเลยด้วยซ้ำไป แต่ก็ต้องบอกให้สุเทพรู้ว่า มีเด็กใหม่มาอยู่ในบ้านด้วย" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 284) และเมื่อนุชมาอยู่ด้วยอำไพให้นุชปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เธอตั้งไว้เพื่อความปลอดภัยของตัวเองและนุชเอง ดังข้อความที่เธอกล่าวกับนุชว่า

"...ถึงมาอยู่ที่นี่ก็ไม่แน่ว่าจะไม้อันตรายระวังๆไว้ก่อนละดี เพราะฉะนั้นถึงบอกว่าต้องมีระเบียบวินัย ต้องระมัดระวังตัว ข้าวของทองหยองนาฬิกาสวยๆห้ามใส่ ต้องแต่งตัวเรียบร้อย แล้วอยู่บ้านฉันต้องไม่ยุ่งย่ำมั่วสุมเที่ยวสอดรู้สอดเห็น เที่ยวได้เสนอหน้าคลุกคลีกับคนในบ้าน นอกจากคนที่ฉันจะให้แกไปอยู่รวมกะเขา อยู่ที่นี่ไม่ให้ออกไปเที่ยวเดินริมถนนให้ใครๆเห็น อยู่แต่ในบ้านช่วยระมัดระวังทำอะไรหลังร้านนี้แหละ..."

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 282)

จากการที่อำไพเป็นคนกล้าแสดงออกนี้เอง ทำให้เธอได้พบกับความสุขและความสมหวังทั้งในหน้าที่การงานและครอบครัว

2.2 เก่ง

การครองตนและครองงาน

หลังจากอำไพแต่งงานกับสุเทพแล้ว เธอก็ยังคงทำงานและดูแลกิจการร้านเสริมสวยของเธอต่อไป ถึงแม้สุเทพผู้เป็นสามีจะให้เธอเลิกทำงานเพื่อมาพักผ่อนอยู่กับบ้านก็ตาม เธอยังคงยืนยันที่จะทำงานเสริมสวยของเธอๆไปเรื่อยๆ ฝีมือของเธอเป็นที่ติดอกติดใจลูกค้ามากมายโดยเฉพาะการชอยผมที่เธอทำได้ดีกว่าลูกน้องทุกคนในร้านของเธอ ดังข้อความที่เธอสนทนากับสุเทพสามีของเธอว่า

"ลูกน้องออกเยอะแยะ ทำไม้ต้องทำเองหมด หือ"

"ทุกคนก็มีงานทำเต็มมือทั้งนั้น อีกอย่างลูกค้าเขาเจาะจงให้ไพเป็นคนชอยผมให้เขา คนอื่นทำไม่ถูกใจ งานอื่นนะไปย้ให้ลูกน้องทำหมดแล้ว เหลือแต่ชอยผมนี้แหละปล่อยไม่ได้ ไพเองเห็นฝีมือมันแล้วยังไม่กล้าปล่อย..."

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 290-291)

อำไพรู้จักการวางตัวในสังคม ไม่ชอบสอดรู้สอดเห็นเรื่องของคนอื่น ดังข้อความที่เธอกล่าวกับนุชว่า "...อย่าเที่ยวได้ถามเรื่องส่วนตัวของลูกค้า ห้ามพูดมากพ่นน้ำลายใส่หัวลูกค้าด้วย ถ้าลูกค้าชวนคุยก็เอออๆคะๆตามเรื่อง แต่อย่าสาระแนชักชวนรู้ใหม่ พี่ทำอะไร พี่แต่งชุดสวยจะไปไหน

อะไรทำนองนี้นะ ห้ามนะ” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 283-284) นอกจากนี้อำไผยังรู้จักวิธีเอาใจลูกค้าที่มาใช้บริการที่ร้านของเธอ เพราะยังมีลูกค้ามากก็จะทำให้เธอมีรายได้เพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว และนั่นก็หมายถึงความมั่นคงในชีวิตที่เธอได้รับจากการทำงานด้วย อำไผเอาใจใส่ลูกค้าทุกคนเป็นอย่างดีพร้อมกับปรับปรุงดูแลร้านให้มีความสะอาดอยู่เสมอ ดังข้อความ “เมื่อลูกค้ามีหลากหลายอาชีพอำไผจึงต้องระมัดระวังเรื่องความสะอาดเป็นพิเศษ หล่อนถึงกับขึ้นป้ายไว้ที่หน้าร้านว่าอุปกรณ์ทำเล็บทุกชิ้นผ่านการฆ่าเชื้อแล้วจึงใช้ ไม่มีการใช้ซ้ำ มีดโกนใช้ครั้งเดียวทิ้ง ผ้าเช็ดหน้า เช็ดมือ ผ้าเช็ดเท้า ผ้าเช็ดโต๊ะ ผ้าเช็ดเก้าอี้...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 302)

การเอาใจใส่และบริการลูกค้าอย่างดีและเป็นกันเองทำให้อำไผต้องทำงานอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้เธอจะอยู่ในตำแหน่งนายจ้าง และมีลูกน้องที่อยู่ในความดูแลหลายคนเธอมีอำนาจที่จะสั่งให้ลูกน้องทำงานแทนเธอได้ แต่อำไผก็ไม่ทำเช่นนั้น อำไผไม่ชอบการเอาเปรียบลูกจ้างดังนั้นเมื่อลูกจ้างคนใดขยันทำงานเธอก็จ่ายค่าแรงให้อย่างยุติธรรม เธอยังคงช่วยดูแลและทำงานในร้านทุกอย่างโดยไม่คิดว่าตัวเองเป็นนายจ้าง เธอมาทำงานเปิดร้านแต่เช้า “...ตอนเจ็ดโมงครึ่ง...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 284) และจะกลับเข้าบ้านอีกทีก็สองทุ่ม ดังข้อความที่เธอบอกกับนุชว่า “ตอนเย็นฉันกลับประมาณสองทุ่ม กินข้าวเย็นที่บ้าน ไม่กินที่นี้หรอก...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 284) ถึงแม้อำไผทำงานอยู่ทั้งวัน แต่เมื่อนุชซึ่งเป็นเด็กในความดูแลของเธอเข้าประกวดนางงามเธอพยายามปลุกตัวไปให้กำลังใจนุชพร้อมกับสุเทพสามีของเธอ ซึ่งโดยปกติแล้วอำไผจะไม่มีเวลาว่างในวันหนึ่ง ๆ มากเท่าใดนัก จนทำให้สุเทพสามีเธอพูดหยอกล้อเธอว่า “โอ๊ย วันนี้สงสัยโลกจะแตก ไฟชวนตะมาดูประกวดขาอ่อน ขออนุญาตส่องกล้องดูได้ไหม อยากเห็นชัด ๆ ชีวิตนี้คงมีโอกาสดูก็คืนนี้แหละ...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 421)

ด้วยเหตุที่อำไผตระหนักอยู่เสมอว่าการทำงานทำให้เธอมีรายได้และเป็นที่พึงของตนเองได้โดยไม่ต้องไปขอความช่วยเหลือหรือรบกวนใคร เธอยังคงทำงานของเธอด้วยใจรักและมุ่งมั่น รวมทั้งมีรายได้ที่งดงามเป็นกอบเป็นกำ สิ่งนี้ทำให้สุเทพผู้เป็นสามีของเธอตระหนักอยู่เสมอว่า “...ลำพังเงินเดือนข้าราชการกระทรวงยุติธรรมนั้นไม่พอใช้จ่ายในบ้าน จะให้อำไผช่วยออกมากัน เขาก็กระดาก เพียงแค่รู้ว่าเงินเดือนของเขานั้นเท่ากับรายได้ไม่กี่วันของอำไผเขาก็ไม่สบายใจมากอยู่แล้ว...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 287) และด้วยเหตุนี้เองเขาจึงต้องหางานพิเศษทำเพื่อจะได้ไม่ต้องพึ่งรายได้จากอำไผผู้เป็นภรรยามากนัก ดังคำที่เขากล่าวว่า “...ถ้าไม่ทำงานพิเศษเงินเดือนทั้งเดือนเท่ากับรายได้วันเดียวของอำไผ ขนาดทำงานพิเศษจนหัวโต ยังหารายได้เท่ากับกำไรของไพอาทิตย์ตัวเองมั้ง” สุเทพว่า (สุภา สิริสิงห. 2537 : 441) แต่อย่างไรก็ตามอำไผก็ไม่เคยแสดงตัวโอ้อวดชมสามีของเธอว่าตัวเองมีรายได้มากกว่าเขาเป็นไหน ๆ เธอปรนนิบัติและเอาใจสามีของเธอด้วยดีตลอดมา พร้อมกับทำงานในอาชีพที่เธอรักและให้ความมั่นคงสำหรับเธอ อำไผมีความสุขกับการทำงานมีชีวิตรอบคอบที่สมบูรณ์ และมีความรักเข้าใจกันระหว่างสามีภรรยา เป็นที่อิจฉาของหลายคน ๆ ที่พบเห็น

การครองเรือน

อำไพเลือกแต่งงานกับสุเทพ เพราะเธอเห็นว่าเขาเป็นคนดี เอาใจใส่ต่อครอบครัว ซึ่งก็เป็นจริงดังที่อำไพคาดหวังไว้ สุเทพรักอำไพและดูแลเอาใจใส่ภรรยาเป็นอย่างดี และในขณะเดียวกัน อำไพก็ไม่ได้หลงตัวเองว่าเพราะความสวยหรือเงินทองที่เธอมีเท่านั้นที่เป็นสาเหตุให้สุเทพรักและเทิดทูนเธอแต่เพียงผู้เดียว หากแต่รวมไปถึงการดูแลเอาใจใส่ปรนนิบัติของเธอเป็นอย่างดีด้วย จึงทำให้สุเทพรักและอยู่ติดบ้านตลอดเวลา ไม่มีการวอกแวกหรือคิดจะมีภรรยาใหม่ ดังข้อความ

“บ้า ใครจะหึงเด็กบ้านนอกอายุสิบสามกว่าๆ ยังไม่ทันเป็นสาว”อำไพรีบปฏิเสธ ก้มหน้าก้มตาแซะเนื้อปลา ไม่ให้มีก้างติด แล้วใส่ลงในจานสามี อำไพอาจจะไม่พูดจาฉะฉานหวานแต่หล่อนปรนนิบัติเขาอย่างดีเสมอในเรื่องความเป็นอยู่ บ้านช่องสะอาดเอี่ยม อาหารการกินอย่างดี ให้เขาสะดวกสบายที่สุดเวลาอยู่บ้าน หล่อนรู้ใจเขาชนิดที่ว่าพอขยับตัวหล่อนก็ทราบว่าเขาต้องการอะไร สุเทพจึงติดบ้านและภรรยาไม่คิดจะไปเที่ยวดึกดื่นหรือค้างคืนที่อื่น

(สุภา สิริสิงห. 2537 :291-292)

นอกจากการรู้จักปรนนิบัติเอาใจสามีแล้ว อำไพยังเป็นคนให้เกียรติสามีไม่ก้าวก่ายหน้าที่ การงาน และเมื่อมีอะไรเกิดขึ้นในบ้านเธอจะบอกให้สามีรับทราบทุกครั้งอย่างเช่น กรณีที่เธอรับนุชมาอยู่ในบ้าน หรือการส่งนุชเข้าประกวดนางงาม เป็นต้น นอกจากนี้อำไพยังรู้จักเตรียมพร้อมในเรื่องของการมีลูก โดยมองเห็นความรักความอบอุ่นในครอบครัวเป็นสำคัญ ดังจะเห็นได้จากเมื่อสุเทพอยากมีลูกและถามเธอว่าเมื่อไหร่จะมีลูกเล็กๆให้เขาได้เซยชมสักที อำไพตอบสุเทพว่า “ไฟไม่พร้อม ถ้ามีลูกไฟก็อยากเลี้ยงลูกเอง ไม่ใช่จ้างคนเลี้ยงหรือให้แม่เบียบเลี้ยง แต่ที่นี้ยังไม่มีใครเป็นตัวแทนไฟได้ถ้าไฟไม่อยู่ร้านนะ” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 293) และอำไพยังได้เตรียมวางแผนในการศึกษาให้กับลูกของเธอในอนาคตด้วย ดังข้อความที่เธอบอกสุเทพสามีว่า “ห้าขวบค่อยไปรับร้อนเอาไปฝากโรงเรียนพอดีว่าเหว่ตาย...เล็กๆไปเขาก็ไม่ได้สอนอะไรหรอกนอกจากให้เข้าสังคมเล็กๆ ด้วยกัน ...ไฟว่าห้าขวบค่อยไปก็ทันถมเถ สองปีพอดีขึ้นพอหนึ่งเจ็ดขวบ...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 293-294)

จากตัวอย่างของอำไพที่ได้กล่าวมาจะเห็นว่าคุณสมบัติของผู้หญิงไม่ใช่ว่าจะเก่งเฉพาะบทบาทนอกบ้านเท่านั้น การเป็นแม่บ้านแม่เรือนดูแลครอบครัวก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญสำหรับลูกผู้หญิงทุกคน เพราะถ้ามีแม่บ้านดี นั้นหมายถึงความอบอุ่นและความสุขของสมาชิกในครอบครัวตามไปด้วย ดังเช่น ครอบครัวของอำไพ เป็นต้น

2.3 แกร่ง

ต่อสู้ชีวิต

อำไพเป็นหญิงที่มีจิตใจเข้มแข็ง มีมานะอดทน และขยันหมั่นเพียรในการทำงานอยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากเมื่อแรกเริ่มอำไพแยกครอบครัวออกมาจากมารดา เธอรู้ว่าเงินที่มารดาให้มาเปิดร้านเสริมสวยนั้นมีค่าน้อยนิดเมื่อเทียบกับมูลค่าร้านเสริมสวยที่มารดามอบให้ออมฤตาผู้เป็นน้องทั้งยังส่งเสียให้ออมฤตาไปเรียนเสริมสวยที่ฝรั่งเศสอีก อำไพไม่ได้คิดน้อยเนื้อต่ำใจประการใด เธอมุ่งมั่น ขยันและตั้งใจทำงานในหน้าที่ของเธอให้ดีที่สุด พยายามฝึกฝนและพัฒนาฝีมือการทำงานของเธอให้มีประสิทธิภาพจนเป็นที่ยอมรับของลูกค้า กิจการของเธอดีขึ้นเรื่อยๆ แต่อย่างไรก็ตามอำไพก็ไม่ประมาทถึงแม้เธอจะมีลูกน้องคอยช่วยทำงานหลายคน เธอยังคงขยันทำงานเสมอต้นเสมอปลายอยู่ตลอด

เมื่อมีปัญหาเข้ามาในชีวิตของเธออำไพก็พยายามแก้ไขปัญหานั้นด้วยตัวเอง ดังจะเห็นได้จากเมื่ออำไพรับนุชทำงานและให้อาศัยอยู่ในบ้าน นุชอยากเรียนต่อจึงส่งข่าวให้ครูทศส่งทะเบียนบ้านและหลักฐานการเรียนระดับประถมมาให้เธอ เมื่อสามีของเธอทราบเรื่องจึงต่อว่าอำไพเรื่องการรับนุชทำงานเพราะนุชยังไม่บรรลุนิติภาวะ ซึ่งเป็นการใช้แรงงานที่ผิดกฎหมาย ดังข้อความที่เธอสนทนากับสุเทพว่า

"อ้าว พี่สาวเขาไม่ยอมให้มาแล้วทำไมไพอว่าแม่ฝากมาให้ใช้ แล้วเด็กยังไม่บรรลุนิติภาวะ เอามาทำงานก็ผิดกฎหมายอยู่แล้ว นี่เท่ากับพรากผู้เยาว์นะ กักขังหน่วงเหนี่ยว พ่อแม่พี่สาวเขาเอาเรื่องได้ ทำไมถึงทำอย่างนี้ละ เสียแรงไพอมีฝีมือเป็นนักกฎหมาย ทำได้ไง"

...

"...ตะไม่ต้องกังวลไปหรอก แม่กับไพอูกแล้วก็ต้องแก้เอง ไม่ให้ตะเดือดร้อน"

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 294-495)

ในด้านการศึกษอำไพก็มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ถึงแม้ว่าเธอจะเรียนไม่จบระดับปริญญาตรี เพราะป่วยเป็นโรคตับอักเสบ แต่เธอก็มีความขยันพยายามเรียนรู้โดยฝึกทำผมกับมารดาและเรียนเพิ่มเติมจากสถาบันความงามอีกหลายแห่ง จนเธอสามารถนำมาประกอบอาชีพเลี้ยงตัวและครอบครัวได้

2.4 มีคุณธรรม

กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

อำไพบีความกตัญญูต่อมารดาผู้ให้กำเนิด เธอไม่เคยกล่าวโทษและต่อว่ามารดาที่รักน้องสาวมากกว่าเธอ อำไพบีเป็นคนใจอ่อนเมื่อมารดาขอให้เสียสละเพื่อน้องอำไพบียินดีปฏิบัติตาม ดังข้อความ "...อำไพบีไม่ยากถือสา ความที่มีน้องคนเดียวและอายุน้อยกว่ามาก หล่อนก็พลอยหลงน้องพองๆกับมารดา สงสารด้วยว่าขาดพ่อแต่แบบေး..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 143) อำไพบีเป็นคนที่ไม่สร้างปัญหาให้กับใคร ดังนั้นเมื่อ "อำไพบีไม่สร้างปัญหา บ้านจึงไม่มีปัญหา..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 145) มารดาของเธอก็สบายใจที่ลูกๆ เข้าใจกันและอยู่กันอย่างมีความสุข

ช่วยเหลือผู้อื่น

อำไพบีเป็นผู้ที่มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ดังจะเห็นได้จากอำไพบีช่วยเหลือนุชให้รอดพ้นจากการติดตามของแมงดาคุมช่องโดยฝากทำงานกับอินทรา และต่อมาอินทราไล่นุชออกจากบ้านอำไพบีจึงให้นุชมาอาศัยอยู่ที่บ้านของเธอและให้ทำงานที่ร้านเสริมสวยของเธอด้วย อำไพบีเป็นผู้มีจิตใจเมตตาช่วยเหลือผู้อื่นเท่าที่เธอจะสามารถทำได้ ดังข้อความ "...หล่อนเองก็มีนิสัยไม่ผิดกับนางอำพันผู้มารดานัก ช่วยได้ก็อยากจะช่วย..." (สุภา สิริสิงห. 2537 : 273) และเมื่อนุชมาอาศัยอยู่กับเธอแล้วอำไพบีก็ให้ความช่วยเหลือนุช โดยให้นุชหยุดงานวันอาทิตย์เพื่อมีเวลาเรียนหนังสือ อำไพบียินดีช่วยเหลือและส่งเสริมให้นุชมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต เธอพยายามสอนนุชให้รู้จักวิธีการตัดผมและชอยผมที่ถูกต้องสวยงาม หรือแม้แต่การวางตัวในสังคมอำไพบีก็พยายามสอนนุช ดังข้อความที่เธอกล่าวกับนุชว่า

"แล้วเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่ง อย่าเที่ยวได้บอกใครล่ะว่าเรามีความเป็นมาอย่างไร รู้จักเก็บๆไว้ ชะมั้ง คนมันระแวงรู้ไหม ระแวงว่าเคยถูกขายมานะจะรอดปากเหยี่ยวปากกามาได้หรือเปล่า หรือว่าผ่านร้อนผ่านหนาวมาแยะแล้ว มันเหมือนเราเปลือยตัวเองให้คนอื่นเห็น เข้าใจไหม พุดมากมันไม่ดีกับตัวเอง"

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 283)

เมื่อนุชได้เป็นนางงามอำไพบียินดีในตำแหน่งที่นุชได้ อำไพบีรู้สึกภูมิใจที่ได้มีส่วนช่วยเหลือนุชจนประสบผลสำเร็จในชีวิต

ยึดถือศีลธรรม

อำไพบีเป็นผู้ที่มีความเมตตา กรุณา เห็นใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ดังจะเห็นได้จาก เธอมีความเมตตา สงสารนุชที่นุชต้องประสบชะตากรรมอันโหดร้ายในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการถูกบังคับให้ขาย

ตัว หรือการถูกเอาเปรียบแรงงานจากอินทรีฯ ดังนั้นเมื่ออยู่ในฐานะที่พอจะช่วยเหลือได้ อำไพจึงได้ช่วยเหลือนุชให้มียานทำ และรับนุชมาอาศัยอยู่ด้วย

จากลักษณะนิสัยใจคอของอำไพที่ได้กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่าอำไพเป็นผู้หญิงที่มีความสามารถรอบด้าน รู้จักวิธีการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เธอไม่หวาดหวั่นหรือท้อถอยกับอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิต กล้าและต่อสู้เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการและในขณะเดียวกันเธอก็รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันน้ำใจให้กับคนรอบข้างให้มีความสุขและสมหวังตามไปด้วย อำไพจึงเป็นผู้มีคุณสมบัติอันพึงประสงค์เป็นหญิงที่มีคุณค่าและคุณภาพ ควรนำมาเป็นเยี่ยงอย่างในการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน

ประภา

1.รูปร่างหน้าตา

จากการศึกษา โบตันไม่ได้กล่าวถึงรูปร่างหน้าตาของประภา ดังนั้นจึงไม่สามารถบอกถึงลักษณะภายนอกที่เป็นรูปร่างหน้าตาของประภาได้

2.ลักษณะนิสัยใจคอ

2.1 กล้าแสดงออก

ประภามีความเชื่อมั่นในตัวเอง ดังจะเห็นได้จาก เมื่อเธอรู้ว่านางสมใจและสมหทัยผู้เป็นยายและป้าของศิราไปรับศิรากลับมาจากต่างจังหวัดแล้ว ประภาได้ไปเจรจากับนางสมใจเพื่อขอศิรามาเลี้ยงดู นางสมใจกล่าวอิดออดในตอนแรกเพราะต้องการคำตอบแทนจากประภา ซึ่งประภาก็ค่อนข้างมั่นใจว่านางสมใจจะต้องยอมยกศิราให้เธอแน่นอน เพราะนางสมใจไม่มีรายได้เลย ดังนั้นประภาจึงตัดปัญหาด้วยการมอบเงินจำนวนหนึ่งให้นางสมใจผู้เป็นยายศิราไป เพราะเธอเห็นว่ถึงอย่างไรแล้วนางสมใจก็ไม่สามารถเลี้ยงดูศิราได้ดีเท่ากับเธอแน่นอน เพราะนางสมใจมีปัญหาเรื่องการเงิน ซึ่งแตกต่างจากเธอที่มีเพียบพร้อมทุกอย่างไม่ว่าเงินหรือคนรับใช้

หรือดังตัวอย่างที่เธอรู้ความจริงจากเจ้าทิพรัตน์ทำร้ายศิราด้วยการผลักศิราตกคลอง เพราะเธออิจฉาศิราซึ่งเป็นหลานชายคนเดียวของตระกูล และคิดว่าปู่ย่าจะต้องยกทรัพย์สินสมบัติให้เขาเพียงคนเดียว ในขณะที่เธอและศิระประภาลูกสาวซึ่งเป็นหลานเหมือนกันแต่คงจะไม่ได้มรดกอะไรเพราะเกิดมาเป็นหลานสาว ดังนั้นทิพรัตน์จึงพยายามกำจัดศิราออกไป เมื่อนางประภารู้ความจริง นางได้ต่อว่าทิพรัตน์ และตัดสินใจแก้ปัญหทั้งหมดด้วยการให้เงินทิพรัตน์ไปก่อนหนึ่ง

ซึ่งมีจำนวนมากพอที่จะทำให้ทิพรัตน์ตั้งตัวและเลิกมาต่อแะศิราได้ ประภา รับศิริระประภาและศิรา เป็นบุตรบุญธรรมของเธอ การที่นางประภาตัดสินใจเช่นนี้เพราะเธอต้องการให้ความยุติธรรมกับหลานทั้งสองของเธอ และเธอเห็นว่าถึงทิพรัตน์จะเป็นแม่แต่ไม่เคยดูแลให้ความอบอุ่นแก่ลูกเลย วันๆได้แต่แต่งตัวออกเที่ยวปล่อยลูกให้เป็นหน้าที่ของพยาบาลคนเลี้ยงที่บ้าน ดังนั้นนางประภาจึงขอเลี้ยงดูทั้งศิริระประภาและศิราเอง เพราะนางมีความเชื่อมั่นว่านางจะทำหน้าที่ได้ดีกว่าทิพรัตน์ผู้เป็นแม่หรือนางสนใจผู้เป็นยายอย่างแน่นอน

นอกจากนี้นางประภายังเป็นคนพูดจริงทำจริง ดังจะเห็นได้จากเมื่อนางรับปากเชื่อว่าจะส่งเสียให้เจ็อดได้เรียนหนังสือ นางก็ทำตามทีพูดไว้ซึ่งต่างกับนางสมใจและสมเหตุยยายและป้าของศิราที่ไม่ทำตามสัญญา ดังข้อความที่นางบอกเจ็อดอย่างหนักแน่นว่า

“เอ้ เด็กคนนี้ ฉันพูดคำไหนเป็นคำนั้นชีน่า แกช่วยตาหนูมาฉันก็จะตอบแทนแกให้สมควร ฉันจะส่งให้แกเรียนจนกว่าแกเองจะไม่อยากเรียน เรียนได้แค่ไหนก็เรียนไป จบแล้วมีงานให้ทำเยอะแยะที่โรงงาน ความรู้สูงก็ทำงานในสำนักงาน เรียนน้อยก็ทำงานบ้านทำงานโรงงานไป แกอยู่กับฉันนะ มีหนทางเลือกเยอะ ไม่ต้องกลัวไปหรอก รับรองว่าอนาคตดีกว่าอยู่ที่นี้ แกไม่ต้องเข้าชี่มาก ร้าคาญ”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 197)

2.2 เก่ง

การครองตนและครองงาน

นางประภา รู้จักการวางแผนให้เหมาะสมเป็นที่เคารพรักของลูกหลานและคนรับใช้ในบ้าน ในบาทบาทของความเป็นแม่ นางประภามีแต่ความรักและความหวังดีให้กับลูก ดังจะเห็นได้จากกรณีของศีลวัตลูกชายคนโตของเธอ ใช้เงินมือเติบฟุ่มเฟือยจนหมดเนื้อหมดตัว แล้วยังมาโกหกหลอกเอาเงินพ่อแม่ไปใช้อีก การกระทำของเขาถึงแม้จะชั่วช้าเลวทรามสักเพียงใด นางก็อภัยให้กับเขาได้ เพราะความเป็นลูกนั่นเอง ดังข้อความ “...จริงๆแล้วพ่อตาหนูก็ทำเราเจ็บแสบมากมายหลายเรื่อง แต่เขาเป็นลูกของเรา เราก็ให้อภัยเสมอ...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 192) หรือในบทบาทของความเป็นย่านางก็ให้ความรักความเอ็นดูกับศิราและศิริระประภาหลานทั้งสองของนางเท่าเทียมกัน ทั้งยังส่งเสียให้เรียนในระดับสูงตามความต้องการและความสามารถของหลานทั้งสองคนอีกด้วย

นางประภาเป็นคนที่รู้จักจัดการชีวิตของตนไม่ให้เป็นการระของลูกหลานรวมทั้งรู้จักจัดการในทรัพย์สินมรดกที่มีอยู่เพื่อไม่ให้เกิดปัญหากับลูกหลานในอนาคต ดังที่นางประภาหารือกับเสี่ยววัฒนศักดิ์สามีเรื่องการโอนทรัพย์สินให้กับลูกหลานทุกคน แล้วเห็นพ้องต้องกันว่า “ทำพินัยกรรมเอาไว้เลยว่าอะไรจะเป็นของใคร เผื่อตายเร็วจะได้ไม่ต้องห่วง...” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 376)

ถึงแม้ว่านางจะมีฐานะดีถึงขั้นเศรษฐี แต่นางก็รู้จักการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า ไม่เหมือนกับท้าวพรัตน์ลูกสะใภ้ที่ใช้จ่ายเงินอย่างสิ้นเปลือง ดังตัวอย่างที่นางกล่าวกับท้าวพรัตน์ว่า

“...ห้าหมื่นคือค่ากินอยู่ในบ้าน คนใช้ ค่าน้ำไฟ ค่าจ้างพยาบาล เมื่อพยาบาลลาออกก็ไม่ต้องจ่ายสิ ...แล้วหล่อนเอาเงินไปทำอะไรหมด ในเมื่อไม่ได้จ่ายค่าจ้างแม่เอี่ยม ค่ากินอยู่ของลูกด้วย เมื่อต้นเทอมฉันก็เป็นคนจ่ายค่าเรียนค่าอาหารกับอะไรต่อมิอะไรที่โรงเรียนเขาแจ้งมา ทุกบาท ทุกสตางค์นะยะ เพราะฉะนั้นหล่อนได้สองหมื่นก็ดีแล้วนี้ แค่งกินใช้ส่วนตัว อย่างอื่นฉันก็ออกให้หมด”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 367)

นางประภาจุ๊กการปกครองคนในบ้านให้รู้จักการวางตัวในการอยู่ร่วมกัน ไม่สอดรู้สอดเห็นเรื่องของคนอื่น ดังข้อความที่นางบอกกับเจ๊ว่า “...แล้วก็อย่าเที่ยวได้สอดรู้สอดเห็น เข้าเขตบ้านโน้นบ้านนี้แบบที่เคยอยู่บ้านนอกละ บ้านในนี้ระมัดระวังกันทั้งนั้นก็จริงแต่อย่าเที่ยวได้ยุ่มย่ามยิ่งถ้ากันรั้วยังไม่ได้ใหญ่ถึงจะมีประตูเล็กติดต่อกันเปิดได้ก็เข้าไปไม่ได้นะ ไม่ใช่ที่ทางของเราจะเข้าไปเที่ยวได้ดูโน่นดูนี่” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 209) หรือสอนให้รู้จักการทำตัวเมื่ออยู่บ้านคนอื่น ดังข้อความที่นางบอกเจ๊ว่า

“...ฉันเลี้ยงแกอย่างลูกหลานก็อย่าได้เหิมเกริมให้คนในบ้านหมั่นไส้ แกมาอยู่ใหม่รู้จักเจียมตัวไว้มั่ง คนเราถ้าทำคอแข็ง ทำหยิ่งให้คนเขาเกลียดแล้วละก็ ถึงจะมีดีแค่ไหนก็ไม่รอดหรอกยะ... ทำตัวเป็นเด็กน่ารักนอบน้อมกับผู้ใหญ่หน่อย เขาจะได้เอ็นดู ถึงลูกจ้างในบ้านนี้สองสามคนก็เหมือนกัน เขาอายุมากกว่าแกทั้งนั้นอย่าเหิมเกริมว่าตาหนูติดแกแล้ววางโตใส่เขาละ ถ้าเขาเกลียดแกทั้งบ้านแกจะงอม...และที่สำคัญที่สุดจำไว้นะ ฉันเกลียดที่สุดคือคนขี้ลั๊กขี้ขโมย ถ้าฉันรู้จะไม่เอาไว้เลยเกลียดนัก...”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 207-208)

ถึงแม้ว่านางประภาจะค่อนข้างเข้มงวดกับคนรับใช้ในบ้านทุกคน แต่นางก็ไม่ถึงกับไว้ตัวจนเกินไป ดังข้อความ “...นางประภาไม่ถึงกับเจ้าศเจ้าอย่าง ลูกจ้างจะนั่งเก้าอี้เสมอดนก็ไม่ถือสาอะไร แต่อ่อนน้อมเข้าไว้คุณนายก็ออกจะเอ็นดูมากกว่าเด็กกระด้าง” (สุภา สิริสิงห. 2537 : 469)

ดังนั้นเด็กรับใช้ที่บ้านนางประภาจึงไม่มีปัญหาต่างคนต่างอยู่และทำหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมายด้วยดีทุกคน

การครองเรือน

นางประภารักให้เกียรติสามีถึงแม้จะอยู่กินกันมานานจนอายุมาก ลูกๆมีครอบครัวกันไปแล้ว นางก็ยังให้ความนับถือและเคารพในความเป็นสามีอยู่เหมือนเดิม เมื่อมีเรื่องสำคัญเกิดขึ้นเธอ

ก็จะปรึกษาสามีของเธอเสมอไม่ทำอะไรไปโดยลำพังผู้เดียว ดังเช่นเมื่อนางรู้สาเหตุที่ทิพรัตน์ทำร้ายศิรา นางได้ปรึกษาสามีว่าควรจะแก้ไขปัญหานี้อย่างไร และเมื่อสามีเห็นดีด้วยนางจึงจัดการโดยซื้อบ้านที่ทิพรัตน์เป็นเจ้าของ และจดทะเบียนรับศิริระประภาเป็นลูกบุญธรรมของเธอ ดังข้อความที่เธอตอบรับเสียวัฒนศักดิ์สามีไปว่า "ฉันจะส่งหนายให้ไปจัดการตามนี้" นางประภาลงความเห็นตามสามี (สุภา สิริสิงห. 2537 : 377)

หรือแม้กระทั่งเรื่องที่สามีของเธอแอบมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่นนางประภาก็รู้แต่เธอไม่ใส่ใจ เพราะเห็นว่าเมื่อสามีของเธอยังให้เกียรติและยกย่องเธอและไม่นำหญิงเหล่านั้นเข้ามาวุ่นวายในบ้านนางก็พอใจแล้ว

2.4 มีคุณธรรม

ช่วยเหลือผู้อื่น

นางประภาเป็นผู้ที่มีคุณธรรมในจิตใจชอบช่วยเหลือผู้อื่นให้มีโอกาสที่ดีในชีวิต ดังเช่นเธอได้ช่วยเหลือและให้ความอุปการะเลี้ยงดูเจือ ตลอดจนส่งเสียให้เจือได้เรียนหนังสือในชั้นสูงๆโดยไม่หวังผลสิ่งใดตอบแทน สิ่งที่น่าสังเกตการก็คือขอให้เจือได้มีความรู้มีความก้าวหน้าในชีวิตและมีอนาคตที่ดี ดังข้อความที่นางพูดกับเจือว่า "ฉันไม่กตเราเอาไว้เป็นคนใช้หรือคนรับเรียนจนจบปริญญาแล้ว คิดจะทำโตต่อยังได้เลยนะ ลองไปสอบเข้าบัณฑิตวิทยาลัยซะ" (สุภา สิริสิงห. 2537 : 667) และถึงแม้ต่อมานางรู้ความจริงว่าเจือโกหกเรื่องการได้ช่วยชีวิตศิราหลานชายของนางไว้ นางก็ใจกว้างพอไม่โทษเจือเพียงฝ่ายเดียวนางออกจะเห็นใจเจือด้วยซ้ำเพราะที่เจือทำลงไปก็เพราะความทะเยอทะยานอยากเรียนหนังสือและมีชีวิตที่ดีขึ้น ก่อนที่เจือจะขอลากลับบ้านต่างจังหวัดนางประภายังได้บอกกับเจือว่านางยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือครอบครัวและญาติๆของเจือ หากว่าเขาเหล่านั้นต้องการความช่วยเหลือหรือต้องการหางานทำ ดังข้อความ

“ແກຣາບຈັນສາມໝູ່ແລ້ວນະ ຍາຍເຈືອ ຈັນໄມ່ໃຊ້ພຣະ ຈັນຍກໂທໄພໃຫ້ແກ ນີ່ກວ່າເລີຍເອາບຸນ ດຶງຢ່າງໃດ ຈັນກໍໄມ່ໄດ້ເລີຍແກເສຍຂ້າວສຸກເປລ່າໆໃຈໆປະເທດນີ້ກໍໄດ້ຮູບ້ານນອກມາຄົນໜຶ່ງ ແທນທີ່ຈະໄດ້ໂສເກດີເພີ່ມຂຶ້ນ ຈຶ່ງໄມ່ລະ ຈັນກໍໄດ້ບຸນໂຂຍຢູ່ແລ້ວລະ ນ້ອງນຸ່ງແກຄ້າມັນອຍາກມາທຳງານກຸ່ງເທພຸກໍສົ່ງມາໃຫ້ຈັນໄດ້ ຈະໃຫ້ທຳງານທີ່ຮົງງານແລ້ວໄປເຮັດສຶກສາຜູ້ໄກຍຸ່ນຕອນເຢັນໆຄ້າມັນໄມ່ເສຍຄົນໜຶ່ງກ່ອນກໍຈະໄດ້ດີອີກສັກຄົນ ສອງຄົນ...”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 687)

นอกจากนางประภาจะให้ความช่วยเหลือเจือแล้วกับคนอื่นๆที่มาอาศัยอยู่ร่วมกัน นางก็ให้ความช่วยเหลือและส่งเสียให้เรียนหนังสืออย่างเต็มที่เช่นเดียวกับเจือขอเพียงให้เขาเหล่านั้นเป็นคนดี มีความขยันและตั้งใจในการเรียน ดังข้อความ

“คนตาไม่มีแว่นะซี เจื่อจะจบครูอยู่อีกไม่นานนี้แล้ว ดูนังใจว่าจบปอสู่อ่านหนังสือไม่ออก สมัยนี้ เขาก็เรียนกันทั้งนั้น ลูกคนใช้คนขับรตยังเรียนเลย อย่างวิรุณกับเรื่องรอง”

เรื่องรองจบมัธยมต้นไปเรียนพาณิชยการ วิรุณเรียนช่างยนต์ใกล้จะจบ เด็กในบ้านนางประภา เรียนหนังสือดีกันทุกคนเพราะผู้ใหญ่เอาใจใส่เข้มงวด จะมีที่ไม่ได้เรียนก็พวกรุ่นเก่าที่มาทำงานบ้านกับ เด็กรับใช้ที่นางประภาให้คนไปหาจากบ้านนอก เด็กพวกนี้คิดแต่จะลาออกไปทำงานโรงงานนางจึง ไม่ส่งเสริมให้ไปเรียน

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 623)

จะเห็นว่านางประภาเป็นผู้สูงอายุที่น่าเคารพยกย่องในความมีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และเป็นผู้ที่มองโลกในแง่ดี ไม่นินทาว่าร้าย ใครทำดีก็สนับสนุนให้ได้รับผลแห่งความดีเต็มที่ ดัง ตัวอย่างที่เธอได้ให้ความช่วยเหลือเจื่อ และเด็กรับใช้คนอื่นๆ ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีมีอนาคตที่สดใส และยิ่งถ้าเป็นลูกหลานของเธอแล้วเธอให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่โดยเฉพาะเรื่องการเรียนรู้ ดังจะ เห็นได้จากตัวอย่างของปริดดา ที่เธอส่งเสริมให้ได้เรียนหนังสือจนจบชั้นสูงที่สุดเท่าที่ปริดดาจะ ต้องการ รวมไปถึงหลานๆ ของเธอสองคนด้วยนั่นคือศิริระประภาและศิรา เธอได้ส่งเสริมให้เด็กทั้งสองได้รับการศึกษาอย่างดีไม่ว่าจะเสียค่าเล่าเรียนแพงสักเท่าใดเธอก็ไม่เสียดาย ขอให้เด็กทั้งสอง มีอนาคตที่ดีและสดใส นั่นเป็นเพราะว่านางเป็นผู้ที่มีความคิดก้าวหน้าและทันสมัยรู้จักให้และลงทุนในสิ่งที่เหมาะที่ควร

ยึดถือศีลธรรม

นางประภาเป็นผู้ที่มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นปริดดาลูกสาว ศิราหรือศิริระประภาผู้เป็นหลาน ตลอดจนเจื่อ หรือคนรับใช้ในบ้านทุกคน เธอให้ความรักความเอ็นดู และเลี้ยงดู บุคคลเหล่านั้นตามสถานะของแต่ละคน ให้มีความเป็นอยู่ที่สุขสบายขึ้น

จากบุคลิกลักษณะของนางประภาที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นว่านางเป็นหญิงสูงอายุที่รู้จัก การพัฒนาตนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่ทำตัวเป็นคนแก่ที่ไร้ค่าหรือไร้ประโยชน์คอย แต่ลูกหลานมาดูแลหรือเอาอกเอาใจ แต่ในทางตรงกันข้ามนางกลับเป็นที่พึ่งให้กับลูกหลานเป็นที่ เคารพนับถือกับทุกๆ คนในบ้าน รู้จักการวางตัวในสังคมให้สมกับบทบาทและหน้าที่ของตน คอย ช่วยเหลือและให้กำลังใจคนรอบข้างไม่ว่าลูกหลาน หรือบริวาร มีความมานะอดทนเป็นคนสู้ชีวิต และมองการณ์ไกล ลักษณะดังกล่าวของนางประภาจึงเป็นลักษณะอันพึงประสงค์ที่ควรยึดเป็น แบบอย่างในการดำรงชีวิต

อรุณวรรณ

1. รูปร่างหน้าตา

อรุณวรรณเป็นหญิงที่มีรูปร่างหน้าตาธรรมดา ผอมบาง นัยน์ตาโศก ดังข้อความที่เมธีหรือเม้งกล่าวถึงเธอว่า "...เขาเป็นเพียงชายหนุ่มลูกจีนตัวอ้วนๆชอบสาวผอมบางราวจะปลิวลม นัยน์ตาเศร้า ดูน่ารักน่าสงสารและน่าทะนุถนอม เขาไม่ได้รักหล่อจนถึงขั้นคลั่งไคล้ดอก เพียงแต่ถูกตาถูกใจสาวตาโศกคนนี้" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 135) แต่อรุณวรรณก็เป็นเพียงผู้หญิงธรรมดาๆคนหนึ่งไม่ได้มีความสวยอะไรมากมายในสายตาเขาดังข้อความ "ผู้หญิงธรรมดาๆยากจนและไม่ได้สวยอะไรนักเลยตามสายตาของเขา" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 136) เมื่อเทียบกับญาติผู้พี่ของเธอคือทิพลดากับบุษราคัมแล้วอรุณวรรณสวยสู้ไม่ได้เลย ดังข้อความที่เนยสาวใช้กล่าวกับเธอว่า "...สวยก็สู้ไม่ได้ ยังเรียนแย่กว่าอีก" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 46) แต่ถ้าอรุณวรรณมีเวลาเอาใจใส่ดูแลตัวเองเธอก็จะดูสวยขึ้น ดังข้อความที่สถาพรแนะนำเธอว่า "ตอนพักกลางวันไปผัดหน้าทาปากเสียหน่อย อย่าให้มันซีดนัก ...หัวหนนี้ก็เหมือนกัน ถ้าร้านทำผมข้างๆนี้เขาวางตอนเที่ยงๆไปชอยใหม่เสียหน่อยก็จะสวยขึ้นนะ ผมที่ชอยไว้มันชักรยาว ไม่ค่อยเข้ารูปเข้าทรงแล้ว" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 120) และเมื่อพิจารณาให้ดีแล้วอรุณวรรณเป็นหญิงที่งามพิศ น่าทะนุถนอม ดังข้อความที่สาลินีกล่าวถึงเธอว่า "อรุณวรรณผอมบาง สีหน้าหดหู่ จึงเป็นคนสวยน้อยที่สุดในบ้าน ผิวพรรณของอรุณวรรณดูซีดเซียว คงเพราะอดทนและไม่เคยออกกำลังกายหรือถูกแดด ...แต่สาลินีคิดว่าอรุณวรรณนั้นงามพิศ ไม่ใช่งามผาด บอบบางน่าทะนุถนอม เมื่อเล็กเป็นเด็กสงบเสถียร หากเพราะที่ท่าของญาติๆทำให้หล่อ่นกระด้างขึ้น" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 93)

จากตัวอย่างข้อความที่กล่าวมา จะเห็นว่าอรุณวรรณเป็นหญิงที่มีหน้าตาธรรมดาไม่สวยเท่าใดนัก แต่เมื่อเธอมีเวลาเอาใจใส่ดูแลร่างกายและแต่งตัวให้ดีขึ้นเธอก็ดูเป็นหญิงที่น่ารักทะนุถนอมคนหนึ่ง และถ้าพิจารณาให้ดีแล้วจะเห็นว่าอรุณวรรณเป็นหญิงที่งามพิศไม่ใช่งามผาดดังหญิงอื่นหลายๆคน

2. ลักษณะนิสัยใจคอ

2.1 กล้าแสดงออก

อรุณวรรณมีลักษณะของหญิงยุคใหม่ที่กล้าแสดงออก อันได้แก่ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าทำ กล้าพูด กล้าเลือกทางเดินชีวิต ดังจะได้กล่าวคือ

เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมสาม อรุณวรรณเลือกทำงานในโรงพิมพ์แทนที่จะไปเสียเวลาในเรียนต่อในระดับมัธยมปลาย อรุณวรรณรู้ว่าสติปัญญาของตัวเองอยู่ในระดับใด และเธอก็สามารถทำงานได้ดีเป็นที่พอใจของนายจ้าง อรุณวรรณดูแลรุ่นน้องที่ทำงานแผนกเดียวกันกับเธอ บางคนเรียนจบสูงกว่าเธอถึงขั้นปริญญาตรี แต่เขาเหล่านั้นต้องเคารพและเชื่อฟังอรุณวรรณ เพราะเธอเป็นหัวหน้าและมีประสบการณ์มากกว่า ลักษณะภายนอกของอรุณวรรณคนส่วนใหญ่มองว่าเธอเป็นคนเรียบร้อย เงียบขรึมไม่ค่อยพูดจา แต่คนอย่างอรุณวรรณก็ไม่ยอมให้ใครเอาเปรียบเธอได้ง่ายๆ ดังเช่นเหตุการณ์เมื่อเธอเรียนจบมัธยมสาม เธอต้องอยู่บ้าน นอกจากช่วยสาธิตี๋สอยเสื้อผ้าแล้ว เธอต้องทำงานบ้านและรับผิดชอบงานบ้านทุกอย่างเพียงคนเดียว และที่สำคัญเธอรู้สึกที่ตัวเองถูกเอาเปรียบเอาามากๆ เมื่อต้องทำงานบ้านให้กับครอบครัวของนายชายน้ำสะไ้ด้วย เธอต้องซักผ้า รีดผ้าของลูกสาวทั้งสองของเธอซึ่งมีวัยไล่เลี่ยกับเธอ โดยที่ลูกสาวทั้งสองคนของนายชายน้ำสาวนั้นไม่ต้องทำงานบ้านสักอย่างเลย ความแตกต่างนี้ทำให้อรุณวรรณรู้สึกถึงความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับเธอ ทั้งๆที่เธอและครอบครัวของนายชายน้ำสะไ้ต่างอยู่ในฐานะผู้อาศัยเช่นเดียวกับเธอ เธอรู้สึกว่าเมื่อเธอยอมทำทุกอย่างให้แก่ครอบครัวของนายชายน้ำสะไ้มากเท่าใดก็เห็นแก่ตัวและการเอาเปรียบก็ยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น ทั้งยังถูกกล่าวหาอีกว่าขี้เกียจทำงานอีก ดังข้อความ

“...ทุกเช้าอรุณวรรณซักผ้าของคนเจ็ดคนปริมาณตั้งสองสามกะละมัง พอเอาผ้าขึ้นราวเสร็จกินข้าวเช้าที่สาธิตี๋เป็นคนซื้อหาและทำ ล้างจานเรียบร้อยก็ออกไปเรียนพิมพ์ดีด กลับมากินข้าวกลางวันเก็บผ้า พรมน้ำหมักไว้ในกะละมัง จัดแจงกวาดบ้าน แล้วจึงรีดผ้า สาธิตี๋ไปจ่ายตลาดทำกับข้าวเย็นก่อนเรียนพิมพ์ดีดอรุณวรรณต้องใช้เวลาช่วงนั้นช่วยสาธิตี๋สอยเสื้อ เย็บรังดุม เนาคะเช็บก่อนเย็บสารพัดงานที่จะต้องช่วยกันทำ แต่ใครก็ว่าอรุณวรรณอยู่บ้านเฉยๆเรียนอะไรก็ไม่เรียน งานก็ไม่ได้ทำ...”

(สุภา สิริสิงห. 2539 : 58-59)

และเมื่ออรุณวรรณไปทำงานที่โรงพิมพ์ เธอไม่ยอมถูกเอาเปรียบอีกต่อไป อรุณวรรณเลิกซักผ้า รีดผ้าให้ครอบครัวของนายชายน้ำสะไ้ แต่เธอยินดีที่จะซักผ้า รีดผ้าให้สาธิตี๋และยายของเธอ ดังข้อความ “...อรุณวรรณยังคงซักรีดเสื้อผ้าให้ยายกับน้าสาวอยู่ทุกวัน หล่อนถือว่าน้ากับยายมีพระคุณเลี้ยงตัวหล่อนมา แต่ครอบครัวของนายชายน้ำไม่เห็นเกี่ยวกับหล่อน ช่วยทำให้มาเกือบปีไม่มีความดีความชอบ เงินทองก็ไม่เคยให้หล่อนใช้สักบาท ทำไม่รู้ไม่ชี้” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 62) เมื่อไม่มีอรุณวรรณทำงานให้ทุกคนจึงรู้สึกถึงความเดือดร้อนที่จะต้องลงมือทำเอง ทำให้บุษราคัมลูกสาวของนายชายน้ำผู้ซึ่งไม่เคยแต่งงานบ้านมาก่อนเลยไม่พอใจถึงกับค่อนข้างอดดูถูกงานที่เธอทำว่า “กะอีงานกุลีโรงพิมพ์” “งานจับกัง ไ้วันละก๊ีบาทกัน” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 61) แต่คนอย่างอรุณวรรณไม่ปล่อยให้ใครว่าได้เพียงฝ่ายเดียว เธอได้ตอบทันควันว่า “ก็ดีกว่าอยู่ซักรีดให้พี่ไม่ได้เงิน

แล้วยังชอบคิดว่ารีดไม่เรียบอีกด้วย" อรุณวรรณเถียงทันควัน "ทำให้ก็บุญเท่าไหนแล้ว ยังหาว่าซีเกียจ เอาแต่นอนอยู่บ้านเฉยๆ ไม่มีคนทำให้แล้วถึงจะรู้สึก เรื่องอะไรฉันต้องเป็นข้าให้พวกพี่ด้วยล่ะ ก็อาศัยน้ำนี้อยู่เหมือนกัน เป็นหลานน้ำนี้เท่าๆกัน" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 61) และเมื่อเธอไม่ยอมแพ้ง่ายๆ ประดับน้ำสะไภ้ของเธอจึงดูและต่อว่าเธอว่า "ปากคอจัดจ้านขึ้นทุกวัน" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 62) แต่กระนั้นอรุณวรรณก็ไม่ลดละ เพราะเธอเห็นว่าเธอไม่ใช่ฝ่ายผิด "ปากจัดก็ปากหนูนี้ ทำไมไม่ดูลูกสาวน้ำมั่งละ...หนูเป็นกุลิโรงพิมพ์ หรือจะเป็นจับกังก็ไม่ได้ขอข้าวน้ำกินก็แล้วกัน แล้วเสื้อผ้าของหนู หนูก็ทำของหนูเอง ไม่ต้องเที่ยวขอร้องใคร ไม่เหมือนนักเรียนเตรียมเหยียบซีโก้ไม่ฝ่ออย่างลูกสาวน้ำนี้" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 62) เมื่ออรุณวรรณยินกรานไม่ยอมทำงานบ้านให้ ภาระหนักจึงตกไปอยู่ที่ประดับผู้เป็นแม่เพราะลูกสาวทั้งสองคนไม่ยอมทำงานเหล่านี้ อ้างว่าจะต้องเรียนหนังสือ ทั้งๆที่ใจนึกสงสารประดับแต่อรุณวรรณก็ต้องทำเฉยเสียเพราะคิดว่าไม่ใช่ธุระของเธอ และไม่ใช้หน้าที่ของเธอที่จะต้องทำให้อีกต่อไป

อรุณวรรณกล้าตัดสินใจในการดำเนินชีวิต ดังจะเห็นได้จากการตัดสินใจเลือกชายที่จะมาเป็นคู่ครองของเธอ อรุณวรรณคำนึงถึงความเหมาะสมและความสุขที่เธอจะได้รับในอนาคตถ้าหากเธอแต่งงานกับเขาแล้ว ถึงแม้อรุณวรรณจะเป็นหญิงสาวที่มีรูปร่างหน้าตาธรรมดา แต่เธอมีเสน่ห์ในตัวคือความขยันขันแข็งรับผิดชอบในการทำงาน เธอมีชายหนุ่มถึงสองคนมาหลงรักเธอในเวลาเดียวกัน คนแรกคือ พิมาน ชายหนุ่มผู้ที่เธอมองว่าในอนาคตไกล กำลังจะกลายเป็นวิศวกรในอนาคต อีกคนคือ แม้ง หรือเมธี ลูกชายเจ้าของโรงพิมพ์ที่เธอทำงานอยู่ ทั้งสองเป็นเพื่อนกันเรียนอยู่มหาวิทยาลัยเดียวกันแต่ต่างคณะกัน เมื่อเทียบการศึกษาระหว่างชายหนุ่มทั้งสองกับอรุณวรรณแล้วห่างกันลิบลิบเพราะอรุณวรรณมีความรู้แค่มัธยมสามเท่านั้นเอง แต่แม้งกับพิมานก็เลือกที่จะรักอรุณวรรณ เพราะเธอเป็นคนสู้งานและทำงานเก่ง โดยเฉพาะแม้งเขารักอรุณวรรณอย่างจริงใจไม่ถือเรื่องฐานะของอรุณวรรณ แต่เธอก็ปฏิเสธเขาเพราะว่า "รุ่นไม่ได้ชอบอาม้าง แล้วเขาก็รวบเกินไป ความรู้สูงไป..." (สุภา สิริสิงห. 2539 : 168-169) "...เมธีกับหมวยใหญ่ก็ดูจะเหมาะสมกันมากกว่าหล่อนเป็นไหนๆ" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 200) ส่วนพิมาน อรุณวรรณให้ความสนิทสนมกับเขาเป็นพิเศษ ถึงขนาดไปเที่ยวดูหนัง กินข้าวด้วยกัน เมื่อมองภายนอกทุกคนจะเห็นว่าพิมานเป็นชายหนุ่มที่มีรูปร่างหน้าตาดี เอาใจผู้หญิงเก่ง การศึกษาดี อรุณวรรณจึงอดไม่ได้ที่จะมีใจให้กับเขาแต่เธอก็รักนวลสงวนตัว ไม่มีอะไรเกินเลยกับพิมานแม้แต่ครั้งเดียว และแล้ววันหนึ่งเธอก็เห็นธาตุแท้ของพิมานว่าเขาเป็นคนอย่างไร เขาดื่มเหล้าเมาอาละวาด พุดจาตุญจน ซึ่ง เป็นสิ่งที่อรุณวรรณรับไม่ได้ โดยเฉพาะเรื่องดื่มเหล้าของเขา อรุณวรรณเห็นตัวอย่างที่ไม่ดีมาจากพ่อของเธอ แม่ต้องติดคุกเป็นฆาตกรฆ่าพ่อตาย ด้วยสาเหตุมาจากเหล้า และน้องชายเธอก็ไม่สนใจทำงานเพราะเหตุติดเหล้าเช่นกัน อรุณวรรณตัดสินใจเลิกรักเขาทันที ดังข้อความ

(หล่อนเจ็บปวดไม่น้อย แต่คิดว่าดีกว่าจะต้องเจ็บไปชั่วชีวิต หล่อนเห็นตัวอย่างมารดาที่ต้องทน

ทุกข้ออยู่กับคนขี้เหล้าอย่างพ่อ และรู้ว่าหล่อนไม่มีความอดทนเทียบเท่ามารดา หล่อนอาจจะแทงเขาตายตั้งแต่ปีแรกที่อยู่ด้วยกันก็ได้ ไม่ใช่ทนมาเกือบยี่สิบปีอย่างแม่ และขณะนี้แม่อีกยังต้องทนอยู่กับขวดเหล้าเดินได้อีกคนเรื่อยมา อนุสรณ์ที่หล่อนพบครั้งสุดท้ายนั้นกร่ำเหล้าทุกเย็นตั้งแต่หนุ่มเช่นเดียวกับพ่อ ฉะนั้นไม่มีวันยอมทนอยู่กับขวดเหล้าอย่างแม่ สู้อยู่กับงานตัวคนเดียวแบบน้ำสาหร่ายนี้สบายใจกว่าเป็นไหนๆ อรุณวรรณบอกตัวเอง ชีวิตของเราสองคนจะไม่มีวันได้มาบรรจบพบกันอีกต่อไป

(สุภา สิริสิงห. 2539 :167)

สิ่งที่อรุณวรรณนำมาทดแทนความเจ็บปวดในครั้งนี้ก็คือการทำงาน เธอทำงานหนักเพิ่มขึ้นเพื่อที่จะไม่มีเวลานึกถึงพิมานและลิ้มเขาได้ในที่สุด เธอคิดว่าการแต่งงานไม่ใช่เรื่องที่จะทำกันเล่นๆ อยู่กันได้ไม่กี่วันก็เลิกกัน นั่นเป็นสิ่งที่อรุณวรรณไม่ปรารถนา เธอบอกว่า "...ถ้าจะแต่งงานต้องแน่ใจ ไม่งั้นอยู่อย่างนี้น่าดีกว่า สบายใจกว่าเยอะเลย" (สุภา สิริสิงห. 2539 :164) พิมานตามมาร้องเธอหลายครั้ง หากแต่เธอไม่เล่นด้วย เขาจึงเลิกไปและมีแฟนใหม่คือบุษราคัมลูกสาวนายขายของเธอเอง เมื่ออรุณวรรณรู้ข่าวเธอดีใจเป็นอย่างมากเพราะจะได้ไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับพิมานได้อย่างเด็ดขาด "...รุ่นดีใจที่ไม่ต้องผูกพันกับนายพิมานคนนี้อีกต่อไป" (สุภา สิริสิงห. 2539 :175) เพราะเมื่อพิมานแต่งงานกับบุษราคัม เขาไม่ใส่ใจและรับผิดชอบครอบครัวแต่ประการใด ดีแต่กินเหล้าเฮฮาไปกับเพื่อนฝูง มีหนี้สินรุงรังคอนโดมิเนียมที่ซื้อเป็นเรือนหอก็ไม่สามารถหาเงินมาผ่อนต่อได้ กลับมาขออาศัยสาหร่ายเหมือนก่อน และยังมาอยู่บ้านเดียวกันอรุณวรรณก็ยังรู้สึกถึงนิสัยของพิมานเพิ่มขึ้น เขามีเรื่องทะเลาะกับภรรยาทุกวัน ไม่สนใจลูกปล่อยให้ป็นหน้าที่ของตาและยาย เงินทองก็ไม่เคยให้ใช้จ่าย ถึงตอนนี้อสังกัจจายน์ผู้เป็นนายขายก็เห็นด้วยกับการตัดสินใจของเธอ ดังข้อความ "ลูกกูสองคน หาตัวได้ละคนวิเศษทั้งนั้น ไ้อ้หมอกก็เห็นแก่ตัวขนาดหนัก ไ้อ้หนี่ก็ขี้เมาแล้วยังพาลพาโลหาเรื่อง สู้เป็นสาวแก้อย่างน้องอรุณมันไม่ได้ ไม่ต้องมีเรื่องมีราวกับใคร มันสบายแค่นี้เห็นมั่งไหม ไม่ต้องตีกะหัวตอหนักๆ" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 500) อรุณวรรณผู้ดูจะมีความรู้น้อยและเงินเดือนน้อยกว่าสองหัวเมียนั้นเป็นไหนๆ กลับมีความสุขในชีวิตมากกว่า เธอมีงานทำมีเงินเก็บตามสมควร แล้วยังได้ช่วยเหลือครอบครัวบางส่วน อรุณวรรณภูมิใจในตัวเองที่เลือกทางเดินชีวิตที่ถูกต้อง เช่นเดียวกับสาหร่ายผู้เป็นนาย เพราะผู้ชายที่เธอเจอแล้วแต่พึ่งพาไม่ได้ทั้งนั้น ทั้งยังแสดงความเห็นแก่ตัวและเอาเปรียบลูกผู้หญิงอีกด้วย และยังเมื่อเธอถูกพิมานขืนใจ เธอยังรู้สึกว่าสังคมไม่เป็นธรรมกับเธอ ยกย่องเชิดชูผู้ชายออกนอกหน้า ทั้งๆที่ผู้ชายเหล่านั้นจะทำตัวให้มีคุณประโยชน์สักนิดก็หาไม่ ดังข้อความที่เธอกล่าวว่า "ทำไมนะ ทำไม ความเป็นผู้ชายจึงสำคัญในสังคมถึงเพียงนี้ ทั้งที่ผู้ชายใกล้ตัวทุกคนแสนจะเลว แต่ใครๆก็ยังให้ความสำคัญกับมันเสียเหลือเกิน... พ่อขี้เมา พี่ชายขี้เมา นายขายเอาเปรียบคนในครอบครัว พี่เขยสองคนเห็นแก่ตัวสุดขีด และพิมานเจ้าคนชั่วชาติ" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 276-277) และเมื่อยังอยู่ไปนานวัน เห็นอะไรในชีวิตเพิ่มขึ้น เธอจึงรู้ว่าตัวเธอเองโชคดีกว่าใครเป็นอย่างมากเพราะ "ไปๆมาๆ สาวแก่

อย่างเราสองคนนะเห็นจะโชคดีกว่าใครในบ้านละ ยายรุณ ถึงจะเหนื่อยดูแลคนแก่ตอนเจ็บ แต่ก็คงดูแลกันไปอีกไม่นานนักหรอก มันต้องถึงเวลาเข้าสัปดาห์ แต่อย่างคนมีลูกมีหลานเขาก็ต้องห่วงกันไปอีกนาน อีกนานมากเชียวนะรุณ” (สุภา สิริสิงห. 2539 :197)

จากการเสนอภาพชีวิตของอรุณวรรณ เป็นกระจกเงาสท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจน ว่าผู้หญิงไม่ใช่เป็นฝ่ายที่ถูกเลือกเพียงฝ่ายเดียว หากแต่ผู้หญิงสามารถที่จะเลือกทางเดินชีวิตด้วยการเลือกคู่ครองให้เหมาะสมกับตัวเอง ไม่จมปลักอยู่กับอดีตที่ผ่านมา พยายามหาจุดเด่นของตัวเองให้พบเพื่อที่จะได้ลบปมด้อยที่มีอยู่นั้น และพัฒนาตัวเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ดังเช่นตัวอย่างชีวิตของอรุณวรรณ

2.2 เก่ง

การครองตนและครองงาน

เมื่ออรุณวรรณเรียนจบชั้นมัธยมสาม เธอต้องออกหางานทำนอกบ้าน เพราะเธอไม่อยากจะชื่อว่าเป็น “ซี้ข้า” ของครอบครัวผู้ชายโดยเฉพาะกับลูกๆ ของเขาซึ่งมีวัยไล่เลี่ยกันกับเธอ แต่ลูกทั้งสองของนายชายกลับไม่ต้องทำอะไรเลย หน้าที่ดูบ้าน ซักผ้า รีดผ้า ล้างจาน ทุกอย่างตกเป็นของอรุณวรรณเพียงผู้เดียว และเมื่อเธอได้งานทำที่โรงพิมพ์แรกเริ่มเธอทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร แต่เมื่อเธอได้ศึกษางานและทำได้ระยะหนึ่งอรุณวรรณกลับทำงานได้ดีเกินคาด เป็นที่ถูกใจแก่แก่นายจ้าง ความขยันและเอาใจใส่ต่องานของเธอทำให้เธอเลื่อนจากพนักงานพับกระดาษทั่วไปเป็นพนักงานพิสูจน์อักษร และเป็นหัวหน้าแผนกในที่สุด ถึงแม้อรุณวรรณจะมีความรู้น้อยจบแค่มัธยมสาม แต่ด้วยความสามารถในการทำงานของเธอทำให้เธอได้รับความไว้วางใจจากนายจ้างให้เป็นหัวหน้าและคุมพนักงานในแผนกทั้งๆ ที่พนักงานรุ่นน้องบางคนมีความรู้จบปริญญาตรีซึ่งนับว่าสูงกว่าเธอเป็นไหนๆ และเสน่ห์จากความขยันของเธอที่เองที่ทำให้แม้งหรือเมธี มองเห็นความดีและความน่ารักที่มีอยู่ในตัวเธอ เขาหลงรักเธอ แต่เธอก็ปฏิเสธเขาไปเพราะเธอไม่ได้รักเมธี และประการสำคัญเธอไม่เหมาะสมกับเขา ทั้งๆ ที่รู้ว่าถ้าเธอแต่งงานกับเมธีแล้วเธอจะต้องมีครอบครัวที่มีความสุขอย่างแน่นอน แต่เธอก็ปฏิเสธเมธีไปเพราะความไม่เหมาะสมทางด้านฐานะและความรู้ที่เธอมีอยู่นั่นเอง และเมื่ออรุณวรรณหันมาเลือกคบกับพิมานแล้วเขาแสดงนิสัยดั้งเดิมออกมาให้เธอเห็นนั่นคือความเห็นแก่ตัว โอ้อวด และดูถูกผู้หญิง เธอตัดสินใจบอกเลิกกับเขาทั้งๆ ที่เธอก็มีใจให้กับเขา แต่อรุณวรรณก็ไม่ได้แสดงความเสียอกเสียใจออกมาให้ใครๆ เห็น สิ่งที่เธอแสดงออกมาเพื่อลบล้างความคิดถึงพิมานให้ได้ นั่นคือ การทำงาน “อรุณวรรณทำงานสองกะเพราะหล่อนคิดถึงอนาคต ... หล่อนทำงานหนักเพื่อว่าสมองจะได้ยุ่งกับงานจนลืมเรื่องพิมานให้หมด...” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 179)

ต่อมาอรุณวรรณได้รับมรดกจากสาลินี เป็นที่ดินจำนวน 80 ตารางวา ซึ่งเมื่อประเมินราคาแล้วมีมูลค่าหลายล้านบาท อรุณวรรณไม่ได้นิ่งเฉยหรือคิดที่จะขายที่ดินนั้น เธอได้ศึกษาและปรึกษาจากหลายๆคนที่ใกล้ชิดเธอในที่สุดเธอตัดสินใจสร้างเป็นตึกให้เช่า นอกจากจะได้ค่าเช่าแต่ละเดือนจากผู้มาเช่าแล้ว เธอยังได้เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไปยังแม่และญาติๆของเธอให้มาอาศัยอยู่ด้วย อรุณวรรณมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิมมาก เพราะความขยันหมั่นเพียร อดทนและสู้งานของเธอนั่นเอง และถึงแม้เธอจะมีรายได้เป็นกอบเป็นกำจากค่าเช่าห้องแล้ว เธอก็ยังไม่นิ่งเฉยยังทำงานทั้งเป็นลูกจ้างโรงพิมพ์และบริหารห้องเช่าของเธอต่อไป ดังข้อความ "...รุ่นทำแฟลตให้เช่าตั้งร้อยห้าสิบห้อง นี่กันไว้สามห้องอยู่เอง ห้องหนึ่งให้อันกับแม่เขามาพักได้บ้างเวลางานชุก หรือฝนตก ขี้เกียจกลับบ้าน เขาช่วยรุ่นดูแฟลตใจ อีกห้องทำร้านเสริมสวย แล้วก็ซักรีด ทำปิ่นโตส่งด้วย เอาทุกทำ งานที่โรงพิมพ์ก็ยังทำอยู่ ไม่ได้ลาออก" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 356)

อรุณวรรณเป็นผู้ที่รู้จักประหยัดและอดออมถึงแม้เธอจะมีเงินเดือนน้อยเป็นแค่เสมียนโรงพิมพ์ แต่เธอก็รู้จักประหยัดและใช้จ่ายเงินอย่างคุ้มค่า เธอสามารถเก็บออมเงินได้บ้างตามสมควร นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายส่วนตัวแล้ว เงินเดือนบางส่วนเธอยังแบ่งให้ยายเป็นค่าขนมในแต่ละเดือนได้อีกด้วย ดังข้อความที่สาลินีกล่าวกับระดับพี่สะใภ้ว่า "ไม่รู้สิ ลำพังค่ากินอยู่หน้าไฟฉันก็จ่ายเดือนละหลายพัน จนเงินเก็บจะหมดอยู่แล้ว ดีที่ยายรุ่นมันให้ใช้เดือนละสามร้อยบาท พอเป็นค่าขนม เพราะแม่แกชอบซื้อไอติมกินเหมือนเด็ก ฉันก็ประหยัดไปได้สามร้อยบาท .." (สุภา สิริสิงห. 2539 : 72) นอกจากนี้อรุณวรรณยังมีเงินเก็บบางส่วนมอบให้กับมารดาของเธอเมื่อเธอทราบว่ามารดาของเธอกำลังลำบากเดือดร้อนเรื่องเงิน ในส่วนของเธอเองอรุณวรรณใช้จ่ายเงินทองอย่างประหยัดไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว หรือแม้กระทั่งค่าอาหาร สิ่งใดที่ช่วยเธอประหยัดได้ อรุณวรรณทำทั้งนั้น ดังตัวอย่างที่เธออยู่ช่วยงานโรงพิมพ์ตึกดิน เพราะนายจ้างเลี้ยงข้าวเย็นถึงมือ เข้าทำให้เธอได้ประหยัดค่าอาหารไปด้วย ดังข้อความ "แต่วันไหนอยู่ทำงานตึกดิน นายจ้างก็เลี้ยงอาหารเย็น และข้าวต้มมือตึก ต่อด้วยข้าวต้มมือเช้า ประหยัดค่าอาหารไปหลาย อรุณวรรณจึงชอบอาสาอยู่ตรวจหน้าแท่นทุกครั้งที่มีงานด่วน ให้สถาพรพนักงานตัวจริงได้กลับบ้านไปอยู่กับลูกเมียตามสบาย" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 70)

จะเห็นว่าอรุณวรรณเป็นหญิงสาวที่เก่ง โดยรู้จักจัดการดูแลชีวิตของตัวเองไม่ให้เป็นการระแวกผู้อื่น พยายามพึ่งพาตัวเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ รู้จักฐานะของตนเอง ปฏิบัติตนให้เป็นที่รักและเอ็นดูในสายตาผู้ใหญ่อยู่เสมอ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่คนรอบข้าง รู้จักการประหยัดอดออมเพื่อสร้างฐานะและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2.3 แกร่ง

ต่อสู้ชีวิต

อรุณวรรณเป็นหญิงที่ต้องต่อสู้ชีวิตมาตั้งแต่เด็ก ต้องทนกับความลำบากนานัปการ เธอมาจากครอบครัวที่แตกแยกและยากจน บิดาดื่มเหล้าและทุบตีมารดาทุกวัน ทำให้มารดาของเธอต้องถูกละทิ้งและใช้มีดแทงบิดาของเธอตาย ต้องติดคุก มารดาของเธอจึงนำเธอมาฝากไว้กับสาลินีผู้เป็นน้า และเมื่อมาอยู่รวมกัน เธอถูกเอาเปรียบจากน้าชายและน้าสะใภ้ให้ทำงานเสมือนหนึ่งเธอเป็นลูกจ้าง ชักผ้า รีดผ้าให้กับทุกคนในบ้าน ไม่เว้นแม้แต่บุตรสาวสองคนของน้าชายและน้าสะใภ้ ทำให้เธอรู้สึกขมขื่นในชีวิต และเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาแล้ว เธอก็ไม่เรียนต่อ ทั้งที่สาลินีน้าสาวของเธอสนับสนุน เธอให้เหตุผลว่าสมองไม่ดีไม่สมควรเรียนต่อ แต่เธอก็ยอมไปเรียนพิมพ์ดีด และเมื่อโรงพิมพ์ใกล้บ้านเธอรับสมัครพนักงานเธอก็ไปสมัครและได้ทำงานที่โรงพิมพ์นั้น แรกเริ่มเมื่อเธอได้เข้าไปทำงาน เธอทำงานได้ไม่ดีเท่าที่ควร แต่เมื่อเธอได้มีเวลาศึกษางานและทำความเข้าใจกับงานแล้ว ปรากฏว่าเธอทำงานได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับจนเป็นที่พอใจและไว้วางใจของเจ้าของโรงพิมพ์ เธออาศัยห้องพักในโรงพิมพ์นอนค้างเป็นครั้งคราว สลับกับการกลับบ้านเพื่อมาดูแลน้าและยาย เสมียนอย่างเธอเงินเดือนน้อยก็จริงแต่เธอก็ประหยัดและอดออม ทำให้เธอมีเงินเก็บบ้างหลังจากหักค่าใช้จ่ายส่วนตัว แบ่งให้น้าและยายใช้แต่ละเดือน และเมื่อเธอกลับไปเยี่ยมแม่ที่ต่างจังหวัด เธอก็ได้ให้เงินแม่ไว้ใช้ก่อนหนึ่ง เธอสามารถพึ่งตัวเองได้โดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากใคร

อรุณวรรณต้องต่อสู้กับความเจ็บป่วยทางร่างกายที่เกิดขึ้น เพราะการกระทำของคนใจชั่วอย่างพิมาน อรุณวรรณถูกพิมานข่มขืน เขารุนแรงกับเธอจนถึงกับเลือดตกเธอพยายามสู้ถึงที่สุด แต่ก็ไม่สามารถต้านแรงของพิมานได้ อรุณวรรณบอบช้ำต้องไปหาหมอ "หมอบต้องบังคับให้หล่อนนอนพักอยู่ในโรงพยาบาลหนึ่งวันกับหนึ่งคืน อรุณวรรณกรามหักฟกช้ำดำเขียวเกือบทั้งตัวต้องเย็บที่สำคัญซึ่งฉีกขาดอีกหลายเข็ม" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 243)

อรุณวรรณพยายามต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับสิ่งที่เธอได้สูญเสียไป เธอไม่ยอมแพ้กับโชคชะตาที่เกิดขึ้น พยายามหาโอกาสและจังหวะที่จะได้กลับเมื่อเธอเห็นว่าเป็นเวลาที่เหมาะสม อรุณวรรณเก็บความแค้นนี้ไว้ในใจตลอดเวลา เธอไม่ยอมแจ้งความกับตำรวจ "...หล่อนไม่ได้กลัวบุษราคัมเสียใจ หล่อนรู้ว่าถึงจะเอาเรื่องก็ไม่คุ้มกับความเสียหาย แต่ถึงอย่างไรพิมานจะต้องชดใช้ อีกห้าสิบปี ก็จะไม่วันสายเกินไป แต่คงไม่นานถึงห้าสิบปีดอก หล่อนจะต้องทำให้เขาไม่มีที่ซุกหัวนอน ไม่มีสิ่งใดเหลืออีกเลยในชีวิต" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 244) อรุณวรรณรู้จุดอ่อนของบุษราคัมผู้เป็นภรรยาดีว่าเป็นคนขี้อ้างเพียงไร ดังนั้นวิธีแก้แค้นของเธอคือ

"...กลับบ้านครั้งไร หล่อนก็นำไฟมาจุดไว้ในสมองและหัวใจของบุษราคัมทุกครั้งไป...เรื่องไม่เป็นเรื่องจริงจังอะไร แต่บุษราคัมแผลงฤทธิ์ทะเลาะกับสามีใหญ่โต เพราะหล่อนเป็นคนขี้อ้าง ขี้โมโห

บางคืนบุษราคัมจะกลับบ้านตีสองตีสามเพราะตามล่าสามีตามร้านเหล้าตามเชคหรือผับที่กำลังโด่งดัง โดยได้ข่าวโคมลอยมาจากอรุณวรรณ"

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 260-261)

เมื่อบุษราคัมมัวแต่ตามหึงสามีตลอดเวลา ตำแหน่งหน้าที่การงานของเธอก็ไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ส่วนงานของพิมานก็ล้มเหลว เพราะเขาเอาแต่เที่ยว เข้าผับดื่มเหล้าจนทำให้นายญี่ปุ่นไม่พอใจ และในไม่ช้าเขาต้องลาออกแล้วไปทำงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งที่มีเงินเดือนน้อยกว่าเดิม

อรุณวรรณเป็นตัวอย่างของหญิงที่สู้ชีวิต มีจิตใจเข้มแข็ง มีมานะอดทน และขยันหมั่นเพียรในการทำงาน เธอต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของชีวิต ถึงแม้ว่าเธอจะโชคร้ายถูกคนใจชั่วข่มขืนเธอก็ไม่ย่อท้อ ความต่ำต้อยในชาติกำเนิดและความขมขื่นในชีวิตเป็นพลังกระตุ้นให้เธอต้องต่อสู้เพื่อชีวิตที่ดีในวันข้างหน้า และเธอก็ประสบความสำเร็จในที่สุด

2.4 มีคุณธรรม

กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

ถึงแม้อรุณวรรณจะกำพร้าบิดา ครอบครัวมีฐานะยากจนและขาดผู้ดูแลทำให้อรุณวรรณต้องมาอาศัยอยู่กับสาลินีผู้เป็นน้า อรุณวรรณเคารพรักสาลินีเหมือนแม่ของเธอคนหนึ่ง และด้วยมโนธรรมที่มีอยู่ในจิตใจของอรุณวรรณเธอมีอาจปล่อยให้สาลินีรับภาระเลี้ยงดูครอบครัวเพียงลำพังผู้เดียว เมื่อมีโอกาสอรุณวรรณก็จะตอบแทนบุญคุณของสาลินีด้วยความจริงใจ ไม่ว่าจะเป็นการปรนนิบัติเอาใจใส่ดูแล ช่วยเหลือทำงาน หรือแบ่งเบาภาระด้านการเงินสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เป็นต้น ความมีน้ำใจของอรุณวรรณไม่ใช่จะมีให้สาลินีเพียงคนเดียวเท่านั้น ญาติๆ คนอื่นอรุณวรรณก็จะดูแลคอยช่วยเหลือเท่าที่เธอจะสามารถทำได้ โดยเฉพาะอลงกตหรือผีนแล้วอรุณวรรณจะให้ความรักความเมตตามากกว่าคนอื่น เพราะอลงกตไม่มีพ่อแม่ดูแลต้องอาศัยอยู่กับตาและยายตั้งแต่เด็ก เมื่ออลงกตมีทุกข์ร้อนอย่างไรอรุณวรรณก็จะยื่นมือเข้ามาพิทักษ์และให้ความช่วยเหลืออย่างน้อยๆ เพื่อให้อลงกตได้อบอุ่นใจว่ามีคนรักและห่วงใยในตัวเธอ

เมื่ออรุณวรรณทำงานและมีเงินเก็บบ้างพอสมควร เธอจะนึกถึงมารดาของเธออยู่เสมอ อรุณวรรณไม่เคยโทษมารดาที่ทอดทิ้งเธอให้มาอยู่เพียงลำพังกับน้าสาว หากแต่เธอเข้าใจมารดาดี ถึงความจำเป็นที่ต้องให้เธอมาอาศัยอยู่กับสาลินีผู้เป็นน้า ดังนั้นเมื่อเธอมีฐานะดีขึ้นพอที่จะเกื้อกูลมารดาได้เธอจึงให้มารดาของเธอมาอาศัยอยู่ด้วย พร้อมทั้งให้การดูแลเป็นอย่างดี

ช่วยเหลือผู้อื่น

เมื่ออรุณวรรณทำงานที่โรงพิมพ์ เธอได้รู้จักสถาพรและเรียนรู้งานจากเขา อรุณวรรณรักและเคารพสถาพรเสมือนญาติผู้ใหญ่คนหนึ่ง - และเมื่อถึงคราวที่สถาพรมีปัญหาเขาก็จะปรึกษาอรุณวรรณ หรือแม้แต่ตัวอรุณวรรณเองหากเมื่อเธอมีปัญหา เธอก็จะนำปัญหาเหล่านั้นมาเล่าสู่

สถาพรฟัง อรุณวรรณรับรู้ปัญหาของสถาพรว่าตัวเขาเองมีปัญหาด้านสุขภาพไม่สบายอยู่บ่อยๆ ดังนั้นสิ่งที่อรุณวรรณให้ความช่วยเหลือสถาพรได้ก็คือยามใดที่สถาพรเจ็บไข้ เธอก็จะช่วยเหลือสถาพรโดยช่วยทำงานแทน ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ช่วยเหลือทั้งหมด แต่มันก็พอจะช่วยให้สถาพรเบาแรงลงไปได้ ดังข้อความ

“เสาร์หน้าพรพยายามอย่าป่วยนา รุณจะขึ้นโคราชสักหน่อย คิดถึงแม่”

สถาพรพยักหน้าแม้จะไม่ค่อยแน่ใจในตัวเองนัก พักนี้เขาสุขภาพดีขึ้นเพราะไม่ต้องอดนอน คอยตรวจหน้าแท่งงานต่วนตอนดึกๆอรุณวรรณมาอยู่ทำแทน สุขภาพจึงไม่เลวลง ไม่ทำงานบ่อยอย่างแต่ก่อน

(สุภา สิริสิงห. 2539 : 86)

ความช่วยเหลือและความเอื้อเฟื้อของอรุณวรรณที่มีต่อสถาพรดูจะเป็นเรื่องธรรมดา เพราะเธอให้ความช่วยเหลือสถาพรจนชิน และเมื่ออรุณวรรณมีความเป็นอยู่ดีขึ้น นอกจากเธอจะให้ความช่วยเหลือสถาพรแล้ว เธอยังช่วยเหลือลูกและเมียของสถาพรให้มั่งคั่ง เป็นการทำเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวอีกด้วย ดังข้อความที่เธอบอกสาธินีว่า “ผ่อนหนาการอีกยี่สิบปีได้ กว่าจะหมดหนี้สิน ตัวเองยังต้องทำงานอื่นด้วย ออกไม่ได้ ทางนี้ก็ต้องทำเป็นบริษัท หางานพิเศษทำกัน อย่างร้านซักอบรีดส่งปิ่นโต รุณลงทุนให้เมียหน้าพรกับลูกสาวทำแล้วแบ่งกำไรกัน...” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 436)

จะเห็นว่าตัวละครหญิงของโศกนาฏกรรมได้ขึ้นชื่อว่าปากกัดตีนถีบเพียงไร แต่เมื่อเธอเหล่านั้นมีชีวิตที่สุขสบายขึ้น พวกเธอก็หาได้ลืมคนรอบข้างไม่ ยังให้ความช่วยเหลือไม่ว่าจะเป็นทั้งร่างกายและแรงใจ เพื่อให้เขาเหล่านั้นมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามไปด้วย ดังตัวอย่างของตัวละครอรุณวรรณที่ได้กล่าวมา

ยึดถือศีลธรรม

อรุณวรรณเป็นตัวอย่างของหญิงที่ยึดถือในหลักศีลธรรม โดยเฉพาะในเรื่องชู้สาว ดังจะเห็นได้จากเมื่ออรุณวรรณบอกเลิกรักพิมาน แล้วเขาหันมาคบหาและแต่งงานกับบุษราคัมญาติผู้พี่ของเธอแทน บุษราคัมหึงหวงอรุณวรรณตลอดเวลาเพราะเห็นว่าอรุณวรรณเคยเป็นคู่รักของพิมานมาก่อน อรุณวรรณไม่เคยคิดจะแย่งพิมานจากบุษราคัมเลย ดังข้อความที่เธอกล่าวกับบุษราคัมว่า “รับรองได้เลย พี่บุษ จันนะไม่ใช่อะไรร่วมกับพี่หรอกนะ ไม่ว่าของหรือคน “ “ล่ำมโซ่ไว้ได้เลย” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 189) ดังนั้นเพื่อความสบายใจเมื่อบุษราคัมและพิมานย้ายมาอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน อรุณวรรณจึงนอนค้างที่โรงพิมพ์ นอกจากวันไหนที่นางสาวตรีไม่สบายเธอถึงจะกลับบ้านมาดูแล ดังข้อความ “อรุณวรรณเกือบจะไม่กลับมาค้างบ้านเลยนอกจากนางสาวตรีป่วย หล่อนจะมาผลัดเวรกับนางสาวดูแลคนแก่ หล่อนอาจจะอยู่บ้านทั้งวันแต่มักจะอยู่หลังบ้านกับยาย

และหนูฝัน...ตกคำหล่อนจะเดินไปกับป๊อก ไปนอนที่โรงพิมพ์ซึ่งเป็นเหมือนอีกบ้านหนึ่งของหล่อน" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 187-188)

จากตัวอย่างพฤติกรรมของอรุณวรรณที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่าอรุณวรรณเป็นหญิงที่มีรูปร่างหน้าตาธรรมดา เธอสามารถสร้างเสน่ห์ให้ตัวเองด้วยการขยันทำงาน อรุณวรรณเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติอันพึงประสงค์ของผู้หญิงในยุคใหม่นั้นคือ เธอมีความกล้าแสดงออก เก่งและแกร่งอยู่ในตัว อีกทั้งเป็นผู้ที่มีคุณธรรมรู้จักสำนึกรับผิดชอบชั่วดี ซึ่งคุณสมบัติทั้งหมดนี้ทำให้เธอสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและประสบผลสำเร็จในชีวิต

อลงกต

1.รูปร่างหน้าตา

เมื่อยังเด็กอลงกตเป็นเด็กหญิงที่มีหน้าตาน่ารัก ใครๆเห็นก็จะเอ็นดูในความน่ารักของเธอ ดังข้อความ "แม่หนูก็น่ารักจนอรุณวรรณเองอ่อนใจ ทุกคนในบ้านหลงหนูฝัน กระทั่งเด็กชายป๊อกก็ยังมาป่วนเปื้อนเห่ห้องกับเขาด้วย โกวเน่ย์ก็เช่นกัน" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 179) และเมื่อโตเป็นสาวอลงกตสวยกว่าทุกคนในบ้าน เธอได้รับแต่ความเด่นของพ่อแม่มา ดังข้อความที่อรุณวรรณกล่าวว่า "...ยายฝันนะสวยเหมือนแม่ แล้วหน้าคมเหมือนพ่อ รุณว่ามันสวยกว่าพี่พิพอีกมั้ง เอาส่วนดี ๆ มาหมด.." (สุภา สิริสิงห. 2539 : 293) หรือดังข้อความ"...ใบหน้าของแม่หนูกระจ่างงดงามทั้งด้วยวัยและเครื่องหน้าเหมาะเจาะ หล่อนสวยยิ่งกว่าแม่เมื่อสาว ๆ เสียอีก เพราะเอาความคมคายของพ่อมารวมด้วย แม้จะผอมและแต่งตัวซอมซ่อ แต่ทุกคนก็เห็นแววในความงามในตัว หล่อน พิศานตะลึงมองจนเด็กหญิงปิดประตูห้องกลับไปทำการบ้านต่อ" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 333)

จากลักษณะรูปร่างหน้าตาของอลงกต จะเห็นว่าเธอเป็นเด็กสาวที่มีรูปร่างหน้าตาสวยงามเป็นที่ถูกตาต้องใจของเพศตรงข้าม หรือแม้กระทั่งผู้หญิงด้วยกันยังชื่นชมในความสวยของเธอ

2.ลักษณะนิสัยใจคอ

2.1 กล้าแสดงออก

อลงกตหรือฝันอาศัยอยู่กับสาตินี้ตั้งแต่เด็ก เพราะบิดามารดาของเธอไปทำงานที่ต่างประเทศ นานๆถึงจะมาเยี่ยมสักครั้ง โดยเฉพาะบิดาแล้วอลงกตแทบจะไม่พบหน้าเลย อลงกตได้

รับการเลี้ยงดูจากตายาย สาลินีและอรุณวรรณ ด้วยดีเสมอมา ยกเว้นบุษราคัมผู้เป็นน้าเท่านั้นที่ไม่ใส่ใจลงกตเลย ซ้ำยังดุด่าและใช้งานเธออยู่เสมอ ลงกตต้องทำงานบ้านแทบจะไม่มีเวลาเป็นของตนเอง ดังข้อความที่ระดับยายของเธอกล่าวว่า “หน้าที่ของมันก็ไม่น้อยแล้วนะ บุษ จะทำอะไรมันนัก เข้าขึ้นมาก็เอาผ้าจากเครื่องไปตาก หุงข้าวเข้าเย็น ล้างจานมือเย็น ภูบ้านชั้นล่าง วันหยุดมันก็ต้องซักรีดเสื้อผ้าของมันเอง ผันอายุเพิ่งสิบขวบเท่านั้นเองนะ สมัยบุษอายุสิบขวบนะผูกเชือกกรองเท้าเองยังไม่เป็นเลย” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 307) ถึงกระนั้นบุษราคัมก็ไม่เคยเห็นใจหาว่าเธอเป็นลูกไม่มีพ่อแม่ต้องทำงานแทนคุณ ดังข้อความ “...มันลูกไม่มีพ่อแม่ ก็ต้องช่วยตัวเองสิ แล้วก็ต้องทำงานตอบแทนคนเลี้ยงดูมันด้วย” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 307) ลงกตก็หันหน้าก้มตาทำงานด้วยความอดทน เธอไม่เคยมีเวลาไปเที่ยวหรือวิ่งเล่นเหมือนกับเด็กคนอื่น และเมื่อเทียบกับลูกสาวลูกชายของบุษราคัมแล้วทั้งสองแทบจะไม่ต้องทำงานอะไรในบ้านเลย และยังนับวันบุษราคัมยิ่งเห็นแก่ตัวเพิ่มขึ้น แม้กระทั่งเงินที่ทิพตามารดาของลงกตส่งมาให้เพื่อเป็นค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายของเธอเอง บุษราคัมก็นำไปใช้เองเสียทุกครั้งอ้างว่าเป็นค่าใช้จ่ายในบ้านที่ลงกตควรจะต้องจ่ายบ้าง ลงกตทนไม่ไหวกับการเอาเปรียบและเห็นแก่ตัวของบุษราคัม เพราะเธอเห็นว่าทั้งบุษราคัมและเธอต่างก็อยู่ในฐานะผู้อาศัยด้วยกันและอีกอย่างเธอก็เป็นหลานสาลินีเหมือนกันดังนั้นเมื่อบุษราคัมใช้งานและดุด่าเธออยู่เรื่อยๆ ลงกตจึงตอบโต้บ้าง ดังข้อความ “ไม่ซักรีด ไม่ภูบ้าน ไม่ทำกับข้าว ไม่ทำอะไรทั้งนั้นนอกจากห้องนี้กับห้องตา นี่คนนะ ไม่ใช่หุ่นยนต์ ไม่ใช่ชีซ่า...” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 379) บุษราคัมเดือดร้อนที่ลงกตไม่ยอมทำงานให้ เธอจึงไปฟ้องอลงกรณ์ผู้เป็นบิดาหาว่าลงกตไม่ทำงานและหนีไปเที่ยวกับเพื่อนชาย แต่ลงกตก็มีเหตุผลของเธอ เธอตอบด่าว่า

“ ตาจะ ผันก็อยู่ฐานะเดียวกันกับน้าบุษและลูกสองคนของน้าบุษ คือเป็นหลานของตาอยู่บ้านนี้เหมือนกัน อาศัยคุณยายนี้อยู่ ทำไมผันจะต้องทำงานรับใช้น้าบุษกับลูกผัวของน้าบุษ เสื้อผ้าของตาผันทำให้ ของยายนีผันก็ทำให้ แต่คนอื่นไม่เกี่ยว แม่อาจจะส่งเงินมาให้ไม่มาก แล้วก็ไม่ต้องทำอะไร แต่ผันก็ถือว่าผันไม่ได้กินข้าวของเขา ผันเรียนชั้นสูงแล้วนะ เรียนหนัก การบ้านก็เยอะ เรื่องพีปอกอย่าหาเรื่องกันหน่อยเลย ถ้าตาเกลียดผัน ก็ไม่ต้องมาเป็นพ่อบุญธรรมผันหรอกจะ ผันไปนอนที่แฟลตน้ำร้อนก็ได้ ถ้าไม่มีเงินเรียนเพราะตาเอาไปจ่ายค่าไฟห้องแอร์บ้านเรอลูกสาวตา ผันก็จะเลิกเรียน รับจ้างน้ำร้อนทำงานก็ได้ แค่อะไรก็พอกิน เพราะซักรีดให้คนอื่นนะ กางเกงหนักๆค่าซักรีดตัวละตั้งสิบบาท เสื้อดีก็ตัวละสิบห้าห้า ไม่เสียแรงงานเปล่าแบบนี้”

(สุภา สิริสิงห. 2539 : 382)

เหตุผลของลงกตทำให้ตาของเธอเห็นใจ และให้บุษราคัมไปจ้างคนอื่นทำงานแทน

ลงกตเป็นเด็กสาวที่กล้าตัดสินใจเลือกทางเดินชีวิตของตน ดังจะเห็นได้จากเมื่อมารดาของเธอมารับเพื่อจะให้ไปอยู่ต่างประเทศด้วยกัน ลงกตตอบปฏิเสธมารดาไปเพราะเธอรู้ใจตัวเองดีว่าเธอมีคนที่รักและห่วงใยมากกว่าใครนั่นคือพิริยุตม์ซึ่งเป็นชายหนุ่มที่เธอรัก เขาพร้อมที่จะตั้ง

ต้นชีวิตใหม่และอภัยกับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในอดีตที่ผ่านมาของเธอ อลงกตตัดสินใจเลือกเรียนต่อที่เมืองไทย เธอบอกมารดาว่า “ฉันเรียนที่เมืองไทยได้...เรียนเท่าที่เรียนได้ เอ็นไม่ติดก็เรียนมหาวิทยาลัยเปิด ไอ้เอกชนนะคงไม่เรียนหรอก มันแพงนัก แล้วก็ทำงาน” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 581) อลงกตรู้ว่า “มหาวิทยาลัยตามความรู้สึกของแม่ก็คือสถานที่ให้ความรู้ แต่สำหรับอลงกตหล่อนผ่านมหาวิทยาลัยชีวิตมาแล้ว เมื่อหล่อนก้าวล่วงหัวเลี้ยวหัวต่อสำคัญของชีวิตมาแล้ว เด็กสาวคิดว่าหล่อนคงมีประสบการณ์พอจะผจญชีวิตให้ผ่านพ้นปัญหาต่างๆไปๆได้” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 582) ดังนั้นเธอจึงบอกมารดาว่า “ฉันอาจจะไปเยี่ยมแม่กับน้องสักวัน แต่ไม่ไปอยู่เลย บ้านของฉันอยู่ที่นี่ อนาคตของฉันอยู่ที่นี่ ฉันไม่อยากเสี่ยงไปตั้งต้นที่อื่นกับคนแปลกหน้า” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 582)

2.2 เก่ง

การครองตนและครองงาน

เมื่อยังเด็กอลงกตต้องฝึกทำงานเพื่อช่วยเหลือตัวเองมากกว่าใคร เพราะเธอไม่มีพ่อแม่คอยดูแลเหมือนกับเด็กคนอื่น อลงกตไม่รู้สึกว่าเธอมีปมด้อยเรื่องพ่อแม่ ดังข้อความ “...แม่หนูไม่เคยมีพ่อแม่ เลยไม่รู้สึกว่าตนขาดอะไรไป เกิดมาก็อยู่กับยาย เห็นแต่คุณตา คุณทวด คุณยายนี้ คุณน้าบุษ คุณน้ารุณ บางทีก็มีโกวเหนีย พี่ป๊อก มาเล่นด้วย เวลามีกินเอ๋ยถึงพ่อแม่ หนูฝันทำหน้าที่งๆเมื่อโตอีกนิดแม่หนูถึงถามว่าพ่อแม่คืออะไร เจ้าหล่อนไม่รู้จัก” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 184) อลงกตมีสาลินีและอรุณวรรณคอยดูแลและให้คำปรึกษา เธอต้องฝึกทำงานช่วยตัวเองตั้งแต่เด็ก ดังข้อความที่สาลินีกล่าวว่า “...หล่อนเห็นควรว่าแม่หนูจะต้องหัดทำงานบ้านเองตั้งแต่เดี๋ยวนี้ ขึ้นไม่หัดใครจะทำให้ละ อลงกตจึงหุงข้าว ต้มไข่กินเองได้เมื่อไม่มีใครว่าง...” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 268) เมื่ออลงกตโตขึ้นเธอพยายามทำงานทุกอย่างเท่าที่จะทำได้ และเมื่อระดับผู้เป็นยายเสียชีวิตอลงกตต้องทำงานหนักเพิ่มขึ้น ดังข้อความ “อลงกตทำงานหนัก นอนไม่ค่อยพอ ต้องตื่นตั้งแต่ตีห้า มาหุงหาอาหารแทนนางระดับผู้เป็นยายซึ่งเสียชีวิตไป แต่เด็กหญิงก็แข็งแรงทนงานหนักไหว” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 333) ถึงแม้งานจะมากแค่ไหนอลงกตก็ยังก้มหน้าก้มตาทำงาน ของเธอต่อไปโดยไม่สร้างปัญหาหรือเป็นภาระให้แก่คนอื่น และถึงแม้อลงกตจะเป็นเด็กแต่เธอก็รู้จักมีน้ำใจเอื้อเฟื้อกับคนอื่น ดังจะเห็นได้จากการที่เธอช่วยเหลือปรนนิบัติดูแลตาและสาลินีเมื่อยามเจ็บป่วย หรือเมื่อมีเวลาว่างเธอก็จะไปช่วยอรุณวรรณและพิริยุตม์ทำงานที่โรงพิมพ์ เป็นต้น

อลงกตเป็นเด็กสาวที่มีรูปร่างหน้าตาสวย แต่เธอก็ไม่เคยคิดจะขายตัวเพื่อแลกเงิน ดังข้อความที่เธอตอบข้อกล่าวหาของบุษราคัมเรื่องที่เธอให้ความสนิทสนมกับพิริยุตม์ว่า “พี่ป๊อกไม่ทิ้งฉันหรอก...ถ้าทิ้ง ฉันก็ไปทำงานกับเจ้าแม่ที่โรงพิมพ์น้ารุณ เพราะถึงตอนนั้น ฉันก็คงรู้เรื่องการ

พิมพ์ดีดมาแล้วละ ทำไมจะต้องไปขายตัว" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 459) อลงกตรู้จักประหยัดอดออมเพื่อวันข้างหน้าหากเมื่อเธอมีความจำเป็นและเดือดร้อน ดังข้อความ "อลงกตมีบัญชีเงินฝากส่วนตัวอีกต่างหาก เก็บเงินที่อลงกตแบ่งปันจากเงินที่ทิพลดาส่งมาให้ ก็ไม่ก็พันดอก กระนั้นอลงกตก็ยังพอจะหายใจออกหากมีเรื่องต้องใช้เงินและขอใครไม่ได้" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 448)

จากข้อความที่กล่าวมาจะเห็นว่าอลงกตจะเป็นเด็กสาวที่เก่งรู้จักทำงาน ดันรนเพื่อความอยู่รอด รู้จักพึ่งพาตัวเอง เจียมเนื้อเจียมตัว ทำตัวให้เกิดประโยชน์ไม่เป็นภาระแก่คนอื่น และถึงแม้เธอจะเป็นเด็กแต่เธอก็รู้จักจัดการชีวิตของเธอให้ดำรงอยู่ได้อย่างมีความสุข

2.3 แกร่ง

ต่อสู้ชีวิต

อลงกตเป็นคนสู้งานไม่ท้อถอย ถึงแม้ว่าเธอจะเหนื่อยและถูกดูต่ำจากบุษราคัมก็ตาม เมื่อมีปัญหาเธอก็ปรึกษาอรุณวรรณ สาลิณี หรือพิริยุตม์ ซึ่งทั้งสามคนคอยเป็นกำลังใจให้เธอเสมอ ต่อมาอลงกตถูกพิมานข่มขืนเธอต้องต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอิสราภาพของเธอ อลงกตไม่มีอาวุธใดที่จะมาสู้กับผู้ชายป่าเถื่อนอย่างพิมานได้ สิ่งที่ทำได้อีกคือใช้มายาหญิงที่มีเธอมีอยู่เป็นเครื่องมือในการต่อสู้เพื่อให้เธอหลุดพ้นจากสภาพการเป็นนางบำเรอ อลงกตเป็นเด็กสาวที่มีรูปร่างหน้าตาสวยเป็นที่ดึงดูดใจของเพศตรงข้าม แต่ความสวยของเธอกลับนำโทษให้กับเธอ เพราะความอ่อนต่อโลกเธอจึงพลาดท่าเสียที่ถูกพิมานผู้เป็นหน้าเขยข่มขืน เช่นเดียวกับอรุณวรรณผู้เป็นหน้า อลงกตพยายามหาทางแก้แค้นพิมานให้ได้ อลงกตเป็นเพียงเด็กสาวตัวเล็ก ๆ คนหนึ่งที่ไม่เชี่ยวชาญอะไรเลย แต่เธอไม่ยอมท้อถอยเมื่อเขาย่ำยีข่มเหงเธอได้ เขาจะต้องชดใช้ในสิ่งที่เขาได้กระทำกับเธอ สิ่งเดียวที่เธอนำมาสู้เขาได้ก็คือมายาหญิงนั่นเอง ดังข้อความ "ฝัน มันไม่เหมือนคน ฝันจะเอาอะไรไปต่อกรกับมัน" "ความเป็นผู้หญิงของฝันไง เพราะมันเห็นฝันเป็นผู้หญิงมันถึงได้เอาเปรียบ รังแกได้รังแกเอา ฝันก็จะเอาความเป็นผู้หญิงที่มันนึกว่าเหยียบย่ำได้นี้สู้กับมัน" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 474) อรุณวรรณพยายามห้ามอลงกตไม่ให้กระทำ แต่อลงกตไม่ถอยแล้ว เธอบอกว่า "อย่าห้ามเลยน้า รุน เมื่อฝันเสียไปแล้ว ฝันจะต้องทำความเสียเปรียบนี้ให้ได้เปรียบขึ้นมา..." (สุภา สิริสิงห. 2539 : 476) อลงกตใช้ความเป็นหญิงของเธอหลอกล่อให้พิมานตายใจ แล้วนำเหล้าผสมยาบ้าให้เขาดื่ม ทุกครั้งที่พบกัน ในที่สุดพิมานติดยาบ้าอาละวาดเพราะตามหึงหวงอลงกต จนต้องถูกจับตัวไปรักษาที่โรงพยาบาลโดยไม่รู้ว่ามีอะไรจะหายเป็นปกติ ชีวิตครอบครัวของเขาล่มสลายไปพร้อมกับภาระการกระทำของเขานั่นเอง สิ่งที่อลงกตกระทำลงไปใช้ว่าเธอจะมีจิตใจชั่ว หรือใจคอโหดร้าย แต่ด้วยความที่ถูกย่ำยีความเป็นหญิงอย่างไร้มนุษยธรรมทำให้เธอต้องลุกขึ้นมาต่อสู้ แม้จะเติมพินด้วยชีวิตก็ตาม แต่แท้จริงแล้วในส่วนลึกของจิตใจเธอขาะสะอาดบริสุทธิ์มากกว่าผู้หญิงอย่าง

บุษราคัมหลายร้อยเท่า ดังนั้นเธอจึงได้รับการอภัยจากพิริยอุทัยผู้มีแต่ความรักและหวังดีให้เธอเสมอมา

นอกจากนี้อลงกตยังต่อสู้ในเรื่องการเรียน เธอไม่ใช่เด็กที่ขี้เกียจหรือไม่สนใจในการเรียน แต่เพราะเธอไม่ค่อยมีเวลาทำการบ้านหรืออ่านหนังสือมากกว่า ดังข้อความ “อลงกตถอนใจ หล่อนไม่ได้ขี้เกียจเรียนแต่หล่อนไม่มีเวลาดูหนังสือต่างหาก แค่ทำการบ้านส่งให้ครบยังยากเย็นเต็มประดา งานบ้านออกท่วมตัว ทั้งหุงข้าว ซักรีดเสื้อผ้า ภูบ้าน...” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 340) และเมื่อมีเวลาว่างอลงกตก็พยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เธอไม่คิดอยากได้เสื้อผ้าสวยๆ ดังเช่นคนอื่นแต่สิ่งที่เธอต้องการคือหนังสือเรียนเล่มใหม่สักเล่ม ดังข้อความที่เธอบอกพิมานเมื่อเห็นเขาซื้อเสื้อยืดมาให้เธอว่า “ผีนยังไม่อยากได้เสื้อยืด ผีนอยากได้ดิกอังกฤษ-ไทยดีๆสักเล่ม น้าพิมานซื้อให้หนูได้ไหมคะ ของหนูมันเล็กไปแล้วละ บางทีศัพท์มันมีไม่พอ ของเก่าที่พี่ปอกให้...” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 332) และเมื่อเธอถูกพิมานขึ้นใจอลงกตก็ไม่คิดจะทิ้งการเรียน เธอยังมีกำลังใจต่อสู้เรื่อยมา จนกระทั่งมารดามารับเธอเพื่อไปเรียนต่อที่ต่างประเทศ อลงกตตัดสินใจบอกมารดาว่าขอเรียนและหางานทำที่เมืองไทยต่อไป

2.4 มีคุณธรรม

กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

อลงกตเป็นเด็กสาวที่อาภัพเนื่องจากเกิดมาได้ไม่กี่เดือนพ่อกับแม่ก็ต้องไปทำงานที่ต่างประเทศทิ้งเธอให้อยู่ในความดูแลของตาและยาย อลงกตไม่เคยลืมบุญคุณของตาและยายที่มีให้กับเธอ เมื่อยายของเธอเสียชีวิตอลงกตก็ยังรักและห่วงตาของเธอเพิ่มเป็นทวีคูณ เธอต้องทำงานหนักเพิ่มขึ้นและถึงแม้เธอจะรู้ว่าถูกครอบครัวยุของบุษราคัมผู้เป็นน้าเอาเปรียบเพียงใดเธอก็ไม่ปริปากบ่นคิดเสียว่าเป็นความกตัญญูตอบแทนบุญคุณที่ตากับยายเลี้ยงเธอมา ดังข้อความ

“อลงกตทำงานหนัก นอนไม่ค่อยพอ ต้องตื่นตั้งแต่ตีห้ามาหุงหาอาหารแทนนางระดับผู้เป็นยายซึ่งเสียชีวิตไปแล้ว แต่เด็กหญิงก็แข็งแรงทนงานหนักไหว หล่อนซักผ้าด้วยเครื่องจักรุ่นแรงไปได้บ้าง พอหุงข้าวเสร็จก็ตากผ้าแล้วไปโรงเรียน อาหารเย็นไม่ได้ทำเพราะอลงกตจะตั้งข้าวเองและไปตลาดซื้ออาหารสำเร็จรูปมาให้กินกัน อลงกตเป็นคนล้างจาน เย็นไหนไม่มีการบ้านหรือน้อยก็รีดผ้าทั้งของตนและของคนในบ้าน...”

(สุภา สิริสิงห. 2539 : 333-334)

และเมื่ออลงกตผู้เป็นตาไม่สบายอลงกตก็ยังเป็นห่วงและดูแลปรนนิบัติอย่างใกล้ชิด ดังตัวอย่างจากเหตุการณ์ที่ทุกคนในบ้านจะไปเยี่ยมญาติที่ต่างจังหวัด ด้วยความเป็นเด็กและไม่เคย

ไปเที่ยวที่ไหนลงกตก็อยากจะไปเที่ยวด้วย แต่เมื่อมารู้ว่าตาไม่สบายเธอก็ตั้งใจเพื่อยู๋ดูแลตาดังข้อความว่า

อลงกตได้ยืมตากับเรื่องจะต้องอยู่คนเดียวหลายวันก็ชักใจคอไม่สบาย ตาแก่แล้วต้องอยู่คนเดียว เป็นอะไรขึ้นมาจะทำอย่างไร อันที่จริงอลงกตยังแข็งแรงอยู่มากสำหรับคนอายุหกสิบเศษ แต่เมื่อทุกคนในบ้านพากันไปเที่ยว เขาก็ทำอะไรเหมือนจะล้มขึ้น สาลินีไม่ใส่ใจแต่อลงกตกังวลจนตัดสินใจไม่ไปโคราชกับสาลินีและอรุณวรรณ

(สุภา สิริสิงห. 2539 : 353)

หรือจากตัวอย่างเหตุการณ์ที่อลงกตรู้สึกขมขื่นใจที่ตัวเองต้องถูกพินิจผู้เป็นน้ำเซยข่มขืน และต้องรองรับอารมณ์เขาอยู่เรื่อยมา ทั้งยังถูกบุษราคัมใช้ทำงานบ้านสารพัด แต่ถึงกระนั้นอลงกตก็ไม่คิดที่จะแยกตัวออกมาจากบ้านหลังนั้นด้วยเหตุผลว่าเธอเป็นห่วงตาของเธอนั่นเอง พิริยุตม์ ชายหนุ่มผู้เป็นคู่รักของเธอส่งสารอลงกตต้องทำงานหนักและถูกเอาเปรียบแรงงานจากครอบครัว บุษราคัมผู้เป็นน้ำมากเกินไป เขาจึงแนะนำให้เธอไปอยู่กับอรุณวรรณ แต่ออลงกตก็ปฏิเสธ ดังข้อความ

"น้ำรุ่นนะหรือ ช่วยตัวเองก็ยังไม่รอดเหมือนกัน" อลงกตพูดโพล่งออกไป นึกถึงเหตุการณ์ครั้งฝันครั้งตื่นเมื่อหลายปีก่อน

"ทำไมจะไม่รอด เดี่ยวนี้น้ำรุ่นมีแพลตให้เข้าตั้งร่อยกว่าห้อง มีเงินพอสมควร ถึงจะเป็นหนี้ธนาคารหลายล้านก็เถอะ ผ่อนๆไปก็หมดเอง แล้วยายนี่แหละ ทำไมฝันไม่พูดกับยายนี้ ขอไปอยู่ที่แพลตก็ได้ นอนกับยายนิทรก็จะได้เ็นนา ตานะคงไม่ว่าหรอก ฝันบอกตาดี าก็ได้ว่าฝันไม่อยากจะอยู่บ้าน เพราะฝันเหนื่อย ไม่อยากรับผิดชอบให้คนทั้งบ้าน ไอ้คนงอมืองอดตีนเอาเปรียบแรงงานคนอื่นพรรคดียังงั้น"

"แล้วใครจะดูแลตาล่ะ" หล่อนไม่วายเป็นห่วงตา

(สุภา สิริสิงห. 2539 : 373-374)

และสำหรับอรุณวรรณและสาลินีแล้ว อลงกตให้ความเคารพรักต่อผู้มีพระคุณทั้งสองด้วยดีเสมอมา ไม่ว่าจะเป็นการเชื่อฟังคำสั่งสอน หรือช่วยทำงานบ้านเท่าที่เธอจะสามารถช่วยได้

จากตัวอย่างพฤติกรรมของอลงกตที่กล่าวมา จะเห็นว่าตัวละครหญิงของโບตันเป็นผู้ที่มีความกตัญญูรู้คุณ ถึงแม้ว่าเธอจะต้องถูกเอาเปรียบจากคนอื่นบ้างแต่เธอก็ยอมทนกับความลำบากนั้น เพียงเพื่อหวังจะให้บุคคลที่เธอรักและเคารพได้อยู่อย่างสุขสบาย ดังเช่นตัวอย่างการกระทำของอลงกตดังกล่าว

ช่วยเหลือผู้อื่น

อลงกตเป็นเด็กสาวที่มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ดังจะเห็นได้จากเมื่อมีเวลาว่างจากการทำงาน เธอจะไปช่วยพิริยุตม์และอรุณวรรณทำงานที่โรงพิมพ์อยู่เสมอ หรือแม้แต่บุษราคัมผู้เป็นน้ำ

อลงกตก็ยินดีให้ความช่วยเหลือด้วยการทำงานบ้าน ชักผ้า รีดผ้าให้ แต่เพราะบุษราคัมเห็นแก่ตัว จนเกินไปจึงทำให้ออลงกตปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลืออีกต่อไป

ยึดถือศีลธรรม

อลงกตมีความซื่อสัตย์ในความรักที่มีต่อพิริยุดม ถึงแม้เธอจะรู้ว่าพิริยุดมรักเธอมากเพียงใดก็ตาม เธอก็ไม่กล้าหลอกพิริยุดมว่าเธอยังเป็นสาวบริสุทธิ์ ดังนั้นเธอจึงเปิดเผยเรื่องที่เธอถูกพิกานข่มขืนให้พิริยุดมฟัง เธอยินดีไปจากพิริยุดมถ้าเขายังยึดมั่นในความบริสุทธิ์ของเธอ ดังข้อความที่เธอบอกพิริยุดมว่า "ฝันว่าฝันไม่คู่ควรกับพี่ ฝันสกปรก" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 507)

จากลักษณะรูปร่างหน้าตาและนิสัยของอลงกตที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่า ออลงกตเป็นเด็กสาวที่สู้ชีวิต ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น ถึงแม้เธอจะมีความงามทางร่างกายแต่เธอก็ไม่คิดจะขายตัวเพื่อแลกเงิน และในขณะเดียวกันความสวยของเธอก็ทำให้เธอต้องขมขื่นในชีวิตด้วยการถูกข่มขืนจากชายใจชั่ว ออลงกตไม่นิ่งเฉยกับปัญหาที่เกิดขึ้นเธอพยายามต่อสู้และสามารถเอาชนะฝ่าฟันกับปัญหาเหล่านั้นมาได้ด้วยความ กล้า เก่ง และแกร่งของเธอ ดังที่ได้กล่าวมา

สาลินี

1.รูปร่างหน้าตา

สาลินีเป็นผู้ที่มีรูปร่างหน้าตาธรรมดา ไม่สวยเท่าไฉนนัก สายตาเอียงและสั้น ดังข้อความที่เธอกล่าวกับบิดาเธอว่า "...สวยก็ไม่สวย รวยก็ไม่รวย สายตาก็ไม่ค่อยดี ทั้งเอียงทั้งสั้น เย็บผ้าก็เพ่งจนตาจะบอด" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 20) แต่เธอก็ไม่ซีเห่จนไม่มีชายใดมาสนใจ ดังข้อความที่บิดาเธอกล่าวว่า "เขามาสนใจแกก็ไม่เอา" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 20) สาลินีรับงานมาทำที่บ้าน เธอไม่ค่อยมีเวลาออกไปนอกบ้านเท่าไฉนนัก ดังนั้นเมื่ออยู่บ้านเธอจึงไม่ได้สนใจเรื่องการแต่งตัวของตนเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากเมื่อหม่อมอานนท์คู่รักของทิพลดาลานสาวเธอมาเยี่ยม เขาไม่ใส่ใจสาลินีเจ้าของบ้านเพราะคิดว่าเป็นสาวแก่ที่อาศัยอยู่ในบ้านเท่านั้น ดังข้อความ "อานนทมองสาวแก่แต่งกายโทรมๆด้วยสีหน้าเย็นชา ไม่ทักทาย ข้าเลื่องมองด้วยหางตานิดเดียว..." (สุภา สิริสิงห. 2539 : 94)

จากข้อความที่กล่าวมาจะเห็นว่าสาลินีเป็นหญิงที่มีรูปร่างหน้าตาธรรมดา ไม่มีจุดเด่นใดที่น่าประทับใจ แถมยังสายตาสั้นและเอียงอีก แต่ก็ไม่ถึงกับซีเห่. ไม่มีใครสนใจ การแต่งกายของเธอก็ธรรมดาไม่เป็นที่ดึงดูดใจผู้พบเห็นเท่าไฉนนัก

2. ลักษณะนิสัยใจคอ

2.1 กล้าแสดงออก

สาลินีเป็นผู้ที่มีความรู้น้อยที่สุดในครอบครัว แต่เธอก็ได้รับความไว้วางใจจากบิดาของเธอ ให้เป็นผู้ดูแลครอบครัวแทน โดยเธอเป็นผู้ได้รับโอนกรรมสิทธิ์บ้านและที่ดินที่เป็นสมบัติของบิดา แต่เพียงผู้เดียว การที่บิดาของเธอตัดสินใจยกบ้านและที่ดินให้กับสาลินีนั่น ก็เพราะบิดาของเธอ เล็งเห็นแล้วว่าสาลินีสามารถเป็นที่พึ่งให้กับญาติพี่น้องในยามเดือดร้อนได้ สาลินีไม่ทำให้บิดาของเธอผิดหวัง เธอให้ความอุปการะและดูแลครอบครัวของพี่ชายให้มีความสุขตามอัตภาพ และได้ให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวของพี่สาวเมื่อยามที่ตกทุกข์ได้ยาก และถึงแม้ที่ดินผืนนั้นจะมีค่าหรือราคาแพงสักเท่าใด สาลินีก็ไม่อาจจะขายเป็นเงินได้ เพราะเธอมองเห็นผลที่จะตามมาถ้าหากเธอขายบ้านและที่ดินนั้นเสีย ตัวเธอ ครอบครัวพี่ชาย และพี่ๆคนอื่นๆจะไปอยู่ที่ใด ดังนั้นถึงแม้พี่สาวคนรองของเธอต้องการให้เธอขายที่ดินผืนนั้นสักเพียงใด สาลินีก็ไม่อาจทำได้ ดังข้อความ

“แล้วเธอจะเอามาได้ยังไง เมื่อพวกเราทุกคนอยู่ที่นี้ ไอ้ที่ดินนะถ้าดีราคามันก็มีแต่ตัวเลข มันต้องขายถึงจะมีตัวเงิน แล้วกะใจเธอจะให้แม่กะพี่ๆแล้วก็หลานๆไปอยู่ไหน เธอเองมีบ้านหรูหราอยู่แล้วมาสนใจทำไมกับของแค่นี้...ขายแล้วแบ่งกันสี่คนก็ได้คนละไม่เท่าไร แล้วพวกเราจะมีปัญญาไปซื้อที่ปลูกบ้านใหม่ได้ที่ไหน เอาเถอะถ้าเธอไม่มีบ้านอยู่ ฉันก็ยินดีจะยกที่ข้างหลังนั้นให้เธอปลูกเรือนเล็ก ๆ อยู่สักหลัง แต่ไม่มีวันขายแบ่งมรดกหรอก”

(สุภา สิริสิงห. 2539 : 463)

การที่สาลินีไม่ยอมขายบ้านเพื่อนำเงินมาแบ่งกันตามคำเรียกร้องของพี่สาวนั้นก็เพราะว่า เธอได้คิดอย่างรอบคอบและมองการณ์ไกล โดยเธอนึกถึงอนาคตและสิ่งที่จะเกิดขึ้นในภายภาคหน้าซึ่งถ้าสมมติว่าเธอขายที่ดินนั้นไปแล้วโอกาสที่จะไปซื้อกลับคืนมานั้นมีน้อยเต็มทน และที่สำคัญลูกหลานของเธอจะต้องเดือดร้อนเพราะไม่มีที่พึ่งโดยเฉพาะอรุณวรรณและอลงกตหลานของเธอ และเหตุการณ์เหล่านี้ก็เกิดขึ้นจริงดังที่สาลินีคาดการณ์ไว้ถึงแม้เธอจะไม่ได้ขายบ้านหลังนี้เลย แต่ผู้ที่ครอบครองพื้นที่ในบ้านส่วนใหญ่กลับเป็นครอบครัวของพี่ชายเธอ สาลินีเป็นห่วงอนาคตของอรุณวรรณและอลงกตเพราะเด็กหญิงทั้งสองเข้ามาอาศัยโดยปราศจากพ่อแม่ หลานทั้งสองของเธอจึงถูกคนในครอบครัวพี่ชายเอาเปรียบอยู่เสมอ และเมื่อถึงเวลาที่จะต้องตัดสินใจสาลินีจึงยกที่ดินส่วนหนึ่งให้อรุณวรรณและอีกส่วนหนึ่งให้อลงกต เพื่อให้ทั้งสองมีที่อยู่อาศัยและไม่ถูกญาติคนอื่นๆรังแก ดังข้อความ

ที่ดินทั้งสองแปลงยังคงเป็นของสาลินีอยู่ แต่มีชื่อบุคคลอื่นร่วมเป็นเจ้าของด้วย แปลงที่ดินเปล่า

เมื่อสาลินีมีงานทำเสมอมาทำให้เธอมีรายรับอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นสาลินีจึงไม่มีปัญหาในเรื่องรายได้และค่าใช้จ่ายสำหรับตัวเอง เธอสามารถที่จะเลี้ยงตัวเองได้อย่างสบายจากอาชีพของเธอโดยไม่จำเป็นต้องไปขอความช่วยเหลือจากใคร

สาลินีเลือกครองตัวเป็นโสด เธอไม่ใช่หญิงสาวที่ขี้อายหรือไม่มีชายใดมาสนใจ บิดาของเธอมีความเห็นว่า “เขามาสนใจแก่ก็ไม่เอา” บิดาว่า (สุภา สิริสิงห. 2539 : 20) สาลินีเลือกชีวิตโสดเพราะเธอมีเหตุผลว่า “...ถ้าเจอตัวประเภทเมาเข้าเมาเย็นล่ะ หรือเล่นการพนัน เจ้าชู้ พอมีลูกก็หาเรื่องเล็ก ที่นี้ละยิ่งแย่ ไหนจะต้องเลี้ยงตัวเองแล้วยังต้องเลี้ยงลูกอีกด้วย อาชีพก็ไม่มี ฉันคนละไม่หาหาใส่หัว อยู่อย่างนี้ดีกว่า...” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 56) ถึงแม้ว่าสาลินีจะไม่ได้แต่งงานแต่เธอก็ไม่ทำให้บิดามารดาของเธอต้องเสียใจและผิดหวังในตัวเธอ เพราะเมื่อถึงคราวที่บิดามารดาของเธอเจ็บป่วยคนที่ดูแลคอยปรนนิบัติและเสียค่าใช้จ่ายทั้งหมดก็คือสาลินี ในขณะที่พี่ๆทุกคนต่างอ้างว่าไม่มีเวลาต้องทำงานและดูแลครอบครัว ดังข้อความ “...รู้แต่ว่าถ้าไม่ได้ยายนี้ พ่อคงลำบาก ไม่มีคนเช็ดขี้เช็ดเยี่ยวให้ แม่ก็ไม่ไหวแก่แล้วเหมือนกัน...” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 29) และเมื่อได้ฟังคำแก้ตัวของพี่ๆทุกคนแล้ว สาลินีก็ยังมั่นใจในการครองตนเป็นโสดของเธอเพิ่มขึ้น เธอบอกทุกคนว่า

“ฉันไม่สนใจดอกผู้ชายนะ อยู่อย่างนี้สบายดีแล้ว ฉันคนความรู้น้อย ทำงานก็แค่รับสอยเสื้อผ้า เย็บผ้า นิดๆหน่อยๆอีกอย่างอยากอยู่รับใช้พ่อแม่มากกว่า อีกหน่อยพ่อแม่อายุมากแล้ว ใครจะอยู่ดูแลบ้านช่อง ประดับเองก็ทำงานนอกบ้าน จะลาออกมาเป็นแม่บ้านก็น่าเสียดายเงินเดือน ลำพังพี่ภรรยาคงไม่พอใช้จ่ายในบ้านหรอก ตั้งหลายปากหลายท้อง”

(สุภา สิริสิงห. 2539 : 12-13)

และเมื่อบิดาเสียชีวิตลงคนที่รับภาระดูแลครอบครัวกลายเป็นสาลินี แทนที่จะเป็นพี่ชายและพี่สะใภ้ของเธอ สาลินีต้องจ่ายค่ากับข้าว ค่าน้ำ ค่าไฟ ต่อเติมบ้าน แม้กระทั่งค่าคนใช้ที่เธอจ้างให้มาช่วยเลี้ยงลูกสาวทั้งสองของพี่ชายเพราะเธอเห็นว่าพี่สะใภ้ต้องดูแลลูกเล็กๆ สองคนในเวลาเดียวกัน สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าชีวิตสาวโสดอย่างสาลินีสามารถดำรงและยืนหยัดอยู่ได้ด้วยตัวของเธอเอง ไม่ต้องพึ่งพาชายใดก็สามารถดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขได้ ลักษณะเหล่านี้ของเธอแตกต่างกับพี่ชายของเธอที่เป็นชายแท้ๆ แต่ต้องขอความช่วยเหลือจากเธอผู้เป็นน้องสาวอยู่เรื่อยมา

2.2 เก่ง

การครองตนและครองงาน

สาลินีเป็นตัวอย่างของตัวละครที่มีความสามารถในการดูแลเลี้ยงตัว โดยไม่ต้องพึ่งพาหรือเป็นภาระกับใคร ถึงแม้สาลินีจะมีความรู้รอบรู้แค่นั้นประมเพราะสมองของเธอมีปัญหา "...พอใช้สมองแล้วจะปวดหัว สุขภาพไม่ดี..." (สุภา สิริสิงห. 2539 : 54) สาลินีมีความรู้รอบรู้กว่าใครๆ ในครอบครัว แต่เธอก็ไม่เคยน้อยใจหรือเก็บสิ่งที่เป็นปมด้อยนั้นมาคิดให้เสียเวลา แต่ในทางตรงกันข้าม เธอเข้าใจตัวเองดีว่า สติปัญญาอย่างเธอเรียนไปก็ไม่จบแน่ ดังนั้นการหางานทำและทำงานในสิ่งที่ตัวเองปรารถนาจึงเป็นทางออกที่ดีที่สุดของเธอ สาลินีเลือกทำอาชีพเย็บผ้าที่คนอื่นมองว่าเป็นอาชีพธรรมดาๆ ที่รายได้ต่ำ แต่เมื่อเธอได้ฝึกฝนและพัฒนาฝีมือการทำงานของเธอให้ดีขึ้น ทำให้เธอมีรายได้เป็นที่น่าพอใจไม่น้อย ค่าจ้างตัดเย็บที่เธอรับแต่ละครั้งก็ไม่ใช่น้อย ดังข้อความที่ระดับพี่สะใภ้ของเธอกล่าวถึงเธอว่า "...ยายนี้เขามีเงินนะพี่ไม่รู้หรือ เขาเย็บผ้าได้ชุดละเท่าไร ฉันเคยลองคิดคำนวณดู นี่เขาหาได้เดือนๆ มากกว่าเงินเดือนฉันตั้งเท่าตัวละมัง" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 25) ดังนั้นสาลินีจึงมีรายได้เพียงพอที่จะจับจ่ายใช้สอย และเลี้ยงตัวเองได้โดยไม่ลำบากยากเย็นเลย

สาลินีมีรายได้ดีกว่าพี่ชายและพี่สะใภ้ของเธอที่ทำงานราชการเสียอีก ดังนั้นเธอจึงต้องช่วยเหลือจุนเจือครอบครัวซึ่งไม่ใช่เพียงพอกับแม่เธอเท่านั้น แต่หากรวมไปถึงครอบครัวของพี่ชายของเธอด้วย สาลินีเปรียบเสมือนเสาหลักของครอบครัว เพราะค่าใช้จ่ายต่างๆ เธอเป็นคนจ่ายทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นค่าอาหาร ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่ารักษาพยาบาลแม่ แม้กระทั่งค่าทาสี ค่าต่อเติมบ้าน สาลินีก็เป็นคนจ่ายเองเพียงคนเดียว ดังข้อความ "...ค่าใช้จ่ายในบ้าน สาลินีต้องควักกระเป๋าเองไม่ว่าค่ากับข้าว ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่ารักษาพยาบาลนางสาววิตรีผู้มารดา" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 71) หรือ "...เวลาซ่อมบ้านหล่อนก็เป็นคนจ่าย เมื่อเปลี่ยนจากเตาถ่านมาใช้เป็นเตาแก๊ส สาลินีก็ให้ช่างมาขึ้นฝาห้องครัวเพราะกลัวลมแรงจนแก๊สกระจาย เตาแก๊สสาลินีเป็นคนซื้อ...ทาสีบ้านใหม่สาลินีก็จัดการเอง..." (สุภา สิริสิงห. 2539 : 24)

และเมื่อสาลินีเห็นพี่ชายและพี่สะใภ้ต้องดูแลลูกอ่อนอีกสองคน เธอก็ไม่สามารถนิ่งเฉยอยู่ได้ เธอจึงจ้างเนี้ยเด็กสาวลูกคนจีนข้างบ้านมาช่วยดูแลหลานสาวทั้งสองคนด้วย โดยสาลินีเป็นผู้จ่ายเงินเดือนให้เนี้ยเอง สาลินีได้ให้ความช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวของเธอโดยไม่ต้องการผลตอบแทนใดๆ เธอหวังแต่เพียงว่าเพื่อให้คนในครอบครัวของเธอมีความสุขสบายขึ้น ถึงแม้เธอจะรู้ทั้งรู้ว่าครอบครัวของพี่ชายเธอเปรียบเธอก็ตาม ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างตอนที่สาลินีได้ทอดรองจ่ายค่ารักษาพยาบาลนางสาววิตรีผู้เป็นแม่ ผู้ที่มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลได้ก็คือพี่ชายของเธอ แต่สาลินีไม่เคยได้เงินส่วนนั้นกลับคืนมาเลยแม้แค่ครั้งเดียว ดังข้อความ "...แม่ก็ต้องกินยาหาหมอ รอเบิกจากสิทธิของพี่ภรรยาก็ช้าเหลือกำลัง ฉันต้องจ่ายไปก่อนทุกที" สาลินีไม่พูดต่อ

ว่าหลังจากที่หล่อนทรงจ่ายไปให้ก่อนแล้วนำไปเสร็จไปรับเงินเบิกจากทางราชการตามสิทธิของ
อลงกรณ์แล้วหล่อนไม่เคยได้เงินคืนสักบาท (สุภา สิริสิงห. 2539 : 67-68)

ต่อมาอินทร์พี่สาวของเธอได้นำอรุณวรรณลูกสาวมาขออาศัยอยู่ด้วย โดยสาลินีรับภาระ
เลี้ยงดูอรุณวรรณทุกอย่าง เพราะอินทร์ไม่อยู่ในสภาพที่จะเลี้ยงดูอรุณวรรณได้ เนื่องจากต้องติด
คุกเพราะลู่แก่โทสะฆ่าสามีตาย สาลินีสงสารเพราะอย่างไรแล้วอรุณวรรณก็คือหลานอีกคนหนึ่ง
ของเธอ สาลินีเลี้ยงดูอรุณวรรณโดยให้ความรักความอบอุ่นเท่ากับหลานคนอื่น ๆ ตามสภาพและ
ความสามารถที่เธอจะมอบให้ได้

สาลินีทำหน้าที่เหมือนเป็นหัวหน้าครอบครัวถึงแม้จะมีพี่ชายอยู่ด้วยก็จริงแต่เขาก็เป็นคน
เฉื่อยไม่ค่อยใส่ใจความเป็นอยู่ของครอบครัวเท่าใดนัก เมื่อญาติพี่น้องของเธอคนใดเดือดร้อนมา
สาลินีก็ได้ช่วยเหลือตามความสามารถของเธอ สมกับที่นายอารีย์ผู้เป็นพ่อได้มอบความไว้วางใจ
ยกบ้านซึ่งเป็นสมบัติชิ้นสำคัญที่มีอยู่ในครอบครัวให้เธอดูแล เพราะบิดานายอารีย์เชื่อใจสาลินีว่า
เธอจะไม่ขายบ้านหลังนี้โดยเด็ดขาด และที่สำคัญสาลินีเป็นผู้ที่มีน้ำใจสามารถให้ความช่วยเหลือ
ญาติพี่น้องผู้ที่มีเรื่องเดือดร้อนขาดที่พึ่งพิงให้มาอาศัยอยู่ร่วมกันได้ ซึ่งสาลินีก็สามารถทำตามที่ได้
รับปากไว้กับบิดาโดยไม่มีข้อขาดตกบกพร่องแต่ประการใด

2.3 แกร่ง

ต่อสู้ชีวิต

สาลินีต่อสู้ในการทำงาน ถึงแม้เธอจะมีความรู้น้อยกว่าใครๆในบ้านแต่เธอก็สามารถเอาตัว
รอดและเลี้ยงตัวได้ เธอต้องทนต่อการดูถูกเหยียดหยามของคนในครอบครัว โดยเฉพาะสโรชา
น้องสาวของเธอที่ถูกอาชีพรองเธอว่าเป็นอาชีพที่ต่ำต้อยไม่สามารถเลี้ยงตัวได้ แต่ในที่สุดสาลินี
ก็พิสูจน์ให้ทุกคนเห็นความสามารถและมีฝีมือในการทำงานของเธอ เธอมีรายได้มากกว่าพี่ชายและ
พี่สะใภ้ที่ทำงานราชการเสียอีก และเมื่อยามที่สาลินีเจ็บป่วยเธอก็สามารถดูแลตัวเองได้โดยไม่ต้อง
ขอความช่วยเหลือจากใคร เธอมีเงินเก็บออมสำหรับอนาคตและค่ารักษาตัวของเธอเอง ดังเหตุ
การณ์ที่เธอป่วยต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล อลงกตหลานสาวกลัวว่าเธอจะไม่มีเงินค่า
รักษา เพราะเห็นว่าเป็นโรงพยาบาลเอกชนและสาลินีก็ไม่ได้ทำงานอีกแล้ว สาลินีบอกอลงกต
หลานสาวของเธอว่า “ฉันมีก็แล้วกัน ฉันก็ต้องเตรียมไว้มั่ง จะคอยให้ใครมาช่วยจ่ายละ ไม่งั้นฉัน
จะยอมมานอนโรงพยาบาลสิ ถ้าไม่มีเงินก็นอนตายอยู่ที่บ้านแหละ มาทำไมให้คนอื่นเขาลำบากใจ
นะ” (สุภา สิริสิงห. 2539 : 292)

สาลินีต้องต่อสู้กับการเอาเปรียบของคนในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นพี่ชาย พี่สะใภ้หรือแม้
กระทั่งหลานสาวลูกพี่ชายของเธอเอง สิ่งที่สาลินีทำคือการวางแผนไม่คิดมาก ดังเช่น กรณีที่เธอ
จ่ายค่ารักษาให้บิดามารดา เธอไม่มีสิทธิเบิกเงินจำนวนนี้ได้ นอกจากพี่ชายที่ทำงานราชการและ
ทุกครั้งที่เขาไปเสร็จมาเบิกสาลินีก็ไม่เคยได้เงินคืนแม้แต่บาทเดียว หรือแม้แต่หลานสาวของ

เธอเองที่แสดงความเห็นแก่ตัวโดยให้แม่ทำงานบ้านซักผ้า เลี้ยงหลานเพียงลำพังจนไม่มีเวลาพักผ่อน สาลินีทนดูไม่ได้จึงออกเงินช่วยซื้อเครื่องซักผ้าให้ทั้ง ๆ ที่สาลินีไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องซักผ้าเลย

นอกจากนี้สาลินียังต่อสู้ให้เห็นถึงความสามารถของผู้หญิงว่าถึงแม้เธอจะไม่ใช้ลูกชายหรือลูกสาวคนโตในครอบครัว บิดามารดาหรือผู้คนรอบข้างควรจะยอมรับความสามารถของเธอไม่ใช่นำค่านิยมเก่ามาตัดสินว่าลูกชายเท่านั้นที่สามารถดูแลหรือครอบครองมรดกจากบิดามารดาแต่เพียงผู้เดียว ดังตัวอย่างที่บิดาของเธอมีความเชื่อมั่นว่าเธอจะเป็นผู้ที่รักษามรดกให้คงอยู่ไว้ได้ดีกว่าพี่ ๆ ทุกคนในครอบครัว แต่มารดาของเธอกลับเห็นว่าเป็นลูกผู้หญิงไม่สมควรได้รับมรดก ผู้ที่ควรจะได้รับมรดกส่วนนี้น่าจะเป็นพี่ชายของเธอ ดังข้อความที่บิดาและมารดาของเธอสนทนากันว่า

“ฉันจะโอนบ้านกับที่ดินแปลงนี้ใส่ชื่อสาลินี”

“ทำอย่างนั้นได้ยังไง มันควรเป็นของตากรรมซี่ ตากรรมเป็นลูกชายคนเดียวของเรา”

นางสาววิตรีคำน “ไม่ใช่ฉันไม่รักยายนี้มันนะ แต่ลองนึกดูซี่ตากรรมเป็นลูกชายคนโตคนเดียว”

(สุภา สิริสิงห. 2539 :17)

แต่ในที่สุดสาลินีก็ได้พิสูจน์ให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าเธอจะเป็นหญิง แต่เธอก็สามารถรักษามรดกที่บิดามอบให้เธอให้คงอยู่ต่อไปได้ รวมทั้งได้เอื้อเฟื้อญาติพี่น้องของเธอผู้ที่มีความเดือดร้อนให้มาพักอาศัยอยู่กับเธอได้

สาลินีเป็นผู้ที่มีจิตใจเข้มแข็ง เด็ดเดี่ยวไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคอย่างง่ายดาย ถึงแม้บางครั้งเธอจะรู้สึกอ่อนล้า หรือท้อถอยบ้างก็ตาม แต่เธอก็พยายามยืนหยัดและลุกขึ้นมาต่อสู้จนพบกับความสำเร็จในที่สุด

2.4 มีคุณธรรม

กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

สาลินีเป็นตัวอย่างของหญิงที่มีความกตัญญูตอบแทนพระคุณต่อบิดามารดาผู้ให้กำเนิด เมื่อถึงคราวที่บิดามารดาเจ็บไข้ได้ป่วยไม่สามารถดูแลตัวเองได้ สาลินีก็ดูแลเอาใจใส่ด้วยความใกล้ชิดโดยไม่นึกถึงความเหน็ดเหนื่อยแต่ประการใดเลย ซึ่งผิดกับลูกคนอื่น ๆ ที่อ้างว่าไม่มีเวลามาดูแลพ่อแม่ ช้ายังคอยจ้องแต่จะเอาทรัพย์สินหรือมรดกของพ่อแม่เท่านั้น ตัวอย่างข้อความ

“ลูกคนอื่นนอกจากแะเวียนมาเยี่ยมมารดาเป็นครั้งคราวแล้วไม่เคยช่วยค่ารักษาพยาบาลเลยไม่ว่านินทรคนยากไร้หรือว่าสโรชาคนโก้ สาลินีกล้ากลืนความคับใจนี้ไว้เพียงลำพัง พี่น้องคิดในแง่ของ

เขาว่าสาลินีได้รับมรดกเพียงคนเดียว หล่อนก็ต้องรับผิดชอบไปคนเดียวนะสิ อนินทรอาจจะเข้าใจและเห็นใจน้องแต่หล่อนเองก็ลำบากยิ่งกว่าน้องหลายเท่า ไม่มีปัญญาที่จะช่วยอะไรได้ ส่วนคนที่พอมีเงินจะช่วยได้ก็ทำไม่รู้ไม่ชี้..."

(สุภา สิริสิงห. 2539 : 234)

หรือตัวอย่างข้อความที่กล่าวถึงสาลินีในการดูแลปรนนิบัติพ่อแม่จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ดังข้อความ "...สาลินีวางมือจากทุกสิ่งจริง ๆ เมื่อมารดายังมีชีวิตอยู่หล่อนได้ปรนนิบัติรับใช้ดูแลมาแล้วตลอดชีวิต ยามเจ็บป่วยก็รักษาพยาบาลอย่างสุดความสามารถจนเงินทองหมดสิ้น..." (สุภา สิริสิงห. 2539 : 238)

ช่วยเหลือผู้อื่น

สาลินีเป็นผู้ที่มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยการให้ความช่วยเหลือกับพี่ๆ และหลานๆ ทุกคน ไม่ว่าจะเป็นเงินทองหรือที่อยู่อาศัยโดยที่เธอไม่คิดหวังผลตอบแทนประการใดเลย ด้วยจิตสำนึกที่ดีสาลินีพยายามแบ่งเบาภาระต่างๆ ของทุกคนในครอบครัวเท่าที่เธอจะสามารถทำได้ ดังเช่น ข้อความ "...ค่าใช้จ่ายในบ้าน สาลินีต้องควักกระเป๋าเอง ไม่ว่าค่ากับข้าว ค่าน้ำค่าไฟ ค่ารักษาพยาบาลนางสาวตรีผู้เป็นมารดา" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 71) หรือตัวอย่างเมื่อสาลินีได้รับความไว้วางใจจากบิดาให้เป็นผู้ได้รับโอนกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของบ้านเพียงผู้เดียว สาลินีก็ไม่เห็นแก่ตัวแสดงความเป็นเจ้าของบ้านออกมาให้เห็น แต่ในทางตรงกันข้ามเธอใช้วิธีการประนีประนอมให้พี่น้องอยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคีกลมเกลียวกัน ถึงแม้ว่าพี่สาวคนรองของเธอจะไม่พอใจและต้องการจะขายบ้านเพื่อนำเงินมาแบ่งกันก็ตาม หรือแม้แต่สิ่งเล็กๆ น้อยๆ ที่เธอคิดว่าเป็นการทำลายความรู้สึกของคนอื่นสาลินีก็ไม่ละเลยหรือมองข้าม ดังเช่นเมื่อเธอได้ยินนายลูกจ้างกล่าวเปรียบเทียบกับอรุณวรรณกับทิพลดและบุษราคัมให้ฟังซึ่งจะทำให้อรุณวรรณรู้สึกสะเทือนใจ เธอก็จะกล่าวตักเตือนและห้ามปราม ดังข้อความ

"สอบเกือบตกให้รางวัลได้ยังไง สวยก็สู้ไม่ได้ ยังเรียนแย่กว่าอีก" บางครั้งเนี้ยก็พูดมากเกินไปจนสะเทือนใจเด็ก..."

"ก็หนูก็พ่อบุญเป็นเด็กดี ฉลาด ขยันเรียน ไม่เหมือนหนูรุณ เอาแต่ซึ่มกระทือ ไม่เอาไหน"

ถ้าสาลินีได้ยินเข้าหล่อนจะเตือนสติเนี้ย สาลินีเคยประสบปัญหาเรื่องเรียนหนังสือไม่ได้เรื่องมาแล้วจึงพอจะเข้าใจอรุณวรรณ

"ไม่เอาน่าเนี้ย สมองคนมันไม่เท่ากัน แล้วเด็กอยู่ไกลพ่อไกลแม่ มีปัญหาอยู่แล้ว เนี้ยยังจะซ้ำเติมเขาอีก"

(สุภา สิริสิงห. 2539 : 46-47)

นอกจากสาลินีได้ให้ความดูแลช่วยเหลือลูกๆของพี่สาวและพี่ชายของเธอแล้ว มาถึงรุ่นลูกของหลานเธอก็ยังต้องรับเลี้ยงและให้ความช่วยเหลืออีก นั่นคือ อลงกต หรือผืน ลูกของทิพดาซึ่งเป็นลูกสาวคนโตของพี่ชายเธอกับหม้ออานนท์ ทิพดาคลอดอลงกตได้ไม่นานก็ต้องติดตามสามีไปทำงานที่ต่างประเทศ โดยทิ้งภาระเลี้ยงลูกทั้งหมดให้กับระดับผู้เป็นยาย และต่อมาเมื่อบุษราคัมน้องสาวของทิพดาแต่งงานและมีลูกเล็กระดับก็ต้องดูแลให้อีก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ระดับไม่ค่อยมีเวลามาดูแลอลงกตได้ดีเหมือนแต่ก่อน สาลินีผู้อยู่ในฐานะยายของอลงกตจึงไม่สามารถนิ่งเฉยได้ เธอจำต้องยื่นมือเข้าไปช่วยเหลืออลงกตแทนระดับเท่าที่เธอจะสามารถช่วยได้

ยึดถือศีลธรรม

สาลินีเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์เคารพต่อคำสอนของบิดา ดังจะเห็นได้จากที่บิดาไว้วางใจเธอโดยยกบ้านซึ่งเป็นสมบัติชิ้นเดียวให้สาลินีเป็นผู้ดูแล สาลินีไม่ทำให้บิดาของเธอผิดหวัง ในใจของสาลินีไม่เคยคิดจะยึดสมบัติเป็นของเธอผู้เดียว เธอมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อญาติพี่น้องทุกคน เมื่อพี่น้องคนใดเดือดร้อนไม่มีที่อยู่เธอก็ให้มาอาศัยอยู่ด้วยกัน เพราะเธอคิดว่าทุกคนมีสิทธิที่จะอยู่บ้านหลังนี้ได้ ดังข้อความที่เธอบอกระดับพี่สะใภ้ของเธอว่า "บอกแล้วว่ามันเป็นของฉันแต่ชื่อ จริงๆแล้วมันเป็นของทุกคน" (สุภา สิริสิงห. 2539 : 71)

จากลักษณะและพฤติกรรมของสาลินีที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่าสาลินีเป็นผู้หญิงธรรมดาคคนหนึ่งมีรูปร่างหน้าตาไม่สวยเด่นประการใด แต่หากเธอเป็นผู้ที่มีความงามในจิตใจรู้เขารู้เรา เป็นที่พึ่งของตนเองและครอบครัว ขยันสู้งาน มีความอดทนต่ออุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต รู้จักทำตัวให้เกิดประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์ พร้อมทั้งจะสู้ชีวิตไม่ว่าจะพบกับอุปสรรคใดๆก็ตาม เธอเป็นผู้หญิงที่มีความเก่ง กล้าและแกร่งอยู่ในตัวอันเป็นคุณสมบัติที่ทำให้เธอพบกับความสุขและความสมหวังในชีวิตดังที่เธอต้องการ

ทองทราย

1.รูปร่างหน้าตา

ทองทรายเป็นหญิงสาวที่มีรูปร่างหน้าตาดีพอสมควร ผิวขาว ดังข้อความที่มณีป้าของเธอกล่าวว่า "คนขาวน้อยนั่นไง ทองทราย แม่ผึ่งงาน..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 292) หรือดังข้อความที่ทอรุ่งน้องสาวเธอกกล่าวว่า "...รุ่งนะตากแดดมาแยะเลยดำ อยากขาวอย่างทรายมั่ง หน้าเรียบเนียนดี..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 322) ทองทรายเป็นคนสวยทีเดียว ดังข้อความที่มณีป้าของเธอกล่าวว่า "...ทองทรายเป็นคนสวยทีเดียวละ เพียงแต่มันไม่แต่งตัว..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 373) หรือ "ฉันว่าพี่มันสวยกว่า แต่มันเป็นคนเรียบเลยไม่สะดักตาใคร แล้วไม่ช่างแต่งตัวเท่าไร

มันสวยพิศ แกลองดูให้ดีๆสิ” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 150) ซึ่งคุณสมบัตินี้ทองทรายรู้ดี ดังข้อความที่เธอบอกทอรั้งน้องสาวว่ามีผู้ชายสนใจเธอว่า

“เรื่องอย่างนี้ไม่รู้บ้างหรือไงว่าถ้าถ่ายนะมันถมเถ ถ้าเราไม่ถึงกับปากเบี้ยวหรือตาเหล่นะ ยิ่งไม่เลือกหรือเลือกอย่างมีข้อแม้หน่อยๆ”

“อ้อ แสดงว่ารู้ตัวว่าข้าสวยไม่ใช่เล่นเหมือนกัน เพียงแต่เลือกมาก”

“งั้นซี ฉันเป็นพี่แกลนะ พ่อเดียวแม่เดียวกัน มันจะต่างกันสักเท่าไรเชียว”

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 311)

เมื่อทองทรายได้แต่งตัว แต่งหน้า ความสวยของเธอโดดเด่นไม่แพ้ใคร ดังข้อความ “เข้านี้ทองทรายไม่ค่อยยิ้มแยมแยมจะสวยจนผู้คนตะลึง เจ้าบ่าวเองยังจ้องแทบตาไม่กะพริบ นึกไม่ถึงว่าพอแต่งตัวเต็มที่แล้วทองทรายสวยระดับนี้ พลอยระยิบเสียวอีกแต่งหน้าจัดจนดูเหมือนหุ่น ในขณะที่ทองทรายสวยสมเป็นเจ้าสาว...” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 474)

จากรูปร่างหน้าตาของทองทรายที่กล่าวมาจะเห็นว่าทองทรายเป็นเด็กสาวหน้าตาดี และยิ่งเมื่อเธอได้แต่งตัวดูแลตัวเองให้ดีแล้ว ทองทรายก็ยิ่งดูสวยงามไม่แพ้หญิงอื่น

2.1 ลักษณะนิสัยใจคอ

2.1 กล้าแสดงออก

ทองทรายเป็นตัวอย่างของตัวละครที่มีความเฉลียวฉลาด และทันคนดังจะเห็นได้จากเมื่อถึงคราวที่ต้องโต้ตอบกับคนที่คอยดูถูกตลอด ทองทรายก็หาได้เกรงกลัวไม่ เพราะเธอเชื่อมั่นตัวเองว่าเธอไม่เป็นฝ่ายผิดหรือมีพฤติกรรมดังที่ถูกฝ่ายตรงข้ามกล่าวหา ดังตัวอย่างจากเหตุการณ์ที่เพื่อนนักเรียนชายในโรงเรียนเดียวกับทองทราย กล่าวหาว่าพ่อของทองทรายมีเมียเป็นโสเภณี ทองทรายมีวิธีการโต้ตอบด้วยวาจาที่ฉลาดเฉลียว และเชือดเฉือนว่า

“ทรายนะหรือ เขาก็แค่มองหน้าไอ้หมงแล้วก็ว่าบ้านแกมีอีตัว บ้านแกก็เป็นช่อง เจ้าของช่องก็เป็นพ่อแล้ว แม่แล้วหรือแมงดา ไอ้หมงมันดันใหญ่ว่าทองทรายไปว่าพ่อแม่เขาเป็นแม่แล้วเป็นแมงดา แต่ครูว่าสมน้ำหน้า ก็ตัวพูดเองว่าพ่อเราสองคนไปหลงอีตัวที่ร้านมัน ร้านมันก็ต้องเป็นช่องนะซิ ทรายพูดถูกต้องแล้ว”

มณีหวัระ ทองทรายนี้มันร้ายเหมือนกัน แต่ร้ายเจิบ มีชั้นเชิง ไม่ขีโมโหอย่างทอรั้ง ทอรั้งมองป่าด้วยความแปลกใจ ที่ป่าหวัระชอบใจกับพฤติกรรมของพี่สาว

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 137)

เมื่อทองทรายได้ดูแลโรงสีให้มันเธอมีวิธีแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในโรงสีอย่างชาญฉลาด กล่าวคือ เมื่อถึงคราวดับขันโรงสีไม่มีคนงาน และส่งข้าวให้ผู้ส่งออกไปทัน เนื่องจากทางราชการให้เลิกจ้างแรงงานต่างด้าวเพราะถือว่าเป็นการจ้างแรงงานที่ผิดกฎหมาย ทองทรายมีวิธีการแก้ปัญหาคือ ให้บรรจุข้าวในถุงพลาสติกเล็ก ๆ ถุงละห้าหรือสิบกิโลกรัมเพื่อนำไปวางขายตามร้านขายของชำซึ่งจะทำให้ชนได้สะดวกและสามารถใช้แรงงานผู้หญิงได้ ดังข้อความที่เธอกล่าวว่า

“โรงสีเราเล็ก ข้าวไม่มาก ทำไมเราไม่คิดบรรจุถุงพลาสติกแบบห้าโล สิบโลมั่งล่ะคะ เครื่องบีบถุงพลาสติกคงราคาไม่แพงมากนัก ทรายเคยเห็นเขาทำกันตามตึกแถวยังได้เคยไปยืนดูแถวใกล้ๆ ร้านคุณพรรณเขาแพ็คถุงขนม แล้วก็ขายเป็นข้าวกล่อมมั่ง”

“ร้านขายของชำที่ปิดใจครับ แล้วถ้าจะเปิดเป็นร้านแบบยี่สิบสี่ชั่วโมง ดิดแอร์ ชาวบ้านชอบทั้งที่ของแพงเปลืองไฟ ลงทุนหนักนะ” วิชานสนับสนุน “ถุงห้าโลใครก็ขนไหว”

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 429-430)

หรืออีกตัวอย่างที่ทองทรายแก้ปัญหาการไม่ทำงานของคนงานด้วยการให้หยุดวันพระกับวันหยุดออก เพราะคนงานไม่เป็นอันจะทำงานโดยเฉพาะวันที่หยุดออก ส่วนวันพระชาวบ้านยังนิยมไปทำบุญที่วัดกันอยู่มาก ดังข้อความ

“หนูทรายเขาตกลงยอมให้หยุดวันพระใหญ่กับวันหยุดออก ให้มันทำงานมันก็ไม่ทำกันหรอก เอาแต่สูมหั่ว มีมวญจตุเมื่อไรก็แบบเดียวกัน วันหยุดออกมันไม่เป็นอันทำอะไรกันตั้งแต่เช้าละ คุยกันแต่เรื่องเลขเด็ด ตกบ่ายพอรู้ว่าหยุดออกอะไร ที่นี้ก็คุยกันเรื่องใครรวยใครถูกกิน ไ้คนถูกกินก็เศร้า คนได้ก็ดีอกดีใจ ไปเลี้ยงฉลอง อีกวันก็มาทำงานไม่ไหว ส่วนวันพระนะคนแถวนี้เขายังไปวัดทำบุญกันอยู่ เลยต้องอนุโลมให้หยุดได้ครึ่งวันเช้า ไม่หักเงิน จะให้หยุดเสาร์อาทิตย์แบบราชการมันไม่ได้หรอก เดียวนี้บางทีหนัก มีหยุดมสวันที่ยี่สิบอีก”

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 432-433)

ทองทรายเป็นหญิงที่มีความฉลาดในการแก้ปัญหา ไม่ว่าปัญหานั้นจะใหญ่หลวงหรือหนักหนาสักเพียงใด เธอก็สามารถใช้สติปัญญา พิจารณาไตร่ตรองแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยวิธีการอันรอบคอบและแยบยลของเธอ

ทองทรายกล้าเลือกทางเดินชีวิตโดยตัดสินใจแต่งงานกับวิชาน ด้วยทองทรายเองก็มีความพอใจในตัววิชานอยู่ลึกๆและที่สำคัญเธอเล็งเห็นความสุขที่จะเกิดขึ้นกับครอบครัวของเธอในอนาคตข้างหน้า แม่และน้องๆของเธอจะต้องมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิมอย่างแน่นอนถ้าเธอแต่งงานกับวิชาน ดังข้อความ “...ทองทรายได้เลี้ยงแม่เลี้ยงน้อง มีบ้านดีอยู่ มีงานทำ เจ้าบ่าวก็มีคน

ช่วยดูแลงานที่ตัวเองไม่ชอบแต่ต้องมารับผิดชอบ..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 395-396) และเมื่อเวลาผ่านไปเนิ่นนานเท่าไรความสัมพันธ์ระหว่างทองทรายกับวิชานก็แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นเรื่อยๆ เธอและเขาใช้ชีวิตคู่อย่างมีความสุข โดยเฉพาะทองทรายแล้วเธอพอใจเป็นอย่างมากกับชีวิตที่เธอเลือกเพราะนอกจากตัวเธอเองจะมีความสุขแล้วเธอยังได้แบ่งปันความสุขนี้เผื่อแผ่ไปยังแม่และน้องๆ ของเธออีกด้วย

2.2 เก่ง

การครองตนและครองงาน

ทองทรายเป็นเด็กสาวที่เกิดมาในครอบครัวซึ่งพ่อแม่แยกทางกัน ต่างคนต่างไปมีภรรยาและสามีใหม่ ทองทรายเลือกมาเช่าบ้านอยู่กับแม่ เธอหารายได้พิเศษด้วยการขายไอศกรีมหลังเลิกเรียน ซึ่งพอจะเป็นค่าเล่าเรียนของเธอและช่วยค่าเช่าบ้านให้แม่ได้บ้าง ทองทรายต้องช่วยเหลือตัวเองโดยการหารายได้พิเศษตั้งแต่เด็กจึงทำให้เธอเห็นคุณค่าของเงิน ประหยัดและอดออม "...ทองทรายหาเลี้ยงตัวเอง เพราะรู้ว่าตนเท่านั้นเป็นที่พึ่งแห่งตน" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 13) ต่อมาเธอโชคร้ายต้องออกจากงาน เพราะเหตุที่เธออายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายแรงงานกำหนด เธอจำต้องมาอาศัยอยู่กับป้ามณีและต้องทำงานแลกเปลี่ยน โดยป้ามณีให้เธอดูแลนายทรงชายชาผู้เป็นญาติทางสามีของป้ามณี ทองทรายได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือนๆ ละสามพันบาท ซึ่งเป็นตัวเลขที่ดึงดูดใจให้ทองทรายรับข้อเสนอนี้ของป้ามณีแต่โดยดี เพราะเธอหวังว่าเมื่อตัวเองมีงานทำก็สามารถที่จะจุนเจือไปถึงแม่และน้องๆ ของเธอด้วย เธอบอกตัวเองอยู่เสมอว่า "ไม่เหนียวเปลา่หรือทนาย งานจะทำให้เราเข้มแข็งขึ้น เป็นประโยชน์ต่อตัวเอง" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 25) และด้วยเหตุที่ป้ามณีเป็นคนรักคนที่ขยันหมั่นเพียร ทองทรายจึงเป็นที่รักและไว้วางใจของเธอ มณีให้ทองทรายรับผิดชอบดูแลบัญชีรับ-จ่ายเกี่ยวกับกิจการโรงสีข้าวของวิชานซึ่งเป็นหลานทางสามีเธอ แต่เขาไม่ได้ใส่ใจที่จะมายืดอาชีพรอโรงสีต่อจากป้ามณี วิชานเรียนและต้องการเป็นหมอพื้นมากกว่า ดังนั้นหน้าที่ทุกอย่างจึงตกเป็นของทองทราย ทองทรายตั้งใจทำงานและรับผิดชอบเธอไม่ทำให้มณีผิดหวัง ดังข้อความที่มณีกล่าวว่า "แม่ผิงงานคนนี้นั้นยอดเยี่ยมจริงๆ.." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 113) "ยังกับมันลงหน้าทองเอาไว้ว ใจพาลจะอ่อนน้อมอยากเลี้ยงดูมันอย่างลูกเสียให้ได้ แม่มณีเป็นคนใจแข็งจึงทำทำดูเอาไว้วให้เด็กกลัว มันก็ไม่มีหน้าทองหรือเสน่ห์แรงอะไรหรอก เพียงแต่มันขยัน มีความคิด และอดทนเสียเหลือเกินเท่านั้นเอง..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 117) และเมื่อทอรุ่งน้องสาวของทองทรายประสบอุบัติเหตุตกต้นไม้ตาลพิการ ทองทรายจึงได้นำทอรุ่ง แม่ และน้องชายต่างมารดา มาอาศัยอยู่บ้านมณีกับเธอ ทองทรายต้องเป็นหลักให้ครอบครัว และเมื่อมณีล้มป่วยลงด้วยโรคมะเร็งอีกคน ทำให้ทองทรายต้องทำงานหนักเป็นสองเท่าแต่ทองทรายก็ไม่ท้อถอย เธอตกลงแต่งงานกับวิชานตามที่มณีได้ขอร้องไว้ เมื่อเธอแต่งงานกับวิชานแล้ว ทองทรายกลายเป็น

เป็นที่พึงของทุกคน แม้กระทั่งวิธานสามีของเธอเอง เพราะเขามีปมด้อยทางใจเกี่ยวกับเรื่องแม่ที่ทอดทิ้งเขาไปเมื่อยังเด็ก ทองทรายเป็นตัวประสานให้สามีกับแม่เข้าใจกัน อีกทั้งยังคอยปลอบประโลมให้เขาพ้นจากห้วงแห่งความทุกข์ที่เป็นเสมือนภาพหลอนคอยติดตามตัวเขาอยู่ตลอดเวลา ตัวทองทรายเองเชื่อว่าจะไม่มียปมด้อยทางจิตใจแต่เธอเข้มแข็งสามารถระงับจิตใจไว้ได้ และเก็บส่วนที่เป็นปมด้อยไว้ในใจของเธอได้ดีเกินคาด ทองทรายต้องทำงานหนักดูแลกิจการโรงสีแทนสามี เพราะเขาไม่มีความรู้และความชำนาญทางด้านนี้ ครอบครัวของทองทรายมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ทั้งนี้เพราะความขยัน อดทนของทองทราย ดังที่มณีบอกกับเธอว่า "...หล่อนนะแม่ฝึ่งงาน ลงนะหน้าทองมาแต่กำเนิด มันอยู่ในนิสัยใจคอสันดานของหล่อนเองยะ" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 438)

ทองทรายเป็นหญิงที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด รู้จักจัดการและวางแผนชีวิตของเธอและครอบครัวให้อยู่ดีและมีความสุข โดยเฉพาะเรื่องการวางแผนเกี่ยวกับเงินทองแล้วทองทรายได้จัดการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่างๆได้ดี ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายภายในบ้าน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกิจการโรงสี หรือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลมณี ทองทรายได้จัดสรรงบประมาณในส่วนต่างๆไว้อย่างรัดกุมพอควร และไม่มีปัญหาตามมา ดังข้อความ

เมื่อไม่แบ่งปันให้ใครเอาไปหุงกิน ค่าใช้จ่ายประจำในบ้านสวนจึงมีเพียงค่าจ้างจาด ค่าไฟฟ้า และอื่นๆอีกเพียงเล็กน้อย ถ้าพ่อไม่ดิ้นรนหาเรื่องหาเมียสาวอีก ก็ไม่น่าจะมีปัญหาอะไรมากนัก จะหนักก็เฉพาะค่ารักษาพยาบาล แต่รายได้ของมณีก็เพียงพอรับไหว ทองทรายจัดแจงงบประมาณไว้อย่างเรียบร้อยไม่ถึงกับหนักใจ

สุภา สิริสิงห. 2544 : 638)

หรือดังข้อความที่สิทธิลมารดาของทองทรายพูดกับทองทรายว่า

"ว่าแต่ค่ารักษาพยาบาล ประดังกันแบบนี้ตั้งแต่ปู่ ป้า ปัญญา แล้วมารู้จักอีก ทรายทำยังไงนะ"

"ไม่เป็นไรหรอกค่ะ ยังมีจ่าย ที่หมอให้ใช้ในบ้านทรายก็ได้ใช้อะไร รายได้ของป้าก็ยังดีอยู่ แม่ไม่ต้องกังวล"

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 653)

ทองทรายรู้จักอดออมและใช้เงินอย่างประหยัดตั้งแต่ยังเด็ก ดังข้อความ

"สิ้นเดือนแล้ว ทองทรายรับค่าแรงสองพันสองร้อยบาทใส่กระเป๋ แต่ไบหน้าเปื้อนน้ำตาเดินกลับบ้านเข้าที่อยู่กับแม่และน้องชายต่างบิดา ทุกที่เวลารับค่าแรงทองทรายจะยิ้มหัวเริง ซื่อขมมนมเนย หรือข้าวของเครื่องใช้จำเป็นไปฝากแม่ ฝากน้องในงบประมาณสองร้อยบาท เหลือไว้สองพันสำหรับใช้

ในแต่ละเดือน และจะพยายามไม่ใช้จนหมด มีเงินฝากออมสินเดือนละสองสามร้อยเสมอ"

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 19)

และเมื่อต้องการซื้อเสื้อผ้า หรือเครื่องใช้สิ่งของต่างๆ ทองทรายก็จะพยายามซื้อในช่วงที่มีเทศกาลลดราคาซึ่งนับว่ามีคุณภาพดีและราคาประหยัดกว่าหลายเท่า ดังข้อความ "เสื้อผ้าสวยๆ ทองทรายกับน้องก็มีกับเขาเหมือนกัน แต่รอไว้ซื้อตอนลดราคาหรือซื้อของมีตำหนิที่ทางร้านคัดออก พนักงานเดินในห้างเดียวกัน เห็นหน้ากันทุกวันกลายเป็นเพื่อนกันไปก็มี เวลาร้านไหนมีอะไรดี ๆ ราคาถูกก็ต้องรีบบอกกันก่อนที่จะสินค้าพวกนี้จะหมด" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 14)

ต่อมาเมื่อทองทรายได้มาทำงานและอาศัยอยู่กับมณี เธอได้รับค่าจ้างมากขึ้นกว่าเดิม ทั้งยังไม่ต้องจ่ายค่าอาหารและที่พัก ดังนั้นเดือนหนึ่งๆทองทรายจึงมีเงินเหลือเก็บเป็นจำนวนมากพอสมควร และเพียงพอกับค่าเทอมของเธอโดยที่เธอไม่ต้องไปขอกุ๊ยม หรือรบกวนจากใครให้เดือดร้อน ดังข้อความที่เธอสนทนากับมณีว่า

"ทรายสอบเข้าพาณิชย์ได้แล้วนะคะ ผลสอบประกาศแล้ว ไปดูมาเมื่อบาย"

มณีพยักหน้า

"ดี ไม่งั้นอดเรียนแน่ๆเพราะถ้าเรียนเอกชนแคงไม่มีปัญญาส่งเสียตัวเอง แกมีเงินเสียค่าเล่าเรียนหรือเปล่าล่ะ หลายพันเหมือนกันสิ ขนาดของรัฐนะ"

"มีค่ะ เก็บเงินเผื่อไว้แล้ว" ทองทรายตอบเรียบๆไม่แสดงความรู้สึก

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 154)

ภายหลังเมื่อทองทรายได้แต่งงานกับวิธาน เธอมีรายได้เพิ่มขึ้นมากกว่าเดิมหลายเท่าจากการทำงาน แต่เธอก็ยังประหยัดและใช้จ่ายเงินอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ให้มากที่สุด เงินเดือนส่วนที่วิธานให้ทองทรายแทบจะไม่ได้แตะเลย เพราะเธอใช้แต่เงินเดือนของเธอ ดังข้อความ

เขายื่นมือมาเชี่ยๆดู "ขนาดนี้เป็นแสนไม่เคยใช้ละซี ว่า ยายคนนี้ใช้เงินไม่เป็นนี่ ...เรารีเป็นห่วงว่าค่าใช้จายมันเยอะ ทั้งแม่ทั้งน้อง ค่ากินอยู่ น้ำไฟ ค่าหมอ โตแล้วจะได้ไม่ต้องกววนเงินป้า"

...

เขาว่าเงินในกล่องเป็นแสน จริงๆแล้วมากกว่านั้น ถ้าไม่ใช้แล้วเก็บไปเรื่อย ๆ อย่างนี้ ไม่กี่ปีก็มีเป็นล้านคงพอทำอะไรได้ตั้งมาก หญิงสาวคิด

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 643)

ด้วยความประหยัดมัธยัสถ์และอดออมของทองทรายนี่เองที่ทำให้เธอและครอบครัวมีเงินใช้โดยไม่ขัดสนและพบกับความผาสุกในบั้นปลาย

นอกจากจะจัดการเรื่องการเงินได้อย่างเรียบร้อยและลงตัวแล้ว ทองทรายได้ให้ความสำคัญโดยมองเห็นสายใยความรักความอบอุ่นภายในครอบครัวระหว่างพ่อแม่ลูกที่มีให้แก่กัน และกัน ดังนั้นเมื่อเธอแต่งงานกับวิธานทองทรายจึงมิได้ผลิผลลามที่จะมีลูก เพราะเธอเห็นตัวอย่างของหลายๆคนในครอบครัวของเธอเอง ไม่ว่าจะเป็นน้ำ ป้า หรือแม้กระทั่งครอบครัวของเธอเองก็ใช้จะเป็นครอบครัวที่อบอุ่น พ่อกับแม่แยกทางกันตั้งแต่เธอยังเล็ก พ่อมีเมียใหม่หลายคน แถมยังมีลูกเล็กเพิ่มขึ้นมาอีก มีปัญหาทะเลาะเบาะแว้งกับเมียใหม่อยู่เสมอ เมื่อทองทรายเห็นตัวอย่างของครอบครัวบุคคลเหล่านี้แล้ว เธอจึงตัดสินใจวางแผนชีวิตการแต่งงานของเธอว่าเธอจะต้องมีลูก เมื่อเธอมีความพร้อมเท่านั้น เธอจะไม่ยอมให้ลูกของเธอเกิดมาโดยปราศจากความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่เป็นอันขาด ดังข้อความ

“ถ้าฉันจะมีอะไรกับผู้ชาย จะเพราะการแต่งงานหรือเพราะพลาดพลั้งเผลอไผลก็ตามแต่ ฉันจะไม่ปล่อยให้ท้องขึ้นมาง่ายๆหรอก จนกว่าจะแน่ใจจริงๆ ถ้าแต่งงานก็ต้องรอเวลาอย่างน้อยสักสามปี ถึงจะเลิกคุมกำเนิด แต่สามปีก็ยังเสี่ยงเลย เพราะพ่อกับแม่อยู่ด้วยกันตั้งกี่ปีละ ยังมีปัญหา พ่อของปัญญาก็เหมือนกัน กว่าจะมีลูกกับเขาก็ตั้งนาน แต่แม่ก็เลิกกับนายคนนั้นจนได้”

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 313)

และเมื่อเธอแต่งงานกับวิธานแล้วทองทรายคุมกำเนิดโดยไม่ให้วิธานรู้ เธอต้องการให้เวลากับตัวเองและวิธานได้ศึกษาดูใจกันให้มากกว่านี้ เพื่อลูกที่เกิดมาจะได้ไม่มีปัญหา และอีกอย่างเพื่อมั่นใจในความรักของวิธานที่มีต่อเธอ เพราะทองทรายเข้าใจว่าวิธานไม่ได้รักเธอแต่แต่งงานกับเธอตามคำขอร้องของมณีเท่านั้น ดังข้อความ “หญิงสาวแม้มิริมฝีปาก หล่อนคุมกำเนิดอย่างเข้มงวด ปรีกษาหมอขอคำแนะนำที่ถูกต้อง แล้วจะท้องได้อย่างไร วิธานก็ไม่เคยถามเรื่องนี้ เขาคงยังไม่คิดจะมี ทองทรายนั่นตั้งใจมาแต่แรกแล้วว่าถ้ายังไม่พร้อมจะมี ไม่ว่าทางกายหรือทางใจหล่อนก็จะไม่ยอมมีเป็นอันขาด” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 581)

การครองเรือน

ทองทรายแต่งงานกับวิธานหรือหมอดันด้วยความเห็นดีเห็นงามของป้ามณี และก่อนหน้านี ทองทรายยังไม่เคยมีความรักฉันคู่สาวกับใครมาก่อนแม้กระทั่งวิธานเอง เพราะทองทรายได้วางตัววิธานไว้ในฐานะผู้จะมาเป็นน้องเขยของเธอ แต่เมื่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไปทอรุ่งน้องสาวของเธอซึ่งเป็นคู่รักของวิธานประสบอุบัติเหตุตกต้นไม้ตาลพิการ ทองทรายต้องแต่งงานกับวิธานแทนเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับคำรักษาดัวของทอรุ่งน้องสาว และที่สำคัญป้ามณีเห็นว่าทองทรายเพียงผู้เดียวเท่านั้นที่จะสามารถรักษาทรัพย์สมบัติของเธอให้คงอยู่ได้ และเป็นหญิงที่เข้าใจความรู้สึกของวิธานได้ดีกว่าคนอื่นๆ ดังข้อความที่มณีบอกวิธานถึงเหตุผลที่ให้เขา กับทองทรายแต่งงานกันว่า

“ทำหน้าที่ทายาทให้ฉันไว้ แต่งงานกะแก ช่วยกันนั่งพลอยกับอีพวกผู้หญิงเลวๆไปให้พ้นชีวิตแก

ดูแลกิจการโรงสีและทรัพย์สินสมบัติของฉันให้ดี เลี้ยงคนที่ฉันต้องเลี้ยงสามคนให้ดี พ่อแม่ของฉัน ปู่ย่า
มันเองนั่นแหละ กับผู้หญิงอีกคนหนึ่ง แล้วก็ดูแลแก้ไขดื้อยาให้นอกกลุ่มนอกทาง"

"ป้า ป้าคิดอะไรบ้าง" วิชานร้องเสียงหลง

"ป้าอะไร แก่คิดดูให้ดีๆนะต้น ทองทรายเป็นคนสวยทีเดียวละ เพียงแต่มันไม่แต่งตัว มันเป็นคนเก่ง
ที่สำคัญที่สุดมันเป็นคนเจียม มีน้ำใจ รักคนทุกคนในโลกที่เกี่ยวข้องกับมัน มันไม่เคยให้ร้ายใคร กระทั่ง
แม่พลอยระยิบมันก็ไม่เคยพูดถึง เรื่องแกทำให้้องมันเสียใจมันก็ไม่เคยพูดซ้ำเติม มันรักษาพยาบาล
ดูแลคนแก่อดหลับอดนอนไม่เคยบ่น แล้วถ้าแกเป็นผัวมันมันจะดูแลแกขนาดไหน แกฝากชีวิตโง่ๆของ
แกนี้กับมันได้เชียวละ มันจะให้ภัยความผิดของแกได้ทุกอย่าง แกจะหาผู้หญิงอย่างนี้ได้ที่ไหน แล้วแก
เองก็สามารถรับผิดชอบชีวิตของทอรุ่งผ่านตัวมันกับแม่ได้โดยที่ทอรุ่งปฏิเสธไม่ได้ แก่คิดดูให้ดีๆก็แล้ว
กันต้น แก่ครองดูให้ดีๆแล้วพรุ่งนี้มะรืนนี้มาให้คำตอบฉันซะ แก่ไปได้แล้ว นายหมอฟันจอมโง่"

(สุภา สิริสิงห. 2544 :373)

เพราะมณีได้รตรองแล้วว่าถ้าวิชานยังดื้อดึงที่จะแต่งงานกับทอรุ่งน้องสาวของทองทราย
อยู่อีกชีวิตคู่ของคนทั้งสองคงไปไม่รอดแน่เพราะ "คนหนึ่งพิการกาย อีกคนพิการใจ อยู่ด้วยกัน
ประสาทกินแน่ ต้องคนสติสมบูรณ์อย่างทราย" (สุภา สิริสิงห. 2544 :404)

เมื่อแต่งงานกันแล้วทองทรายปรนนิบัติวิชานผู้เป็นสามีของเธอด้วยความรักและเอาใจใส่
ในความเป็นอยู่และความรู้สึกของเขาเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเธอรู้ภูมิหลังชีวิตของเขา
จากมณีว่าเขามีปมด้อยทั้งกายและใจ จากการถูกทำร้ายอย่างหนักและเข้าใจผิดคิดว่าเขาถูกพ่อ
แม่ทอดทิ้งไม่สนใจรักใคร่ในตัวเขา ดังข้อความ

"...ต้นอยู่บ้านนี้ประมาณสามปี สามปีในนรกแท้ๆ"

นางมณีเสียงสั่น น้ำตาเต็มตาเมื่อหวนนึกถึงความหลัง เสียใจและเจ็บปวด

"มันตีเขา สนุกกับการบังคับให้เขาทำงานหนักเกินวัย ไม่ได้ตั้งใจก็จับโยงเขี่ยนจนหลังแตกยับไป
หมด ที่กัน สะโปก ดันขา มันตีเขาด้วยหวาย ใช้แต่เท่านั้นมันทุบทำร้ายเขากระดูกหักสองแห่งสาม
แห่ง กว่าป้าจะรู้จักเกือบจะสายเกินไปแล้ว มันเอาเตารีดนาบหลังเขาด้วย มันโรคจิตกันทั้งบ้าน
นั่งลูกสาวสองคนนะไม่เท่าไรหรอก แต่ไอ้พ่อเลี้ยงมันสิ เวลาเมาไม่ใช่คน ป้ามารู้เอาตอนหลังจน
จะตายอยู่แล้ว มีคนว่ายนํ้ามาขึ้นที่เรือป้าเพื่อบอกเรื่องนี้ ป้าแทบไม่เชื่อหูเลย คนที่ว่ายนํ้ามาบอกป้า
เป็นเณรอยู่วัดใกล้ๆเณรอุตสาห์ว่ายนํ้ามาหาป้าที่เรือ ฟังที่แรกป้ายังไม่เชื่อเลยนะ"

(สุภา สิริสิงห. 2544 :237)

และเมื่อทองทรายได้ทราบความจริงเช่นนี้แล้ว เธอก็ยิ่งรู้สึกสงสารและเห็นใจวิชานผู้เป็น
สามีเพิ่มขึ้นเป็นทวี ถึงแม้เธอจะมีปัญหาในการทำงานและปัญหาเกี่ยวกับน้องๆของเธอมากมาย
เพียงใด เธอพยายามแยกแยะและยังคงให้กำลังใจสามีของเธอเสมอมา ซึ่งวิชานเองก็รู้สึกถึงความ
อบอุ่นและสายใยรักที่ทองทรายมีให้แก่เขา ดังข้อความที่เธอพูดกับเขาว่า

"ทรายไม่ได้เวทนาสงสารพี่ ทรายพูดหลายครั้งแล้วว่าพี่นะโชครึ้กว่าทรายด้วยซ้ำ เรื่องอดีตพี่อาจจะเจ็บปวดมากกว่าทราย แต่ปัจจุบันชีวิตของทรายสำคัญกว่าพี่ มีเรื่องบีบคั้นจิตใจมากกว่า แต่ทรายไม่คิดมาก ถือว่าทำหน้าที่ให้ดีที่สุดเป็นพอ ทรายอยากบอกพี่ว่าทรายเข้าใจความคิดของความรู้สึกของพี่เท่านั้นเอง"

หญิงสาวดึงเขาเข้ามาอกตเหมือนที่หล่อนเคยกอดและปลอบน้องชายคนเล็กเวลาร้องไห้เพราะหกล้มเหมือนเมื่อครั้งที่เขาเจ็บปวด เพราะถูกพลอยระยิบกรั้ดใส่เรื่องแผ่นหลังแสนทุเรศของเขา วิชาณอิงซุกอยู่กับอกของหล่อน ทองทรายไม่มีความรู้สึกทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย วิชาณก็เช่นกัน เขารับรู้ถึงความอบอุ่นที่หล่อนมีให้เขา เมื่อความอบอุ่นเริ่มจากความเยือกเย็นเข้ามาแทนที่ ผู้หญิงคนนี้ใครอยู่ด้วยจะรู้สึกถึงความเป็นน้ำท่วมขึ้นหัวใจ จริงของปามณี

(สุภา สิริสิงห. 2544 :463-464)

และเมื่ออยู่ร่วมกันนานเข้า จากการปรนนิบัติ การเอาใจใส่ดูแลโดยปฏิบัติหน้าที่การเป็นภรรยาที่ดี รวมทั้งการเข้าใจในความคิดความรู้สึกของสามีทำให้วิชาณได้ประจักษ์อย่างชัดเจนว่าผู้ที่เหมาะสมจะเป็นภรรยาของเขามากที่สุดไม่มีใครดีเกินไปกว่าทองทรายอีกแล้ว ดังข้อความ

"ส่วนตัวเขานะหรือ ถึงไม่เอ่ยปากแต่หล่อนน่าจะรู้แล้วนะว่าเขามีไข้เพียงแคร์ักใคร่ปรารถนาในตัวหล่อน หากถึงขั้นหลงใหลด้วยซ้ำไป หล่อนทำให้เขาประสบความสำเร็จอย่างยิ่งยวด ไข้เพียงแคร์ักใคร่ในเรื่องราวความใคร่หรือกามารมณ์หากเป็นสุขจนอึดอึดในส่วนลึกของหัวใจอันว่าเหวแล้งรักของเขาด้วย"

(สุภา สิริสิงห. 2544 :497)

และยังใช้ชีวิตร่วมกันนานเท่าใด วิชาณก็ยังเห็นความดีของทองทรายมากขึ้นเท่านั้น ดังข้อความ

"...เขาเป็นผู้ใหญ่ขึ้น รับฟังเหตุผลของคนอื่นมากขึ้น แต่ที่สำคัญที่สุดเขามีเมตตาที่เป็นผู้หญิงที่มีเหตุผล เย็นเหมือนน้ำทิพย์ชโลมกายและใจ"

อยู่กับหล่อนมีแต่ความสงบ ชุ่มชื้น เขาเป็นคนบกพร่องทางอารมณ์หล่อนก็ยอมรับ เขาหงุดหงิดโมโหร้ายหล่อนก็ใช้ความเย็นความเจียมเข้าปะทะจนเขาต้องสงบไปเอง ไม่ว่าเขาจะต้องการสิ่งใดแบบไหนหล่อนก็สนองตามเขาทุกเมื่อ และความสุขความเข้าใจกับแม่นั้นก็มาจากตัวหล่อนพยายามทำความเข้าใจให้ทั้งสองฝ่าย"

(สุภา สิริสิงห. 2544 :679-680)

2.3 แกร่ง

ต่อสูชีวิตร

ทองทรายเป็นตัวอย่างของตัวละครที่สู้ชีวิตร เธอมีมานะพยายาม อดทน สู้งาน ขยันขันแข็งในการทำงานตลอดเวลา ถึงจะเหนื่อยอ่อนล้าและมีปัญหาบ้างเป็นครั้งคราว เธอก็ไม่เคยปริปากให้ใครได้ยิน คงก้มหน้าก้มตาทำงานของเธอต่อไปไม่ลดละ ความขยันและความเอาใจใส่ต่อการทำงานของเธอทำให้เธอเป็นที่ยอมรับและไว้วางใจรวมทั้งเป็นที่พึ่งของคนรอบข้าง

ทองทรายสู้ชีวิตรตั้งแต่ยังเด็กด้วยการทำงานหารายได้พิเศษ "...ทำตอนโรงเรียนเลิกถึงสองทุ่มห้างปิด แล้วก็เสาร์อาทิตย์" (สุภา สิริสิงห. 2544 :7) เพื่อนำมาเป็นค่าเล่าเรียนและจุนเจือครอบครัว เธอทำงานไม่เคยอยู่นิ่งเฉยจนได้ชื่อว่าเป็น "ผีงาน" เธอได้รับคำชมจากป้ามณีอยู่เสมอว่า "...เรานะขยันเหมือนตอนเล็ก ๆ นะ ทำอะไรอยู่ตลอดเวลาไม่เคยนิ่งเฉยๆ เล่นมั่ง ทำงานมั่งถึงได้เรียกกันว่าแม่ผีงานไงล่ะ ไม่ใช่โศดแล้วชี้เกียจอย่างบางคน" (สุภา สิริสิงห. 2544 :7-8) และเมื่อเธอมาอาศัยอยู่กับป้ามณีเธอก็ไม่ละความพยายามถึงแม้จะทำงานเหน็ดเหนื่อยสักปานใดก็ตาม กลางวันเรียนหนังสือ กลางคืนเธอต้องทำหน้าที่ดูแลคนแก่ เธอยอมทนกับความลำบาก "...เพราะไม่มีสตางค์จะเรียนหนังสือก็ต้องเอา คุณป้าล่ะไม่มีวันให้เงินใครเปล่าๆ หรอก ถึงแม้จะเป็นหลานก็เถอะ..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 50) และป้ามณีต้องการให้ทองทรายรู้จักความอดทนป้ามณี "...ไม่ยอมเลี้ยงทองทรายอย่างลูกหลาน แต่เลี้ยงอย่างลูกจ้าง ต้องทำงานแลกจึงจะได้เงินตอบแทนตามสมควร มันก็ทำงานเหน็ดเหนื่อยสาหัส..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 153) ด้วยความขยันของทองทรายทำให้ป้ามณีผู้รักคนขยันถึงกับเห็นใจและชมเธอว่า "...แม่ผีงานคนนี้นั้นยอดเยี่ยมจริงๆ..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 113) ป้ามณีให้ความเอ็นดูทองทรายมากกว่าหลานคนอื่นๆ ทำให้ไม่เป็นที่พอใจของหลานและญาติๆ คนอื่นถึงกับกล่าวหาว่าเธอหลง "นะหน้าทอง" แต่มณีรู้ดีว่าสิ่งที่เธอรักทองทรายนั่นไม่ใช่เสน่ห์หล่อหลอมสิ่งใด หากแต่เป็นความขยันและอดทนที่มีอยู่ในตัวทองทรายนั่นเอง "...มันก็ได้มีนะหน้าทองหรือเสน่ห์แรงอะไรหรอก เพียงแต่มันขยัน มีความคิดและอดทนเสียเหลือเกินเท่านั้นเอง..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 117) ทองทรายได้รับความไว้วางใจจากป้ามณีให้ดูแลกิจการโรงสี และให้แต่งงานกับวิธานผู้เป็นหลานฝ่ายสามีของป้ามณี เพราะป้ามณีเชื่อว่าทองทรายจะสามารถดูแลกิจการโรงสีที่มีมาตั้งแต่บรรพบุรุษให้ตลอดรอดฝั่งได้ ทั้งยังทำหน้าที่เป็นภรรยาที่ดีให้กับวิธานผู้อารมณ์ร้อนอีกด้วย ดังข้อความที่วิธานพูดกับทองทรายว่า "...ป้าอยากให้ทรายดูแลทุกอย่างให้ป้า เพราะป้าไว้วางใจทราย ไว้วางใจมากกว่าไว้วางใจพี่หลายเท่า" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 405) และเมื่อมีเหตุการณ์คับขันเข้ามาในชีวิตของทองทรายคือ เมื่อทอรั้งประสบอุบัติเหตุตกต้นตาลพิการ และป้ามณีเสียชีวิตเพราะโรคมะเร็ง ทองทรายต้อง อดทนสู้กับงานและภาระที่เพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว เมื่อมีปัญหาหรือไม่สบายใจเธอจะแก้ไข "...ด้วยการทำงานจนหมดแรง พอ

ล้มตัวลงนอนก็หลับไปเลย หลับแต่หัวค่ำ ...ตื่นนอนแต่เช้ามืด ทำแต่งงานจนลืมปัญหาทั้งมวลไปเลย..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 526) ทองทรายสามารถเอาชนะอุปสรรคทั้งปวง รักษาพรหมที่ป้ามณีได้สร้างเอาไว้ให้อยู่ต่อไป พร้อมทั้งมีชีวิตที่เป็นสุขดังที่เธอวาดหวังไว้

นอกจากสู้งานแล้วทองทรายยังเป็นตัวอย่างของหญิงที่เห็นความสำคัญของการศึกษา ใฝ่ใจที่จะเรียนรู้โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้น รู้จักนำความรู้ที่ได้เล่าเรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัวเป็นหลักยึดเหนี่ยวให้กับครอบครัวได้ ทองทรายเป็นตัวแทนของผู้หญิงทั่วไปที่พิสูจน์ให้เห็นว่า ความสวยของรูปร่างหน้าตาไม่ใช่องค์ประกอบหลักที่จะทำให้ผู้หญิงประสบความสำเร็จในชีวิตเสมอไป ผู้หญิงที่มีบุคลิกภายนอกธรรมดาๆแต่มีสติปัญญาความสามารถ และความเฉลียวฉลาดต่างหากเป็นคุณสมบัติสำคัญอันจะเป็นบันไดนำพาหญิงนั้นไปสู่ความสำเร็จดังใจปรารถนาได้

ทองทรายขยันขันแข็งในการเรียนตั้งแต่เด็ก เธอต้องหารายได้พิเศษในตอนเย็นเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียน ทองทรายพยายามดิ้นรนทำงานทุกอย่างเพื่อแลกกับเงินซึ่งจะนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียน แม่ของเธอปลอบใจอยู่เสมอว่า "เราก็พึ่งตัวเองเถอะลูก เรียนไปทำงานไป พอจบแล้วก็อาจจะหางานดีกว่างานขายไอศกรีมได้ หนักเอาเบาสุ้นะลูกนะ ไม่อดตายหรอก" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 17) เมื่อความจำเป็นบีบบังคับทองทรายต้องมาดูแลนายทรงชายชรา ที่บ้านป้ามณี เธอต้องคอยพยาบาลคนแก่ตอนกลางคืนส่วนตอนกลางวันก็ไปเรียนหนังสือตามปกติ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องใช้ความอดทนเป็นอย่างมากสำหรับเด็กหญิงที่มีอายุขนาดเธอ "ทองทรายอดนอนจนเริ่มชิน อาทิตยแรกหล่นถึงกับฟุบหลับในห้องเรียน โดนครูสอนภาษาไทยหักเสียเนื้อเขี้ยว ยังดีที่ไม่ถูกหักคะแนน คงเป็นเพราะทองทรายเป็นนักเรียนเรียนดีมาแต่ไหนแต่ไร แต่ก็ถูกเรียกไปถามว่าหล่นเป็นอะไร ทำไมจึงมานั่งง่วงที่โรงเรียน" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 41-42) วิธีแก้ไขของทองทรายคือ "ต้องคอยหยิกตัวเองไว้ตลอดเวลาที่นั่งในห้องเรียน บางที่ต้องสั่งเพื่อนที่นั่งติดกันให้คอยหยิกหล่นเวลาเผลอหลับหรือสัปหงก..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 42) ทองทรายเป็นเด็กฉลาดเมื่อเธอเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามแล้ว เธอรู้ว่าถ้าเรียนตามใจตัวเองเธออาจจะเรียนไม่จบเพราะปัญหาทางการเงิน ดังนั้นเมื่อป้ามณีให้เธอเลือกเรียนบัญชี เพื่อจะได้มาดูแลกิจการโรงสีแทนเธอในอนาคตทองทรายจึงไม่ขัดข้องแต่ประการใด "ทรายเรียนพาณิชยบัญชีก็ได้ ถ้าป้าคิดว่ามันดีกว่า" ทองทรายบอกอย่างเอาใจผู้ใหญ่ ถ้าต้อป้าแกอาจไม่ให้อยู่ด้วย แล้วทองทรายจะต้องลำบากกว่านี้ เป็นคนทำบัญชีโรงสีก็ใช้ว่าจะเลว เรื่องปริญญาอะพอหาทางไขว่คว้ามาได้หรอก ถึงจะช้าหน่อยก็ตาม" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 84)

ทองทรายเตรียมตัวพร้อมสำหรับเรื่องการเรียนของเธอเสมอ เธอเก็บเงินไว้เป็นค่าเล่าเรียนให้กับตัวเองส่วนหนึ่ง ดังนั้นเมื่อเธอสอบเข้าพาณิชยได้ เธอจึงไม่จำเป็นต้องไปยืมเงินจากป้ามณี นั่นแสดงว่าเธอได้มีการเตรียมการและวางแผนให้กับชีวิตและอนาคตในด้านการเรียนของเธอแล้ว ดังข้อความ

“ทรายสอบเข้าพาณิชย์ได้แล้วนะคะ ผลสอบประกาศแล้ว ไปดูมาเมื่อบาย” มณีพยักหน้า
 “ดี ไม่น้องเรียนแน่ๆ เพราะถ้าเรียนเอกชนแคงไม่มีปัญญาส่งเสียตัวเอง แกมีเงินเสียค่าเล่าเรียน
 หรือเปล่าละ หลายพันเหมือนกันสิ ขนาดของฐานะ”

“มีคะ เก็บเงินเผื่อไว้แล้ว” ทองทรายตอบเรียบๆ ไม่แสดงความรู้สึก

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 154)

ทองทรายเรียนรู้วิธีการทำบัญชีโรงสีจากป้ามณี ถึงแม้เมื่อเริ่มทำครั้งแรกเธอจะถูกป้ามณี
 ด่อว่าบ้างก็ตาม แต่เธอก็ยอมรับไม่ปริปากโต้ตอบแต่ประการใด “ทำงานนะ ทำด้วยสมองด้วย
 หัวใจนะยะ ไม่ใช่สักแต่ทำ คนจะเรียนบัญชีนั้นต้องละเอียด นี่แค่ลอกแกยยังผิด แล้วถ้าทำเองหมด
 มันจะเป็นยังไง มีลุ่มจมนี่” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 168) “ไม่ใช่เห็นแค่เศษสตางค์ ทำยังไงก็ได้ นึก
 ชะมັงว่าเราจะเคยตัว สร้างนิสัยชู้” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 169) ทองทรายได้เรียนรู้และทำบัญชี
 จนชำนาญ เป็นที่ไว้วางใจป้ามณี และเมื่อเรียนพาณิชย์จบทองทรายได้ “...ดูแลการเงินการบัญชี
 คุมคนงานตามคำแนะนำของหลวงจิฐรา มีเวลาว่างก็อ่านตำรา เพราะหญิงสาวสมัครเรียน
 มหาวิทยาลัยเปิดไว้...” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 326) ทองทรายตั้งใจแน่วแน่ว่า “...ไงๆ หนูก็ต้องได้
 ปริญญา หนูบอกแล้วว่าต้องจบอย่างน้อยๆ ปริญญาตรี หนูต้องจบ จบตอนอายุสี่สิบก็ได้ เป็นไง
 เป็นกัน” ทองทรายยืนยันหนักแน่น (สุภา สิริสิงห. 2544 : 158) จากคำพูดของทองทรายแสดงให้เห็น
 เห็นว่าคนเราสามารถที่จะเรียนรู้ได้ทุกเมื่อไม่ว่าจะมีอายุมากสักเพียงใดก็ตาม “ไม่มีใครแก่เกิน
 เรียน” การเรียนรู้สร้างสติให้กับคน เช่นเดียวกับทองทรายเมื่อเหตุการณ์พลิกผัน ทอรั้งน้องสาวตก
 ตันตาลพิการ ป้ามณีเสียชีวิตเพราะโรคมะเร็ง คนที่ตั้งสติและจัดการทุกอย่างได้ดีกว่าใครก็คือ
 ทองทราย แม้แต่วิธานซึ่งเป็นผู้ชายแท้ๆ ยังยอมแพ้ใจเธอ ทองทรายดูแลทุกอย่างไม่ว่ากิจการโรงสี
 ครอบครัว ญาติพี่น้อง และแม้กระทั่งปัญหาขัดแย้งระหว่างแม่สามีกับวิธานสามีของเธอ เธอก็
 สามารถแก้ปัญหาได้อย่างลงตัว เธอเป็นผู้หญิงที่เพียบพร้อมไปด้วยคุณสมบัติต่างๆ ที่ลูกผู้หญิง
 ปัจจุบันควรมี และเมื่อชายใดได้เธอไปเป็นคู่ครองหรือภรรยาแล้วย่อมภูมิใจในตัวเธอ ผู้หญิง
 อย่างทองทรายถึงแม้เธอจะไม่สวยเด่นสะดุดตา แต่ผู้หญิงอย่างเธอแหละที่ผู้ชายทั่วไปถวิลหา
 อยากได้มาเป็นคู่ครอง เช่นเดียวกับวิธานสามีเธอที่ภูมิใจในตัวทองทรายอยู่เสมอว่า “...ที่สำคัญ
 เขามีเมียที่เป็นผู้หญิงที่มีเหตุผล เย็นเหมือนน้ำทิพย์ชโลมกายและใจ” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 680)

2.4 มีคุณธรรม

กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

ทองทรายมีความกตัญญูต่อมารดาผู้ให้กำเนิดโดยการพยายามช่วยเหลือมารดาทำงาน
 ทุกอย่างเพื่อที่จะได้เงินมาจุนเจือครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นการขายไอศกรีมในเวลาหลังจากเลิกเรียน

หรือรับจ้างป้ามณีดูแลดาทรง ทองทรายไม่เคยโทษโชคชะตาที่เกิดมาเป็นคนจน เธอทดแทนบุญคุณมารดาด้วยการต่อสู้เพื่อให้มารดาและครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม เธอพร้อมที่จะเป็นผู้ดูแลแม่ไปจนแก่ชรา ดังข้อความ “แม่อย่ายอมแพ้เลยคะแม่ ทรายอยากให้แม่อยู่กับทรายไปจนแก่จนเฒ่า อีกหน่อยพอทรายเรียนจบแม่มาอยู่กับทรายนะคะ อย่าคิดไปพึ่งวัดเลย” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 174) หรือดังข้อความที่มณีก้าวกับทอรั้งถึงการกระทำของทองทรายที่เธอมีความเสียสละยอมทำทุกอย่าง เพื่อทดแทนบุญคุณให้แม่และครอบครัวของเธอมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังข้อความ “...พี่สาวแคะเขายอมทุกอย่าง ขอให้แคะได้ผ่าตัดรักษาตัว ขอให้แม่มั่นกับน้องมีที่พึ่ง มั่นถือเจียบแต่มั่นยอมลดทอนฐานะทุกอย่างเพื่อแคะ แคะมันคนทวิจิตอาจจะไม่เข้าใจ เพื่อคนที่มันรักมันห่วงมันทำได้ทั้งนั้น...” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 629) และกับตัวมณีเอง ทองทรายก็ให้ความเคารพ เชื่อฟัง สำนึกในบุญคุณของมณีที่ให้โอกาสและเกื้อกูลเธอตลอดมา ไม่ว่ามณีจะให้ทำสิ่งใดทองทรายก็พยายามทำให้จนสุดความสามารถ ในที่สุดมณีเห็นความจริงใจและความตั้งใจจริงของทองทราย เธอจึงให้ทองทรายรับช่วงดูแลกิจการของเธอต่อไป

ทองทรายกตัญญูต่อมารดาผู้มีพระคุณเสมอ ดังจะเห็นได้จากเมื่อยังเด็กทองทรายไม่สามารถทนเห็นความลำบากของแม่และน้องๆ ได้ เธอจึงออกหางานทำเพื่อหารายได้พิเศษช่วยแม่ ในช่วงเวลาเลิกเรียนตอนเย็น เธอได้นำรายได้ส่วนหนึ่งแบ่งเป็นค่าเช่าบ้านช่วยแม่ และอีกส่วนได้แบ่งให้แม่เก็บไว้ใช้ตามความจำเป็น ดังข้อความ

“...หล่อนทนดูแม่ลำบากไม่ไหวจึงขอออกจากบ้านป๋ยามาอยู่กับแม่... ทองทรายไปขอความช่วยเหลือจากครูประจำชั้น... ครูช่วยได้แค่หางานให้หล่อนทำ ซึ่งนับว่าดีมากแล้วสำหรับทองทราย ดีกว่าให้เงินทองหรือตำราเรียนเป็นไหนๆ เพราะทองทรายมีรายได้สม่ำเสมอถึงเดือนละสองพันสองร้อยบาท ตัวเองใช้จ่ายแล้วยังมีเหลือซื้อข้าวปลาอาหารมือเช้าเลี้ยงน้องทุกวัน มีเงินเก็บอีกนิดหน่อยด้วย”

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 10-11)

ทองทรายกตัญญูต่อมารดาด้วยการช่วยเหลือน้องๆ ดังจะเห็นได้จากเมื่อทอรั้งได้รับอุบัติเหตุตกต้นตาลร่างกายพิการ ทองทรายทำทุกอย่างเพื่อจะให้ทอรั้งกลับเป็นปกติ เธอยอมแต่งงานกับวิธานตามความต้องการของป้ามณีเพื่อแลกกับสิ่งที่เธอจะได้รับ นั่นคือเพื่อให้แม่และน้องๆ มีความเป็นอยู่ดีขึ้น

แม้กระทั่งทสาน้องชายต่างมารดาที่มีปัญหาติดยาเสพติด ทองทรายก็ได้ให้ความช่วยเหลือโดยเกลี้ยกล่อมให้ทสาได้ไปบวชเรียนแทน แต่ด้วยทสาเป็นเด็กและขาดความยั้งคิด เขาบวชเป็นเณรอยู่ได้ไม่นานก็สึก ทองทรายต้องรีบไปรับน้องกลับมาทั้งๆ ที่ขณะนั้นควรจะเป็นเวลาที่เธอมีความสุขอยู่กับสามีของเธอให้มากที่สุดเพราะเธอเพิ่งจะแต่งงาน แต่เธอก็เสียสละเวลาและความสุขของเธอเพื่อน้อง โดยการไปรับทสากลับมาและหางานให้เขาทำ ดังข้อความ

ทองทรายอายุยังน้อย ได้นอนเต็มอ้อม กินยาครบสามวันอาการทุเลาจนเกือบหายสนิท หล่อนพา ร่างที่อ่อนระโหยโรยแรงไปนั่งอ้อนวอนน้องชายต่างมารดาให้กลับบ้าน

"รังตกตันมะพร้าวจนพิการไปคนหนึ่งแล้ว อย่าให้พี่ต้องเสียน้องไปอีกคนเลย นึกถึงปู่ย่าบ้าง รังเสียใจมากนะที่รู้ว่าสาติดยา รักษาจนมาแทบตายยังอาจจะกลับไปติดอีก เพราะไม่ยอมกลับบ้านเรียน ต่อหรือทำงาน สาเลือกเอาได้ อยากทำงานหรือเรียนต่อได้ทั้งนั้นพี่ตามใจเธอ ขอแต่อย่ามาอยู่ไกลหู ไกลตาตามลำพังแบบนี้ อยู่วัดบวชเรียนพี่ยังพอวางใจได้"

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 491)

นอกจากทองทรายจะช่วยเหลือแม่และน้องๆ ให้มีความสุขและมีความสุขเป็นอยู่ที่ดีแล้ว เธอยังได้ช่วยวิธานผู้เป็นสามีตามคำขอร้องของมณีนุชผู้มิพระคุณ โดยการปลอมปลอมเป็นเพื่อนคู่คิด ให้เขาลืมปมด้อยต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต ลืมอดีตที่เลวร้ายทั้งหมด ให้เขาหันมายอมรับความจริง และให้อภัยต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ดังข้อความ

...เป็นครั้งแรกในชีวิตที่เขารู้สึกว่ามีชีวิตที่สมบูรณ์ มีแม่เหมือนเขาอื่น ไม่มีพ่อที่ช่างเถิด มันไม่สำคัญอยู่แล้ว แต่การถูกแม่ทิ้ง ดารังเกียจ และคนเลียดทารุณกายใจนั้นมากเกินไปสำหรับเขาจริงๆ

เดี๋ยวนี้เขามีแม่ รู้เหตุผลที่แม่หนีหายไป มันน่าเห็นใจน้อยอยู่หรือกับสภาพที่แม่จะต้องผจญหาก อยู่ในบ้านเดียวกับจำข่มและนางมณี จะเอาเขาไปด้วยก็เป็นไปไม่ได้เลย เขาเป็นผู้ใหญ่ขึ้น รับฟังเหตุผลของคนอื่นมากขึ้น และที่สำคัญที่สุดเขามีเมียที่เป็นผู้หญิงมีเหตุผล เย็นเหมือนน้ำทิพย์ชโลมกายและใจอยู่กับหล่อนมีแต่ความสงบ ชุ่มชื้น เขาเป็นคนบกพร่องทางอารมณ์หล่อนก็ยอมรับ เขาหงุดหงิด โมโหร้ายหล่อนก็ใช้ความเย็น ความเยือกเข้าปะทะจนเขาต้องสงบไปเอง ไม่ว่าเขาจะต้องการสิ่งใด แบบไหนหล่อนก็สนองตามเขาทุกเมื่อ และความสุขความเข้าใจกับแม่นั้นก็มาจากตัวหล่อนพยายาม ทำความเข้าใจให้ทั้งสองฝ่าย

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 179-180)

ความสุขของทองทรายอยู่ที่ได้เห็นคนในครอบครัวมีความสุขกันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา ถึงจะมีสมบัติเงินทองมากมายเพียงใดเมื่อมาแลกกับความสุขที่เกิดขึ้นในครอบครัวของเธอแล้ว เธอก็ไม่ปรารถนา ดังข้อความที่เธอกล่าวว่า "ความสุขในชีวิตของทองทรายไม่ได้อยู่ที่ข้าวของพวกนั้น ทรายขอแค่ได้มีโอกาสดูแลแม่กับน้องๆ ให้มีชีวิตที่มีคุณภาพพอสมควรแล้วตัวเองก็มีงานทำ เป็นคนที่ไม่ได้เป็นแค่คนรกรอกอย่างหญ้าอย่างวัชพืช" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 457)

ช่วยเหลือผู้อื่น

ทองทรายเป็นตัวอย่างของหญิงสาวรุ่นใหม่ที่มีฝักใฝ่อุปสรรคต่างๆ ในชีวิตจนประสบผลสำเร็จ นอกจากเธอจะได้แบ่งปันความสุขและความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากความพยายามของเธอให้แก่ตัวเธอเอง ครอบครัว และญาติพี่น้องแล้ว ทองทรายยังให้ความช่วยเหลือแก่คนในชุมชนที่เธอ

อาศัยอยู่ โดยการติดต่อแพทย์และพยาบาลมาฉีควัคซีนให้กับคนงานในโรงงานของเธอเพื่อป้องกันโรคไข้สมองอักเสบ ซึ่งหมายถึงทองทรายได้มองเห็นในความสำคัญของสุขอนามัยของคนในโรงงานและชุมชน เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นได้มีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง และเธอยังรู้จักวิธีการรักษาและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์โดยการนำมูลของหมูไปหมักทำแก๊สชีวภาพอีกด้วย ดังข้อความ

แต่พบกันที่โรงสีชายหนุ่มยังพูดคุยกับทองทรายบ้าง ล้วนแล้วแต่เรื่องงาน เขามอบหมายโครงการทำความสะอาดฟาร์มเลี้ยงหมูให้ทองทรายช่วยดูแล

“หมูมันเป็นพาหะไข้สมองอักเสบได้นะ มันติดต่อทางยุง เพราะฉะนั้นช่วยดูแลสังคนงานให้กำจัดยุงให้หมด คนงานบ้านไหนมีลูกเล็กๆให้ไปฉีควัคซีนไข้สมองอักเสบทุกคน ถ้าวัคซีนให้เอาไปเสร็จมาเบิกได้”

แต่ทองทรายจัดการได้ดีกว่า นั่นคือติดต่อสาธารณสุขให้ฉีควัคซีนให้เด็ก ๆ โดยไม่ต้องเสียเงิน

“ทรายไปรู้มาจากไหนนะว่ามีงบประมาณฉีควัคซีนไข้สมองอักเสบฟรี” ชายหนุ่มสงสัย

“อ้อ ไม่ทราบหรอกค่ะ ที่นี้พวกคนงานนะพูดยาก หลายบ้านบอกแล้วก็ทำเฉย ทรายเลยคิดว่าจะให้หมอมานัดถึงที่ ยอมจ่ายค่าป่วยการให้ พอดีมีเพื่อนเรียนพยาบาล เขาบอกว่าแถวบ้านเรานี้ถือเป็นเขตเสี่ยงต่อโรคไข้สมองอักเสบ เพราะมีโรงสีข้าวแล้วก็ฟาร์มเลี้ยงหมูเยอะ มีงบประมาณฉีควัคซีนให้ฟรีที่อนามัย ทรายเลยไปติดต่อได้สัตวแพทย์มาช่วยแนะนำการทำความสะอาดโรงเลี้ยงหมูด้วย”

“หวังว่ามาคราวหน้ากลิ่นเหม็นจะลดลงนะ” วิธานทำจมูกฟุดฟิด เขาไม่ชอบกลิ่นขี้หมูเอาเลย

“จะสะอาดปราศจากกลิ่นเหม็นเลยล่ะค่ะ เพราะขี้หมู เอาไปหมักแก๊สชีวภาพหมดแล้ว”

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 244-245)

นอกจากจะช่วยเหลือชาวบ้านให้มีสุขภาพอนามัยที่ดีแล้ว ทองทรายยังได้ให้ความช่วยเหลือมูลนิธิแม่ชีร่วมกับมณีผู้เป็นป้า โดยได้ร่วมกันบริจาคข้าวสารให้กับสถาบันแม่ชีปีหนึ่ง ๑ นับเป็นจำนวนหลายกระสอบ โดยแรกเริ่มนั้นมณีเป็นผู้จัดการและเสียสละข้าวสารส่วนที่เป็นของเธอมอบให้กับสถาบันแม่ชี และเมื่อมณีเสียชีวิตทองทรายจึงดำเนินการต่อมา

ยึดถือศีลธรรม

ทองทรายเป็นผู้ที่มีความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ดังจะเห็นได้จากการที่เธอให้ความรัก ความเมตตาต่อน้องๆของเธอทุกคน ไม่ว่าจะเป็นทอรุ่งน้องสาว ปัญญ์น้องชายต่างบิดา หรือทศาน้องชายต่างมารดา ทองทรายให้ความรักและห่วงใยน้องทั้งสามคนของเธอเสมอมา นอกจากนี้ทองทรายยังเป็นผู้ที่รักษาคำมั่นสัญญาดังจะเห็นได้จากการที่เธอปฏิบัติตามคำสัญญาที่ให้ไว้กับมณีไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งงานกับวิธาน หรือการช่วยเหลือวิธานได้ปรับความเข้าใจกับแม่ชีวิภาผู้มารดา

จากลักษณะรูปร่างและนิสัยของทองทรายที่กล่าวมา จะเห็นว่าทองทรายเป็นหญิงที่มีรูปร่างหน้าตาสวยงามและในความงามของเธอนั้นก็เต็มไปด้วยความเฉลียวฉลาด มากความสามารถ

กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก สู้ชีวิตไม่ยอมท้อถอยต่ออุปสรรคอย่างง่ายดาย มีความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่มีคุณธรรมในจิตใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อคนรอบข้าง รู้จักเสียสละ มองเห็นประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เมื่อเธอมีโอกาที่จะช่วยเหลือคนอื่นได้ เธอก็ไม่ได้นิ่งเฉยพยายามให้ความร่วมมือ สนับสนุนและให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ทองทรายแสดงให้เห็นว่าการที่เกิดมาเป็นหญิงหรือชายไม่มีความแตกต่างกันเลย หากแต่สิ่งที่แตกต่างกันคือการที่แต่ละคนจะทำตัวให้มีคุณค่าและคุณประโยชน์เพียงใด

ทอรั้ง

1. รูปร่างหน้าตา

ทอรั้งเป็นเด็กสาวที่มีรูปร่างดี หน้าตาดี สวย ผิวคล้ำ ดาคม ดังข้อความบรรยาย "วิชาณ เบิกตากว้างอย่างประหลาดใจ เพราะทอรั้งดูเป็นสาวกว่าทองทราย สูงกว่า หน้าอกหน้าใจเต็มอิม หน้าตาเฉียวคมเข้มราวกับสาวทันทสมัย ผมของหล่อนหยิกเล็กน้อยตัดสั้นเกาะหนังศีรษะ" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 70) หรือดังข้อความที่ทองทรายบอกทอรั้งว่า "...รู้งหน้าตาสวยจะตาย อย่างนี้เขาเรียกว่าหน้าคม..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 12) หรือดังข้อความบรรยาย "ส่วนทอรั้งหล่อนชอบที่คาดผมสีสวยๆประดับประดาด้วยโบหรือไข่มุก ของแบกะดินราคาถูกๆข้างถนนหรือในตลาดนัด แต่เมื่อมันอยู่บนศีรษะเด็กสาวผิวคล้ำ นัยน์ดาคม รูปร่างดี เจ้าที่คาดผมนั้นก็พลอยดูดีไปด้วย..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 101)

จากข้อความที่กล่าวมา จะเห็นว่าทอรั้งเป็นเด็กสาวหน้าตาสวยดูทันสมัย รูปร่างดี ผิวคล้ำ ดาคม

2. ลักษณะนิสัยใจคอ

2.1 กล้าแสดงออก

ทอรั้งเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง กล้าตอบโต้กับคนอื่น ดังข้อความ "ทอรั้งก็เป็นเด็กดี ทำงานช่วยย่าอยู่เหยิงๆเสียอย่างเดียวแม่มดดำคนนี้ปากร้าย ใครว่าอะไรเจ้าหล่อนจะเถียงไม่ยอมลดราวาศอกใครทั้งนั้น..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 117) หรือดังข้อความที่มณีบอกกับวิชาณว่า "ทำตัวอย่าให้มันหนักใจนักก็แล้วกัน ฉันว่าพอย่ามดดำมันหาย มันต้องแผลงฤทธิ์แน่ นางคนนี้นะต่อ

ให้พิการ มันก็ทำร้ายคนด้วยปากได้" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 397) ดังนั้นเมื่อมีใครดูถูกหรือกล่าวหาเธอในสิ่งที่เธอคิดว่าไม่ถูกต้องแล้วทอรุ่งจะได้ตอบคืนโดยไม่เกรงกลัว ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์เมื่อพลอยระยิบลูกสาวหน้าเธอ ดูถูกเรื่องงานเก็บตาลที่ทอรุ่งทำอยู่ ทอรุ่งกล่าวโต้ตอบจนพลอยระยิบไม่กล้ามาต่อแยะเธออีกว่า "พี่มันก็ลูกสิงหลานลึงนั้นแหละ ปูย่าตายายก็เลี้ยงพ่อแม่ของพี่พลอยมาด้วยการปิ่นต้นมะพร้าวนี้ละ พอมาถึงรุ่นหลาน อู้อย่าตายายกลายเป็นคน ทนลึงไม่ได้แล้ว คนเต็มคนระอะเปล่านั้น ดูถูกบรรพบุรุษตัวเอง" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 181) ทอรุ่งกล้าโต้ตอบกับทุกคนไม่ว่าแม้แต่แม่ที่หลานๆคนอื่นกลัวแทบไม่อยากจะเข้าไปใกล้ ดังเหตุการณ์ที่ทอรุ่งนำน้ำตาลมาฝากมณี เพราะทอรุ่งอยากเห็นความเป็นอยู่ของทองทรายพี่สาว ดังความว่า

"อย่าให้เอาน้ำตาลพล กับน้ำตาลสดมาฝากป้า ของเมื่อวานเอง" ทอรุ่งแก้มตัวแต่นางมณีรู้ทัน

"ขอบใจละยะ แต่ที่จริงแถมฝากยายทรายมาให้ฉันก็ได้ ไม่จำเป็นต้องมาเอง ของเมื่อวานมันไม่ต้องกลัวบูตอยู่แล้ว หรือแถมกล้วยฉันไม่จ่ายค่าแรงแก หือ ยายมดดำ"

ทอรุ่งยกมือไหว้ท่อมหัว

"โธ่เอ๋ยรุ่งไม่ได้คิดเรื่องนั้นเลย เป็นความสัจย์รู้หรือกว่าป้าจะไม่โกงค่าแรงใครแต่ทำงานไม่ได้ ใส่ออกตะบัน รุ่งอยากมาดูว่าพี่สาวรุ่งเขาอยู่ยังไถ่เท่านั้นเองแะมาเยี่ยมพี่สาวก่อนไปทำงานมั่งไม่ได้หรืออย่างไรเจ้าคะ" ทำเสียงประชดนิดหน่อย

คุณนายมองหลานสาวปากกล้าด้วยหางตา นางคนนี้ท่าทางมันร้ายกว่าพี่สาว

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 62-63)

ทอรุ่งเป็นเด็กสาวสมัยใหม่ที่กล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกผู้ชายมาเป็นคู่ครองในอนาคต ดังข้อความที่เธอกล่าวกับทองทรายว่า "รุ่งไม่อยากจะบปริญญา รุ่งอยากมีสวนมะพร้าวเยอะๆ แต่ไม่ต้องทำเองนะ รุ่งอยากเป็นคุณนาย รุ่งหาแฟนรวยๆดีกว่าพี่" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 46)

ทอรุ่งเป็นคนทะเยอทะยานอยากมีอนาคตที่ดีขึ้น เธอไม่อยากจะแต่งงานสวนปลูกมะพร้าวขายตลอดไป ดังนั้นเธอจึงวางแผนในอนาคตด้วยการปลูกไม้ชนิดอื่นในสวนเพิ่มขึ้น เพื่อจะมีรายได้ดีกว่าปลูกมะพร้าว ดังข้อความที่เธอกล่าวกับทองทรายว่า "...ปลูกต้นโก้งกางซะเลย ดีไหมวะทราย" "ปลูกป่าขายเลนระอะ แล้วแกจะทำยังงัยกับไ้ต้นโก้งกางนั้นล่ะ เลี้ยงปูแสมระอะไ้" "ขายไ้ต้นะ เขาเอาไปเผาถ่าน..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 44-45)

2.2 เก่ง

การครองตนและครองงาน

ทอรุ่งเป็นหญิงสาวที่รู้จักทำงานเลี้ยงตัวตั้งแต่เด็กโดยการช่วยย่าทำน้ำตาลขาย เมื่อมีเวลาว่างวันหยุดเสาร์อาทิตย์ทอรุ่งก็จะหางานพิเศษทำเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้ตนเอง ทอรุ่งเป็นเด็กขยันจึงเป็นที่โปรดปรานของย่า ดังข้อความที่เธอกล่าวกับทองทรายว่า

“...ไอศกรีมเค้กอะไรนะ ... รุ่งต้องได้กินแน่เพราะย่าแก่จะเก็บไว้ให้เป็นพิเศษ”

“หลานรักละสิ”

“โอ้เอ๊ย ก็เรานะมันมดงานนี้หว่า สารพัดทำงาน แกก็ต้องชวนเราเป็นพิเศษ ไม่งั้นไม่มีแรงทำงาน ก็ยังดีหรอก มีอะไรยังแอบๆ ซ่อนๆ ไว้ให้ ไม่งั้นจะทันไอ้พวกดีแต่แค้นอย่างไอ้สาอะไรนะ”

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 14-15)

ถึงแม้ทอรุ่งจะเป็นคนใจร้อนและปากกล้าแต่เธอก็เป็นคนที่มีความใจเอื้อเฟื้อต่อคนอื่น โดยเฉพาะทองทรายพี่สาวถึงแม้ทั้งสองจะไม่อยู่บ้านหลังเดียวกัน แต่ทอรุ่งก็ยังห่วงใยทองทรายอยู่เสมอ ดังข้อความที่มณีกล่าวไว้ว่า “...วันก่อนแม่ น้องสาวก็มาดูว่าพี่สาวกินอยู่อย่างไรในบ้านนี้ ขนาดแยกกันอยู่มันยังรักห่วงกันขนาดนี้เชียวหรือ” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 80) หรือแม้กระทั่งทสา น้องชายคนละแม่ที่มีนิสัยเกเร ทอรุ่งก็รักและห่วงใยอยู่เสมอถึงแม้ทั้งสองจะทะเลาะกันบ่อยๆก็ตาม และเมื่อรู้ว่าทสาดิตยาทอรุ่งยิ่งห่วงทสามากขึ้น ดังข้อความ “วันนี้ทสามาหาทอรุ่ง คุกกันอยู่นาน สั่งสอยมาปรับทุกข์ เพราะพอมันกลับไปแล้วยายรุ่งก็ซึมไปเลย” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 541)

ทอรุ่งเป็นคนที่ยอมรับความจริงในชีวิต ดังจะเห็นได้จากการยอมรับความจริงในชาติกำเนิดที่เกิดขึ้นในครอบครัวยากจน แต่เธอไม่นั่งเฉยพยายาามดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด ดังข้อความที่เธอกล่าวกับทสาน้องชายต่างมารดาว่า “ใครใช้ให้แกมาเกิดท้องยายเหมียวล่ะ ไม่เลือกไปเกิดห้องอาณิลอาเพชรนี่ จะได้สบาย ช่วยไม่ได้ ข้าเองก็ใช้จะอยากเหนื่อยชะเมื่อไหร่ อยากสบายเหมือนกัน แต่บ่นไปก็เท่านั้น ทำไปเหอะ ยังได้เงินมาใช้จ่ายมั่ง ดีกว่าเที่ยวได้ไปขอร้องคน เขาไม่อยากเลี้ยงเรา เราก็กินเลี้ยงตัวเองสิยะ” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 111) หรือดังเหตุการณ์เมื่อทอรุ่งตกต้นตาล ร่างกายพิการ เธอก็พยายามยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นว่าเพราะเธอเป็นคนใจร้อนวู่วาม จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นไม่ใช่ความผิดของวิธาน ดังข้อความ “รุ่งมันหุนหันพลันแล่นใจร้อนเอง โทษเขาคนเดียวไม่ได้หรอก” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 659)

ทอรุ่งเป็นสาวทันสมัย เปิดเผย ตรงไปตรงมา ไม่คิดมาก ดังข้อความที่เธอกล่าวกับทองทรายว่า

“ก็อย่าไปเครียดมันซะ อะไรมันเกิดก็ต้องเกิด” น้องสาวว่า

“รู้ทำได้หรือ”

“โธ้ย สบายมาก ทราบนะระวังเกินไปรู้ไหม รู้สึหิวก็กิน โมโหก็ด่า เป็นไงเป็นกัน ระบายมันออกไปซะ เก็บไว้ทำไม...”

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 164)

แต่ถึงจะทันสมัยอย่างไรทอรุ่งก็ยังเป็นผู้ที่รู้จักสงวนท่าทีของความเป็นหญิงไว้ ดังจะเห็นได้จากเมื่อเธอเห็นท่าทีของวิธานที่มีต่อเธอ เธอพอจะรู้ว่าวิธานพอใจในตัวเธอ แต่เธอก็ไม่ได้แสดงออกซึ่งต่างกับพลอยระยิบที่แสดงออกโดยไม่อาย ดังข้อความ

“ทอรุ่งมองญาติผู้สูงวัยกว่าของตนยิ้มๆ ตัวหล่อนยังเด็กนั้ไม่ได้คิดเรื่องชู้สาว แม้จะรู้ว่าวิธานสนใจตนอยู่เหมือนกัน ทอรุ่งเพียงแต่นึกภูมิใจว่าตัวเรานี้ก็สวยเข้าตาชายหนุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัย แสดงว่าเป็นสาวที่ไม่ถึงกับถูกเมินแม้จะยากจนไปหน่อยก็ตามที แต่พี่พลอยระยิบนี่จิตใจแะมาตุเพื่อจะพบหน้าเจ้าหนุ่มตามคำแนะนำของแม่แน่ๆเลย”

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 95)

นอกจากนี้ทอรุ่งยังเป็นคนรู้จักปล่อยวางไม่คิดมากกับชีวิต ดังข้อความที่ทองทรายกล่าวถึงเธอว่า “...รุ่งเขาก็สนุกหัวเราะได้เรื่อยๆ เขาไม่คิดมากอย่างทรายหรอก แต่เขาก็ทำดีที่สุดแล้วละค่ะ ทำงานงกๆตั้งแต่ยังไม่ทันสว่าง...” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 79) หรือดังข้อความที่แม่ชีวิภาสนทนากับวิธานเกี่ยวกับทอรุ่งหลังจากที่ทอรุ่งประสบอุบัติเหตุพิการ แล้วมาช่วยสอนหนังสือเด็กกำพร้าที่สถาบันแม่ชี ดังข้อความ “ มีหวังต้องถูกกระแทกกระแทกแตกดันยาวเหยียด ยายมดดำนะปากเหลือเกินหละ” ชายหนุ่มบ่น “เดี๋ยวนีเยือกเย็นมากเชียวละ นั้นไง กลับมาพอดี เด็กช่วยพามาส่ง” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 696)

แม้ทอรุ่งจะประสบอุบัติเหตุร่างกายพิการ แต่เธอก็ไม่ท้อถอยและยอมแพ้กับโชคชะตาที่เกิดขึ้น เธอพยายามช่วยเหลือตัวเองให้มากที่สุด และพยายามหางานทำเพื่อจะไม่ฟุ้งซ่านและคิดมาก ดังนั้นทอรุ่งจึงฝึกแกะสลักซึ่งเป็นงานศิลปะที่เธอชอบ และต่อมาเธอได้อุทิศตนเพื่อสังคมโดยการช่วยสอนหนังสือให้แก่เด็กกำพร้าที่สถาบันแม่ชี

2.3 แกร่ง

ต่อสู้ชีวิต

ทอรุ่งเป็นเด็กสาวที่สู้ชีวิตไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น เธอขยันทำงานช่วยเหลือครอบครัวเพื่อให้ครอบครัวมีรายได้และมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ดังข้อความ

“ทอรุ่งต้องตื่นตั้งแต่ย่ำรุ่ง เข้าไปในสวน เอากระบอกล้างตาลไปเปลี่ยนบนยอดมะพร้าวที่รองน้ำตาลไว้ ขนกระบอกล้างตาลที่เต็มไปด้วยน้ำตาลกลับมาเทใส่ถัง เทใส่กระทะเคี่ยวตาลโบโดไว้ให้ยากับปู้เคี้ยว ตัวเองไปโรงเรียน ปายกลับมาก็ขึ้นต้นมะพร้าว ไปเอากระบอกล้างตาลลงมาอีก น้ำตาลที่ได้ตอนปายน้อยกว่าน้ำตาลที่รองตอนกลางคืนเพราะช่วงเวลานั้นกว่า แต่ก็ต้องขึ้นไปเอาลงมา และนำกระบอกลงไปเปลี่ยนใหม่ด้วย กว่าจะได้พักก็ค่ำมืด ถ้าทำน้ำตาลหลายต้นนัก ทอรุ่งก็เหนื่อยจนหมดแรง...”

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 65-66)

และเมื่อเทียบกับทองทรายพี่สาวแล้ว ทองทรายคิดว่าทอรุ่งทำงานหนักกว่าเธอหลายเท่าตัว

“...รองน้ำตาลยุบตัวลง เคี้ยวเป็นฟองโตๆจะราไฟเอง ต่อจากนั้นปู้หรือทอรุ่งจะเข้ามารับงานต่อ น้ำตาลในกระทะขึ้นดอกหมากแล้วเริ่มปูดๆยุบลงจนได้ที่เหนียวหนืด ทอรุ่งจะใช้พายขูดน้ำตาลริมกระทะไม่ให้น้ำตาลไหม้ เอาแค่พอเกรียมๆแล้วยกลง ใช้เหล็กกระทะเทน้ำตาลกระทะเทน้ำตาลในกระทะให้เย็นและแห้งแข็ง เหยื่อโทรมท่อมตัวกันทีเดียวละ

ทองทรายไม่เคยยกกระทะลงจากเตา ไม่เคยกระทะเทน้ำตาล เมื่อหล่อนอยู่ที่นั่นปู้กับยายยังแข็งแรงกว่านี้มากจึงทำงานนี้ได้ ทองทรายรับหน้าที่ปั่นต้นมะพร้าวอย่างเดียว หล่อนมองน้องสาวด้วยสายตาแสดงความเห็นอกเห็นใจ

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 67-68)

ถึงแม้ทอรุ่งจะทำงานหนักสักเพียงใด เธอก็ไม่ย่อท้อ และเมื่อมีเวลาว่างจากการเก็บตาลแล้ว เธอยังไปรับจ้างป้ามณีทำงานพิเศษเพิ่มเติม

ทอรุ่งรู้สึกท้อแท้และสิ้นหวังในชีวิตถึงกับจะคิดฆ่าตัวตาย เมื่อเธอได้รับอุบัติเหตุตกต้นตาลจนร่างกายพิการ เธอพยายามสู้กับความรู้สึกสิ้นหวังนั้น และต่อมาไม่นานเธอก็สามารถทำได้ และตั้งต้นชีวิตใหม่ เธอสามารถหาทางออกที่เป็นประโยชน์ให้กับชีวิตด้วยการแกะสลักสบู่เป็นรูปต่างๆ ในยามว่าง และช่วยสอนหนังสือเด็กๆที่สถาบันแม่ชี ซึ่งทำให้เธอพบหนทางแห่งความสงบและความสุขในชีวิต

2.4 มีคุณธรรม

กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

ทอรุ่งเป็นเด็กสาวที่มีคุณธรรมในเรื่องของความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ถึงแม้เธอจะเป็นเด็กสาวที่ค่อนข้างใจร้อน ปากกล้า แต่เธอก็มีจิตสำนึกในคุณงามความดี ดังจะเห็นได้จาก ทอรุ่งได้ดู

แลปู่ย่าในยามแก่ชรา และช่วยงานทุกอย่างในบ้าน ไม่ว่าจะเป็นเก็บตาล หรือหุงหาอาหาร ถึงแม้ทอรั้งจะทำงานหนักหรือถูกเอาเปรียบจากญาติๆที่อาศัยอยู่ด้วยกัน เธอก็ไม่ใส่ใจคิดเสียว่าทำเพื่อปู่และย่า ดังข้อความที่ทองทรายกล่าวถึงเธอกับแม่ว่า "ทรายไม่อยากกลับไปอยู่กับปู่ นะ ไม่อยากทะเลาะกับแม่เลี้ยง กับญาติโกโหติเตมบ้าน พวกชาวเกาะกันทั้งฝูง มาเกาะกินไม่ทำงานทำการให้รู้มันทำงานทรายยังอยากชวนรู้มันมาอยู่ด้วย แต่รู้มันห่วงย่า บอกว่าไม่มีใครช่วยเคี้ยวน้ำตาล..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 24)

ต่อมาเมื่อทอรั้งประสบอุบัติเหตุร่างกายพิการ เธอได้รับการช่วยเหลือดูแลจากแม่ ทองทรายและมณี ทอรั้งรู้สึกซาบซึ้งในบุญคุณมาก โดยเฉพาะทองทรายพี่สาวแล้วทอรั้งจะทำให้เธอผิดหวังไม่ได้ ดังนั้นถึงแม้จะท้อแท้กับโชคชะตาเพียงใด ทอรั้งก็พยายามสู้เพื่อที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป

ช่วยเหลือผู้อื่น

ทอรั้งเป็นเด็กสาวที่มีน้ำใจประเสริฐ หลังจากเธอประสบอุบัติเหตุร่างกายพิการ เธอพยายามต่อสู้เพื่อขจัดความรู้สึกสิ้นหวังให้หมดไป และเธอก็สามารถทำได้ ทอรั้งทำตัวให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมด้วยการอุทิศตนสอนหนังสือ และการแกะสลักงานศิลปะให้กับเด็กกำพร้าในสถาบันแม่ชี ดังข้อความที่เธอกล่าวกับวิชานว่า "ส่วนรู้ก็ทำใจได้แล้ว มาอยู่ที่นี่ ฝึกงานศิลปะประดิษฐ์ให้เด็กกำพร้าที่โรงเรียนแม่ชี อยู่กับแม่ชีวิภา ทุกอย่างมันลงตัวหมด..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 699)

ยึดถือศีลธรรม

ทอรั้งยึดถือหลักศีลธรรมในการดำรงชีวิต ดังจะเห็นได้จากเธอซื่อสัตย์ต่อทองทรายพี่สาว ด้วยการไม่ยุ่งเกี่ยวกับวิชานพี่ชาย ถึงแม้เธอจะเคยเป็นคู่รักกับวิชานมาก่อน และการที่เธอได้รับอุบัติเหตุร่างกายพิการส่วนหนึ่งก็มาจากวิชาน ซึ่งทอรั้งสามารถที่จะเรียกร้องความเสียหายได้ แต่เธอไม่ทำ เธอเข้าใจและเห็นดีเห็นงามด้วยการแต่งงานของทองทราย เพราะถ้าหากวิชานแต่งงานกับเธอเพื่อลบล้างความผิดที่ก่อไว้คงไม่เป็นผลแน่ และอาจจะอยู่กันได้ไม่นาน ดังคำที่มณีบอกว่า "คนหนึ่งพิการกาย อีกคนพิการใจ อยู่ด้วยกันประสาทกินแน่ ต้องคนสติสมบูรณ์อย่างทองทราย" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 404) ดังนั้นเพื่อความสบายใจเมื่อทองทรายแต่งงานแล้ว ทอรั้งจึงพยายามอยู่ห่างและไม่ยุ่งเกี่ยวกับวิชาน ดังข้อความที่เธอบอกทองทรายว่า "ไม่หอรอกยะ ฉันยังไม่อยากได้ชื่อว่าแย่งผัวพี่สาวแท้ๆ" ทอรั้งหัวเราะเยาะ "เสียหายยะ" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 523)

นอกจากนี้ทอรั้งยังเป็นคนที่สำนึกผิดในสิ่งที่ได้ทำผิดไป ดังจะเห็นได้จากเมื่อเธอสารภาพความผิดกับทองทราย เรื่องที่เธอเอายาฆ่าแมลงลงในบ่อเพื่อให้กุ้งของพ่อและนิลระยิบเลี้ยงไว้ตายหมด เพราะเธอโกรธที่คนทั้งสองต้องทำให้ปู่เอาที่ดินไปจำนำ ดังข้อความ

"คืนก่อนพี่พลอยแต่งงานกุ้งตายเกือบหมดบ่อนะ รู้เป็นคนทำ สองหนนะทราย" ทอรั้งสารภาพ

น้ำตาเต็มตา "รุ่งโกรธที่ป้อนมาให้พ่อกับอานิลเอาที่ไปจํา่า รุ่งนึกเอาเองว่ามันเป็นของรุ่ง รุ่งดูแลหา
กินกับที่ดินนั้นมานานจนผูกพันแล้วมาตัดต้นมะพร้าว ขุดบ่อปลาบ่อกุ้ง รุ่งโกรธไม่สนหรอกว่ามันจะ
ทำให้ใครล่มจม หรือว่าที่ดินจะหลุดจํา่า รุ่งเอายาฆ่าแมลงใส่ลงไปบ่อ แต่ผลก็คือปูต้องเอาที่ดิน
ที่เหลืออีกนิดเดียวไปจํา่าอาศัยผัวยายเหมียวอีก จนไม่เหลือสักไร ไกลจะหลุดเต็มทีแล้ว รุ่งยิ่งโกรธ
เลยเอาลูกเหม็นใส่อีกหนหนึ่ง ไหน่รุ่งก็ไม่ได้ก็ไม่อยากให้คนอื่นได้ รุ่งทำบาปนะทรายบาปหนักกรรม
มันเลยตามทัน"

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 386)

จากคุณลักษณะของทอรุ่งที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่า ทอรุ่งเป็นสาวสวย หน้าตาดี หัน
สมัย แต่ในความสวยของเธอก็แฝงไว้ด้วยพลังของการต่อสู้ ทอรุ่งไม่เคยย่อท้อต่อการทำงานถึงแม้
จะเหน็ดเหนื่อยเพียงใด เธอพยายามดิ้นรนต่อสู้ชีวิตเพื่อหนีให้พ้นจากความยากจน ถึงแม้เธอจะ
โชคร้ายประสบอุบัติเหตุร่างกายพิการ เธอก็พยายามฟันฝ่าอุปสรรคและความท้อแท้ในชีวิตจน
ประสบความสำเร็จ และในขณะเดียวกันเธอก็เป็นผู้ที่มีคุณธรรม กตัญญูรู้คุณตลอดจนช่วยเหลือ
เกื้อกูลผู้อื่นเท่าที่เธอสามารถทำได้

มณี

1.รูปร่างหน้าตา

มณีเป็นหญิงหม้ายสูงอายุ ผิวขาว รูปร่างท้วม ชอบแต่งตัวสวย ใส่เครื่องประดับสวยงาม
ดังคำว่า "...ทองทรายนี้หน้าแทบไม่ออก นอกจากจำได้คล้ายคล้ายคล้าว่าเป็นหญิงผิวขาว
รูปร่างท้วมและแต่งตัวสวย มีเครื่องประดับเพชรทองแพรวพราว" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 6) มณีรัก
สวยรักงามและชอบแต่งตัวให้ดูดีอยู่เสมอ ดังข้อความที่เธอสนทนากับวิธานว่า "คุณป้าเองก็ชอบ
แต่งตัว" เจ้าหนุ่มย้อน "ผู้หญิงที่ไหนดไม่รักสวยรักงาม มันก็รักกันทุกคน แต่ต้องไม่ถึงกับคลั่งจนลืม
ไปว่าตัวเองเป็นใคร มีอะไรแค่ไหนด ควรใช้ควรแต่งแค่ไหนด" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 60) หรือดังข้อ
ความที่เพชรรุ่งน้องสาวเธอกล้าว่า "พี่มณีเองก็เหมือนกัน ทำผมทุกอาทิตย์ ตัดผมทุกสามเดือน
หกเดือน นวดหน้าทำเล็บ..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 126)

จากลักษณะดังกล่าวจะเห็นว่ามณีเป็นหญิงสูงอายุ รักสวยรักงามชอบแต่งตัวและรู้จักเอา
ใจใส่ดูแลร่างกายให้ดูดีอยู่เสมอ

2. ลักษณะนิสัยใจคอ

2.1 กล้าแสดงออก

มณีเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ทุกคนในเรื่องของการวางแผนในการทำงาน และวางแผนเป้าหมายให้กับอนาคตของตัวเอง มณีบริหารการเงินโดยใช้เงินทุกบาททุกสตางค์อย่างมีคุณค่า เธอจึงมีฐานะดีกว่าใครๆในละแวกบ้านนั้น ดังข้อความ "...การที่นางร่ำรวยกว่าน้องๆไม่ใช่เพราะนางโชคดี แต่เพราะทำงานหนักและบริหารเงินทองที่ได้มาอย่างมีคุณภาพ..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 80) มณีจะลงทุนทำอะไรสักอย่างเธอต้องคิดและไตร่ตรองอย่างรอบคอบจนกว่าจะแน่ใจเสียก่อนว่าการลงทุนในสิ่งนั้นๆจะไม่เสียไปทั้งเวลาและเงินทอง ดังตัวอย่างที่วิธานหลานฝ่ายสามีของเธอมาขอ ร้องให้มณีช่วยส่งเสียให้ทอรุ่งน้องสาวของทองทรายได้เรียนต่อทางด้านศิลปะ เพราะเขาเห็นว่า ทอรุ่งชอบงานทางด้านศิลปะ แต่มณีไม่ได้คิดอย่างนั้น เพราะเธอเห็นว่าทอรุ่งเป็นเด็กสาวที่ค่อนข้างใจร้อน และดื้อรั้น มณีให้เหตุผลกับวิธานไปว่า "...เรียนอะไร ยังไม่จบ ม.6 เลย ให้มันจบ เสียก่อนสิ แล้วไอ้ที่ทำอยู่ทุกวันนี้ ก็จะได้พิสูจน์ความอดทนด้วย คนเราถ้าเอะอะท้อมันจะทำอะไร ได้ยืดยาว ฉันกลัวมันจะติดนิสัยฟ่อมัน กรรมพันธุ์ ยังไม่รู้แน่แท้ใจยังไม่ลงทุนหรอก" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 273)

ต่อมามณีรู้ตัวว่าเป็นโรคมะเร็ง ไม่มีทางที่จะรักษาหาย และเธอก็จะมีชีวิตอยู่ได้ไม่นาน แทนที่มณีจะกลัวความตายที่กำลังจะเข้ามาเยือนเธอในเวลาอันใกล้ เธอกลับเห็นเป็นเรื่องปกติโดยไม่กลัวความตายเลยสักนิดเดียว ก่อนที่มณีจะเสียชีวิตลงเธอได้วางแผนในการดำเนินชีวิตให้กับทองทรายและวิธาน เพราะเธอคิดว่าเป็นทางออกที่ดีและเหมาะสมที่สุดสำหรับตัวเธอเอง ครอบครัวและหลานๆของเธอทุกคนด้วย เพื่อที่เธอจะได้มีบุคคลที่ไว้วางใจได้สืบทอดดูแลสมบัติตลอดจนมรดกที่มีมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษรวมทั้งสิ่งที่เธอได้สร้างขึ้นมาให้คงอยู่เพื่อลูกหลานจะได้มีกินมีใช้ต่อไป โดยเธอได้จัดการให้ทองทรายและวิธานแต่งงานกัน เพราะมณีมองเห็นแล้วว่าผู้ที่เธอจะให้ความไว้วางใจเป็นผู้ดูแลทรัพย์สินของเธอเหล่านี้ได้ก็คือทองทราย ดังข้อความที่เธอบอกกับทองทรายว่า "ฉันจะให้แกทำสองเรื่อง แม่ฝังงาน หรือจะว่าไปก็สามเรื่อง เรื่องที่หนึ่ง แต่งงานกะนายหมอดัน สองดูแลทรัพย์สินสมบัติให้ฉันดีๆ แล้วก็ทำหน้าที่ประสานรอยร้าวระหว่างนายดันกับแม่ ฉันคิดว่าเขาคงพอรู้ว่าแม่ชื่อก็คือแม่ของเขาเอง แต่เมื่อไม่มีใครบอกเขาก็ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ เพราะเขายังโกรธอยู่" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 401)

การที่มณีให้ทองทรายแต่งงานกับวิธานเพราะมณีได้พิจารณาแล้วว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมที่สุดที่เธอควรจะทำ และเธอก็ไม่คิดว่าสิ่งที่เธอทำลงไปนั้นจะเป็นการบังคับหรือคลุมถุงชนเพราะเธอรู้ว่าทองทรายเป็นคนใจเย็น ใครอยู่ใกล้ก็รักและหลงเสน่ห์ความดีของเธอ ดังข้อความที่มณีพูดกับทอรุ่งน้องสาวของทองทรายว่า "...เรื่องผัวเมียเขาจัดการกันเอง ฉันว่าเขาอยู่กันไปก็รักกันเอง

แหละ ไม่ใช่แบบโบราณว่านะ แต่เพราะยายทรายมันเป็นคนมีเสน่ห์ จริงใจ ส่วนเจ้าต้นมันคนขาดรัก เอาใจใส่มันดี ๆ มันก็ซาบซึ่งในน้ำใจเมียหรอกนะ” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 628) และในที่สุดความรักความผูกพันฉันสามีภรรยาของวิธานและทองทรายก็เป็นไปตามที่มณีคาดหวังไว้ เพราะคนที่อยู่กับผู้ชายอารมณ์ร้อนอย่างวิธานนั้นก็ควรจะเป็นผู้หญิงที่ใจเย็นอย่างทองทราย และเมื่อวิธานมาพบหญิงที่มีเสน่ห์อย่างทองทรายเขาทั้งรักและหลงในความดีของเธอ ทั้งนี้เพราะการมีสายตาที่กว้างไกลของป้ามณีนั่นเอง ดังข้อความที่สุชาดาทันตแพทย์เพื่อนร่วมงานของวิธานกล่าวว่า

“ปัญหาของเธอมันหมดแล้วไม่ใช่สิ เรื่องแม็กก็จบ ตอนนี้แสนจะรักกันจี๋ ส่วนความตายก็ต้องทำใจซะว่ามันเป็นธรรมดาโลก ป้าแก่ไปสบายแล้ว เสาร์โศกไปก็ใช่ที่ เรื่องชีวิตรักก็อย่ารันทดใหม่ เมียคนนี้ดีแล้ว คนเจ้าอารมณ์อย่างเธอมีเมียใจเย็นนะดีที่สุด ป้ามณีสายตายาวไกล ชีวิตเธอมันก็ดีแล้วนี่นา”

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 690)

นอกจากเรื่องการวางแผนการแต่งงานของทองทรายกับวิธานแล้ว มณียังได้วางแผนและเป้าหมายในการเรียนให้กับทองทรายอีกด้วย เพราะเธอต้องการให้ทองทรายเป็นผู้ดูแลกิจการโรงสีและรับช่วงการทำงานต่อจากเธอ ดังนั้นมณีจึงได้เสนอให้ทุนเรียนต่อกับทองทรายถ้าทองทรายเรียนการบัญชี ดังข้อความที่มณีกล่าวกับทองทรายว่า

“แกคิดว่าจบมอสามแล้วจะเรียนอะไรต่อ แต่แกไม่เรียนผู้ช่วยพยาบาลไซ้ไหมล่ะ ยืนยันนั้”

...

“ถ้าไม่เรียนพยาบาลก็น่าจะเรียนพาณิชยบัญชี มีวุฒิ ปวช. หางานง่ายกว่าวุฒิ มอหกเพราะทำบัญชีได้ แกคิดดูนะ ถ้าเรียนบัญชีก็รับจ้างทำโรงสีได้”

“โรงสีไหนจะจ้างทราย” พุดออกไปแล้วก็นึกขึ้นมาได้ “โรงสีของป้าหรือคะ”

“ไซ้ ถ้าทำงานโรงสีนี้ก็อยู่บ้านนี้ได้ ถึงคุณตาจะเสียแล้วก็เถอะ ก่อนจบก็คงพอหางานอะไรให้ทำได้หรอก อย่างผู้ช่วยหมอฟัน ช่วยส่งเครื่องมือ ล้าง ทำความสะอาดฆ่าเชื้อ เขารับเด็กจบมอสามแรงงานไม่มาอยู่หรอก ทำแต่ตอนเย็นๆกะกลางวันให้คนอื่นทำ”

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 82)

และเมื่อรู้ว่าทองทรายยอมเรียนพาณิชยตามที่มณีแนะนำแล้ว มณีจึงได้สอนวิธีทำบัญชีโรงสีให้กับทองทราย เพื่อว่าสักวันหนึ่งถ้ามณีไม่สามารถทำงานได้ หรือเลิกทำเพราะอายุมากแล้วก็ตาม ทองทรายจะเป็นผู้ดูแลกิจการต่างๆต่อจากเธอได้ และเจ้าของกิจการโรงสีตัวจริงอย่างวิธานก็ไม่สนใจดูแลผลประโยชน์จากโรงสี วิธานให้เหตุผลว่าเขาไม่ได้รักอาชีพนี้ เขารักที่จะเป็นหมอฟัน

มากกว่า ซึ่งมณีก็นึกตามใจวิธาน ดังนั้นเมื่อมณีเห็นว่าทองทรายสามารถเป็นผู้ดูแลโรงสีแทนเธอได้ มณีจึงยินดีสอนวิธีทำบัญชีให้กับทองทราย ดังข้อความ

เมื่อทองทรายเอาสมุดบัญชีไปส่งคืนป้าจะตรวจอย่างละเอียดยับ นานครั้งจึงจะพบที่ผิด แต่ถ้าพบ
ละก็ทองทรายโดนเข่นยับ

...

"ไม่ใช่เห็นแค่เศษสตางค์ ทำยังงี้ก็ได้ นี่กะมั่งว่าเราจะเคยตัว สร้างนิสัยชู้ย"

ด่าแล้วก็กลับบอกว่า

"หมูนี้งานที่บ้านโน้นไม่ค่อยมีใช้ไหม ทีนี้แกลไปโรงสีกะฉัน ไปหัดพิมพ์ดีด เผื่อเอาไว้ใช้งานได้"

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 168-169)

จากพฤติกรรมของมณี จะเห็นว่ามณีเป็นตัวอย่างของหญิงที่กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และที่สำคัญเธอเป็นผู้ที่มองการณ์ไกล ทำอะไรทุกอย่างมีการวางแผนและเป้าหมายของงานไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้งานนั้นๆสำเร็จและได้ผลดังที่ใจปรารถนา

2.2 เก่ง

การครองตนและครองงาน

มณีมีนิสัยขยัน อดทนมาตั้งแต่เด็กเธอทำงานทุกอย่างไม่ย่อท้อ ความขยันเป็นคนสูงงานของเธอเองที่ส่งผลให้เธอมีชีวิตที่เป็นสุขในบั้นปลาย มีฐานะทั้งทางด้านการเงิน และความเป็นอยู่ที่ดีกว่าน้องๆและญาติๆทุกคน และเมื่อญาติพี่น้องหรือบุคคลใกล้เคียงเธอคนใดได้รับความเดือดร้อน ต่างก็หันมาพึ่งเธอทั้งนั้น ทั้งๆที่ลับหลังก็นินทาว่าร้ายให้กับเธอ ว่าเธอ "เค็ม" ไม่เอื้อเฟื้อกับญาติพี่น้อง ซึ่งจริงๆแล้วมณีไม่ได้เป็นดังที่ใครกล่าวหาเธอ เพียงแต่เธอต้องการให้เขาเหล่านั้นรู้จักการช่วยเหลือและพึ่งตัวเอง ก่อนที่จะมาขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ป้ามณีมีเงินฝากธนาคารและทรัพย์สินรวมกันหลายสิบล้าน การที่เธอจะช่วยเหลือใครง่ายงั้นไม่เป็นปัญหา สิ่งสำคัญเธอต้องการสอนให้เขาเหล่านั้นรู้จักพึ่งตัวเองและขยันทำงานให้มากที่สุดดังข้อความ "...จะหยิบยื่นเงินทองให้ง่ายๆหรือก็กลัวจะเคยตัว.." (สุภา สิริสิงห. 2544 :116) "...ต้องทำงานแลกจึงจะให้เงินตอบแทนตามสมควร..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 153) "...จริงๆแล้วป้าก็รักหลานทุกคนแหละ เพียงแต่อยากให้ช่วยตัวเอง ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากป้า..." (สุภา สิริสิงห. 2544 :383) ชีวิตของมณีผ่านร้อนผ่านหนาวมามาก ดังที่สถิติแม่ทองทรายเล่าว่า

"แกลจะช่วยคนที่ช่วยตัวเองเท่านั้น เงินทองของหายากนี่ทราย เท่าที่แม่รู้ แกลช่วยเลี้ยงน้องส่งเสียให้เรียนมาตั้งเท่าไร ตอนแกลสาวๆ แกลทำน้ำตาลขาย แกลก็ขับรถบรรทุก ชื่อของขายของสารพัดจนมี

เงินมีทอง พ่อได้กับจำข้ม ขยันทั้งสองคนเลยยิ่งรวย มัณยุติธรรมหรือทราย แก่งเสียน้องสี่คนเรียนจบหมด ที่ดินก็แบ่งให้เท่าๆกัน โตแล้วมีลูกมีเมียมีผัว ยังจะให้แกเสียลูกของน้องๆต่ออีกหรือ แม่ยังจำได้เมื่อก่อนบ้านเราอยู่ใกล้ๆกัน ป้ามณีล่องเรือน้ำตาลจากบ้านเราไปตามคลองภาษีเจริญ ออกคลองด่าน เข้าคลองบางกอกใหญ่ แล้วเข้าไปจอดแถววัดกัลยาณ ที่ มีพระองค์โต เจ้าพ่อข้มปองกะเอาน้ำตาลไปส่งลูกค้าที่หนึ่งไม่รู้ก็ร้อยปีบ กินนอนกันในเรือเดือนๆไม่รู้กี่วัน แก่ลำบากมาเยอะ รู้ค่าของเงินมากกว่าพวกน้องๆ”

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 16)

มณีต้องการให้ทุกคนรู้คุณค่าของเงินที่ได้มาว่าการที่จะได้สิ่งใดมาเป็นของตนเองนั้นมันไม่ได้มาอย่างง่าย ๆ ต้องลงทุนทั้งแรงกายและแรงใจ และด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้มณีรักและไวใจทองทรายมากกว่าหลานคนอื่นๆ เพราะเธอเป็นคนขยัน อดทนและสู้งานนั่นเอง และจากความขยัน และสู้งานของมณีทำให้เธอมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและร่ำรวยกว่าใครๆในละแวกบ้านนั้น “...ชีวิตป่าทุกวันนี้ก็นับว่าดีพอสมควร มีความสุขดี เพราะเราทำงานหนักมาชั่วชีวิต ผ่านร้อนผ่านหนาวมามากจนไม่มีอะไรมากระทบเราได้ง่ายๆของที่เราหามา มันก็เป็นของเรา ภาคภูมิใจที่ได้ช่วยตัวเอง ได้แทนคุณพ่อแม่ สมกับที่เกิดมาเป็นมนุษย์...” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 287) ผู้หญิงอย่างมณีเข้มแข็งเกินกว่าใครจะคาดคิด สมดังที่พ่อของเธอบอกกับเธอว่า “เอ็งมันเก่ง พ่อแม่ไม่ต้องห่วง พึ่งพาได้ เอาตัวรอดได้...” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 152)

มณีเป็นผู้ที่เสียสละ มีเมตตาช่วยเหลือจนเจือรอบคร้วอยู่เสมอ ในการช่วยเหลือรอบคร้ว เธอฉลาดพอที่จะไม่ช่วยเหลือในรูปของเงินทอง เพราะการช่วยเหลือเป็นเงินนี้จะทำให้ลูกหลานมองไม่เห็นคุณค่าและรู้สึกว่าได้มาง่ายจนเกินไป สิ่งที่มีมณีให้การช่วยเหลือเป็นสิ่งที่ใช้ในการดำรงชีวิต เช่นนำข้าวสารและอาหารต่างๆมาให้คนได้มีอาหารเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ดังข้อความ

“ป้ามณีก็ช่างกระไร ไม่ค่อยจะยอมจนเจือหลานๆบ้างเลย เออะจะต้องทำงานแลก บางขณะทองทรายรู้สึกเกลียดป้าจับใจ แต่พอเห็นป้าขนข้าวสารไปให้ป้าย่าที่ละกระสอบก็พอจะเข้าใจว่าป้าให้เผื่ออยู่แล้วเป็นการจนเจือทาง อ้อม ป้าไม่ยอมให้เงินเพราะไม่อยากให้เกียจคร้านกัน แต่ป้าก็ทนเห็นหลานอดอยากไม่ได้ อย่างน้อยๆให้มีข้าวกินเต็มท้องแล้วกัน”

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 112)

มณีช่วยเหลือส่งน้องๆให้เรียนหนังสือชั้นสูงๆเพื่อจะได้มีวิชาติดตัว และสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ เธอช่วยเหลือน้องๆมาตลอด ดังข้อความ

“หล่อนทำงานทุกอย่างเท่าที่จะทำได้ จำไปเมากับหน้าชายมณีก็ไม่ว่าอะไร เปื้อจะวุ่นด้วย ภาระของตัวเองก็มากพอ ต้องช่วยพ่อแม่ส่งเสียเลี้ยงพวกน้องๆจนเรียนจบ สูงบ้างต่ำบ้างตามสติปัญญาและความพยายาม ทุกคนแต่งงานมีครอบครัวกันไปหมดแล้วดูก็น่าจะมีความสุข หมดภาระ แล้วดูสิแต่ละ

บ้านเป็นอย่างไร เจ้าทองขาวพ่อของทองทรายกับทอรั้งแยกว่าเพื่อน ทำงานจับจัด ไม่เป็นโล้เป็นพาย มีเมียดีก็เลิกกันเสีย หาใหม่แต่ละคนเหลือจะทน"

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 119)

และเมื่อน้องๆได้รับความเดือดร้อนถึงขั้นต้องเอาที่ดินไปจำนอง เธอก็ไม่ได้นิ่งเฉยคงช่วยเหลือน้องๆ โดยการไปไถ่ถอนโฉนดที่ดินออกมาให้ ถึงแม้จะรู้ว่าสาเหตุที่นำที่ดินไปจำนองของน้องๆนั้น เกิดจากความมั่งง่ายไม่สนใจทำงานอย่างจริงจัง และขาดความรอบคอบในการทำงาน ซึ่งเป็นเหตุให้การลงทุนนั้นเสียเปล่า และเมื่อพอกับแม่ของเธอล้มป่วยลง น้องๆและญาติคนอื่นๆ หายหน้าหายตาไปหมดไม่มาดูแล บัดความรับผิดชอบและปล่อยทุกอย่างให้เป็นหน้าที่ของมณีแต่เพียงผู้เดียว แต่มณีก็ไม่ว่าอะไรเพราะเธอเข้าใจน้องๆของเธอดีนั่นเอง ดังข้อความ

...ปู่หลั่มสะโปกหลุดต้องเข้าโรงพยาบาล ต้องการคนดูแลเอาใจใส่ แต่ย่าชราภาพช่วยอะไรไม่ได้มากนัก ดีที่มีจาดคอยดูแล ลูกหลานนับสิบคนทั้งโตทั้งเล็กไม่มีใครคิดจะมาอยู่ด้วยช่วยจาดดูแลผู้เฒ่าทั้งสอง นานทีแะไปเยี่ยมบ้างเท่านั้นเอง ค่ายรักษาพยาบาลยิ่งไม่มีใครคิดจะช่วยจ่าย

"พื้มณีเขารวยจะตาย เขาจ่ายเองแหละ..."

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 636)

มณีเป็นที่พึ่งของครอบครัวและน้องๆของเธอทุกคน เมื่อแต่ละคนในครอบครัวเดือดร้อนต่างก็หันมาพึ่งเธอทั้งๆ ที่ปากก็บ่นและว่าเธอเป็นคนรวยที่ไม่เอาใจใส่ลูกหลาน หรือญาติพี่น้อง มณีมีความเป็นผู้นำในการทำงาน กล้าหาญเด็ดเดี่ยวในการตัดสินใจ เป็นที่น่าสังเกตว่าเมื่อมณีทำงานสิ่งใดก็จะประสบความสำเร็จด้วยดี ซึ่งจะต่างกับพี่น้องของเธอคนอื่นๆที่มักจะประสบแต่ปัญหาขาดทุน ทั้งนี้เพราะเหตุว่า มณีเป็นผู้มีความเป็นผู้นำ สุขุมรอบคอบในการทำงาน รู้จักเลือกใช้คนให้เหมาะกับงาน และตัวเธอเองก็เป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงานให้คนเหล่านั้น มณีบริหารกิจการโรงสีนานพอสมควร ในช่วงเวลาที่เธอเป็นผู้ดูแลงานอยู่นั้นมณีได้เอาใจใส่ดูแลคนงานของเธอเป็นอย่างดี ซึ่งคนทุกคนต่างก็เกรงใจมณีเช่นเดียวกัน ต่อมาเมื่อเธอแก่ตัวลงเธอตัดสินใจให้ทองทรายมาบริหารกิจการโรงสีต่อจากเธอ มณีต้องใช้เวลาานพอสมควรสอนงานให้ทองทราย แต่มันก็ทำให้เธอได้รับผลตอบแทนอย่างคุ้มค่ากับเวลาที่เสียไปเนื่องจากทองทรายบริหารงานในโรงสีได้ดีทีเดียว

มณีเป็นหญิงสูงอายุที่ควรได้รับการเชิดชูและเคารพยกย่อง ไม่ว่าด้านความประพฤติ การวางตัว การทำงาน และวิธีการอบรมสั่งสอนลูกหลานให้รู้จักความขยัน อดทน มีความหมั่นเพียรในการทำงาน รู้จักประหยัดและอดออม ตัวอย่างที่มณีได้สั่งสอนทองทรายให้รู้จักความขยันอดทนและรู้จักคุณค่าของเงิน ดังข้อความ

ผู้อาวุโสกว่าทำท่ารำคาญใจ เอ่ยปากไล่ทองทรายให้ไปดูแลตาทรงตามหน้าที่ เด็กหญิงก็ทำตามคำสั่งโดยดี นางมณีมองตามร่างผอมบางนั้นไป

อดนอนทำงานหนักจนผอมโกรก นี่เราใจร้ายกับเด็กมากไปหรือเปล่านะ จะหยิบยื่นเงินทองให้ง่าย ๆ หรือก็กลัวจะเคยตัว เหมือนพวกน้อง ๆ ที่มณีเคยเลี้ยงและหยิบยื่นเงินให้โดยง่าย ดูสิมันเคยตัวเสียจนกันทั้งนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าทองขาว พ่อของทองทรายนี้แหละร้ายกว่าเพื่อน ไม่รับผิดชอบงานการเอาแต่เจ้าชู้ ตั้งแต่หนุ่มจนอายุจะสี่สิบเข้าแล้วยังไม่วาย

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 116)

หรือดั่งข้อความ

อยากจะเลี้ยงมันสองคนพี่น้องให้ดีกว่านี้ แต่มณีคิดว่ายังทำเช่นนั้นไม่ได้แทนที่เด็กจะสบายกลับจะต้องเดือดร้อนเพราะถูกญาติพี่น้องอิจฉาด้วยซ้ำไป รอให้มันโตกว่านี้สักหน่อยเถิด ทองแท้ย่อมไม่กลัวไฟมิใช่หรือ ให้มันสองคนผ่านการเคี่ยวกรำให้มาก ๆ จะได้มีความอดทน ต่อสู้กับโลกภายนอกได้ดี และมณีจะได้วางใจได้ยามตายจะได้ตายอย่างนอนตาหลับปิดสนิท มิต้องพกวาความเป็นห่วงไปในโลกหน้า

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 118)

หรือดั่งข้อความที่มณีสั่งสอนทอรุ่งน้องสาวทองทรายให้รู้จักความอดทนว่า

“...ตัวแถมทำงานหนักแล้วไม่ได้รับการตอบแทนที่ดีพอ แกก็น้อยใจเป็นธรรมดา แต่เราจะไปหวังให้คนแก่เข้าใจเด็กขนาดแกมันก็ไม่ได้หรอกนะ คิดเสียว่าแกทำงานหนักมันเป็นประโยชน์กับตัวเอง อีกหน่อยทำมาหากินเก่งกว่าใครไม่มีอับจนหรอก แกคนปากไวใจร้อนแต่พอทำงานที่รักที่ชอบก็ทำได้ดี ฝึก ๆ เข้าไว้ก็จะได้วิชาเลี้ยงตัว”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 288)

มณีเป็นคนประหยัดและใช้เงินอย่างคุ้มค่า จึงทำให้ชีวิตของมณีร่ำรวยขึ้นมาได้ดั่งข้อความที่เธอสอนลูกหลานของเธอเป็นประจำว่า “..แล้วจะรู้ว่าตอนแถม่มันสบายคุ้มแค่ไหน มีเงินมีทองใช้ มีสมบัติติดตัว ไม่ใช่ถูกลมด..” (สุภา สิริสิงห. 2544 : 58) มณีเห็นคุณค่าและยกย่องคนที่มีนิสัยประหยัดรู้จักใช้จ่ายในสิ่งที่ถูกที่ควร ดั่งข้อความที่เธอสนทนากับวิธานว่า

“แล้วคุณป้าจะเก็บสมบัติไว้ให้ใครกัน”

“ให้ใครก็เรื่องของฉัน เกิดฉันปုပ်ปับตายไปมันคงทะเลาะแย่งกันนั่นแหละ แต่ฉันหนึ่งเหนียวพอหรอกนะ คงอยู่นานพอจะนึกอยากยกให้ใครสักคนดูแล คนที่มันจะไม่ถลุงของฉันนะ รู้จักรักษาสถาปัตยกรรมบุรุษ ไม่เอามาใช้ ไม่รักความสุขสบายจนเกินเหตุ ไม่หลงใหลการพนัน ไม่บ้าผู้หญิง

“ไม่หลงหวยมืด ไม่บ้าผู้ชาย ไม่บ้าแต่งตัว”

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 59)

จะเห็นว่า มณี เป็นตัวละครที่โดดเด่นได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของความเป็นหญิง ผู้ซึ่งมีแต่ให้ รัก และหวังดีต่อครอบครัวญาติพี่น้อง มณีจึงเป็นตัวแทนของตัวละครหญิงซึ่งนอกจากจะเป็นหญิงเก่งในการทำงานแล้วยังมีคุณสมบัติเป็นที่พึ่งของครอบครัว เป็นกำลังสำคัญให้กับครอบครัว และนำพาครอบครัวไปสู่ความสำเร็จและมีความสุขยิ่งขึ้น

2.3 แกร่ง

ต่อสู้ชีวิต

มณีเป็นตัวอย่างของหญิงสูงอายุที่มีจิตใจถึงงามเธอให้การช่วยเหลือครอบครัวและเป็นที่พึ่งให้กับทุกคนในครอบครัว เธอพิสูจน์ให้เห็นว่าผู้หญิงสามารถทำงานหรือทำอะไรหลาย ๆ อย่างได้ เช่นเดียวกับผู้ชายและบางสิ่งบางอย่างเธออาจจะทำได้ดีกว่าผู้ชายเสียด้วยซ้ำ ดังนั้นถึงแม้เธอจะเกิดเป็นผู้หญิงแต่สิ่งนี้ก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อเธอเลยสักเล็กน้อย ดังข้อความที่เธอพูดว่า

“ป้าเป็นลูกคนโต อายุมากกว่าพ่อแก่หลายปี ลูกผู้หญิงเสียด้วย บวชให้เกาะชายผ้าเหลืองขึ้นสวรรค์ไม่ได้ แต่ช่วยงานได้ ก็ทำงานทุกอย่างในบ้านในสวน ค้าขาย ล่องเรื่อน้ำตาล เลี้ยงน้อง ส่งน้อง ไชยหนึ่งเรียนหนังสือ ตัวเองไม่ได้เรียนต่อ แค่อ่านภาคบังคับ ตอนหลังก็มาเรียนลัดเอาจนจบมัธยมได้แก่นั้นละถึงจะไผ่เรียนยังไผ่ก็เถอะ แกรู้ใช้ไหมว่าพ่อแก่นะลูกรักคนโปรด แม่เขาเคยเล่าให้ฟังไหมละ”

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 286)

และเมื่อวาระสุดท้ายของชีวิตใกล้จะเข้ามาถึงมณีรู้ดีว่า เธอจะจัดการอย่างไรกับชีวิตและทรัพย์สินสมบัติของเธอมืออยู่ให้คงอยู่ต่อไปถ้าหากเธอเสียชีวิตลง จากวัยและประสบการณ์การทำงาน รวมทั้งการรู้จักอ่านนิสัยใจคอของคนอื่นทำให้มณีไม่ผิดหวังเมื่อเธอเลือกทองทรายมาเป็นผู้ดูแลทรัพย์สินสมบัติให้กับเธอ และเมื่อวาระสุดท้ายของมณีมาถึงจริงๆ เธอกลับไม่กลัวความตายนั้น เธอเข้มแข็งเกินกว่าใครจะคาดคิด ดังข้อความ

“...ตอนนี้ฉันเสี่ยงมันได้ แต่ฉันก็คงอยู่ไปอีกไม่นานหรอก ไม่น่าจะเกินสองปีด้วยซ้ำ”

“ป้าพูดอะไร” วิชานมองนางมณีตาค้าง “สุขภาพของป้าะดีจะตายไป อยู่ได้อีกนานหรอก”

“ฉันไม่หนังเหนียวอย่างที่แกคิดหรอกนายหมอดัน ฉันเป็นมะเร็งที่รังไข่ ลูกกลมแล้วด้วย หมอนัดผ่าตัดหลายครั้งแล้วแต่ฉันไม่ได้ตัดเสียที จนมันลูกกลมไปที่ต่อมน้ำเหลือง คงต้องเข้าผ่าตัดหลังแม่ทອງของแกอีกไม่นานหรอก แต่มันจะปะทะปะทังไปได้แค่ไหนก็ไม่รู้ ฉันยังไม่เคยบอกใครเลย

เรื่องนี้ เพิ่งจะบอกแกวันนี้แหละต้น"

(สุภา สิริสิงห. 2537 : 371-372)

มณีขยันกว่าใครในบรรดาพี่น้องทั้งหมด ดังนั้นชีวิตของมณีจึงไม่อับจนและตกต่ำเหมือนกับน้องคนอื่น ๆ ที่ต้องนำที่ดินที่พ่อแม่แบ่งให้ทำมาหากินไปจำนองจนหมด ผู้ที่ไปไถ่จำนองออกมาก็คือมณี ญาติพี่น้องทุกคนเห็นว่ามณีร่ำรวย แต่เขาเหล่านั้นไม่รู้หรือมากกว่าเธอจะร่ำรวยและมีฐานะที่ดีได้ดังเช่นทุกวันนี้ เธอต้องลำบากต่อสู้กับความยากจนขนาดไหน ดังนั้นเธอจึงชอบคนที่ขยันทำมาหากิน เธอถือคติว่า "งานไม่ทำให้ใครตาย" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 72) และ "...ทำงานทำด้วยสมองด้วยใจ..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 168) บทเรียนชีวิตที่มณีเคยลำบากมาตั้งแต่เด็กทำให้เธอไม่ยอมแพ้ต่อโชคชะตาโดยง่าย เธอต่อสู้กับงานด้วยร่างกายแรงใจอย่างไม่ย่อท้อจนทำให้เธอมีหลักชีวิตที่มั่นคง กลายเป็น "คุณนาย" มีฐานะร่ำรวยกว่าใครๆ ในละแวกบ้านนั้น

2.4 มีคุณธรรม

กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

มณีมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณเสมอไม่ว่าจะเป็นนายทรงผู้ชรา ผู้เกี่ยวต้องเป็นญาติทางสามีเธอ เมื่อถึงคราวที่นายทรงเจ็บไข้และอยู่ในวัยชราไม่สามารถที่จะช่วยเหลือตัวเองได้ มณีก็หาคนมาช่วยดูแลพยาบาลเป็นอย่างดี ดังข้อความ "คงเป็นน้ำจิ้มข้าวแกงละมั้ง ญาติผู้ใหญ่ทางผัว คุณนาย แกก็เลี้ยงดูดีนะ หลงๆ ลืมๆ แล้วแต่แกก็ไม่ทิ้งไม่ขว้าง เจ็บป่วยพาไปหาหมอ บางทีมีหมอมาคูถึงบ้านเนาะ" (สุภา สิริสิงห. 2544 : 30) หรือจะเป็นบิดามารดาของเธอ มณีก็ตอบแทนบุญคุณให้ความเอาใจใส่ดูแลมากกว่าใครๆ ในบรรดาพี่น้องทั้งหมด ดังตัวอย่างเหตุการณ์เมื่อน้องๆ ของเธอนำที่ดินไปจำนอง มณีเป็นผู้ที่ไปไถ่ถอนคืนมาเหตุผลเธอก็คือเธอจะให้พ่อแม่ของเธอลำบากและไร้ที่อยู่ไม่ได้ ดังข้อความ ที่เธอสนทนากับทอรุ่งน้องสาวทองทรายว่า

"กลัวว่ากว่าป่าจะรู้จักจัดห้องในบ้านนี้รับคนแก่อีกสองคนมาอยู่ด้วยกัน พ่อเนาะเขามีอีกบ้านในที่ดินเดิมของเขาเอง บ้านพ่อแม่ยายเหมียวอีก แต่สงสัยว่าที่ดินผืนสุดท้ายหลุดแล้วปู่ย่าจะไปอยู่ที่ไหน"

"ฉันจะปล่อยให้พ่อแม่ฉันไม่มีที่อยู่ได้"

(สุภา สิริสิงห. 2544 : 78)

มณีห่วงพ่อแม่แม้กระทั่งวาระสุดท้ายของตัวเองจะมาถึง เมื่อเธอทราบว่าเธอเป็นมะเร็งที่มดลูกจะมีชีวิตอยู่ได้อีกไม่นาน ดังนั้นเธอจึงจัดการสิ่งเสียทุกอย่างไว้กับทองทราย รวมทั้งธุระเรื่อง

พ่อกับแม่ของเธอด้วย ดังข้อความที่เธอกล่าวถึงข้อตกลงกับทองทรายให้วิชานฟังว่า "...ดูแลกิจการโรงสีและทรัพย์สินสมบัติของฉันให้ดี เลี้ยงคนที่ฉันต้องเลี้ยงสามคนให้ดี พ่อแม่ของฉัน ปู่ย่าของมันเป็นหนี้แหละ..." (สุภา สิริสิงห. 2544 : 373)

ช่วยเหลือผู้อื่น

มณีเป็นหญิงผู้ชีวิตมาตั้งแต่เด็กจึงทำให้เธอมีฐานะและความเป็นอยู่ที่ดีในบ้านปลาย เธอเป็นผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารีและเห็นใจในความทุกข์ยากของคนอื่นอยู่เสมอ ดังเช่นกรณีของทองทราย มณีรู้ว่าทองทรายต้องทนลำบากและทำงานหนักเพื่อแม่และน้องๆ มณีเมตตาและเห็นใจทองทรายเธอจึงได้เสนองานให้ทองทรายทำด้วยการให้มาช่วยดูแลนายทรงผู้แก่ชรา ทั้งยังได้ส่งเสียให้ทองทรายได้เรียนหนังสือ และเป็นผู้ดูแลกิจการโรงสีต่อจากเธอ และเมื่อทองทรายของทองทรายได้รับอุบัติเหตุตกต้นไม้ตาลต้องจ่ายเงินในการผ่าตัดเป็นจำนวนมาก มณีก็ได้ให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ

หรือแม้แต่ในกรณีของวิชานซึ่งเป็นหลานทางฝ่ายสามีที่มณีรับเลี้ยงไว้เป็นบุตรบุญธรรม เมื่อสมัยที่เขายังเป็นเด็กมณีต้องทำงานหนักจึงไม่มีเวลาดูแลวิชาน ดังนั้นเธอจึงนำวิชานไปฝากไว้กับคนเลี้ยง แต่โชคร้ายของวิชานที่ไปพบคนเลี้ยงใจร้ายใช้งานและทารุณเขาต่าง ๆ นานา ซึ่งทำให้วิชานชอกช้ำและมีความหลังกับเรื่องนี้มาก มณีสำนึกผิดและเสียใจอยู่ตลอดเวลาเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้น เธอพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้วิชานลืมความหลังครั้งนั้น และความพยายามของเธอก็สำเร็จขึ้นมาได้ด้วยความร่วมมือของเธอและทองทราย วิชานสามารถลืมปมด้อยของตนเองได้อย่างสนิทใจเมื่อเขาพบคนที่จริงใจและรักเขาด้วยความบริสุทธิ์ใจอย่างทองทรายทั้งนี้ก็เพราะความช่วยเหลือของมณีนั่นเอง

มณีไม่เพียงแต่จะเมตตาครอบครัวและญาติๆ เท่านั้น เธอยังมีจิตใจที่เปี่ยมด้วยคุณงามความดี สิ่งที่ได้กระทำคือการบริจาคข้าวสารให้กับสถาบันแม่ชีปีหนึ่ง ๑ นับสิบกระสอบเพื่อนำไปเลี้ยงเด็กกำพร้าผู้ด้อยโอกาสให้ได้กินอิ่มนอนหลับเช่นเด็กที่มีพ่อแม่

มณีเป็นตัวอย่างของหญิงที่มีน้ำใจดีงาม มีคุณธรรมในจิตใจ รู้สึกสำนึกรับผิดชอบชีวิต มีเมตตาให้ความช่วยเหลือกับบุคคลที่เธอรักและผู้ด้อยโอกาสซึ่งเป็นความดีงามที่เธอมอบให้ด้วยความจริงใจ จึงนับว่าเป็นการกระทำที่สมควรยกย่องและสรรเสริญ

ยึดถือศีลธรรม

มณีเป็นผู้ที่ดำรงชีวิตด้วยการยึดหลักศีลธรรม เป็นผู้มีเมตตาธรรมสูง ดังจะเห็นได้จากการที่เธอมีน้ำใจเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นญาติๆ ทุกคน หรือเด็กกำพร้าผู้ด้อยโอกาสที่สถาบันแม่ชี มณีได้มอบความรักเอื้ออาทรให้กับคนเหล่านี้ อีกทั้งยังช่วยเหลือจนเจ้าให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

จากลักษณะของมณีที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่ามณีเป็นหญิงสูงอายุที่โดดเด่นกล้าหาญออกมาให้เห็นคุณค่าของความเป็นหญิงไม่ว่าหญิงนั้นจะมีอายุน้อยหรือมากเพียงใดก็ไม่เป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะหญิงสูงอายุอย่างมณีแล้วคุณค่าของความเป็นคน และความมีศักยภาพ

ในตัวเองสำคัญกว่าสิ่งอื่นใด การเป็นคนที่มีความสามารถ มีเหตุมีผล ขยันหมั่นเพียร รู้จักวิถีทาง การดำเนินชีวิตที่ถูกต้องนำพาให้เธอพบกับความสำเร็จในที่สุด

จากคุณสมบัติอันพึงประสงค์ของผู้หญิงยุคใหม่ในนวนิยายของโบตันที่ได้กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นว่าคุณสมบัติทุกประการเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของผู้หญิงทั่วไปพึงจะมี เพราะ คุณสมบัติเหล่านี้เป็นสิ่งที่สร้างและเสริมให้ผู้หญิงทุกคนเข้มแข็ง เก่งและแกร่งไปพร้อมๆกัน เพราะสภาพสังคมปัจจุบันผู้หญิงส่วนใหญ่ต้องออกมาทำงานนอกบ้านเช่นเดียวกับผู้ชาย ต้อง ปะปนและพบกับผู้คนในสังคมในทุกรูปแบบ เป็นเหตุให้ผู้หญิงต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ ทันสมัยและทันเหตุการณ์อยู่ตลอดเวลา จึงไม่น่าจะแปลกใจเลยว่าในปัจจุบันเราจะพบผู้หญิงที่มี ลักษณะเด่นหลายประการที่เหนือกว่าผู้ชาย หรือมีความรู้ความสามารถทำงานได้ดีกว่าผู้ชาย เช่น การทำงานในตำแหน่งหน้าที่ที่สูงกว่า หรือการดำรงอยู่ในตำแหน่งผู้บริหารที่มีผู้ได้บังคับบัญชา เป็นชาย เป็นต้น ดังนั้นถึงเวลาแล้วที่สังคมจะต้องปรับเปลี่ยนความคิด หรือทัศนคติเกี่ยวกับผู้ หญิงใหม่ในแนวทางที่ดีขึ้น นอกเหนือจากบทบาทความเป็น “เมีย” และ “แม่” เพราะผู้หญิงก็ เป็นมนุษย์เช่นเดียวกับผู้ชาย มีความสำคัญเท่าเทียมกับผู้ชาย และพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้า อยู่เสมอ ด้วยคุณสมบัติดังที่ได้กล่าวมาซึ่งพอสรุปได้ด้วยตารางดังนี้

ตารางวิเคราะห์บุคลิกลักษณะผู้หญิงยุคใหม่ในนวนิยายของโบตัน

บุคลิกลักษณะ ชื่อเรื่อง-ตัวละคร	รูปร่างหน้าตา			ลักษณะนิสัยใจคอ							สรุปบุคลิกลักษณะ
	สวย	ธรรมดา	ไม่ปรากฏในเรื่อง	กล้า	เก่ง		แกร่ง	มีคุณธรรม			
				กล้าแสดงออก	การครองตนและครองงาน	การครองเรือน	ต่อสู้ชีวิต	กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ	ช่วยเหลือผู้อื่น	ยึดถือศีลธรรม	
ดาวแต่มดดิน											
นุช	/	-	-	/	/	-	/	/	/	/	7
เจือ	-	/	-	/	/	-	/	/	/	/	7
ปรีดา	-	/	-	/	/	-	/	/	/	/	7
อำไพ	-	-	/	/	/	/	/	/	/	/	8
ประภา	-	-	/	/	/	/	/	/	/	/	8
เพรงกรรม											
อรุณวรรณ	-	/	-	/	/	-	/	/	/	/	7
อลงกต	/	-	-	/	/	-	/	/	/	/	7
สาธินี	-	/	-	/	/	-	/	/	/	/	7
หน้าทอง											
ทองทราย	/	-	-	/	/	/	/	/	/	/	8
ทอรุ่ง	/	-	-	/	/	-	/	/	/	/	7
มณี	-	/	-	/	/	-	/	/	/	/	7
สรุปบุคลิกลักษณะ	4	5	2	11	11	3	11	11	11	11	

บทที่ 3

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผู้หญิงยุคใหม่ในนวนิยายของโบทัน ได้ผลสรุปดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์บุคลิกลักษณะของ “ผู้หญิงยุคใหม่” ในนวนิยายของโบทัน

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษานวนิยายของโบทันโดยวิธีสุ่มตัวอย่าง จากนวนิยายที่ตีพิมพ์ครั้งแรกในช่วงปี พ.ศ. 2535 ถึง พ.ศ. 2544 แล้วนำมาศึกษา จำนวน 3 เรื่อง คือ ดาวแต้มดิน เพรงกรรม และหน้าทอง
2. วิเคราะห์ผู้หญิงยุคใหม่ในนวนิยายของโบทัน โดยศึกษาจากบุคลิกลักษณะ บทบาท พฤติกรรมของตัวละคร และอื่นๆ
3. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ผู้หญิงยุคใหม่ในนวนิยายของโบทัน จากตัวละครหญิงทั้งหมดจำนวน 11 ตัว ตามจุดมุ่งหมายและวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า

บุคลิกลักษณะนอกอันได้แก่ รูปร่างหน้าตาของตัวละคร โบทันจะไม่เน้นคุณสมบัติที่รูปร่างหน้าตาของตัวละคร ตัวละครของโบทันส่วนใหญ่จึงมีรูปร่างหน้าตาธรรมดา จะมีเพียงตัวละครบางตัวเท่านั้นที่มีรูปร่างหน้าตาสวยงาม และสามารถสร้างความงามให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเองด้วยสติปัญญาและความสามารถของเธอ

บุคลิกภายในอันได้แก่ ลักษณะนิสัยของตัวละคร พบว่าผู้หญิงยุคใหม่ในนวนิยายของโบตันมีคุณสมบัติอันพึงประสงค์ 4 ประการ ดังนี้

1. กล้าแสดงออก

ตัวละครหญิงในนวนิยายของโบตันเป็นเสมือนตัวแทนของผู้หญิงยุคใหม่ที่กล้าแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตัวเอง กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา ไม่เกรงกลัวใคร เป็นผู้มีเหตุผล รู้จักคิดวางแผนเพื่อดำเนินชีวิตอย่างมีหลักเกณฑ์มีเป้าหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ และประสบผลสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนหรือการจัดการให้กับอนาคตของตนเอง การงาน ครอบครัว หรือแม้กระทั่งการใช้จ่ายเงินทอง ก็ต้องให้เกิดประโยชน์และผลตอบแทนที่คุ้มค่าที่สุด สิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนในสังคมปัจจุบันควรมี เพราะคนที่รู้จักวางแผนการดำเนินชีวิตให้กับตนเอง มีความรอบคอบ และมองการณ์ไกลถึงผลที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว อันจะช่วยให้บุคคลนั้นเป็นผู้ที่ประสบผลสำเร็จในชีวิตและมีความสุขในบั้นปลาย

โบตันสร้างตัวละครหญิงให้เป็นผู้ที่มีความฉลาด รอบคอบมีสติและไหวพริบ โดยไม่หวั่นเกรงหรือคิดจะหลีกเลี่ยงกับปัญหาที่เกิดขึ้น หากแต่พยายามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเองให้ได้ ไม่ว่าปัญหานั้นจะใหญ่หลวงสักเพียงใด ก็ไม่ย่อท้อและยอมแพ้อย่างง่ายดาย พยายามคิดหาวิธีและแนวทางการแก้ไขปัญห ด้วยสติปัญญาอันชาญฉลาดและมุ่งมั่น ในที่สุดก็สามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นนั้นได้โดยไม่ยากเย็นนัก

ตัวละครหญิงของโบตันเป็นผู้กล้าตัดสินใจ เลือกทางเดินของชีวิตด้วยตัวเอง ไม่ว่าตัวละครนั้นจะอยู่ในวัยใด จะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่หรือผู้สูงอายุก็ตาม ถึงแม้จะพบกับอุปสรรคนานัปการก็ไม่หวั่นไหว และโดยส่วนใหญ่การตัดสินใจมักไม่ผิดพลาด เพราะตัวละครเหล่านี้เป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาด ทั่นคน ไม่ยอมให้ใครมาเอาเปรียบหรือรังแกได้อย่างง่ายดายสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างกลมกลืน มีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนเองกระทำ รวมทั้งรู้จักเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ดีและถูกต้องแก่ชีวิตของตนเอง

ตัวละครหญิงในนวนิยายของโบตันเป็นผู้ที่มีวิจาร์ณญาณในการเลือกคู่ครอง จากการศึกษาพบว่าตัวละครหญิงบางตัวในนวนิยายของโบตันเลือกใช้ชีวิตเป็นโสเภณี ^{โสเภณี} ซึ่งเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยคุณสมบัติและรูปสมบัติ ด้วยเหตุที่ตัวละครหญิงในนวนิยายของโบตันเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและดำรงชีพอยู่ได้ด้วยตัวของเธอเอง ดังนั้นในการเลือกคู่ครองจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะเมื่อได้ตัดสินใจเลือกทางเดินของชีวิตแล้ว จะไม่เสียใจกับการตัดสินใจของตนโดยเด็ดขาด และการที่ตัวละครหญิงบางตัวเลือกชีวิตการเป็นโสเภณี ^{โสเภณี} เพราะเห็นแล้วว่าบางครั้งการแต่งงานไม่ใช่ทางออกที่ดีในชีวิต ถ้าหากพบผู้ชายที่มีความประพฤติไม่ดีและไม่เหมาะสมกับตนและที่สำคัญถึงแม้ว่าจะมีรูปสมบัติทั้งงดงามเพียงใดก็ไม่คิดที่จะขายเรือนร่างหรือแลกกับเงินหรือลذةศักดิ์ศรีของตัวเองลงอย่างเด็ดขาด

2. เก่ง

ตัวละครหญิงในนวนิยายของโบทันเป็นผู้ที่รู้จักจัดการชีวิตของตนเองให้ดำเนินไปในทางที่ดีและถูกต้อง เป็นที่พึงของตนเอง เป็นผู้ที่มีความวิริยะอุตสาหะ ขยันหมั่นเพียรทำงานอย่างไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและความลำบากที่จะเกิดขึ้น มีความอดทนทำงานทุกอย่างโดยไม่นิ่งเฉยและไม่เลือกงาน ทั้งยังเป็นคนช่างสังเกตและสนใจใฝ่รู้ในการทำงานอยู่เสมอ เป็นผู้มีนิสัยประหยัดมัธยัสถ์และรู้จักอดออม รู้จักจับจ่ายใช้สอยเงินทองหรือสิ่งที่มีค่าที่ตนหามาได้ด้วยด้วยความประหยัดและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด ทั้งยังรู้จักเก็บออมและวางแผนที่จะใช้เงินทองและทรัพย์สินที่มีอยู่เพื่อประโยชน์และอนาคตในวันข้างหน้า

ตัวละครหญิงในนวนิยายของโบทันไม่เพียงแต่จะเป็นผู้ที่มีความสามารถพึ่งตนเองได้แล้ว เธอยังเป็นที่พึ่งของคนอื่นโดยให้ความช่วยเหลือจนเกือบทุกคนในครอบครัว บุคคลใกล้ชิดตลอดจนสังคมให้มีความสุขสบายตามไปด้วย โดยไม่นึกถึงผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนที่เธอจะได้รับ ตัวละครหญิงในนวนิยายของโบทันแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงมีความสามารถเฉกเช่นเดียวกับผู้ชาย และพร้อมที่จะเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อบุคคลอื่นซึ่งนับว่าเป็นการกระทำที่น่ายกย่องในสังคมปัจจุบัน รวมทั้งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้นำสูงสามารถดูแลบริหารงาน และกิจการงานของตนให้เจริญรุ่งเรืองไปด้วยดี ตัดสินใจกล้าหาญเด็ดเดี่ยวเป็นที่ไว้วางใจของผู้มอบหมายงานให้ทำหรือผู้อาวุโส รวมทั้งเป็นที่เคารพนับถือยำเกรงแก่ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาอีกด้วย

ตัวละครหญิงในนวนิยายของโบทันเป็นตัวอย่างของหญิงไทยในยุคปัจจุบันที่นอกจากจะมีความสามารถในการทำงานนอกบ้านเช่นเดียวกับผู้ชายแล้ว เธอยังทำหน้าที่และภาระหลายอย่าง โดยเฉพาะหน้าที่ของความเป็นภรรยาแล้วเธอทำได้อย่างสมบูรณ์ มีความเป็นแม่บ้านแม่เรือน ไม่ขาดตกบกพร่อง รู้จักดูแลเอาใจใส่ผูกใจสามีให้ได้รับความสุขทั้งกายและใจ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมอยู่เบื้องหลังให้สามีมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตและหน้าที่การงานอีกด้วย *6006*

ตัวละครหญิงบางตัวถึงแม้จะเป็นผู้สูงอายุ แต่ก็เป็นผู้หญิงที่มีประสบการณ์ มีเหตุผล มีความสามารถรอบด้าน มีความยุติธรรมและมีน้ำใจที่อันดีงามต่อบุคคลอื่น ผู้หญิงเหล่านี้ไม่ได้ขึ้นชื่อว่า เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยวัยหรือกาลเวลาเพียงอย่างเดียว หากแต่พวกเธอได้นำประสบการณ์ที่ดีงามในชีวิตมาแนะนำสั่งสอน และถ่ายทอดให้กับลูกหลานได้ประพฤติปฏิบัติตามในสิ่งที่ถูกต้องและดีงาม รวมทั้งคอยให้กำลังใจและส่งเสริมการทำงานของลูกหลาน และบุคคลอื่นให้ประสบผลสำเร็จและมีอนาคตที่สดใสในวันข้างหน้า การดำเนินชีวิตของพวกเธอนอกจากจะไม่ทำตัวให้เป็นภาระแก่ลูกหลานแล้ว กลับทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่สังคมด้วยการให้ความช่วยเหลือเจือจุนถึงบุคคลอื่นที่ด้อยโอกาสกว่าเท่าที่เธอจะสามารถทำได้ ไม่ว่าจะเป็นเงินทองสิ่งของหรือคำแนะนำ

3. แกร่ง

ตัวละครหญิงในนวนิยายของโบทันเป็นนักต่อสู้ชีวิตที่ไม่ยอมจำนนต่ออุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตอย่างง่ายดาย เป็นผู้มีจิตใจเข้มแข็ง รู้จักใช้ความรู้ความสามารถตลอดจนประสบการณ์

ที่ผ่านมาในชีวิตมาฝึกฝนและพัฒนาตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้ามีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง เป็นที่พึ่งและยืนหยัดด้วยตัวเอง โดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือหรือรบกวนผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อน

ตัวละครหญิงในนวนิยายของโบตันนับว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการพึ่งตนเองสูง จริงจังกับการทำงานพร้อมที่จะทุ่มเททั้งร่างกาย และแรงใจให้กับงานที่ทำอยู่นั้นอย่างเต็มความสามารถ ไม่ว่างานนั้นจะยากลำบากสักเพียงใดก็ตาม ดังนั้นจะเห็นว่าถึงแม้จะเป็นเพียง ผู้หญิงตัวเล็ก ๆ คนหนึ่ง หากเมื่อพิจารณาอย่างลึกซึ้งแล้วเธอเหล่านั้นมีความอดทน หนักแน่น และเด็ดเดี่ยวไม่แพ้ผู้ชายแม้แต่น้อย และจากความเป็นนักสู้ชีวิตนี้เอง ทำให้เธอได้รับการยอมรับจากคนในสังคมรอบข้าง และมองเห็นคุณค่าที่แท้จริงของลูกผู้หญิงว่าเป็นผู้ที่รู้จักทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม นำรายได้มาสู่ตนเองและครอบครัว รวมทั้งรู้จักการพัฒนาตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานอยู่เสมอ อันเป็นผลส่งผลให้ชีวิตของเธอประสบความสำเร็จได้อย่างไม่ยากเย็น

ตัวละครหญิงของโบตันเป็นผู้ที่ต่อสู้เพื่อการศึกษา ให้ความสนใจในการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพราะเธอมีความเชื่อมั่นว่าการศึกษามีความสามารถพัฒนาคนให้มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต และถึงแม้ตัวละครหญิงบางตัวจะเกิดมาในครอบครัวที่ยากจนและพบกับความลำบากเพียงใดก็ตาม เธอก็ไม่ละทิ้งการศึกษา เธอพยายามหาหนทางและแสวงหาโอกาสให้กับตัวเองเพื่อที่จะได้เล่าเรียนในระดับสูงเท่าที่เธอจะสามารถเรียนได้โดยไม่เลือกกว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาใด ทั้งนี้เพราะเธอเห็นความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ชีวิตมีความก้าวหน้า มีอาชีพการงานและอนาคตที่มั่นคง

นอกจากนี้โบตันยังได้แสดงให้เห็นถึงพลังและการต่อสู้ในการเรียกร้องสิทธิและความเป็นธรรมของลูกผู้หญิงผ่านตัวละคร เพราะปัจจุบันผู้หญิงนอกจากจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำงานเช่นเดียวกับผู้ชายแล้ว ความรักเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นหญิงของเธอเหล่านั้นก็มีไม่แพ้กัน ดังนั้นเธอจึงพร้อมที่จะลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิอันชอบธรรมที่ผู้หญิงควรมีและได้รับโดยปราศจากการดูถูกและรังแกจากเพศตรงข้ามอีกต่อไป รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงพลังว่าผู้หญิงก็เป็นมนุษย์คนหนึ่งที่จะควรจะได้รับสิทธิและ ความเสมอภาคทัดเทียมกับผู้ชายทุกประการ

2.4 มีคุณธรรม

จากการศึกษาพบว่า ตัวละครหญิงในนวนิยายของโบตันเป็นผู้ที่มีคุณธรรมในตัวเอง เป็นผู้ที่มีความกตัญญูรู้คุณ สำนึกในบุญคุณและความเมตตาจากผู้มีพระคุณมิให้ตน และเมื่อมีโอกาสก็จะตอบแทนบุญคุณโดยให้การช่วยเหลือจนเจือหรือเลี้ยงดูให้ผู้มีพระคุณเหล่านั้นได้รับความสุขความสบายเท่าที่กำลังความสามารถของเธอก็จะตอบแทนได้ รวมทั้งเป็นผู้รู้จักสำนึกรับผิดชอบชั่วดี ยึดมั่นในหลักศีลธรรม มีจิตใจเมตตากรุณาต่อผู้อื่น ปฏิบัติตนในทางที่ตรงและถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ไม่คิดจะแย่งชิงหรืออยากได้สิ่งที่เป็นของคนอื่นมาเป็นของตน มีความสำนึกในคุณงามความดีของผู้อื่นที่มีต่อตน รู้จักการเสียสละและให้อภัยในสิ่งที่ผู้อื่นได้ทำผิดพลาดไป ซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยเกื้อหนุนให้เธอเหล่านั้นพบกับความสุขและความเจริญในชีวิต

อภิปรายผล

จากการศึกษาเชิงวิเคราะห์ผู้หญิงยุคใหม่ในนวนิยายของโบตัน จะเห็นว่าโบตันได้นำเสนอภาพชีวิตและเรื่องราวของผู้หญิงได้อย่างสมจริง ตัวละครส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงธรรมดาในสังคมที่ต้องต่อสู้กับอุปสรรคและความลำบากที่เกิดขึ้นในชีวิตโดยเธอเหล่านั้นต้องอาศัย ความขยันหมั่นเพียรอดทนและมีความกล้าหาญในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเธอให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การสร้างตัวละครหญิงส่วนใหญ่ในนวนิยายของโบตันจะไม่เน้นความสวยงามที่หน้าตาหรือรูปร่างของตัวละคร ทั้งนี้เพราะโบตันต้องการจะนำเสนอให้เห็นว่าความสวยงามไม่ใช่องค์ประกอบหลักที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้หญิง ในทางตรงกันข้ามสิ่งที่มีเสน่ห์และชวนมองของตัวละครหญิงเหล่านั้นคือการที่เป็นคนสู้ชีวิตไม่ยอมย่อท้อต่อความยากลำบากหรือโชคชะตาชีวิตที่เกิดขึ้น เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นของหญิงแกร่งและแกร่ง เป็นที่พึ่งของตนเอง ครอบครัวและผู้อื่นได้ ซึ่งนับว่าโบตันได้สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้หญิงโดยทั่วไปเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องและมีคุณค่า และถึงแม้จะมีตัวละครบางตัวที่มีความงามเป็นคุณสมบัติติดตัวมา แต่ก็เป็นความงามที่ประกอบด้วยสติปัญญา ความสามารถ เฉลียวฉลาด มีไหวพริบ และตัวละครเหล่านั้นไม่คิดที่จะใช้ความงามที่เธอมีอยู่แสวงหาประโยชน์หรือแลกกับความสุขสบายเพียงชั่วระยะเวลาอันสั้น เธอยอมลำบาก อดทน และต่อสู้เพื่อเอาชนะอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นเพื่อความสุขสบายในบั้นปลายของชีวิต รวมทั้งเป็นผู้ที่มีบทบาทเชิงสร้างสรรค์ มีพลังพร้อมที่จะออกไปยืนหยัดเป็นผู้หญิงแถวหน้าของสังคมต่อไป

โบตันต้องการชี้ให้เห็นว่าในสังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่ต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของชีวิต โดยเฉพาะผู้หญิงจะต้องมีความระมัดระวังตนกับภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ดังนั้นผู้หญิงในสังคมปัจจุบันจะต้องเป็นผู้ที่ฉลาด รอบคอบ มีสติปัญญาและกล้าที่จะตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น แต่ถ้าหากหญิงเหล่านั้นมีแต่ความอ่อนแอและยอมแพ้ปัญหาอย่างง่ายดายแล้วหญิงเหล่านั้นก็จะถูกรังแกและได้รับการดูถูกเหยียดหยามเอาเปรียบจากคนอื่นอยู่ร่ำไป

นวนิยายของโบตันนอกจากจะสะท้อนความเป็นจริงในสังคมแล้ว ยังถ่ายทอดพฤติกรรมของตัวละครจากพฤติกรรมจริงของคนในสังคม ที่มีทั้งความสมหวังและผิดหวัง ตัวละครหญิงของโบตันจะไม่ยอมจมปลักอยู่กับความผิดหวังในชีวิตหรือสิ่งผิดพลาดที่เกิดขึ้นในอดีต หากแต่สิ่งเหล่านี้เป็นเหมือนพลังที่คอยผลักดันหรือเป็นสิ่งกระตุ้นให้เธอพยายามหาหนทางที่จะเอาชนะและประสบผลสำเร็จดังที่มุ่งหมายไว้ ที่เป็นอย่างนี้เพราะโบตันต้องการให้ผู้อ่านได้เห็นตัวอย่างของตัวละครที่พลาดหวังในชีวิตแล้วลุกขึ้นมาต่อสู้จนประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะผู้หญิงที่ถูกข่มขืนหรือถูกหลอกให้ขายตัวเป็นโสเภณี เพื่อจะได้มีกำลังใจในการต่อสู้และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติเช่นคนอื่น ๆ

ในด้านการต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมในสิทธิสตรี สอดคล้องกับการศึกษาของ วีรวัดน์ อินทรพร (2541:บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า "โบตันเสนอภาพชีวิตการต่อสู้ของตัวละครหญิงกับค่า

นิยมกดขี่ทางเพศทุกรูปแบบ ภายใต้ระบบสังคมที่ให้ความสำคัญกับผู้ชาย" จึงเป็นเครื่องยืนยันคุณสมบัติของตัวละครหญิงได้เป็นอย่างดี เนื่องจากว่าโบตันเป็นนักเขียนสตรี ที่มองเห็นปัญหาการถูกเอาเปรียบและล่วงละเมิดในสิทธิของผู้หญิงมาโดยตลอด ดังนั้นโบตันจึงได้นำเสนอให้เห็นถึงบทบาทของตัวละครที่มีการเรียกร้องและต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีในสังคม เพราะนับจากอดีตถึงปัจจุบันผู้หญิงยังได้ชื่อว่าเป็น "ช้างเท้าหลัง" มาตลอดอีกทั้งยังถูกข่มขืนและล่วงละเมิดทางเพศและสิทธิอันชอบธรรมหลายประการ โบตันจึงเป็นหนึ่งในตัวแทนของผู้หญิงที่เรียกร้องให้สังคมยอมรับในสิทธิและความเท่าเทียมของผู้หญิงโดยผ่านชีวิตของตัวละครในนวนิยายที่นำเสนอ โบตันได้สร้างตัวละครหญิงและตัวละครชายที่มีคุณสมบัติขัดแย้งกับค่านิยมต่างๆที่สังคมยึดถือ ตัวละครหญิงส่วนใหญ่ประสบผลสำเร็จในชีวิต ส่วนตัวละครชายที่โบตันนำเสนอมักเป็นผู้ชายที่ได้รับอิทธิพลจากการปลูกฝังค่านิยมชายเหนือกว่าหญิงแล้ว มักจะสร้างความผิดหวังและความยุ่งยากให้แก่ครอบครัวและประสบความล้มเหลวในชีวิต

ในด้านการศึกษา โบตันไม่ได้มุ่งเน้นให้ตัวละครต้องจบการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงของรัฐบาล การศึกษาของตัวละครส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่การศึกษานอกระบบหรือมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ อาจจะเป็นการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับอุดมศึกษา แต่การศึกษาก็สามารถช่วยให้ผู้หญิงนำความรู้ไปพัฒนาตนได้ ทั้งนี้เนื่องจากว่าตัวละครหญิงของโบตันเป็นผู้ที่ต้องต่อสู้ชีวิตด้วยตนเอง เวลาของเธอส่วนใหญ่จะหมดไปกับการทำงานและหารายได้พิเศษมาจุนเจือครอบครัว ดังนั้นจุดมุ่งหมายการศึกษาของตัวละครหญิงเหล่านั้นจึงมุ่งไปที่การพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีฝีมือในการประกอบอาชีพ มีอนาคตที่มั่นคงและมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต

ในด้านการครองเรือน โบตันได้นำเสนอทัศนะผ่านตัวละครให้เห็นว่าในสภาพสังคมปัจจุบันผู้หญิงต้องออกทำงานนอกบ้านเช่นเดียวกับผู้ชายอีกทั้งยังมีความรู้ความสามารถทัดเทียมกัน ดังนั้นในการเลือกคู่ครองของตัวละครเหล่านั้นจะต้องพิจารณา ไตร่ตรองให้รอบคอบและพิถีพิถันเป็นพิเศษ ด้วยเหตุนี้จึงไม่แปลกเลยที่ผู้หญิงในสังคมปัจจุบันเลือกที่จะครองตัวเป็นโสดมากกว่าการแต่งงาน เพราะบางครั้งการแต่งงานไม่ใช่ทางออกหรือทางเลือกที่ดีให้กับชีวิตเสมอไป

ในด้านการประกอบอาชีพ โบตันเสนอให้เห็นว่าผู้หญิงสามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายอาชีพ จะเป็นอาชีพใดก็ไม่สำคัญ ขอให้เป็นผู้ที่มีความคิดความอ่าน มีความสร้างสรรค์ ต่อสู้ชีวิต และศรัทธาต่ออาชีพนั้น หญิงนั้นก็จะพบกับความสำเร็จในหน้าที่การงานได้

ผู้หญิงในนวนิยายของโบตันนอกจากจะเป็นคนสู้ชีวิตแล้ว โบตันได้ชี้ให้เห็นว่าความมีคุณธรรมเป็นคุณสมบัติอีกประการหนึ่ง ที่นายกองที่ผู้หญิงในสังคมปัจจุบันควรมี เพราะถ้าสังคมมีแต่การแข่งขันและเอาตัวรอดเพียงอย่างเดียวก็จะหาความสงบสุขได้ยากซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิมล แซ่เอ็ง (2533) ที่ศึกษาในหัวข้อนี้ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าผู้หญิงในนวนิยายของโบตันเป็นตัวอย่างของผู้ที่มีคุณธรรม รู้จักสำนึกปฏิบัติตนในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม มีความกตัญญูรู้คุณ รู้จักเสียสละ และให้อภัยต่อผู้อื่น

จากการที่โบทันเป็นนักเขียนสตรี จึงสามารถนำเสนอชีวิตและเรื่องราวของตัวละครหญิงได้ชัดเจน เพราะจากความเป็นเพศหญิงด้วยกันจึงทำให้เข้าใจถึงความรู้สึกและอารมณ์ของผู้หญิงด้วยกันได้เป็นอย่างดี และสามารถพรรณนาความคิดและความรู้สึกของตัวละครได้อย่างมีอารมณ์ร่วมและสมจริง ตัวละครเหล่านี้จึงเป็นสิ่งดึงดูดใจผู้อ่าน และทำให้นวนิยายของโบทันได้รับความนิยมในวงวรรณกรรมไทยปัจจุบัน และนอกจากความบันเทิงที่ได้รับแล้ว นวนิยายของโบทันยังทำให้อ่านได้เพิ่มพูนประสบการณ์ในชีวิตมากขึ้น รู้จักและเข้าใจมนุษย์มากขึ้น อีกทั้งยังสอดแทรกทักษะและคติเตือนใจที่มีคุณค่าไว้ในเรื่องอย่างแนบเนียน ผู้อ่านสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมได้อย่างแท้จริง และยังทำให้เห็นข้อบกพร่องต่าง ๆ ในสังคมไทยที่ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นในนวนิยายซึ่งเป็นเหมือนกระจกเงาสะท้อนความเป็นไปในสังคมปัจจุบันได้อีกแง่มุมหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษานวนิยายของโบทัน ผู้ศึกษาพบว่านวนิยายของโบทันยังมีอีกแง่มุมอื่นๆที่น่าสนใจศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาวิเคราะห์บทบาทและพฤติกรรมของตัวละครชายในนวนิยายของโบทันเพื่อจะได้ทราบลักษณะเฉพาะของนวนิยายของนักประพันธ์ผู้นี้
2. ควรศึกษาวิเคราะห์ตัวละครหญิงของนักเขียนนวนิยายไทยร่วมสมัยคนอื่นๆเพื่อจะได้เปรียบเทียบและทราบว่านักเขียนไทยร่วมสมัยเหล่านั้นได้สะท้อนชีวิตผู้หญิงไทยในปัจจุบันไว้อย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตติยาวดี เกษมสันต์. (2535). *สังคมนิยมในนวนิยายของโบทัน*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2529). *วิทยาการกับการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยม*. กรุงเทพฯ : อรุณสภาลาดพร้าว.
- .(2543). *ศิลปินแห่งชาติ 2542*. กรุงเทพฯ : อรุณสภาลาดพร้าว.
- จิรวรรณ สุนทรวาทิน. (2542). *การวิเคราะห์พฤติกรรมและสภาวะทางจิตของตัวละครหญิงที่ถูกละเมิดสิทธิทางเพศ ในนวนิยายของโบทัน*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จิตรลดา สุวัติกุล. (2529-2530, ตุลาคม-มีนาคม). "การพัฒนาคณ : มิติหนึ่งของนวนิยายไทย," *ภาษาและหนังสือ*. 19(2) : 67-68.
- จุไรรัตน์ จันทรธำรงค์. (2530). "รวมบทความประเด็นเรื่องสตรี," ใน *ผู้หญิงและการพัฒนา*, บรรณาธิการโดย อมรา พงศาพิชญ์. หน้า 388. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์.
- นงลักษณ์ ปิ่นสุวรรณ. (2531). *ศึกษาตัวละครในนวนิยายของโบทัน*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- โบทัน (นามแฝง). (2537). *ดาวแด้มดิน*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- .(2544). *นงหน้าทอง*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- .(2539). *เพรงกรรม*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- รีนฤทัย สัจจพันธุ์. (2533, เมษายน). "ภาพของผู้หญิงในนวนิยายของนักเขียนสตรี," *ภาษาและวรรณคดีไทย*. 7(1) : 39.
- วรรณ ณ สองแคว (นามแฝง). (2521, มกราคม). "แวววัน," *โลกหนังสือ* (1) : 117-120.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2541). *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์*. กรุงเทพฯ : ธรรมชาติ.
- วิมล แซ่เอ็ง. (2533). *วิเคราะห์คุณธรรมของตัวละครเด็กและเยาวชนในนวนิยายของโบทัน*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.ถ่ายเอกสาร.

- วีรวัฒน์ อินทรพร. (2541). *การศึกษาแนวคิดสิทธิสตรีในนวนิยายของโศด้น*. ปรินญานิพนธ์
กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพร อภิวรรณศรี. (2526,สิงหาคม-ตุลาคม). "วิจารณ์ผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด ความสมหวัง
ของแก้ว," *สตรีทัศน์*. 1(3) : 57.
- สถิต วงศ์สวรรค์. (2540). *การพัฒนาบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : บริษัทรวมสาส์น (1977) จำกัด.
- อานนท์ อาภาภิรม. (2523). "ระบบค่านิยม," ใน *รายงานการสัมมนาเรื่องค่านิยมของสตรี
ไทยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ*. อัดสำเนา.

ภาคผนวก

เรื่องย่อ ดาวแต้มดิน

นุชและเจือเป็นเพื่อนรักกัน ทั้งสองเรียนหนังสือด้วยกันและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน เป็นวันหนึ่งฝนตกหนักทั้งสองรีบเดินทางกลับบ้าน ในระหว่างทางได้พบรถยนต์คันหนึ่งได้รับอุบัติเหตุพลิกคว่ำอยู่ข้างทาง นุชรีบบอกเจือให้ไปดูด้วยกันเพราะได้ยินเสียงเด็กร้องแว่วมาจากในรถ แต่เจือกลัวผีไม่กล้าเข้าไปดูใกล้ๆ ปลอ่ยให้นุชเข้าไปช่วยเด็กในรถแต่เพียงผู้เดียว นุชได้หยิบสร้อยคอพร้อมพระเลี่ยมทอง นาฬิกา สร้อยข้อมือ แหวนทับทิมล้อมเพชรเข้าชุดกัน รวมทั้งกระเป๋าเงินซึ่งมีเงินจำนวนหนึ่งของผู้ตายสองตัวเมียวออกมาด้วย โดยที่นุชคิดว่าเจือคงไม่เห็นการกระทำของเธอ

นุชได้นำเด็กชายมาเลี้ยงไว้ที่บ้านได้ไม่นาน เธอก็ต้องเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ทั้งๆที่ยังเรียนไม่จบชั้นประถมศึกษา เพราะพ่อของนุชได้บอกขายนุชให้กับเสียไปแล้ว นุชจึงฝากให้เจือดูแลเด็กชายต่อจากเธอ เจือรับเลี้ยงเด็กชายต่อจากนุช ในใจของเจือหวังว่าสักวันหนึ่งขอให้ญาติเด็กชายมารับกลับบ้านไปและถ้ามีโอกาสตนจะขอไปเป็นพี่เลี้ยงเด็กชายที่กรุงเทพฯ ด้วย

เจือทราบต่อมาว่าเด็กชายผู้นี้มีชื่อว่า ศิรา จากนางสมใจและสมหทัยผู้เป็นยายและป้า โดยทั้งสองเมื่อได้ทราบข่าวการตายของลูกสาวและลูกเขยก็รีบรุดมาดูก่อนใคร เพราะต้องการสืบหา สร้อยและแหวนทับทิมเพื่อเอาคืน แต่ก็ต้องผิดหวังกลับไป เพราะไม่รู้ว่ามีใครขโมยชุดทับทิมนั้นไป นางสมใจและสมหทัยต้องการพาตัวศิรากลับไปเพื่อต่อรองกับย่าของศิราเนื่องจากเห็นว่าย่าของศิรามีฐานะดี คงจะยอมจ่ายเงินเพื่อเป็นค่าเลี้ยงดูศิราให้กับตน แต่ศิราติดเจือมากและจะไม่ยอมไปกรุงเทพฯ ถ้าไม่มีเจือไปด้วย อีกทั้งเจือบอกว่าเธอเป็นคนนำศิราออกมาจากซากรถคันนั้น ทั้งสองจึงจำใจยินยอมให้เจือติดตามไปเป็นพี่เลี้ยงศิราที่กรุงเทพฯ ด้วย เจือมีข้อแม้กับยายของศิราว่า จะต้องส่งเสียให้เธอได้เรียนต่อเธอถึงจะยอมไปด้วย ยายและป้าของศิราก็ยินยอม แต่ในส่วนลึกแล้วคนทั้งสองเพียงต้องการจะสืบหาว่าใครเป็นคนเอาชุดทับทิมที่มีค่าไปเท่านั้น ดังนั้นเมื่อเจือได้มากรุงเทพฯ และดูแลศิรา เธอกลับไม่ได้เรียนต่อเพราะยายและป้าของศิราไม่ทำตามสัญญาที่ได้ตกลงกันไว้

ต่อมาย่าของศิราได้มาขอรับศิราไปเลี้ยงดูเอง โดยมอบเงินจำนวนหนึ่งแลกเปลี่ยนให้นางสมใจผู้เป็นยายของศิรา เจือได้โอกาสจึงขอไปเป็นพี่เลี้ยงศิราต่อและเล่าความที่นางสมใจไม่ทำตามคำสัญญาที่ให้ไว้กับเธอให้นางประภาย่าของศิราฟัง นางประภายินดีให้เจือไปเป็นพี่เลี้ยงศิราและเจือได้เรียนหนังสือตามที่ต้องการ

เมื่อเจือได้มาอยู่ที่บ้านย่าของศิราเธอทำหน้าที่ดูแลศิราด้วยความห่วงใยตลอดเวลา ทำให้ทิพรัตน์ผู้เป็นภรรยาหลวงของพ่อศิราไม่พอใจกลัวว่าย่าของศิราจะยกมรดกให้กับศิราเพียงคนเดียว เธอจึงหาโอกาสทำร้ายเจือและศิราโดยผลักศิราตกลงในคลอง แต่เจือก็สามารถช่วยศิราได้ ส่วนตัวเจือเองถูกคนมาฉุดไป แต่ก็ไม่สำเร็จเพราะมีผู้เห็นเหตุการณ์และช่วยเหลือไว้ทัน เมื่อนางประภาทราบเรื่องเธอก็เพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น ทิพรัตน์ละอายแก่บาปที่ตนเองก่อขึ้นจึงหนีไปอยู่ต่างประเทศ

ฝ่ายนุชเมื่อมาถึงกรุงเทพฯ เธอไม่ต้องการขายตัว จึงคิดจะเอาเงินไปคืนให้กับแม่เล่า นุชบอกนางผู้เป็นพี่สาวว่าจะขายทองที่ได้มาจากพ่อของศิรา เมื่อนางเห็นสร้อยทองกลับบอกนุชให้นำไปขายและให้นางเป็นผู้เก็บเงินไว้ นุชไม่พอใจจึงทะเลาะถึงขนาดตบตีกับนาง ป้าที่คุมช่องเห็นเหตุการณ์จึงใส่ความว่านุชขโมยสร้อยสามี่ของเธอและรีบเอาสร้อยกับพระเลี่ยมทองนั้นไป นุชเจ็บแค้นพี่สาวมาก นุชพยายามหาวิธีอื่นที่จะออกมาจากบ้านหลังนั้นให้ได้ จนกระทั่งถึงวันส่งตัวนุชให้กับเสียที่ซื้อนุชไป นุชตัดสินใจกระโดดหนีออกมาจากรถตู้ในขณะที่รถจอดติดไฟแดง และหนีรอดมาได้ อย่างหวุดหวิด นุชมาขออาศัยอยู่ร้านป้าอำพันเจ้าของร้านเสริมสวยซึ่งเธอรู้จักในวันแรกที่เข้ามาในกรุงเทพฯ ป้าอำพันสงสารแต่ไม่กล้าให้นุชอยู่ด้วยจึงส่งนุชให้ไปอยู่กับอำไพซึ่งเป็นลูกสาว แต่อำไพกลัวเจ้าของช่องจะส่งคนไปทำร้ายจึงส่งนุชไปอยู่กับเพื่อนชื่ออินทिरาอีกต่อหนึ่ง ระหว่างที่อาศัยอยู่กับอินทिरา นุชถูกอินทिरาเอาเปรียบและใช้งานสารพัด อินทिरากลัวว่านุชจะแย่งสามี่เธอจึงใส่ร้ายนุชต่าง ๆ นานา และไล่นุชออกจากร้านไป ซ้ำร้ายยังกล่าวหานุชว่าขโมยเงินไปอีก นุชเจ็บแค้นอินทिरามาก เพราะแท้ที่จริงแล้วเงินจำนวนไม่กี่ร้อยบาทนั้นเป็นเงินที่นุชได้มาจากการขายสร้อยทับทิมที่เป็นสมบัติของแม่ศิราที่เธอนำติดตัวมาด้วยนั่นเอง

นุชได้มาขออาศัยอยู่กับอำไพ ด้วยความที่เป็นคนหัวดีนุชสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับการทำเล็บทำผมได้อย่างรวดเร็ว ทำให้อำไพเมตตานุชมากขึ้น รวมทั้งอนุญาตให้นุชเรียนต่อโดยใช้เวลาในวันหยุดได้ ต่อมาอมฤตาน้องสาวอำไพได้มาพบนุช และส่งนุชเข้าประกวดนางงาม อินทिरายังตามมารังควานนุชถึงกองประกวด แต่นุชก็สามารถแก้ปัญหาและเอาตัวรอดได้ ผลการประกวดนุชได้รองอันดับหนึ่ง และในการประกวดนางงามครั้งนี้ทำให้นุชและเจือได้พบกันโดยบังเอิญ นุชกับเจือได้พบกันบ่อยขึ้นเมื่อนุชรับเป็นนางแบบโฆษณาเครื่องสำอางให้กับบริษัทของปรีดาซึ่งเป็นอาของศิรา เจือพยายามปลอบใจนุชให้ลืมเรื่องในอดีต นุชและเจือเรียนจบปริญญาในเวลาใกล้เคียงกัน เจือขออนุญาตนางประภาผู้อุปการะกลับไปทำงานเป็นครูที่บ้านเกิดของตน ก่อนไปเจือได้เล่าความจริงให้กับนางประภาพังว่าคนที่ช่วยเหลือศิราออกมาจากซากรถครั้งที่เกิดอุบัติเหตุแท้ที่จริงนั้นไม่ใช่เจือหากแต่เป็นนุช เจือรู้สึกผิดในใจตลอดเวลา เธอคิดเสมอว่าโอกาสต่างๆ ที่เธอได้มานี้เหล่านี้เกิดจากการฉกฉวยมาจากนุชเพื่อนรักของเธอ เจือจึงพยายามคิดที่จะตอบแทนบุญคุณนุชทุกอย่าง แม้แต่ภุมวารชายที่เธอรัก เธอก็พยายามหักใจจากเขา เพราะเธอคิดว่านุชรักภุมวาร ภายหลังเจือทราบความจริงจากนุชว่าผู้ชายที่นุชรักนั้นไม่ใช่ภุมวารหากเป็นสุเทพสามี่ของอำไพ แต่นุชก็ไม่คิดจะแย่งสุเทพมาเป็นของเธอ เพราะสำนึกในบุญคุณที่อำไพมีต่อเธอนั่นเอง นุชพยายามตั้งใจจากสุเทพได้สำเร็จ เธอมีความสุขกับการทำงาน และประสบผลสำเร็จในอาชีพเสริมสวยที่เธอรักรวมทั้งมีร้านเสริมสวยเป็นของตนเอง นุชตัดสินใจไม่แต่งงาน เธอเลือกที่จะเป็นโสดตลอดไป และใช้ชีวิตอย่างคุ้มค่าพร้อมกับลืมอดีตอันโหดร้ายที่ผ่านมา ส่วนเจือก็ได้ปรับความเข้าใจกับภุมวารและครองรักกันอย่างมีความสุขที่บ้านเกิดของเธอ

เรื่องย่อ เพรงกรรม

อรุณวรรณต้องมาอาศัยอยู่กับสาลินีผู้เป็นน้าสาวเมื่อเธออายุแค่ 6-7 ขวบ ด้วยเหตุที่แม่ของเธอต้องติดคุกเพราะฆ่าพ่อตาย เนื่องจากพ่อเธอติดเหล้าและทุบตีแม่อยู่เสมอ อรุณวรรณกลายเป็นเด็กเก็บกดและค่อนข้างเงิบขี้นิ่ง สาลินีได้รับมรดกเป็นเจ้าของบ้านเนื่องจากบิดาเสียชีวิตไปแล้ว แต่ในบ้านหลังเดียวกันนั้นมีครอบครัวของพี่ชายซึ่งได้แก่พี่สะใภ้ และหลานสาวอีกสองคนคือทิพลดา กับบุษราคัม ซึ่งมีวัยไล่เลี่ยกับอรุณวรรณอาศัยอยู่ด้วย บุษราคัมมีนิสัยทะเลาะเถียงและชอบดูถูกคนอื่นจึงทำให้มีเรื่องทะเลาะกับอรุณวรรณอยู่บ่อยๆ อรุณวรรณเรียนจบแค่ชั้นมัธยมสาม เธอก็หยุดเรียนโดยให้เหตุผลว่าสมองไม่ดี ส่วนทิพลดาและบุษราคัมเรียนต่อและสามารถสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงของประเทศได้ ทำให้บุษราคัมหยิ่งและทะนงในตัวเองมากขึ้น

อรุณวรรณได้ไปสมัครเป็นพนักงานในโรงพิมพ์แห่งหนึ่งใกล้บ้าน เธอขยันและตั้งใจทำงาน ทำให้เธอได้รับตำแหน่งสูงขึ้นเรื่อยๆ ทั้งๆ ที่มีความรู้แค่ชั้นมัธยมสาม และที่นั่นเองที่อรุณวรรณได้มีโอกาสรู้จักกับพิมานนักศึกษาหนุ่มวิศวกรที่ใครๆ มองว่ามีอนาคตไกล อรุณวรรณให้ความสนใจพิมานเป็นพิเศษ แต่เมื่อคบกันไปนานๆ อรุณวรรณจึงรู้นิสัยที่แท้จริงของพิมานว่าเป็นคนชอบดื่มเหล้า ใช้อวดและประการสำคัญคือดูถูกผู้อื่น อรุณวรรณตัดสินใจเลิกคบกับพิมานโดยเด็ดขาด พิมานโกรธแค้นอรุณวรรณมากที่ทำให้เขาอับอายจึงหันมาคบกับบุษราคัมญาติผู้พี่ของอรุณวรรณ และแต่งงานกับบุษราคัมแทน

ฝ่ายทิพลดาเมื่อเรียนจบต้องรับแต่งงานกับหม้ออานนท์เพราะท้องตั้งแต่เรียนอยู่ ทิพลดาคลอถูกลูกเป็นลูกสาวมีชื่อว่า อลงกตหรือผืน หม้ออานนท์ไม่ได้ใส่ใจลูกสาวเท่าที่ควรชีวิตของเขามีแต่งงานและเงินเท่านั้น ทิพลดาจึงได้ฝากลูกให้ตาบยายเลี้ยงตั้งแต่อายุได้ 2 เดือน และต้องไปทำงานต่างจังหวัดกับหม้ออานนท์ผู้เป็นสามีที่อ้างว่าต้องรับทำงานเก็บเงินเพื่อที่จะไปเมืองนอก ส่วนบุษราคัมเมื่อแต่งงานกับพิมานก็ได้ลูกสาวและลูกชายอีก 2 คน และปล่อยให้ระดับผู้เป็นยายเลี้ยงดูอีกเช่นกัน ทำให้ระดับไม่มีเวลาที่จะมาดูแลลงกตหลานสาวคนโตเท่าที่ควร

อลงกตสนิทสนมกับเด็กชายพิริยุตม์ ซึ่งอาศัยอยู่บ้านใกล้เคียงตั้งแต่ยังเล็ก พิริยุตม์คอยดูแลลงกตเหมือนน้องสาวคนหนึ่ง ทั้งสองรักกัน ต่อมาสาลินีทำเรื่องยกที่ดินและบ้านให้กับอรุณวรรณและอลงกตคนละส่วนเพราะสงสารและเห็นใจหลานกำพร้าทั้งสองคน โดยที่ยังไม่บอกให้หลานทั้งสองและคนในบ้านทราบ

วันหนึ่งเมื่อทุกคนต้องไปงานศพนางสาววิตรี อลงกตเป็นไข้หนักอรุณวรรณจึงอาสาดูแลอยู่ที่บ้าน พิมานได้โอกาสจึงปลุกปล้ำและข่มขืนอรุณวรรณด้วยความแค้นใจที่อรุณวรรณบอกเลิกรักตน ส่วนอลงกตไม่สบายมีไข้สูงจึงไม่รู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นกับอรุณวรรณผู้เป็นน้า อรุณวรรณเก็บความแค้นนี้ไว้โดยไม่บอกให้ใครรู้ เธอพยายามหาวิธีแก้แค้นเพื่อให้พิมานเสียหายและสำนึกในการกระทำแต่ก็ไม่ได้ผล ต่อมาเธอรู้ว่าสาลินียกที่ดินบางส่วนให้กับเธอ เธอจึงได้สร้างตึกให้คนเช่า และ

ย้ายออกจากบ้านหลังนั้นพร้อมกับสาลินี แต่ลงกตเป็นห่วงตาเธอจึงขออาศัยอยู่ในบ้านหลังเดิมต่อไป

เมื่อลงกตโตเป็นสาว ความสวยของเธอเป็นที่พอใจพิมานยิ่งนัก ลงกตไม่ได้เฉลียวใจว่าพิมานจะทำร้ายเธอ ลงกตยังคบหากับพิริยุตม์เพียงคนเดียว และตั้งใจไว้ว่าเมื่อเรียนจบเธอจะแต่งงานกับเขา พิมานตามหึงหวงลงกตและทำลายความฝันของเธอ ด้วยการข่มขืนเธอในเย็นวันหนึ่ง ลงกตกลายเป็นที่รองรับอารมณ์ของพิมานเรื่อยมาซึ่งสร้างความแค้นและเจ็บช้ำให้กับเธอยิ่งนัก เธอตัดสินใจแก้แค้นพิมานด้วยการเล่าความจริงให้อรุณวรรณทราบ และขอยืมเงินอรุณวรรณเพื่อไปซื้อยาบ้ามาผสมเหล้าให้พิมานดื่ม ลงกตใช้มายาหญิงหลอกล่อให้พิมานตายใจ จนในที่สุดเขาติดยาบ้าและถูกไล่ออกจากงาน วันหนึ่งพิมานเมายาบ้าและอาละวาดหนัก เขาถูกตำรวจจับขังคุกและส่งเข้าสถานบำบัดยาเสพติดซึ่งคาดว่าจะต้องรักษาตัวอีกหลายปี

ฝ่ายทิพลดได้หย่าขาดกับหม้ออานนท์และมารับลงกตไปอยู่ต่างประเทศด้วยกัน ลงกตตัดสินใจไม่ถูกกับความเปลี่ยนแปลงในชีวิตที่เกิดขึ้น แต่ในส่วนลึกในใจเธอยังรักและนับถือพิริยุตม์เหมือนเดิม เธอจึงตัดสินใจเล่าเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นให้พิริยุตม์ฟัง ซึ่งเขาก็เข้าใจและให้อภัยเธอ ถึงตอนนี้อย่างลงกตแน่ใจแล้วว่าคนที่ปกป้องและดูแลเธอได้ตลอดไปคือใคร เธอจึงตัดสินใจที่จะอยู่เมืองไทยและแต่งงานกับพิริยุตม์ชายผู้มีแต่ความรัก และหวังดีกับเธอเสมอมา

เรื่องย่อ นะหน้าทอง

ทองทรายเกิดมาในครอบครัวที่ค่อนข้างยากจน เธอมีน้องสาวคือทอรุ่งและปัญญา น้องชายต่างบิดาอีกคนหนึ่ง พ่อกับแม่ของเธอแยกทางกัน พ่อมีเมียใหม่หลายคน ทองทรายได้มาเข้าบ้านอยู่กับแม่และปัญญา ส่วนทอรุ่งยังคงอยู่ที่บ้านปู่และย่าต่อเพื่อทำงานเก็บน้ำตาลจากต้นตาลขาย ทองทรายทำงานที่ร้านไอศกรีมส่งตัวเองเรียนและจนเจ็จครอบครัวบ้าง ต่อมาเธอต้องออกจากงานเพราะอายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายแรงงานกำหนด ทองทรายมาขอทำงานและอาศัยอยู่ที่บ้านมณี ซึ่งเป็นพี่สาวของพ่อ มณีเป็นหม้ายสามีตาย มีฐานะร่ำรวยกว่าใครในละแวกนั้น มณีชอบคนขยัน จึงให้ทองทรายทำหน้าที่พยาบาลนายทรงผู้ชราญาติของเธอ และตอนกลางวันก็ให้ไปเรียนหนังสือตามปกติ

ต่อมาทองทรายได้รู้จักกับวิธานหลานทางฝ่ายสามีของมณี เขากำลังเรียนทันตแพทย์โดยที่มณีเป็นผู้ส่งเสีย และเป็นทายาทผู้สืบทอดกิจการโรงสีต่อจากมณี แต่วิธานไม่สนใจทำโรงสีต่อ เขาชอบเป็นหมอฟันมากกว่า และเมื่อเรียนจบเขาได้เปิดคลินิกทำฟันของตนเอง

เมื่อวิธานไม่ดูแลกิจการโรงสี มณีจึงต้องหาคนมาดูแลงานต่อจากเธอ และผู้ที่มณีให้ความไว้วางใจก็คือทองทราย มณีพยายามสอนและถ่ายทอดวิธีทำบัญชีเกี่ยวกับโรงสีให้ทองทราย จนทองทรายมีความสามารถเป็นที่ไว้วางใจได้ ต่อมามณีป่วยเป็นมะเร็งที่ปากมดลูก เธอจึงคิดที่จะให้

ทองทรายและวิธานได้แต่งงานกัน จุดประสงค์คือเธอต้องการให้ทองทรายดูแลและสืบทอดงานโรงสีให้คงอยู่ต่อไป ทองทรายรักวิธานเหมือนพี่ชาย และวิธานเองก็ชอบพอกับพลอยระยิบลูกพี่ลูกน้องของทองทราย ต่อมาพลอยระยิบบอกเลิกกับวิธานเพราะเธอทนเห็นความน่ารังเกียจของแผลเป็นที่หลังของวิธานไม่ได้ วิธานเองก็มีความฝังใจกับแผลเป็นที่ปมด้อยของเขามาแต่เด็กเช่นกัน เขาหันมาสนิทสนมกับทอรั้งน้องสาวทองทรายแทน แต่ทอรั้งโซคร้ายเพราะความใจร้อนวู่วามเข้าใจผิดคิดว่าวิธานยังรักพลอยระยิบอยู่ เธอพลัดตกจากต้นตาลขณะที่ปีนขึ้นไปเก็บกระบอกตาลทำให้กระดูกไขสันหลังหักเป็นอัมพาต ภาระทั้งหมดจึงตกอยู่กับทองทราย ทองทรายไม่สามารถทนเห็นความทุกข์ทรมานที่เกิดขึ้นกับน้องได้ เธอจึงตัดสินใจแต่งงานกับวิธาน เพื่อแลกกับคำผ่าตัดให้ทอรั้งหายเป็นปกติ รวมทั้งช่วยเหลือให้วิธานกับแม่ชีวิภาผู้เป็นแม่ของวิธานได้เข้าใจกัน เมื่อแต่งงานกันแล้ววิธานรักและหลงใหลในตัวทองทรายมาก หากแต่ทองทรายยังเข้าใจผิดคิดว่าวิธานแต่งงานกับเธอเพื่อไถ่บาปที่ได้ทำไว้กับทอรั้ง และวิธานยังมีเยื่อใยกับอนงค์อดีตคู่รักเก่าของเขาอีกคน เมื่อมณีเสียชีวิตลงทองทรายตัดสินใจเขียนจดหมายขอหย่ากับวิธานและกลับไปอาศัยอยู่ที่บ้านปู่และย่า ทั้งๆที่ใจจริงแล้วเธอรักและห่วงใยวิธานมาก ภายหลังเมื่อวิธานทราบเรื่อง เขาได้ไปตามตัวเธอจนพบและปรับความเข้าใจกันที่สุดในที่สุด

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นางอุไรรัตน์ วงศ์นวชาติ
วันเดือนปีเกิด	30 ตุลาคม 2508
สถานที่เกิด	อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	895 ถนนลาดพร้าว 48 แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 2 ระดับ 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพุทธจักรวิทยา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2524	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสตึกมัธยม
พ.ศ. 2527	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม
พ.ศ. 2531	กศ.บ. (ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
พ.ศ. 2546	กศ.ม. (ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ